Türkçe altyazılı orijinal OSHO DVD'si, içinde hediyedir.

DVD

OTANTİK YAŞAM SERİSİ

dikkat: **hakikat çağı geliyor**

Bilinmeyeni Kabullenmek

BİLİNÇLİLİĞE UYANIŞ

OSHO

dikkat - hakikat çağı geliyor

OSHO

Eserin Orijinal İsmi "DANGER:TRUTH AT WORK" olup, eser bire bir olarak çevrilmiştir.

DVD: Bilinçsizlikten Masumiyete, Telif hakkı © 2009, OSHO

International Foundation, Switzerland Bu kitap, Osho'nun dinleyiciler karşısında yaptığı bir dizi özgün konuşmanın dökümüdür.

Bu baskıdaki konuşmalar daha önce Bilinçsizlikten Masumiyete başlığıyla yayımlanmıştı (16-30. bölümler).

Osho'nun konuşmalarının hepsi kitap halinde eksiksiz yayımlandı ve

aynı zamanda orijinal ses ve/veya video kaydı olarak da mevcut.

Ses kayıtlarına ve tam metin arşivine www.osho.com adresindeki

sanal OSHO Library'den ulaşılabilir.

OSHO, OSHO International Foundation'ın tescilli markasıdır,

www.osho.com/trademarks Daha fazla bilgi için:

www.osho.com

Editör: Pantha Nirvano İngilizce aslından Türkçe'ye Çeviren: Işıl Ölmez

Dizgi, Mizanpaj Mineral Görsel İletişim Hizmetleri Ltd. Şti. Tel: 0212 287 26 20

Baskı, Cilt

İstanbul Matbaacılık Basılı Yayıncılık, Reklamcılık San. Tic. Ltd. Şti.

Tel: 0216 466 74 96

BUTİK YAYINCILIK VE KİŞİSEL GELİŞİM HİZ. TİC. LTD. ŞTİ.

Davutpaşa Cad. Emintaş Kazım Dinçol San. Sit. No: 81/260 Topkapı - İstanbul

Tel: 0212 612 05 00 Faks: 0212 612 05 80 www.butikyayincilik.com • info@butikyayincilik.com

dikkat - hakikat çağı geliyor

Bilinmeyeni Kabullenmek

OSHO

Sende inançlar yaratmakla ilgilenmiyorum ve sana herhangi bir ideoloji vermekle de ilgili değilim. Benim buradaki bütün çabam -hep olduğu gibi, zamanın başlangıcından beri bütün buddha'ların çabası bu- sende hakikati uyandırmak. Hakikatin zaten burada olduğunu biliyorum. Yalnızca eşzamanlılık gerekiyor, sende tanıma sürecini tetikleyecek bir şey gerekiyor.

Giriş

Gerçek din hakikati bulmana yardım edecek. Unutma, benim hakikatim asla senin hakikatin olamaz, çünkü hakikati bir insandan ötekine aktarmanın hiçbir yolu yoktur. Hakikati bilen bir Gautam Buddha bile olsa, senin onun hakikati bilip bilmediğini anlamanın hiçbir yolu yoktur. Evet, hakikati bilen birisini ayırt edebilirsin, eğer sen de biliyorsan. O zaman onun kokusunu alma yeteneğine sahip olacaksın. Başka türlü sadece genelin fikrine inanırsın. - Osho

Dikkat: Hakikat Çağı Geliyor en temel insani kaygılarımızın doğruca özüne iner. Neden mutlu ve doyumlu yaşayamayız? İnsanlık problemlerinin hepsini çözmesi için gereken her bilgiye sahipmiş gibi duruyor ama buna rağmen -hakikat şu ki- problemler asla gerçekten çözülmez ve çoğu zaman daha da kötüye gidiyormuş gibi görünürler. Başarısızlığımızın altında yatan neden nedir? İnsan doğasına özgü bir şey midir, yoksa...?

Osho'nun burada sorunların kökenleriyle ilgili ortaya koyduğu hakikat rahatsız edicidir, çünkü o burunlarımızı dosdoğru çoğumuzun görmek istemediği şeyin içine sokar: dine ilişkin koşullanmamızın! "Ben ve din yönünden koşullandırılmak mı? Mümkün değil; ben bunların hepsinden bağımsızım." Yahut, "Ben ruhani bir insanım, dindar değil," veya "Ben ateistim ve pek çok problemin nedeninin din olduğunu kabul ediyorum ama benim problemlerimin nedeni değil." Belki de "Dalga mı geçiyorsun? Dinin etkisi olmasaydı, şu an içinde bulunduğumuzdan çok daha berbat bir

batağın içinde olurduk!” diyenler arasındasınız.Şimdi, ilk aklınıza gelen -belki de “yukarıdakilerin hepsi”dir- bu itirazların hepsini bir kenara bırakmayı başarabilirseniz, bu kitabın yolculuğuna açık bir yürekle giriş yapabilirsiniz. Her bölüm gözlerinizi size öğretilen her şeye karşı çıkan hakikatlere açma potansiyelini taşır. Öğrendiğiniz her şeyi zaten bıraktığınızı düşünüyorsanız, şimdi “koşullanmanızdan bağımsızlığınız” olarak bildiğiniz rahatlık alanının sınırlarını zorlayan bölümlerle karşılaşacaksınız. Olayları alışılmadık bir şekilde gördüğünüzü, televizyon âlimlerinden politikacılara, en yeni new age kâhinine herkesin sözlerinin altında yatan dini koşullanmayı duyduğunuzu fark edeceksiniz. “Öteki yanağını dön” ve “Sana nasıl davranılmasını istiyorsan başkalarına öyle davran” daha önce hiç düşünmediğiniz ince farklar gösterecek. Bir parça şansla, dünyaya bakış şeklinizin ne kadarının gerçekten size ait olduğunu, ne kadarının “miras alınmış bilgeliğin” salt mekanik tekrarı olduğunu görmeye başlayacaksınız.

Bu, sadece okunacak bir kitap değil, başka bir ifadeyle, koşullanmanın kırıldığı canlı bir deneyimdir. Osho buna zihniniz için “kuru temizleme” adını verir. Sorabilirsiniz: Neden koşullanmayı kırmam gerekiyor? Çünkü ancak kendimizi başkaları tarafından içimize ekilen -çoğu zaman niyetlerin en iyisiyle- fikir ve inançlardan kurtardıktan sonra, hayattan onun bize kendini her an sunduğu haliyle gerçekten keyif alabilir, ona doğal bir şekilde ve kendimize ters düşmeden karşılık verebiliriz. Başka bir ifadeyle başkaları tarafından aktarılan hakikatlere inanmanın getirdiği elden düşme yalanı kabullen-mektense kendi hakikatimizle yaşayarak sahici olabiliriz.

Bölüm 1-Sözde din yapıştırma ruh

Soru: Neden bugün insanlık giderek mutsuzlaşıyor?

Nedeni çok basit, belki fazla basit. Çok yakında, çok açık ve çoğu insanın onu görmemeye devam etmesinin nedeni de bu. Bir şey çok açık olduğunda, onu ciddiye almamaya başlarsın. Bir şey çok yakındaysa, gözlerin onu göremez. Görmek için bir mesafe gerekir.

Bu nedenle hatırlamanı istediğim ilk şey insanlığın sadece bugün mutsuz olmadığı. Hep mutsuz oldu. Mutsuzluk adeta alışkanlığımız haline geldi. Binlerce yıl onun içinde yaşadık. Bu kadar yakınlık onu görmemize olanak tanımıyor; yoksa o kadar açık ki.

Fakat açık olanı görmek için çocuğun görme gücüne ihtiyacın var ve biz hepimiz gözlerimizde binlerce yılı taşıyoruz. Gözlerimiz yaşlı; yeni baştan göremiyorlar. Her şeyi çoktan kabul ettiler ve bu şeylerin mutsuzluğun asıl nedeni olduğunu unuttular.

Din peygamberleri, politik liderler, kanun yapıcılar; onlara mutsuzluğunun nedeni olabileceklerinden şüphe bile etmeden saygı gösterdin. Onlardan nasıl şüphe edebilirsin? O insanlar insanlığa hizmet etti, insanlık için

kendilerini feda ettiler. Onlara tapıyorsun; onları mutsuzluğunla ilişkilendiremezsin.

Mutsuzluğun nedenleri güzel kelimelerin, kutsal kitapların, ruhani törenlerin gerisinde gizlidir.

Ben öğrenciyken oldu; Hindistan'ın ilk başbakanı kenti ziyaret etti. Jabalpur'da şehrin bütün pisliği şehrin tam ortasından akar. Şehir çok büyüktür -Portland'ın on katı- ve şehrin tam ortasında, bütün pislik nehir gibi akar.

Üzerinde bir köprü vardır ve köprüyü geçmek cehennem hakkında bir şeyler bilmek demektir. Ben bu kadar kokan bir yer görmedim.

Başbakan Jawaharlal Nehru, şehri görmeye geldiğinde, köprü en büyük problemlerden biriydi. Köprüden geçmesi gerekiyordu; şehrin öteki tarafına geçmesinin tek yolu buydu. Bu yüzden köprüyü bir yasemin türü olan mogra çiçekleriyle kapladılar. Yazdı ve mogra çok kokan bir çiçektir. Köprünün her yanı iki taraftan mogra çelenkleriyle donatılmıştı. Köprüyü geçerken mograların, çiçek duvarının hemen gerisinde dünyanın en pis yerinin olduğunu fark edemiyordun.

Daha üniversiteye gidiyordum. İnsanların Naudra Köprüsü'nü -köprünün adı buydu; Naudra denirdi, çünkü pisliğin akması için dokuz kolonu, dokuz kapısı vardı- süslediğini, o çiçekleri yerleştirdiğini görünce orada durdum. Süsleme yapan insanlarla birlikte çalışmaya başladım, kimse itiraz etmedi; ekipten olduğumu zannettiler. Çok sayıda insan çalışıyordu ve işin çabuk yapılması gerekiyordu, biraz sonra Jawaharlal geçecekti. Bu yüzden işçilerin, gönüllülerin arasına karışmam kolay oldu.

Jawaharlal'ın kafilesi geldi, kendisi açık bir cipte ayakta duruyordu; önünde durarak cipi durdurdum. Bunu yapmak başka bir yerde mümkün olmazdı, çünkü her yerde jandarma, korumalar, güvenlik vardı. Naudra Köprüsü'nün üzerinde iki yanda gönüllüler duruyordu; şehrin kalabalığı yoktu, çünkü kimse orada durmak istemiyordu. Kalabalık olan bitenin, bu mogra çiçeklerinin kokuyu tamamen gizlediğinin farkında değildi. Köprü cennet kokuyordu! İnsanlar farkında değildi, çünkü kimse yakınında değildi.

"Lütfen cipten inin" dedim Jawaharlal'a. "Bu çiçeklerin arkasına bakmalısınız. Bu şehrin gerçeği budur. Kandırılıyorsunuz; bu çiçekler sizi karşılamak için konmuş süslemeler değil, buraya sizi kandırmak için kondular." "Ne demek istiyorsun?" dedi.

"Aşağıya gelin, çiçeklere yaklaşın ve arkasına bakın" dedim. Çok duyarlı ve zeki bir insandı. Yerel liderler onu engellemeye çalıştı.

"Bu aptalları dinlemeyin" dedim. "Onlar bu çiçekleri ayarlayan insanlar. Şehrin başka bir yerinde sizi karşılamak için binlerce çiçeğin düzenlendiğini gördünüz mü? Ayrıca burada kalabalık da yok. Hesap basit. Aşağı gelmeniz yeterli."

Cipten inerek benimle birlikte çiçeklerin arkasına bakmaya geldi; inanamadı. İnsanlara, yerel liderlere, belediye başkanına, belediye yetkililerine ve meclis başkanına, "Bu genç adam inatçılık etmeseydi, şehrinizin gerçeğini görmeden geçecektim. Burada yaptığınız bu mu?" dedi.

"Bir gün Yeni Delhi'ye gelecek olursan, ziyaretime gel" dedi bana.

"Bir gün değil, ziyaretinize hemen geleceğim" dedim, "ama etrafınızı saran bu ahmaklara içeri girmeye iznimin olduğunu söylemeniz gerekiyor."

"Onu kimsenin engellememesini sağla" dedi sekreterine. Sekreteri bu şekilde müritlerimden biri oldu. Ve ne zaman ihtiyacım olsa, derhal gerekli ayarlamaları yapmaya hazırdı; Jawaharlal'ın evinin kapıları bana açıktı.

Bütün insanlığın başına gelen bu olduğu için bu olayı hatırladım. Mutsuzluğu görüyorsun ama nedeni görmüyorsun. Neden çiçeklerle gizlenmiş. Çiçekleri görüyorsun ve çiçekler mutsuz edemeyeceğinden arkanı dönüyorsun.

Hatırlanması gereken ikinci şey insanın sadece şimdi mutsuz olmadığı; hep böyle oldu.

Evet, yeni bir şey oldu -küçük bir fark ama gerçekten fark yaratan bir fark- ve o yenilik de insanlığın belli bir yüzdesinin eskisine göre daha uyanık olması.

Mutsuzluk hep vardı; ama mutsuzluğun farkında olmak yeni bir şey. Dönüşümün başlangıcı da budur. Bir şeyin farkına varırsan, onu değiştirmek için bir şey yapılabilmesi mümkün olur.

İnsanlar bunun hayatlarının bir parçası olduğunu, kaderlerinin böyle olduğunu kabul ederek mutsuzluk içinde yaşadı. Kimse nedenini sormadı. Ve birisi nedenini soramadan peygamberlerin, mesihlerin ve rahiplerin cevabı hazırdı. Hıristiyanlığın cevabı hazırdı: "Adem'le Havva ilk günahı işlediği için; sen bu yüzden acı çekiyorsun."

Şimdi, sen bir bağlantı görebiliyor musun?

Hıristiyanlığa göre Dünya İsa'nın doğumundan 4004 yıl önce yaratılmış - hiçbir şekilde doğru değil, kesinlikle aptalca. Dünya milyonlar yaşında; ve

“dünya” derken sadece bizim Dünyamızı, bu yeryüzünü kastediyorum; Güneş’i, Güneş sistemini kastetmiyorum, çünkü o çok daha eski. Yıldızlar âlemini de kastetmiyorum, çünkü göründükleri kadar küçük değiller. Güneş’ten büyükler; hepsi güneş ve hepsinin kendi güneş sistemleri var. Bizim Güneş sistemimizden çok daha eskiler.

Esasında, varoluşu hesaplamaya kalktığında, yıllar ölçü olarak kullanılamaz, çok küçüktür. Bir milyon yıl hiçbir şey ifade etmez; Güneş sisteminin ne kadar uçsuz bucaksız olduğunu düşünmeye başladığında, daha önce hiç bu kadar büyük bir şeyle karşılaşmadığımız için normalde kullanılmayan yeni bir ölçü kullanmak zorundasın. O yeni ölçü de fizik tarafından bulundu: ışık yılı.

Bir ışık yılının ne anlama geldiğini anlaman gerekir, çünkü galaksimiz milyonlarca ışık yılı yaşındadır. Işık muazzam bir hızla, var olan en büyük hızla yol alır. O hızda yol alan her şey ışığa dönüşür, dolayısıyla ışık hızından daha büyük başka bir hız olamaz. Işıktan hızlı bir füze yapamayız, çünkü ışık hızına ulaştığı anda kendisi de ışığa dönüşecektir.

Işığın hızı 299.792.458 metre/saniyedir! Işık, bir dakika içinde altmış kat daha uzağa ulaşır; bir saatte yine altmış kat daha; bir günde yine yirmi dört kat daha; bir ayda yine otuz kat daha; bir yılda yine on iki kat daha - ışık yılının anlamı budur.

Hıristiyanlar haklı olsa bile, Adem’in ilk günahı en az beş bin yıl önce işlemiş olması gerekir. Birisi beş bin yıl önce bir günah işliyor, o zamandan beri kaç nesil geçti? Ve sen hâlâ onun günahı yüzünden mi mutsuzsun? Bu kesinlikle adaletsiz geliyor. Eğer Adem o günahı işlediyse, Tanrı ona acı çektirmiş. Senin neden acı çekmen gerekiyor? Senin bu işte hiçbir katkın yok. Sıkıntı çekmesi gereken biri varsa, o da Tanrı’nın kendisi olmalı, çünkü her şeyden önce o iki ağacı yaratmanın ne gereği vardı? Eğer insanın o ağaçların meyvesini yemesi yasaksa, çok basitti: Tanrı o iki ağacı yaratmamalıydı. Kendisi ilk günahı işliyordu; eğer biri varsa.

Ondan sonra, o ağaçları yaratmışsa bile, Adem’e onların meyvelerinden yememesini söylemenin ne gereği vardı? Adem’in kendi başına, şimdiye kadar bile o iki ağacı bulabileceğini sanmıyorum. Milyonlarca ağacın arasında, Adem’in onları bulması sadece tesadüf olurdu. Ancak Tanrı ona ağaçları göstererek, “O iki ağaç bunlar, onlardan yememelisin” dedi.

Bu Tanrı, Yahudi. Sigmund Freud bunu daha iyi anlar -o da Yahudi, ilk günahtan doğmuş-; bu Yahudi Tanrı’dan çok daha iyi anlar. Birine bir şeyi

yapmamasını söylemek, onu teşvik etmek, ona meydan okumak, o insanın merakını uyandırmaktır. Adem'le Havva'nın aklını çelen aslında yılan değil.

Asıl etkili olan Tanrı'nın "yapma" demesi ve onlar da nedenini merak ettiler.

Ağaçlar zehirli değil. Bir tanesi bilgi ağacı. Bilgi ağacının insana yasaklanmasının hiçbir mantığı yok gibi görünüyor. Öteki ağaç da hayat ağacı. İki ağaç da Cennet Bahçesi'nin en iyileri! Tanrı'nın Adem'e, "Bu iki ağacı kaçırma! Başka her şeyi kaçırabilirsin ama bu iki ağacı kaçırmamalısın" demesi gerekirdi. Tam tersine Adem ve Havva'ya, "Bunu yapmayın" diyor. Bu "yapma" itaatsizliklerinin asıl nedeni; yılan bahane.

Fakat, günahı işlemiş olsalar bile, ister Tanrı ister yılan yüzünden, senin bununla hiçbir ilginin olmadığı -hiçbir şekilde- kesin. Orada değildin ki onları destekleyesin. Hıristiyanlar bütün dünyayı aptal yerine koyuyorlar; Yahudiler bütün dünyayı aptal yerine koyuyor, insan ilk günah yüzünden acı çekiyor, sefalet içinde diyorlar. İnsanın geri dönmesi, Adem'le Havva'nın yaptığını bozması gerekiyor. Onlar itaatsizlik ettiler; sen Tanrı'ya itaat etmek zorundasın. Tıpkı onların itaatsizlik edip cennetten kovuldukları gibi, eğer sen tam olarak, hiçbir şüphe barındırmaksızın, hiç sorgulamadan itaat edersen, mutluluk dünyasına, cennete dönmene izin verilecek.

Yahudilik, Hıristiyanlık ve Müslümanlığa göre ilk günah yüzünden sefalet var. Bu üç din aynı kaynaktan gelir; üçü de aynı ilk günaha ve o günahı işleyen insanların soyundan geldiğimiz için acı çektiğimize inanır.

İnsanın adalet sistemi bile bir suçlunun oğlunu cezalandıramaz, çünkü suçlunun oğludur. Babası birisini öldürmüş, büyük bir suç işlemiş olabilir ama bunun için oğlunu da cezalandıramazsın. Bunun oğulla hiçbir ilgisi yok. Üstelik Adem'le Havva büyük bir günah işlemediler, sadece biraz meraklıydılar. Biraz sağduyu sahibi herkesin aynı şeyi yapacağını düşünüyorum. Doğamızda var, günah değil. Bilmek, insanın tabiatında var ve Tanrı onu engelliyor. "Cahil kal" diyor.

Aynı şekilde sonsuz yaşam için de içsel, yoğun bir arzu var. Kimse ölmek istemez. İntihar eden insan bile hayata karşı değildir. Belki bir sonraki yaşamın daha iyi olacağını umut eder. Bunca ıstırap ve kederden o kadar usanmıştır ki, "Bu yaşamda olanak yok, neden şansımı denemeyeyim? Bu hayat sana hiçbir şey vermiyor ve vermeyecek, şansını dene. Kalır da başka

bir yaşama girersen, belki...” der. O belki, o geçmeyen arzu insanın içinde hâlâ vardır. Bir şeye karşı intihar ediyor olabilir ama intiharı yaşama karşı değildir.

Bu ikisi insanın içinde en derine kök salmış, en temel arzulardır ve kendi doğasına uygun davranması engellenir; doğası suçlu olarak, günaha kök salmış bir doğa olarak kınanır. Doğasına uygun davranırsa suçluluk duyar; uygun davranmazsa da mutsuz kalır. Senin mutsuzluğunun altyapısını bu insanlar yarattı.

Özetleyeyim: Doğalsan, suçluluk duyacaksın. O zaman bu senin mutsuzluğun, kaygın, kederin olacak: Orada senin için hangi ceza olacak? Tanrı’ya itaatsizlik ediyorsun, çünkü bütün kutsal kitapların ve onların emirleri senin doğana karşı. Dolayısıyla doğana uygun davranırsan, mutsuzluk var. Doğana uygun davranmazsan da mutsuzluk olacağı kesin, çünkü o zaman da boş, doyumsuz, memnuniyetsiz olacaksın; boş, tümüyle anlamsız hissedeceksin.

Dünyada iki tip mutsuz insan vardır: biri din peygamberlerinin peşinden giden, biri de onların arkasından gitmeyen. Üçüncü bir kategori, benim gibi biraz olsun aldırış etmeyen bir adam bulmak çok zor! Ne peşlerinden gidiyorum ne de onlara karşıyım. Onlardan nefret bile etmiyorum; onları sevmem de söz konusu değil. Bana göre tamamen saçma ve anlamsız, varoluşumuzla alakasızlar.

Hangi tarafı tutarsan tut, sorun yaşayacaksın. Taraf tutma, taraf veya karşı olma; sadece o insanlara, “Cehenneme kadar yolunuz var! Kitaplarınızı da yanınızda götürün” de. Ancak o zaman mutsuzluktan kurtulabilirsin.

Doğu’da farklı bir açıklamaları var; açıklamalar farklı olabilir ama amaç aynı. Doğu’da Hinduizm, Caynacılık ve Budizm, hepsi mutsuzluğunun nedeninin geçmiş yaşamlardaki kötü davranışlar olduğunu öğretir. Farklı şekillerde, farklı bedenlerde, hayvan olarak, kuş olarak milyonlarca geçmiş hayat yaşadın. Bu şekilde Hindular engin bir bakış açısına sahipler. Sekiz yüz kırk milyon canlı türü mevcut. En azından onların açısı geniş, Hıristiyan’ınki gibi dar değil: sadece 6000
yıl.

Onların bakış açısı kesinlikle harika: 840 milyon tür ve sen onların hepsinden geçtin; sonra insan oldun. Bütün o uzun yıllar boyunca - Hindular, Caynalar ve Budistler için “ışık yılları” tabirini kullanman gerekecek- iyi ve kötü bir sürü şey yaptın ve seninle ilgili her şey kayıtlı.

Eğer acı çekiyorsan, üzerinde kötü davranışlarının yükü var demektir. Acı çekmek zorundasın, onlardan kurtulmanın tek yolu budur. Davranışlarının bedelini ödemek zorundasındır. Başka kim ödeyecek? Geçmiş yaşamında birisini öldürdün, şimdi bedelini kim ödeyecek?

Onların açıklaması daha matematiksel, Adem günah işlediği için senin 6000 yıl sonra acı çekiyor olmandan daha mantıklı geliyor. Bu kadar nesil geçmiş, günah hâlâ taze. Bu kadar nesil bunun için acı çekmiş ve cezalandırılmış, sen hâlâ bunun için cezalandırılıyorsun. Bir insanın günahına karşılık bu kadar insanı cezalandırabilir misin? Ve bu sonsuza kadar böyle devam edecek.

En azından Doğulu görüş daha mantıklı geliyor: Geçmiş yaşamında kötü davranışlarda bulundun, haliyle bunların acısını çekmek zorunda kalacaksın. Daha mantıklı geliyor diyorum ama varoluş açısından doğru değil.

Varoluş açısından doğru olmadığını söylerken neyi kastediyorum? Her hareketinde, hareketin sonucunun hareketin kendisinin içinde bulunduğunu, bir sonraki yaşamı beklemediğini söylüyorum. Neden beklesin? Şu anda zehir içersen, bir sonraki yaşamda mı öleceksin? Hindu şankaraçaryalarla, Cayna rahipleriyle, Budist rahiplerle tartışıyorum, “Söyleyin bana, birisi eline çekiçle vurursa, gelecek yaşamda mı acı çeker yoksa şu anda, burada mı?” diyorum. Hareket derhal tepki doğurur. Beklemez. Neden beklesin ve neden özellikle gelecek yaşamı?

İnsanları aptal yerine koyuyorlar, hiç şüphesiz Hıristiyan-lardan ve Yahudilerden daha mantıklı bir şekilde. Bu nedenle bilgili bir Hindu, Müslümanlığa, Hıristiyanlığa veya Yahudiliğe döndürülemez. Bu imkânsız, çünkü senin fikirlerinin hepsi çok çocukça görünür. O çok daha mantıklı açıklamalara sahip. Fakat o mantıklı açıklamalar ancak yüzeyde anlamlıdır; derinlerde içlerinde fazla bir şey yoktur.

Bu insanların hepsiyle tartıştım. Biri bile sorumu cevaplaya-madı. Elini ateşe sokarsan, gelecek yaşamda mı yanacaksın? Eylem burada; sonucu da burada olmak zorunda. İkisi birbirine bağlıdır, ayrılamazlar. Sevdiğin anda mutlusundur. Şu anda sevip şimdi derin bir mutsuzluk içinde olmaz ve gelecek yaşamda da sev ya da sevme, bir gün birden mutluluk -geçmiş yaşamının iyi karması- duymazsın.

Olayların doğası gereği ayrılması imkânsız şeyleri ayırıyorsun. Bir şeyden nefret ettiğinde o nefretin ateşinde yanıyorsun. Öfkelendiğinde, o öfke yüzünden, ondan bağımsız değil, acı çekersin. Benim yaklaşımımda her an, yaptığın her ne olursa olsun, karşılığını o anda alırsın.

Bu insanlar seni kandırıyor, çünkü yerleşik çıkarlara aykırı düşebilecek şeyleri söyleyemiyorlar. Zengin seni sömürdüğü için yoksul olduğunu söyleyemiyorlar; çünkü zenginler tarafından istihdam ediliyorlar. Şimdi, örneğin bir Cayna rahibi, Acharya Tulsi... Cayna rahipleri yağmurlu mevsimlerde seyahat etmez. Hindistan'da, Amerika'daki gibi değil; mevsimler iyi ayrılmıştır. Yağmurlu mevsim dört aydır, yaz mevsimi dört aydır ve kış da dört aydır. Son zamanlarda mevsimler her yerde devam eden atom deneyleri yüzünden değişti; yoksa tam beklendiği tarih ve günde yağmurlar başlar, tam beklendiği tarih ve günde yağmurlar biter.

Cayna rahibi dört aylık yağmur mevsiminde seyahat etmez. Sekiz ay boyunca gezer, dört ay hiçbir yere gitmez, çünkü toprak ıslaktır, otlar büyümüştür ve otların arasında bir sürü küçük böcek ve karınca vardır. Otların üzerinde yürüyemez, çünkü çimen canlıdır. Islak toprağın üzerinde yürüyemez, çünkü ıslaklığın harekete geçirdiği böcekler olabilir. Yürüyerek hiçbir canlıyı öldüremeyeceğinden kesinlikle emin olduğu kuru toprağın üzerinde yürümek zorundadır. Dolayısıyla yağmur mevsimi söz konusu değildir. Şemsiye bile taşıyamaz, çünkü o da bir mülktür. Bu yüzden en büyük zorluk yağmur mevsiminde yaşanır. Üç parça giysiden fazlasına sahip değildir ve o üç parça da ıslanacağı için üzerini değiştirmek için giysisi olmayacaktır.

Bu Cayna rahibi Acharya Tulsi bir yerde kalıyormuş. Kendisinin 700 rahipten oluşan bir yoldaş grubu var ve o rahipler sekiz ay boyunca bütün ülkeyi dolaşır, dört ay da ustalarıyla birlikte kalmak için bir yere gelirler. Fakat bu çok zor bir problemdir: Ancak çok zengin insanlar yağmurlu mevsimi kendi şehirlerinde geçirmesi için Acharya Tulsi'ye davette bulunabilir, çünkü o yedi yüz rahip de beraberinde gelir. Bu hiçbir şey; 700 rahip ve rahiplerin başındaki Acharya Tulsi -o tarikatta papa gibidir- oradayken binlerce takipçi de dinlemeye gelir. Yağmur mevsiminde Hindistan'da her şey kapanır, hiçbir şey yapamazsın. Dükkânlar boştur; insanlar kâğıt ve satranç oynamaya başlar. Her türlü festival yağmur mevsiminde gerçekleştirilir, çünkü herkes boştur. İnsanlar akrabalarını ziyaret ederler, çünkü işlerin, tehlikeye sokacak hiçbir şeyin yoktur.

İnsanlar dini liderlerini ziyaret ederler. Dini tarikatın liderini görmeye gelen herkesin aynı lider gibi şehrin misafiri sayılması da gelenektir. Dolayısıyla Acharya Tulsi'yi davet etmek milyonlarca rupi harcamak demektir ve buna da ancak çok zenginlerin gücü yeter. Eğer buna güçleri yetiyorsa, iş adamı olmaları gerekir. Bir iş adamı asla kaybetmez. Kumar oynamaz. Her şeyi faiziyle hesaplar. Eğer Acharya Tulsi'ye milyonlarca rupi yatırım yapacaksa -doğru kelime bu-, o zaman Acharya Tulsi'den alabileceği her şeyi faiziyle almadan bırakmayacaktır. İki taraf da bunu anlar; söze dökülmez ama anlaşılır. Acharya Tulsi zengini korumak zorundadır, çünkü Acharya Tulsi'yle rahiplerini koruyan zengin insandır. Bu, basit bir anlaşmadır.

Aynı şey Hindistan'daki diğer dinler için de doğrudur. Bu çok pahalı bir olaydır. Örneğin, rahipleri çıplak yaşayan başka bir Cayna tarikatı bir evde veya aileyle birlikte kalamaz, çünkü aileye bu kadar yakın olmak bağlılık yaratabilir. Bazı sorunlar çıkabilir, ilgileri başka yöne kayabilir. Ancak tapınakta kalabilirler. Cayna tapınakları Hindistan'ın en pahalı ve en iyi tapınaklarıdır. Şimdi o tür bir tapınak inşa etmek zor. Abu Dağı'ndakiler -Cayna tapınaklarını görmüş olabilirsin, orada birkaç kez meditasyon kampı düzenledim- muazzam sanat eserleri. O tapınaklara çok para akıtılmış; hepsi mermerden ve tek bir tapınağın inşa edilmesi yüzlerce yıl sürebilir. Büyükbaba başlayabilir ve üçüncü, dördüncü veya beşinci nesil tamamlandığında tapınağı açabilir. Üzerinde binlerce işçi, sanatçı, usta çalışır.

Çıplak bir Cayna rahibini davet etmek... çünkü çıplak Cay-na rahipliğinin, rahipliğin en yüksek seviyesi olduğuna inanılır. Acharya Tulsi, çıplak Cayna rahibi değil. Onun daha alt dereceden biri olduğu düşünülür. Evet, kendisi bir Cayna ama çıplak rahiplerin takipçilerine sorduğunda, "Acharya Tulsi'yle aramızda fazla fark yok. Belki onun üç parça giysisi var, bizim altı: bütün fark bu. Asıl fark rahipler arasında" derler. Hiç şüphesiz çıplak Cayna rahibi kendine dünyada her şeyden fazla işkence eder. Onunla kimse yarışamaz; bulunabilecek en büyük mazoşittir.

Çıplak bir Cayna rahibini davet etmek, onun saygınlığına denk bir tapınağa ihtiyacın olduğunu gösterir, yoksa onu aşağılamış olursun. Bu yüzden her büyük kasaba, büyük şehir tapınaklar inşa etmeye paralar harcıyor, çünkü çıplak rahip ancak bir tapınakta kalabilir. Caynaların sayısı çok değil ama ülkenin her yerinde o kadar çok tapınakları var ki şaşarsın.

Tek bir Cayna ailesinin yaşamadığı yerlerde bile Cayna tapınakları göreceksin, çünkü Cayna rahipleri oradan geçerken kalacak bir yere ihtiyaç duyabilir.

Şaşarsın, bir Cayna rahibinin bir Cayna'dan başka kimseye dilenmemesi gerekir. Şimdi, Caynaların sayısı az, bütün Hindistan'da sadece üç yüz bin, okyanusta bir çay kaşığı dolusu tuz gibi. Tek bir Cayna'nın bulunmadığı binlerce kasaba ve köy var. Ancak Cayna rahibi sekiz ay sürekli hareket halinde olmak zorunda; tek bir Cayna'nın yaşamadığı köylerden geçmek zorunda.Peki Caynalar ne yapıyor? Yirmi ailelik bir kafile yirmi otobüs, elli otobüs- rahibi takip ediyor. Neden elli otobüs? Yalnızca bir Cayna ailesine ihtiyaç olsaydı, bir otobüs veya bir araba yeterdi. Hayır, Cayna rahibi dilenmek zorundadır ve sadece bir aileden dilenmesine izin verilmez. Bu, kutsal kitaba terstir. Kutsal kitap yazıldığında bu çok doğruydu, çünkü o zaman çok sayıda rahip vardı, topluma yük oluyorlardı. Dolayısıyla eğer bir rahip bir aileye gelir, iyi yiyecek bulur ve her gün oraya gitmeye başlarsa, aile için eziyet haline gelecektir. Eğer öteki rahipler de bunu öğrenirse, onlar da aynı aileye gitmeye başlayacaklar.

Bu nedenle bir rahibin sadece bir aileden -tek bir öğünün tamamını bile- dilenmemesi kuralı kondu. Tek bir öğün için bile farklı ailelere dilenmesi gerekir: buradan bir-iki parça, şuradan bir-iki parça. Yarın yine aynı kişiden dilenmesine izin yoktur. Bir rahibin daha önce dilendiği bir yerden başka bir rahibin dilenmemesi gerekir. Şimdi bu sorun yaratır; her rahip bir sürü aileden dilenmek zorundadır.

Bu nedenle elli-altmış aile her tür gıdayla birlikte bu gezgin rahipleri takip eder. Tabii kendileri için de her şeye ihtiyaçları olduğundan çadırları ve her şeyi taşımak zorundadırlar. Sadece yirmi iki çıplak Cayna rahibi kaldı, çünkü olay o kadar zahmetli ki bir çıplak rahip öldüğünde, yeri dolmuyor. Çok zor. Elli-altmış otobüs, bütün kafile bu yüzden. Sonra gece çadırlar ve bütün şehir kurulacak, çünkü sabah rahip gelecek. Tek bir Cayna inananının bulunmadığı yerlerde tapınaklar yapmaları gerekiyor. Tapınakta ibadet eden bir brahman istihdam etmeleri gerekiyor.

Şimdi, Brahmanlarla Caynalar düşmandır -Caynacılık, Brahmanizm'e başkaldırıdır- ama nasıl ibadet edileceğini bir tek brahmanlar bildiğinden, bunu yapmaları için kendilerine para ödenir. Gerçekte ibadet etmiyorlar; düşmana nasıl ibadet edecekler? Cayna tapınağında heykeli bulunan bu

adam, Mahavira, sürekli brahmanları eleştiriyor. Şimdi, brahman para için ibadet ediyor. Belki içinden lanet okuyordur ama dışarıdan övgüler ve çiçekler yağdırıyor, Caynacılığın ibadet için buyurduğu şeyleri yapıyor.

Sonra bütün şehir sabaha hazırlanır. Rahip gelir ve bu otobüslerin ne olduğunu, çadırlardan oluşan kentin gece kurulduğunu bilir. O gelmeden önceki gün orada tek bir çadır yoktu. Bu insanların hepsi bilir, çünkü dört aydır onu takip ediyorlar. Şimdi, işlerini güçlerini bırakmaları, bütün ailelerini de yanlarına almaları için bu insanların zengin olması şart. Mevsim de çok zordur. Bazı yerlerde yağmur çok fazladır ve rahibi dağlarda da takip etmeleri gerekir, çünkü Caynalar kutsal yerlerini dağlarda yaparlar.

Hindular kutsal yerlerini nehir kıyılarında yapar. Hindular çoktandır nehirleri tekeline aldığı için, Caynalar da onları geçmek zorundaydı. Aynı rekabetçi zihin yapısı her yerde var. Dolayısıyla en iyi şeyin dağların en yüksek zirvelerini seçmek, bu aptallara nehirlerin pisliğini göstermek olacağını düşündüler. Hindistan'da insanlar cesetleri, yarısı yanmış cesetleri, ölü hayvanları bile nehirlere atarlar. Senin kutsal yerlerin bunlar mı? Bu yüzden Caynalar kutsal yerlerini yüksek dağlara yaptılar.

O otobüsler onları takip eder ve çadır kentler dağların üstünde kuruluverir, hemen oracıkta, ama gece rahip uyurken, rahibin gözünün önünde değil. Bu çıplak rahiplere sordum: "Bu insanların dört ay boyunca sizi takip ettiğini -aynı yüzler, aynı çadırlar, aynı otobüsler- gerçekten bilmiyor musunuz? Onlar kendilerini kandırıyorlar ama siz kimi kandırıyorsunuz? Bu sirkin amacı ne?"

Yalnızken bana, "Haklısın ama bu konuda ne söylenebilir? Sen hep en can yakan yerden vuruyorsun. İnsanları en zayıf yerinde vurmak konusunda ustasın. Şimdi bu açık, dört ay... biliyorum ama bunu herkesin önünde söyleyemem, başka türlü nasıl hayatta kalırım?" diyorlardı. Rahip bu insanlara bağlıdır. Bu insanlar işadamı, para yatırıyorlar. Rahibin yoksullara, "Geçmişteki karmalarınız yüzünden acı çekiyorsunuz, bu zenginler de geçmiş yaşamın iyi karmalarının keyfini çıkarıyorlar. Siz de keyif çatmak istiyorsanız, iyi karmalar biriktirin, kutsal kitaplara sadık kalın, büyük ustaların miras bıraktığı esaslara uyun. O zaman gelecek yaşamda siz de zengin olursunuz" demesini istiyorlar.

Rahiplerin neden geçmiş yaşamı öne sürmek zorunda olduğunu açıklamaya çalışıyordum: Çünkü bu yaşam konusunda hiçbir şey yapamazlar. Gelecek yaşamla ilgili bir şey iyi: kimsenin ne olacağını, bir şey olup olmayacağını, kimsenin hayatta kalıp kalmayacağını bilmemesi. Bu strateji açıklamanın akla yatkın kalması için icat edilmişti. Yoksa kutsal kitapların söylediği her şeyi yapan insanlar var, buna rağmen acı çekiyorlar, yoksullar, hastalar. “Söylediğin her şeyi yapıyoruz. O zaman neden acı çekiyoruz?” diye soruyorlar. Onları bir kenara bırak, bu Cayna rahipleri bile... Biri kanserden ölüyor, şimdi o neyin cezasını çekiyor. Hayatı boyunca asla yanlış olduğu söylenebilecek tek bir şey yapmadı. Açıklamayı onun geçmiş yaşamlarında bir yerde bulmak zorundasın.

İnsan sefalet içinde çünkü dinler onun sefaletin nedenlerini yok etmesine yardım etmedi. Tam tersine olduğu gibi kalsın diye onu avuttular.

Ayaklanma, devrim, itaatsizlik, karışıklık ve karmaşa yaratmakla aynı şeydir: Gelecek yaşamda çok acı çekeceksin. Şimdi acı çekiyor, daha fazla acı için zemin hazırlıyorsun.

Dolayısıyla bu yaşamla gelecek yaşam, geçmiş yaşamla bu yaşam arasında bu boşluğu yarattılar. Güzel bir strateji, çünkü ne geçmiş yaşamınla ilgili -kötü veya iyi hareketlerinle ilgili— bir kanıta, ne de gelecek yaşamda, bir sonraki hayatta başına neler geleceğini bilmek için bir yönteme sahipsin.

Güzel açıklamalarda bulundular ve sen çiçek kokusu alasın ve hemen aşağıda, dipte akan pis kokulu nehri unutasın diye, iğrenç gerçeğin tamamını güzel çiçeklerin arkasına gizlediler. O çiçekleri attığın anda insanlığın neden bu kadar sefalet içinde olduğunu görebileceksin.

Daha önce söylediğim gibi, meydana gelen yeni şey, insanlığın yüzde birinin bir parça uyanık, farkında olabileceği bir noktaya gelmesidir. İnsanlığın sefaletin farkına varan, bütün insanlığın zaten cehennemde olduğunu göre o yüzde biri soruyor: “Siz hangi cehennemden bahsediyorsunuz? Dünya üzerinde şu anda yaşanandan daha kötü hiçbir şey olamaz.” İnsanlığın bu yüzde biri böyle sorular oluşturdu. O sorular o kadar uyanık olmayan insanlara da ulaştı ama sorular onlara bir şekilde ulaştı. Onlar da duydular ve bir parça bilinç kıpırtısı hissetmeye başladılar: “Evet, sefalet var, büyük sefalet.”

Politikacılar seni kandırıyor. “Demokrasi geldiğinde, acı olmayacak. Bağımsızlık varsa, acı olmayacak. Sosyalizm geldiğinde, acı olmayacak. Komünizm gelirse, acı ortadan kalkar” diyorlar. Fakat demokrasi var ve acı

büyümeye, birikmeye devam ediyor. Ülkeler bağımsız -köle olmayan ülkeler var- ama bağımsız ülkelerde bile sefalet daha az değil. Belki daha da fazla, çünkü bu sefer mutsuzluklarını başkasının üzerine yıkamıyorlar, bağımsızlar. Köle bir ülkenin en azından avuntusu vardır. Bu, benim deneyimim.

Hindistan bağımsızlığına kavuşmadan önce bütün Hindistan'da böyle bir duygu vardı. Bizim evimiz kumpas yeriydi. İki amcam birçok kez hapse girdi, hükümet aleyhinde bir şey yapmadıklarını ve hâlâ aynı yerde yaşadıklarını bildirmek için her hafta karakola gitmeleri gerekiyordu. Kasabadan çıkmaları yasaktı ama insanlar onlara geliyordu ve hepsinin de büyük umutları vardı.

Ben küçüktüm ama hep merak ederdim: "Bu insanlar sadece bağımsız olmakla bütün sefaletin ortadan kalkacağını söylüyorlar. Bu nasıl olabilir? Hiçbir bağlantı görmüyorum." Fakat umut vardı. Çok yakında vaat edilen topraklar vardı; bir parça mücadeleyle oraya ulaşacaktın. Istırap vardı ama bundan sen sorumlu değildin, İngilizler sorumluydu. Her şeyi İngilizlerin üzerine yıkmak büyük teselliydi.

Esasında, gizlice bizim eve gelen veya bazen aylarca bizim evde kalan bu devrimcileri sorguya çekerdim. Bir tanesi, çok ünlü bir devrimci olan Bhavani Prasad Tiwari sosyalist partinin ulusal lideriydi. Ne zaman yeraltına inmesi gerekse bizim köye gelir, bizim evde yaşardı. Bütün gün dışarı çıkmazdı ve zaten köyde de onu kimse tanımıyordu. Fakat ben onun peşindeydim. Bana tekrar tekrar, "Öyle uygunsuz sorular soruyorsun ki bazen sizin ev yerine bir İngiliz hapishanesinde yatmanın daha iyi olacağını düşünüyorum. En azından orada birinci sınıf muamele görürüm."

Ünlü bir lider olduğu için -siyasi mahkûmlarda özel sınıf-her türlü imkânın, iyi yemeğin ve iyi bir kütüphanenin içinde bulunduğu birinci sınıf bir muamele görürdü. En azından biraz özgürlüğe sahip olurdu, çünkü birinci sınıf mahkûmlar çalışmaya zorlanmaz. Otobiyografilerini ve başka kitaplar yazarlar: Bu büyük Hintli liderlerin bütün kitapları hapishanede yazılmıştır. Yürüyüş yaparlardı. Kondukları yerler hapishane bile değildir, onlar için özel yapılmış güzel yerlerdir.

Örneğin Pune'de, bizim oradaki komünümüzün hemen karşısında, nehrin öteki tarafında bir yer vardı: Aga Khan sarayı. Saraydı. Gandhi orada hapis yattı, karısı da. Karısı orada öldü, mezarı hâlâ Aga Khan sarayında. Pune'de

görmüş olabilirsin; köprüyü geçtikten sonra hemen tepenin üzerinde güzel bir ev var.

Evin sahibine sordum, çünkü Mumbai'de yaşıyordu ve bana gelirdi: "Ne istiyorsan alabilirsin, sadece o evi Pune'ye gitmeden önce bana ver. O evi istiyorum." Orası Pune'nin en yüksek yeriydi, bütün şehri görebiliyordun ve gerçekten güzle bir saraydı.

"Bu zor" dedi, "çünkü orası anneme ait. Evin sahibi o ve Gandhi tutukluluğunu orada geçirdiği ve kendisi de Gandhi taraftarı olduğu için orayı satmaz. Orayı Gandhi anısına ulusal bir müze haline getirmek istiyor. Onu ikna etmek imkânsız, özellikle de senin için! Bizim ailede senin adın bile ağza alınamaz. Buraya geldiğimde, başka bir yere gittiğimi söylüyorum." Gandhiciler benim adımı ağzına almaz, çünkü ben sürekli Gandhi aleyhinde konuşuyorum.

Yani bu özel yerler hapishane haline getirildi. Dönümlerce yeşil alana, güzel manzaralara sahipti. Bhavani Prasad Tiwari bana, "Gizlenmekten vazgeçsem iyi olurdu, çünkü sen son derece biçimsiz sorular soruyorsun" derdi.

"Sorularımı cevaplayamıyorsan" dedim, "ülke bağımsızlığına kavuştuğunda ne olacak? Bunlar çözmen gereken sorular olacak. Onları sözlü olarak bile cevaplayamıyorsan, zamanı geldiğinde gerçekten çözmek zorunda kalacaksın." Ona sordum: "ingilizlerin ülkeyi terk etmesiyle" -fazla ingiliz yoktu- "yoksulluk nasıl ortadan kalkacak? ingilizler Hindistan'a gelmeden önce, Hindistan'ın yoksul olmadığına inanmamı mı istiyorsun?"Şimdiki kadar yoksuldu, hatta belki daha da yoksul, çünkü ingilizler ülkenin biraz daha iyileşmesine yardımı dokunan sanayi ve teknolojiyi getirdi. Eğitim, okul, kolej ve üniversiteleri getirdiler. Ondan önce eğitim mümkün değildi: Sadece brahmanlar eğitimliydi, çünkü baba oğluna öğretirdi. Herkesi eğitimsiz bırakmışlardı, çünkü insanların köleliğini devam ettirmenin en iyi yolu buydu. Eğitim tehlikeli olabilir.

"Yoksulluğu nasıl yok edeceksin? ingilizlerle hiç ilgisi olmayan yüzlerce kaygı ve sefaleti nasıl ortadan kaldıracaksın? Şimdi, bir koca, karısı yüzünden acı çekiyor; bunun ne faydası olacak? ingilizler gitti, tamam; ama adamın karısı hâlâ orada olacak, koca hâlâ orada olacak. Bu durum işleri nasıl değiştirecek?"

"Çok zor olduğunu biliyorum ama önce bağımsızlığımıza kavuşalım" dedi.

“Bağımsızlıktan sonra sorunların aynı, belki daha da kötü olacağını biliyorum” dedim.

Daha kötü oldu. Üç yüz yıl boyunca tek bir ingiliz genel valisi suikasta uğramamıştı. Şimdi başbakana suikast düzenleyebilirsin. Bağımsızlığın sana büyük zekâ kazandırdı! Üç yüz yıl boyunca Pencaplı Sihler asla ayrı bir devlet istediklerini söylemediler. Şimdi ayrı bir devlet istiyorlar. Bağımsızlık insanlara bunu verdi. Fakat asıl sorun, Pencap’ta yaşayan Hindu azınlıktır. Hepsi öldürülecekler. Ya Sih olmak zorunda kalacak ya da katledilecekler. Yani mesele sadece bir eyalete bağımsızlık vermek değil, sorun Hindu azınlık. Onları nereye alacaksın? Hepsi öldürülecek.

Pakistan’da böyle oldu. Pakistan kurulduğunda, Pakistan’da kalmaya çalışan Hinduların hepsi öldürüldü. Bunu yapmak Pakistan’ı zenginleştirmedi. Zengin olmanın yolları bunlar değil. Pakistan şu anda Hindistan’dan çok daha yoksul. Nüfus arttığı için yoksulluk da arttı. Şu anda nüfusun artmasından ingilizler sorumlu değil. Sen çocuk doğurup duruyorsun.

Siyasi liderler insanlığı umutla yaşattı; hep uzaklarda bir yerlerde büyük bir umut var. Sınıfsız toplum için Rusya altmış yıldan fazla her acıya katlandı: “Sınıfsız toplum çok yakında gerçekleşecek!” O bekleyiş dolu günler ne zaman bitecek? Bu eski bir stratejidir. isa takipçilerine, “Çok yakında benimle birlikte Tanrı’nın krallığında olacaksınız. Çok yakında beni takip edenlerin kurtarıldığını, beni takip etmeyenlerin sonsuz cehenneme düştüğünü göreceksiniz” derdi. Bu hâlâ olmadı ve isa’nın Tanrı’yla birlikte olup olmadığını bile bilmiyoruz.

Geri döneceğini bile vaat etmişti. Cesaretini kaybetmiş olmalı; bir kere çarmıha gerilmek yeterli! Şimdi yine çarmıha gerilecek, bu sefer Vatikan’da, çünkü bu sefer Hıristiyan olarak gelecek. Karar verecek kişi de papa olacak: “Bu adam çarmıha gerilmeli. O bir sahtekâr, bir Deccal. O bizim mesihimiz değil, çünkü bizim mesihimiz bir bulutun üzerinde, ihtişamla gelecek. Mesihin böyle gelmesi gerekir. Bu adam bakire bile olmayan bir kadından doğmuş.” Mesihin üzerine binip geleceği bulutu arıyorlar ama mesih kaçtı!

Fakat umut... Politikacılar umut vermeyi sürdürüyor ve hiçbir şey hayata geçmiyor. Bir şeyin açıkça anlaşılması şarttır: Hiçbir umudun faydası olmayacak; uydurma açıklamaların hiçbirinin faydası olmayacak. Bu saçmalıkları bir kenara bırakmak, gerçeği olduğu gibi görmek zorundasın.

Gerçek bu gezegenin bu kadar nüfusu kaldıramamasıdır; nüfusun şu andakinin hemen hemen yarısına düşmesi gerekir. Fakat şu haliyle, ikiye katlanacak. Sefalet de ikiye katlanacak.

Nüfusun şu andakinin yarısı olmasını isterdim ama bunun için zekâya, anlayışa ihtiyacın var. Çocukların Tanrı tarafından gönderilmediğini anlamak zorundasın. Çocukları gönderen bir Tanrı yok.

Aslında, tek bir erkek, çocuk yapmaya muktedir olduğu kırk-elli yıllık hayatı süresince yeryüzünün bütün nüfusunu oluşturabilecek sayıda sperme sahiptir! Her cinsel orgazmda, milyonlarca potansiyel insan kaybolur. Bu, Tanrı'nın yaptığı bir şey değil, aksi takdirde çok aptal bir Tanrı demektir. Kadın normalde yılda döllenmiş sadece bir yumurta taşıyabiliyorsa, erkeğe bu kadar çok sperm vermenin ne anlamı var? Sorun yaratan bu: Erkek bir sürü eşe sahip olmaya başladı. Fakat kadının birden fazla kocası olamaz, çünkü bir erkek bir sürü kadını hamile bırakabilir ama eğer bir kadının birkaç kocası varsa, o kocalar ne yapacak? Bir kadını bir erkek hamile bırakınca, geriye kalanlar meyhaneye gider, başka nereye gidecek?

Bunun Tanrı'yla hiç ilgisi yok, bu basit biyolojidir. insanların biyolojiyi anlaması, nüfusu şu andakinin yarısına düşürmek için mevcut bütün yöntemleri kullanması sağlanmalıdır.

Sinagoga, tapınağa, kiliseye gitmeyi bırak, çünkü onlar seni yeterince kandırdı. Bu insanlara -rabbilere, keşişlere, rahiplere- sormayı bırak, çünkü onların tek bildiği binlerce yıldır teselli vermek ve tesellilerinin hepsinin etkisiz olduğu kanıtlandı.

Politikacıdan, din adamından bilimciye dönmelisin. Sefaletten kurtulmak istiyorsa, bütün insanlığın bilime odaklanması gerekir.

Ben kendi dinimi içteki ruhun bilimi olarak adlandırıyorum. Din değil, pozitif bilimdir. Aynı bilimin nesnel dünyada işlev göstermesi gibi, bu bilim de öznel dünyada işlev gösterir.

Unutma, dışa yönelik bilimin ıstırabını ve mutsuzluğunu yüzde doksan civarında azaltmana büyük yardımı dokunabilir. Fiziksel ve biyolojik ıstırabının ve dertlerinin yüzde doksanını ortadan kaldırdığında -bilim bunları çok kolay giderebilir- o zaman geriye kalan yüzde onluk dert senin için ilk kez belirginleşecektir. Şu anda bu yüzde doksanlık derdin dağınıklığının içinde kayboluyor.

O zaman bütün o mutsuzluğun bu yüzde onun yanında hiçbir şey olduğunu görebileceksin; bu yüzde on asıl ıstıraptır. Ve o da ancak içe

yönelik hareketle dönüştürülebilir: buna ister meditasyon de, ister farkındalık de, ister dikkat de.

Fakat o yüzde onluk derdin ağırlığı çok büyüktür. Yüzde doksan hiçbir şeydir, sadece açlıktır; yiyeceğe ihtiyaç duyarsın, barınağa ihtiyaç duyarsın, işe ihtiyaç duyarsın ve bütün bunlar bilimle halledilebilir.

Rahibi tamamen ortadan kaldır. Onun geleceğe dönük hiçbir işlevi yok. Zaten yeterince kötülük yaptı. Bilime odaklan; o zaman derhal içinde farkında olmadığın yeni bir boyutun doğmaya başladığını göreceksin.

O boyut oradaydı, ama aç bir insan yaşamın bir anlamının olup olmadığına nasıl kafa yorabilir? Aç bir insan çiçeğin güzel olup olmadığını düşünemez; karnı açtır. Onunla müzik, şiir ve resim hakkında konuşamazsın. Bu, onun için gurur kırıcı olacaktır; tam anlamıyla hakaret olacaktır. Fakat bu sorunlar ortadan kalktığında, ilk kez ancak öznel bir bilimle cevaplanabilen asıl varoluşsal soruları sormaya başlayacak.

Bu nedenle dinin geleceği yok. Nesnel meseleleri ele alan nesnel bir bilimin ve içsel meselelerini ele alan öznel bir bilimin geleceği vardır. Birisi fizyolojinle, biyolojinle ilgilenir. Diğeri de psikolojinle ve esas merkezinle ilgilenecektir: ruhunla.

Bölüm 2-Ben buna yaşama saygı diyorum

Soru: Şiddetsizlik felsefesi ve özellikle de Hıristiyanların öteki yanağı dönmesi konusunda ne düşünüyorsun?

Ben felsefeci değilim. Felsefeci olaylar hakkında düşünür. Bu, zihinsel yaklaşımdır. Benim yaklaşımım, zihinsizlik yaklaşımıdır. Felsefenin tam tersidir. Olaylar, fikirler hakkında düşünmek değil; zihnini kenara koyduğunda, mantık değil sessizlik yoluyla gördüğünde gelen bir açıklıkla görmektir. Görmek, düşünmek değildir.

Güneş doğar: Bunun hakkında düşünürsen, güneşin doğuşunu kaçırırsın, çünkü sen bu konuyu düşünürken, ondan uzaklaşıyorsun. Düşünürken kilometrelerce uzaklara gidebilirsin ve düşünceler mümkün olan her şeyden daha hızlı hareket eder.

Gündoğumunu görüyorsan, senin onu kesinlikle düşünmüyor olman gerekir. Ancak o zaman görebilirsin. Düşünce gözlerinin önünde perde oluşturur. Gerçekliğe kendi rengini, kendi fikrini verir. Gerçeğin sana ulaşmasına izin vermez, kendini gerçeğe dayatır; gerçekten bir sapmadır.

Bu nedenle bugüne kadar hiçbir felsefeci hakikati bilemedi. Bütün felsefeciler hakikati düşünüp duruyor. Fakat hakikati düşünmek bir imkânsızlıktır. Onu ya bilir ya da bilmezsin. Eğer biliyorsan, onun hakkında düşünmeye gerek yoktur. Eğer bilmiyorsan, onun hakkında nasıl düşünebilirsin? Hakikati düşünen bir felsefeci ışığı düşünen bir köre benzer. Gözlerin varsa, ışığı düşünmez, onu görürsün.

Görmek, tamamen başka bir süreçtir; meditasyonun yan ürünüdür.

Bu nedenle yaşam biçimime felsefe (philosophy) denmesini istemem, çünkü felsefeyle hiç ilgisi yok. Buna philosia diyebilirsin. Philo kelimesi sevgi demektir; sophy, bilgelik, bilgi demektir: bilgi sevgisi. Philosia'da, philo aynı şekilde sevgi demektir ve sia da görmek demektir: bilgiye değil var olmaya duyulan sevgi: bilgeliğe değil, deneyime duyulan.

Bu, hatırlanması gereken birinci şey. Şiddetsizlik Mahatma Gandhi için felsefedir; bana göre felsefe değildir, bir philosia'dır. Gandhici felsefecilerle, düşünürlerle sürekli çatıştığım nokta
bu.

Gandhi Experiments with Truth (Hakikatle Deneyimler) adını verdiği otobiyografisini yazdı. Şimdi bu tam bir saçmalık; hakikati deneyimleyemezsin. Sessiz olduğunda, hakikat bütünlüğü içinde, mutlak ihtişamı içinde oradadır. Sessiz değilken, hakikat yoktur. Sessizken, hakikat bir nesne gibi önünde belirmez. Sessizken, birden senin hakikat olduğunu fark edersin. Görecek bir şey yoktur. Gören görülendir, gözlemci gözlemlenendir; o ikilik artık yoktur. Düşünmek diye bir şey de yoktur. Şüphe yoktur, inanç yoktur; fikir yoktur.

Gandhi hakikati deneyimlemeye çalışıyordu. Basit çıkarım şudur: Hakikatin ne olduğunu bilirsin; aksi takdirde onu nasıl deneyimleyeceksin? Hakikati bilen biri için, deneyimin ne gereği var? Hakikati bilen insan onu yaşar; onun için seçenek yoktur. Gandhi'ye göre her şey felsefe; bana göre philosia. Gandhi bir düşünür, ben değilim. Benim yaklaşımım varoluşçudur, zihinsel değil. Şiddetsizlik kelimesi benim ilgimi çekmiyor, bana göre değil, çünkü olumsuz. Şiddet olumludur; şiddetsizlik olumsuzdur. Şiddeti senin olumlu, geçerli hale getirdiğin gerçeğine kimse dikkat etmedi; şiddetsizlik bunu tamamen geçersiz kılmaktır.Ben buna yaşama saygı adını veriyorum; şiddetsizlik kelimesini kullanmam. Yaşama saygı - bu olumludur; o zaman şiddetsizlik kendiliğinden gerçekleşir. Yaşama saygı duyuyorsan, nasıl

şiddete başvurabilirsin? Şiddet uygulamamakla birlikte yaşama da hiç saygı göstermemen mümkün.

Sözüm ona şiddet uygulamayan bu insanları biliyorum. Kolkata'da Caynaların çok önemli bir yere sahip olduğunu öğrenince şaşıracaksın. Bütün büyük şehirlerde -Mumbai, Kolkata- Caynalar süper zengin insanlardır. Kolkata'da tuhaf bir olayla karşılaştım; ilk gördüğümde gözlerime inanamadım. Sohanlal Dugar adında eşi benzeri az bulunur bir insanın evinde kalırdım. Bu insan birçok bakımdan benzersizdi. Adamı seviyordum, çok renkliydi. Yaşlıydı; ilk karşılaştığımızda yetmiş yaşındaydı ama doksan yaşına kadar yaşadı.

Onunla memleketi Jaipur'da tanıştık, beni Kolkata'ya davet etti, çünkü iş yaptığı yer orasıydı. Orada sadece Hindistan'daki değil bütün Asya'daki gümüş piyasası kontrolü altındaydı. Ona Gümüş Kral diyorlardı. Ondan bahsedildiğini duymuştum ama kim olduğunu bilmiyordum. Jaipur'da ilk kez bana geldiğinde, ayaklarıma kapandı -her bakımdan müzelik görünen, sarı bir türbanı olan Rajasthani tarzında giyinmiş yaşlı bir adam- ve ceketinin cebinden destelerce para çıkarıp onları bana vermek istedi.

"Fakat şu anda onlara ihtiyacım yok" dedim. "Sen bana adresini ver; ihtiyacım olursa isterim ve eğer sen de hâlâ zen-ginsen ve vermeye istekli olursan, verebilirsin. Fakat şu anda hiç ihtiyacım yok, neden gereksiz yere başıma dert olsun? Otuz altı saat yolculuk edeceğim ve bu paralara dikkat etmek zorunda kalacağım. Biri alabilir diye uyku bile uyuyamaya-cağım. O yüzden lütfen sende kalsın." Ağlamaya başladı, gözlerinden yaşlar boşanıyordu. "Seni bu kadar incitecek bir şey söylemedim" dedim.

"Başka hiçbir şey beni daha fazla incitemez" dedi. "Ben yoksul bir adamım, paradan başka hiçbir şeyim yok. Senin için bir şey yapmak istiyorum -sana bu kadar yakınlık duyuyorum-ama ben para dışında hiçbir şeyi olmayan yoksul bir adamım. Paramı reddediyorsan, beni de reddediyorsun demektir, çünkü başka bir şeyim yok. O yüzden parayı al. Onu yakmak istiyorsan, hemen şimdi burada yak. Onu atmak istersen, hemen burada at, bu senin bileceğin iş. Fakat unutma, bir daha asla paramı geri çevirme, çünkü o zaman beni de geri çeviriyorsun. Sunacak başka bir şeyim yok." Gözyaşları o kadar içten ve sahici ve söyledikleri o kadar anlamlıydı ki, "Tamam. Bana şu parayı ver, geri kalanını da çıkar. Cebinde daha var" dedim.

“Bu doğru! Aradığım insan bu” dedi ve bütün parayı çıkardı. Bana tersyüz ettiği ceplerini gösterdi ve “Şimdi, şu anda, başka hiçbir şeyim yok ama aradığım insan bu” dedi. Beni Kolkata’ya davet etti.

Bir Cayna topluluğuyla yaşıyordu. Caynalar bir yerde birlikte yaşamaya çalışırlar, çünkü “aşağı insanlarla” ilişkiye girmek istemezler. Kendilerinin en üstün, en saf, en dindar olduklarını düşünürler. Orada bana, “Sana şaşıracağın bir şey göstereceğim” dedi. Beni odalarından birine götürdü, pencereyi açtı ve “Dışarı bak” dedi.

Dışarıda gördüm... Ne olduğunu anlayamadım. Orada üzerinde yatak olmayan en az yüz karyola vardı ve yüz kişi o çıplak karyolaların üzerinde uyumaya çalışıyordu. “Mesele nedir? Neden yatak yok, neden hiç yastık yok? Kesinlikle rahatsızlar; sağa sola döndükleri görülüyor” dedim.

“Gördüğün şeyin aslını bilmiyorsun. Bundan fazlası da var; bu insanlar Caynalar tarafından kiralanıyor” dedi.

“Kiralanıyorlar mı? Ne için?” dedim.

“Bu karyolaların üzerinde uyumaları için” dedi.

“Fakat bütün bunların amacı ne?” dedim.

Bana açıkladı. Hindistan’da, sıcak ülkelerde, her cins böcek çok kolay ürer. İngilizcede tahtakurusu denen bir böcek, bir parazit bu karyolalarda yuvalanır.

Caynalar şiddetsizlik felsefesi yüzünden onları öldüremez. Bu yataklarda kimse uyumazsa, böcekler öleceği için de bu insanları kiralıyorlar. Gecesine beş rupi veriyorlar: Tahtaku-rularıyla dolu bir karyolada uyuyorsun, bütün gece kanını emiyorlar.

Şiddet uygulamayan insanlar ille de yaşama saygılı diye bir şey yok. Şimdi burada nasıl bir iş dönüyor? Tahtakurularını koruyorlar ama ya bu yoksul insanlar ne oluyor? Caynalar bunu düşünmüyor. Onlara para ödedikleri için bu konuda sorun yok. İnsanlar karyolalarda uyumayı kabul etmiş, onlar da parasını ödüyorlar.

Fakat sadece fikri düşün, bir insanı böyle bir duruma sokacaksın! O insan zorda olmalı, yoksa neden beş rupi için bütün hayatını mahvetmeye hazır olsun? Belki annesi ölüyor, belki karısı hastanede, belki babası kaza geçirdi ve o beş rupi ilaç için, yiyecek için, bir şey için gerekli. Ve her gün kuyruk var: Herkes içeri giremiyor. Sadece yüz karyola var; içeri girebilenler şanslı. Onlara para ödeyen bu insanlar üstünlük kazanıyor. Öbür dünyadaki banka hesapları büyüyor; bir sürü tahtaku-rusunu ölümden kurtardılar.

Tahtakurularıyla garip bir aşk hikâyesi! Bütün gece eziyet çeken bu insanı düşünmüyorlar. Hayır, ona parasını ödediler, bu konuda suçluluk duyulacak bir şey yok.

Hatırlamanı istiyorum: Şiddetsizliğe inanan bir insanın ille de yaşama saygılı olması gerekmez. Fakat yaşama saygı duyan birisinin şiddet uygulamayacağı kesindir, bu onun kaçınılmaz doğal sonucudur. Onun şiddetten uzak duruşu tamamen farklı bir özelliğe taşıyacaktır. Mahatma Gandhi'nin şiddetsizliğiyle aynı şey olmayacak.

Örneğin: Gandhi müritlerine sürekli şiddetsizliği öğretiyor ve kendi de buna uyuyor. Sahtekârlık yapmıyor; inandığı şey yanlış olabilir ama Gandhi onu bütünlüğüyle yapıyor. Onun niyeti daima içtendir, samimiyetinden şüphe edemezsin ama zekâsı o kadar şüphe edilemez değil. Niyetleri kuvvetli ama yüksek bir zekâ özelliğine sahip olmayan bir insan, herkesten daha tehlikelidir, çünkü niyet kördür. Gandhi şiddetsizliği öğrettiğini düşündü ama esasında insanlara kendilerine şiddet uygulamayı öğretiyordu.

Benim yaşam biçimimde bu olamaz. Yaşama saygı beni dışarıda bırakmaz. Eğer ben her yönden yaşama saygı doluy-sam, kendi yaşamıma karşı nasıl saygısız olabilirim?

Derin sessizlikte benimki ve seninki yoktur. Yaşam, yalın biçimde yaşamdır; akış tektir. Görünmeyen ipliklerle birbirimize bağlıyız. Seni incitirsem, kendimi de incitirim. Kendimi incittiğimde, herkesi incitiyorum.

Ayrımın açık olmasını istiyorum. Bu hassas bir konu. Şid-detsizliğe inanan bir insan hiç kimseye şiddet uygulamamak konusunda çok dikkatli olacaktır, fazla dikkatli! Ancak yaşama saygıyı deneyimlemediği için, bu bir ideolojiden başka bir şey değildir. Mantık yoluyla bunun iyi olduğu, bunun doğru yol olduğu sonucuna vardı ve kendine karşı çok yıkıcı olacak. Aslında başkalarına yönelik şiddet duygusu kendine dönecek ama oran aynı kalacak.

Bunu şiddete başvurabilen, öldürebilen insanlarda, örneğin avcılarda gördüm. Bizim üniversitenin üç yüz kilometre uzağında bir orman rezervi vardı: Hindistan'ın en güzel ormanlarından biri, Kanha Keshali. Yüzlerce kilometre, her türden vahşi yaşam, orada aklına gelebilecek, hayal edilebilecek her türü bulabilirdin. Genel valinin, eyalet valisinin ve daha sonra başbakanın, başkanın özel misafirleri dışında avlanmak yasaktı.

Zaman buldukça arabayla Kanha Keshali'ye giderdim. Oradaki konuk evi kocaman bir gölün üzerinde, göz görebildiğince yeşil alanla çevrili, çok

güzel bir yerdeydi. Günlerce kimseyle karşılaşmaz veya görmezdin ama gece binlerce geyiğin geçtiğini görürdün. Geceleri geyiklerin gözleri alev gibi olurdu. Gece bin ya da iki bin geyik geçerken eğer dolunay varsa sıra halinde hareket eden binlerce küçük ışık görüyordun. Gece su içmek için göle inmeleri gerekiyordu. Bütün hayvanlar gece gelirdi; tek yapılması gereken konuk evinde oturmaktı, o zaman aslanları, kaplanları görebiliyordun.

Arada bir, bir avcı grubuyla, özel insanlarla karşılaşırdım. Bu avcıların şiddet uygulayan ama çok sevgi dolu, son derece dost canlısı insanlar olduğunu bilmek beni şaşırtırdı. Hiç dostça, sevgi dolu davranmayan, şiddete karşı insanlarla yaşadım. Çelişki o boyuttaydı ki bu konuya daha derinlemesine bakmaya başladım: Mesele neydi? Hindistan'ın büyük avcılarıyla, krallarla ve prenslerle -Hindistan'da çok sayıda mihrace ve prens var, hepsi de avcı- arkadaş oldum. Mihracenin sarayına gittiğinde kaç tane aslan öldürdüğünü görüyorsun; hepsi sergileniyor. Bütün ev korunmuş, doldurulmuş ölü hayvanlarla dolu. Ve bu onların gurur kaynağı.

Bu insanlarla arkadaş olmaya başladım ve hepsinin çok hoş, çok sevgi dolu, çok sade ve son derece masum insanlar olduğunu gördüm. Adam yüz tane aslan öldürmüş olabilir ama çocuk ruhludur. Şiddete karşı bir Cayna'nın veya şiddete karşı bir Gandhicinin kibirli, bencil tavrı onda yoktur. Basit bir adam, sade bir insandır. Ermiş olmadığını bilir. Şiddetsizliğe inanan insanlar otomatik olarak ermiş olduklarına; herkesten yukarıda, üstün varlıklar olduklarına inanmaya başlarlar. Bencil tavırlarında, bir sürü hayvan öldürmüş bir avcının bütün yaşamında olabileceğinden daha fazla şiddet vardır.

Şiddete karşı olan inançlı kişi fiziksel şiddete başvurmaz ama psikolojik olarak şiddet uygulamaya son derece açıktır. Psikolojik yönden üstünlüğünü ispatlamak için her yolu deneyecektir. Bir şey daha: Başkalarına ulaşmasını engellediği şiddet ortadan kalkmamıştır; bu şekilde hiçbir şey kaybolmaz. Şiddete açık zihin içtedir. Şiddeti başkalarına ifade etmesine imkân vermediğinde kendine dönecektir.

Bu nedenle şiddete karşı olan insanlar her bakımdan kendilerine eziyet ediyorlar. Kendilerine işkence etmenin yeni yöntemlerini bulma konusunda çok yaratıcılar. Şiddet ortadan kaybolmadı; sadece göbekten döndü. Gandhi kendine karşı çok acımasızdı, en ufak bahanede oruca başlardı. Oruç,

şiddettir. Başka birisini aç bırakmak, şiddettir. Kendini aç bırakman şiddet değil mi? Bu, çifte standart değil mi?

İster seni aç bırakmışım ister kendimi, aynı şey; aynı prensip ve standardın uygulanması gerekir: Ben şiddet uygulayan bir insanım, senin bedenine değilse, o zaman kendi bedenime. Sana karşı şiddete başvursaydım, aynı şekilde karşılık verme olanağın olabilirdi; sana gösterdiğim şiddeti engelleyebilirdin. Ancak kendi bedenine şiddet uygulamak dünyadaki en kolay şeydir. Bedenin ne yapabilir? Karşılık veremez, seni engelleyemez. Sana karşı savunması yoktur. Bu nedenle başkalarına şiddet uygulayan insan, en azından kendini savunma hakkına sahip ve karşılık olarak şiddet uygulayabilecek birisine şiddet göstermiştir. Kendine şiddet uygulayan biriyse, gerçekten kurnaz, çok kurnazdır. Dünyadaki en masum, savunmasız kurbanı buldu. Bedenine istediğini yapabilirsin.Her sabah bütün vücudundan kan gelinceye kadar kendi bedenini döven rahipler var. Onların büyük ermişler oldukları düşünülüyor! İskenderiye'de on sekiz metre yüksekliğinde bir sütunun üzerinde duran -sütunun tepesinde ancak oturabilecek kadar yer vardı- bir Hıristiyan ermişi vardı. Otuz yıldır o sütunun tepesinde yaşıyordu. Orada uyuyordu; insanların gönderdiği yiyecekleri iplerle yukarı çekiyordu. Sütunun tepesinden bağırsaklarını boşaltıyor, idrarını yapıyordu... fakat insanlar bunu dünya zevklerinden uzak durmak olarak yorumluyordu. Yüzlerce kilometre uzaktan bu deliye saygılarını sunmaya geliyorlardı. Başka hiçbir özelliği yoktu ama krallar bile ona saygılarını sunmaya geliyordu. Bu adam ne yapıyordu? Kendine eziyet ediyordu.

Hindistan'da kendine çok değişik şekillerde eziyet eden o kadar çok insan gördüm ki, dinlerin şimdiye kadar sado-mazoşistler tarafından idare edildiğine kesin olarak kanaat getirdim. Bu konuda hiçbir şüphem yok. Bu dinler dinleri kuran ve dinleri takip eden insanların sado-mazoşist oldukla-rına dair yeterince kanıt veriyor.

Yıllardır ayakta duran bir adamla karşılaştım. Şimdi, çok uzun süre ayakta duramazsın; adam yıllardır ayaktaydı. Bedeni olduğu gibi çökmüştü. Bütün ağırlık bacaklara binmişti; bacaklar fil bacağına benzemişti. Artık oturmak istese bile, bu imkânsızdı. Ayakta uyuması gerekiyordu. Hemen önünde tavandan sarkan ağaç bir destek vardı. Kollarını bu desteğin üzerine koyarak uyuyabiliyordu ve bütün gün de ayakta duruyordu. Binlerce insan da ona tapıyordu.

Bu insanlara sordum: “Hangi özelliğine tapıyorsunuz? Sırf ayakta durduğu, sırf aptal olduğu için mi? Ayakta durarak ne kazandı? Yüzüne bir bakın. Bugüne kadar anlamlı tek bir şey söyledi mi?” Çok sıradan bir adamdı. Fakat ayakta dikilerek büyük bir ermiş olmayı başarmıştı. Şimdi, bu adam kendinden başka hiç kimseye şiddet uygulamıyor; yaptığı katıksız şiddettir. Eğer yaşama saygın varsa, kendi yaşamını bu şekilde nasıl mahvedebildiğini anlayamıyorum.

Caynacılık, bir rahibin, eğer isterse ölümüne oruç tutmasına imkân veren tek dindir. Onlar buna intihar demez, bunun için güzel bir kelimeleri var: santhara. Santhara yaşama tutkusundan vazgeçmiş, yaşama tutkusunun ötesine geçmiş kişi demektir. Pek çok Cayna rahibi her yıl santhara’dan ölür. Hükümet buna hiçbir şey yapamaz, çünkü bu onların dini çalışmasıdır. Laik hükümetin kimsenin dinine karışmaması beklenir. Ayrıca zehir içerek veya kendilerini kılıçla öldürerek intihar etmiyorlar; hayır, çok acı verici bir yöntemleri var. Elektrikli sandalyeyle çok daha şiddetten uzak olurdu; oturuyorsun ve gidiyorsun, hissetmeyebilirsin bile. Kloroformla da öldürülebilirsin, var mısın yok musun hissetmezsin bile.

Fakat Cayna rahibi iki ay, üç ay oruç tutar. Doksan günü bulan vakalar var: hiçbir şey yemeden üç ay. İskelete dönüşür; günler geçtikçe daha çok insan gelmeye başlar ve rahip gözlerini bile açamaz. İnsanlar onu öven şarkılar ve ilahiler söyler ama hiçbirini duyabildiğini sanmıyorum. İki ay oruç tutmuş, artık bir deri bir kemik kalmış. Nefes almaya devam ettiği için yaşadığını söyleyebilirsin ama solunum, nabız ve kalp atışı dışında yaşam belirtisi yoktur. Bunlar şiddetten uzak duran insanlar!

Gandhi kendi şiddetsizlik konusunu bu aptallardan öğrendi. Gurularından, ustalarından biri ve kendine eziyet eden ve aynısını insanlara da öğreten bir Cayna rahibi olan Shrimad Rajchandra’yı onayladı. İnsanlara başka ne öğretebilirsin? Sen ne yapıyorsan, insanlara da onu öğreteceksin. Bu yüzden sado-mazoşist olduklarını söylüyorum; bu insanlarda her ikisi de var. Normalde akıl hastanelerindekilerden birisi sadisttir,birisi de mazoşisttir; iki özelliği birden taşıyan, sado-mazoşist birini bulmak zordur.

Sadist başkalarına eziyet etmekten zevk alır. Adolf Hitler, Joseph Stalin, Mussolini, Mao Zedong, Timurlenk, Nadir Şah, İskender, Napoleon; bunlar, başkalarına eziyet etmekten zevk alan sadist insanlardır. Bir de kendine eziyet etmekten zevk alan mazoşistler vardır. Mazoşistler eziyet edilmesi için kendilerini sunarlar. Sadist arayışındadırlar.

Birisi bana nasıl bir erkek ve kadının en iyi çifti meydana getireceğini sormuştu. “Biri sadist, öteki de mazoşist olmalı. Dünyanın en uygun çifti böyle bir araya getirilebilir. Bu ikisi asla boşanmaz. Biri eziyet etmekten zevk alır, öteki de eziyet edilmekten. Tam anlamıyla doyuma ulaşırlar” dedim. Sırf biri sadist, öteki mazoşist olduğu için ideal çift olarak gördüğün çiftler var. Birbirlerine uygundurlar.

Mazoşist tuhaf yollar, felsefeler, gerekçeler bulur. Burada bir kadın var. İlk kez on beş yıl önce beni görmeye geldiğinde, genç bir adam getirdi; o genç adamla birlikte gelmişti. Genç adam ona sadece suyun üzerinde yaşamayı öğretebilecek bir usta arayışı içindeydi. Kadın o mazoşisti getirmişti. Fakat adam mazoşist olduğunu düşünmüyordu. En doğal yaşama şeklini aradığını zannediyordu. Elbette benimle kalamadı. Kadın onu getirmişti; adam kaçtı, kadın benimle kaldı.

Böyle insanlar her yerde bulunur. Birisi doğacı olur, natü-ropatinin kendisine verdiği ideallere göre yaşar. Halalarımdan biri natüropati delisiydi. Ona birçok kez, “Bu aptal şeyleri yaparken kendini öldüreceksin” dedim. Ve bu oldu. Kendisi gayet iyiydi ama natüropat yanlış bir şeyler bulup duruyordu. Ararsan bulursun; vücut karmaşık bir yapıdır. Hafif bir baş ağrısı çekmen oruç tutmak için yeterli bir sebep; kendini yorgun hissediyorsun, lavman yapmak için bu kadarı yeterli.

Her şey... ve ne yapman gerektiğini biliyorsun, çünkü okuyup duruyorsun. Basit tedavilerin bulunduğu kitaplar mevcut ve sayıları fazla değil, bu yüzden her hasta natüropati alanında doktor oluyor. İnce herhangi bir kitabı okuyabilirsin, hepsi bu kadar, fazla bir şey değil.

Ona defalarca söyledim. Dört yıl onunla birlikte kaldım ve onu mümkün olan her şekilde engelliyordum. Lavmanlarını attım, küvetini attım; Değişik boyutlarda oturaklı küvetleri vardı. Tuhaf aletlerden oluşan bir koleksiyona sahipti ve ben onları öylece atıyordum. Bir şey buldum mu, atıyordum. Sürekli midesinin, başının, sırtının üstüne çamur paketleri koyuyordu. “Ne oluyor?” dedim. “Sürekli... günün yirmi dört saati mi? Ortalıkta milyonlarca insan dolanıyor ama senin bu yaptıklarını kimse yapmıyor.” Dolayısıyla evde olduğum zamanlar onun çamur paketlerini, buz paketlerini, sıcak paketlerini atardım; ama o da ben üniversiteye gitmek için evden çıkar çıkmaz, kendi şeylerini yapmaya çalışırdı.

Mastır için iki yıl Jabalpur dışına çıkmam gerekti. O iki yılda halam kendini öldürdü; iki yıl bile değil, sadece bir yıl aldı. Oradaki eğitimimi

tamamlamamıştım bile; dokuz veya on ay sonra onu görmeye gittim; beni tanımadı. Bunu kendi yaptı. Kocasına, “Şimdi görüyor musun? Sen de onu destekliyordun. İkiniz de bana karşıydınız, çünkü onun aletlerini ve eşyalarını alıyordum” dedim. Fakat onları hep farklı yerlerde bulmaya çalışıyordu. Farklı kaynaklardan farklı çamur türlerine sahipti. Özel bir çamur türünü bulmak için kilometrelerce yol giderdi. “Bana, ‘Bu şeyleri atıyorsun, bu iyi değil’ derdiniz” dedim. Uzakta olduğum dokuz ay içinde delirdi. Doktorlar hayatta kalmasının imkânsız olduğunu söylediler; bütün sistemini mahvetmişti.Hindistan’da natüropati haliyle yogayla ilişkilendirildi,çünkü bu geleneksel bir şeydir. Yani kendini temizlemek... Şimdi, nasıl bir pislik söz konusu? Üstelik eğer kendini gerçekten temizleyeceksen, öleceksin, çünkü her şey pis. İçeride kan, balgam, et vesaire var; her şey pis. Yani kendini mi temizleyeceksin!?

Halam sürekli kendini temizliyordu. Lavmanla kalın bağırsaklarını temizleyebilirsin ama yukarı kısmı temizleyemezsin. Yogada bunun için bir yöntem var: İnce bir sicim gibi yaklaşık dokuz metrelik bir kumaşı yutarsın. İçine gitmesi için yutmaya devam edersin -dokuz metre olduğu için doğruca içeri gidecek- ve sonra onu olabildiğince uzun süre orada bırakırsın. Sonra dışarı çektiğinde beraberinde balgam vesaire, içeride temiz olmayan her şeyi getirir. Halamın bunu yapmasını engelliyordum ama ben gidince tamamen serbest kalıyor ve kendini temizliyordu. Ve öldü. Kocasına, “Şimdi sen de kendini temizle ve onu izle” dedim.

Başkaları da sadece pirinç yer; pirincin tek doğru şey olduğunu söylerler. Bu insanlar temelde kendilerini, kendilerine iyi bir şey yaptıklarına inandırmanın bir yolunu buluyorlar.

Adolf Hitler gibi insanlar sadisttir. Sonra mazoşistler vardır. Mazoşistler fazla zarar vermezler, onlara sadece kendilerine zarar verirler. Sadistler büyük zarar verir, çünkü başkalarına eziyet etmekten keyif alırlar. Fakat en büyük zararı sado-mazoşistler verir.

Mahatma Gandhi sado-mazoşisttir. Önce kendine eziyet eder; kendine eziyeti ona sana da eziyet etme yetkisini verir. Yolu bilir, yöntemi bilir; kendisi hepsini yaptı. O da nöropa-tiye, çamur paketlerine ve lavmanlara, sadece şunu yemeye ve bunu yememeye meraklıydı. Ve buna herkes tarafından uyulması gerekiyordu. Elbette müritlerinden çok ilerideydi, bu yüzden yetki sahibiydi. Müritler sınırlarının olduğunu biliyorlardı ama elinden gelenin en iyisini yapıyorlardı. Usta hiç şüphesiz ustadır.

Şiddetsizlik benim felsefem değil ama benim de bir yaşam biçimim var; yaşama saygı diyebilirsin. Bu, tamamen farklı bir bakış açısıdır.

Şiddetsizlik sadece başkalarını öldürmemeni söyler. Bunun yeterli olduğunu mu düşünüyorsun? Bu sadece olumsuz bir ifadedir: başkalarını öldürme, başkalarına zarar verme. Yeterli mi? Yaşama saygı paylaşmanı; sevincini, sevgini, huzurunu, mutluluğunu vermeni söyler. Paylaşabildiğin ne varsa, paylaş.

Yaşama saygılıysan, o zaman ibadet olur.

O zaman her yerde varoluşun canlılığını hissedersin. O zaman bir ağaca su vermek ibadet olur. O zaman bir konuğu doyurmak ibadet olur. Ve kimseyi zorlamıyorsun, hizmet etmiyorsun; sadece keyfine bakıyorsun. O insanlar eziyet etmekten nasıl keyif alıyorsa, sen de paylaşmaktan zevk alıyorsun.

Bu nedenle benim yaklaşımımım yaşama saygı olduğunu hatırlamanı istiyorum. O zaman şiddetsizlik kendiliğinden gelir, bu konuyu dert etmeye gerek kalmaz. Kendiliğinden geldiğinde asla çirkin değildir.

Bana Hıristiyan felsefesi hakkında, Hıristiyanların öteki yanağı çevirme tavrı konusunda ne düşündüğümü soruyorsun. İsa o fikri Hindistan'dan öğrendi. Bunu öğrenmesinin başka yolu yoktu, çünkü Yahudilerin kutsal kitaplarında şiddetsizli-ğe ilişkin fikirler yoktur. Yahudilerin Tanrısı bile şiddete karşı değildir. Açıkça, "Ben öfkeli bir tanrıyım. Benim yanımda olmayanlar, bana karşı demektir. Ben sevimli değilim. Ben sizin amcanız değilim" der.

Hiç şüphesiz amcan değil, babandır. Bir amcayla hoş bir ilişkin, dostluğun olabilir. Amcalar genellikle tatlıdır. Fakat baban. Bu yüzden açıklık getiriyor: "Beni amcan yapmaya çalışma. Ben senin amcan değilim." Aslında şunu açıklıyor: "Ben senin amcan değilim, bunu aklından çıkarma ve sevimli de değilim; çok öfkeli ve kıskanç bir tanrıyım." Adolf Hitler, "Yanımda olmayanlar bana karşı demektir" dediğinde, tam bir Yahudi gibi davrandığının belki de farkında değildi! Yahudi Tanrısının tavrı budur.

İsa, şiddetsizlik fikrini nereden aldı? Bu düşünce Hindistan dışında hiçbir yerde yoktu. Özellikle Mısır'dan Hindistan'a gittiği sırada bu fikir çok yaygındı, çünkü Buddha ve Maha-vira öleli daha beş yüz yıl olmuştu. Çok önemli bir usta olan Sanjay Viletthiputta, aynı şekilde çok karizmatik bir şahsiyet olan Ajit Keshkambal, Makhkhali Gosal; bu insanların hepsi Hindistan'ın her açıdan şiddetsizliğe yöneltmişti. Herkes şid-detsizlikten bahsediyordu.

Brahmanlar kitaplarından utanç duydu; kutsal kitaplarının tefsirlerini değiştirmeye başladılar. Rimellerini değiştirmeye başladılar. Şu anda bir Hindu tapınağına gidecek olursan, bir hindistancevizi sunman gerekir. Bu hindistancevizi aslında hindistancevizi değil, insan başıydı. Fakat hindistancevizi insan başına benziyor: İki gözü, sakalı ve kafatası var. Kutsal kitaplarının onun aslında insan başı olmadığını söyleyecek şekilde yorumlamaya başladılar; sunmak zorunda olduğun şey hindistancevizinden başka bir şey değildi. Hindistan'da kırmızıya boyanmış Hanumana heykelleri göreceksin. O kırmızı bir zamanlar kandı ama bunu değiştirmek zorunda kaldılar, aksi takdirde çok aptal görüneceklerdi.

Bütün ülke bu büyük öğretmenlerden etkilendi; hepsi büyük öneme sahipti ve mantıksal olarak çoğunlukla sağlam bir temele dayanıyorlardı. Her tür kurbanı durdurdular. Fakat kan olmayınca ne yapacaksın? Kırmızı renk aynı işi görür. Katı Ortodoks birkaç yer kendi usulünce devam etti. Örneğin,Kolkata'da, Kali tapınağında, hâlâ her yıl hayvanlar öldürülür ve Kali'nin üzerine kan dökülür. Bu âdet çok Ortodoks yerlerde kaldı; başka yerlerde yok oldu ve yerine başka şeyler geldi.

İsa Hindistan'a vardığında, bütün ülkenin şiddetsizlik felsefesine can attığı bir zamana denk gelmiş olsa gerek. Fikri Hindistan'dan aldı; Yahudilerin onu kabul edememesinin nedenlerinden biri de bu. Hindistan ve Mısır'dan bir sürü fikir aldı. Geri döndüğünde otuz yaşındaydı. On üç yaşından otuz yaşına kadar geçen on yedi sene bütün Hıristiyan hikâyelerinde tümüyle atlanmış. O on yedi seneyi Mısır'da, Hindistan'da, Keşmir'de, Ladakh'da ve belki Tibet'te de geçirdi. Buddha ve Mahavira'nın etkisi hâlâ çok canlıydı, yani bu onun kendi görüşü değildi. Fakat şiddetsizlik görüşünden çok etkilendi.

Ayrıca fikir mantıklıydı: Birine zarar vermek Tanrı'ya aykırı olmalı, çünkü o kişi Tanrı'nın eseridir; yok edici olmamalısın. Fakat ya başkası sana zarar verirse, o zaman ne yapacaksın? Öteki yanağı dönme meselesi o zaman devreye giriyor; bu onun buluşuydu. Hindu kitaplarının hiçbir yerinde öteki yanağını dönmekten bahsedilmez. Anlaşılan böyle bir soru ortaya atılmamış. Şiddetsizlik o kadar mantıklı bir şekilde telkin edilmişti ki, kimse, "Birisi sana zarar verirse ne yapacaksın?" diye sormadı.

Mahavira ve Buddha mükemmel bir şekilde hazır olurdu: "Bırak sana zarar versin, kendi karmalarının cezasını çekecektir. Bu konuda endişelenme; kendi yoluna git.

Evet, bir keresinde bir rahip, Buddha'ya, "Biri bana vurursa ne yapmam gerekir?" diye sormuş.

Buddha, "Yürüyorsun ve üzerine bir ağaç dalı düşüyor, sana vuruyor. Ne yapacaksın?" der.

Adam, "Ne yapabilirim? O bir kazaydı, ağacın altında olmam ve dalın düşmesi sadece tesadüftü" der.

"Aynısını yap" der Buddha. "Birisi çıldırmıştı, delirmişti ve öfkeliydi; sana vuruyor. Aynı dalın üzerine düşmesi gibi. Bundan rahatsız olma, dikkatini bununla dağıtma. Hiçbir şey olmamış gibi yoluna git."

Fakat İsa Kudüs'e geri dönüp bunu söylemeye başladığında, insanlar ona tekrar tekrar sormuş olsa gerek, çünkü bu olay Yahudi geleneği için çok yeniydi. Yahudi yapısıyla hiç uyuşmayan, çok yabancı bir görüşü gündeme getiriyordu.

İsa, eğer birisi bir yanağına vurursa, öteki yanağını çevirmeni söyledi. Bana bu konuda ne düşündüğümü soruyorsun. Bu, şiddetsizliğe inanan bir insanın, şiddetsizlik felsefesini benimsemiş birisinin tutumudur. Fakat, birisi sana vurduğunda, öteki yanağını çevirirsen, dünyada şiddeti teşvik edersin. Bu, şiddetsizlik değildir.

Ayrıca tamamen senin hayal gücüne dayanan bir şeyi varsayıyorsun. Birisi bana vurursa, İsa'ya göre ona öteki yanağımı çevirmeliyim. Fakat onun zevkleri farklı olabilir. İlk tokat hoşuna gitmiş olabilir, ikincisinden daha da çok keyif alabilir: İsa, sadist olabilir. O zaman bir sadisti insanlara eziyet etmeye teşvik ediyorsun; şiddeti teşvik ediyorsun. Birisinin senin bedenine eziyet etmesine izin vermen bile şiddeti teşvik etmektir.

Hayır, bu aptal düşünce tarzı bütün Hindistan'ın çöküşü oldu. Buddha ve Mahavira'dan sonra, Hindistan bir daha asla eskisi gibi altın kuş olmadı. Çöküş Buddha ve Mahavira'dan sonra başladı. Buddha ve Mahavira kesinlikle Hindistan'da yirmi beş yüzyıllık köleliğin sorumlusudur, çünkü insanlara şiddetsiz olmayı öğrettiler. Ülkeyi çevreleyen öteki insanların şiddetsiz olmadığını tamamen unuttular. O insanları yüreklendiriyor, davet ediyorsun: "Gelin ve bize şiddet uygulayın."

Yirmi beş yüzyıldır Hindistan tarihinde yaşanan budur. Servet, kadın, köle isteyen herkes Hindistan'ı istila etti. Sorun yoktu; Hindistan şiddetsizdi. Büyük olasılıkla krallıkların içinden geçerlerdi ve hiçbir şekilde savaş çıkmazdı, dirençle bile karşılaşmazlardı.

Kendi şiddetsizliğine bakarsan, o şiddetsizliğin şiddete yol açtığını görürsün. O zaman nasıl bir şiddetsizlik bu? Dünyaya daha önce olduğundan daha fazla şiddet getirdi. Buddha ve Mahavira'dan önce Hindistan hiç istilaya uğramamıştı. Asla şiddet görülmemişti, çünkü insanlar Hindistan'ı istila etmenin ölüme davetiye çıkarmak olduğunu biliyorlardı. Fakat Budd-ha ve Mahavira'nın öğretilerinden sonra, insanlar aynı tereyağı gibi oldu; bıçağınla deşersin, hiç ses çıkmaz. Milyonlarca insan öldürüldü, yakıldı, hiçbir dirençle karşılaşmadan, çünkü direnç şiddet demekti.

Fakat diğer insanda şiddeti uyandırdığın noktasını atlıyorsun. Bundan kim sorumlu? Şimdi, öteki yanağı çevirmek, diğer insana, "Lütfen bana biraz daha vur, bu kadar yetmez; tatmin olmadım. Biraz daha azizleşebileyim diye bana biraz daha vur" demektir. Ve yalnızca iki yanağın var. İkinci yanağına da vurduğunda ne yapacaksın? İsa'nın söylediği güzel bir sözmüş gibi geliyor ama hiç gerçekçi, pragmatik veya bilimsel değil.

Yaşama saygı, sorunun tamamına farklı bir açıdan yaklaşır. Seninki de dahil yaşama saygı göstermeni söylüyorum. Esasında önce kendine saygılı olmalısın, ancak o zaman başkasına da saygı gösterebilirsin. Kendine karşı sevgi dolu ol, o zaman başkalarını da sevebilirsin.

Yaşama saygı, şiddetin kışkırtılmasına izin vermeyecektir. Şiddeti başlatmayacak ama birisi başlattığında da derhal durduracaktır.

İsa, "Birisi yanağına tokat atarsa, öteki yanağını dön" diyor. Ben şöyle diyorum: "Tamam, onun öteki yanağını çevir ve sen ona daha sert vur! Ona bir ders ver. Birisine tokat atmanın o kadar kolay olmadığını anlamasını sağla; geri döner, hem de daha sert bir şekilde geri döner. Ve eğer yapabiliyorsan, aynı anda iki yanağına birden vur. Ona vur ve aynı anda da, 'Şiddete inanmıyorum, bu yüzden onu ilk fırsatta durdurmak zorundayım. Ve engellenmeden şiddet gösteremeyeceğini de unutma' de."

Yaşama saygın varsa, şiddeti engellemek zorundasın.

Başka bir açıdan da adama vurmak, öbür yanağını dönmemek saygıdır, çünkü öteki türlüsü büyük saygısızlıktır. Bu sana biraz zor gelebilir: Bana vuruyorsun ama ben sana vurmuyorum, sana öteki yanağımı gösteriyorum ve "Lütfen bana vurur musun?" diyorum. Ben insanüstü bir varlık olmaya ve seni insanlıktan aşağıya düşürmeye çalışıyorum. Sana vurarak yapabileceğimden çok daha fazla aşağılıyorum seni. Sana vurarak sadece

ikimizin de insan olduğunu ve seninle aynı dili konuştuğumu ortaya koyarım. İkimiz de aynı konumdayız.

Bu daha saygılı bir tutumdur, çünkü kendini daha yükseğe çıkarmıyorsun; kendi diğer insanla aynı seviyede tutuyorsun. Ona, “Sen benim kardeşimsin; bana vurursan, karşılığını fazlasıyla alırsın. Dikkatli ve uyanık ol, yoksa bir yerde başın gerçekten derde girebilir” diyorsun.

Ben senin diğer kişiden üstün olmandan yana değilim. İsa’nın söylediği bu: “Uysal ol, alçakgönüllü ol, öteki yanağını dön, çünkü o zaman Tanrı’nın krallığını miras alacaksın.”

Ben sana Tanrı’nın krallığını vaat etmiyorum. Hiçbir şeyi miras almayacaksın. Sen onu evvelce miras aldın; o senin yaşamın. Ona karşı sevgi dolu ve saygılı ol. Başkalarına karşı sevgi dolu ve saygılı ol. Fakat üstün, yukarıda ve başkalarının üzerinde olmaya çalışma. Öteki insanı küçük düşürme.

İsa’nın cümlesinde bunu görmüyorsun ama orada: Ötekini aşağılıyorsun. Ötekinde suçluluk yaratıyorsun. Evde bunu düşünecek: “Ben ne yaptım? O nasıl bir insandı? Ona vurdum ve bana öteki yanağını döndü. Ben nasıl zalim ve hayvan biriyim ki öteki yanağına da vurdum.” Adam bütün gece uyu-yamayacak. Ertesi gün geri gelecek. İstediği ilk şey bağışlanmak olacak. Fakat bağışlamak, onu yine küçük düşürmektir. Hayır, sana vuracak olursa, tam bir sportmen ol. Süpermen olmaya çalışma, sadece sportmen ol. Adama sertçe vur ve ona, “Sağlam bir tokat yemeğe ihtiyacın olursa, her zaman bana güvenebilirsin” de.

Asla kimseye zarar verme ama asla kimsenin de sana zarar vermesine izin verme; ancak o zaman insanca bir dünya yaratabiliriz. Hindistan’da diğer türlüsünü denedik, deneme tamamen başarısız oldu. Yirmi beş yüzyıllık kölelik, katliam, tecavüz ve hâlâ hiç kimse bundan Buddha ve Mahavira’nın sorumlu olduğunu söylemek için parmağını kımıldatmıyor. İkisi bütün ülkede bu güçsüzlüğü, bu zayıflığı yarattılar. Hayır, ben güçsüzlük, kölelik yaratmaktan, insanları şiddete teşvik etmekten yana değilim.

Asla kendiliğinden şiddete başvurma ama başkasının da sana bunu yapmasına asla izin verme. İnsanca bir dünya yaratmak ancak o zaman mümkündür.

Bölüm 3-Politika ve güç istemi

Soru: Oregon senatörü Bob Smith, senin bütün Oregonlu-ların aptal olduğunu söylediğini belirtti. Lütfen bu konudaki düşüncelerini söyler misin?

Hüsrana uğramadım. Kendisi düşüncemi doğruladı. Onun insanlara söylediğimi söylediği şeyi asla söylemedim. Benim söylediğim o kadar açık ki, aptal biri bile anlayabilirdi ama zavallı Bob Smith bunu bile atlamış.

Ben, "Aptalın her türlüsünü gördüm ve hepsinin bu kadar olduğunu, başka bir aptal çeşidi olmadığını düşünüyordum. Fakat Oregon'a geldikten sonra yanıldığımı anladım. Oregon-lu aptal kendi başına bir türdür" dedim.

Bu ifadenin neresinde bütün Oregonluların aptal olduğunu söylüyorum? Ben sadece Oregonlu aptalın özel bir tür olduğundan bahsediyorum. Ben cömert bir insanım ama o kadar da cömert değilim. Oregon'un tamamını dünyada bu kadar özel yapamam. Bütün Oregonlular aptal olsaydı, orası benzersiz bir yer olurdu. O zaman, orayla karşılaştırılacak başka bir yer olmazdı, tam anlamıyla olağanüstü bir yer olurdu.

Bob Smith fikrimi olduğu gibi doğruladı. Bekliyordum... Birisi düşüncemi doğrulayacaktı ve şimdi Senatör Bob Smith Oregon’daki o aptal türünün başında. Hepsinin üstünde olmaktan mutluluk duyması gerekir! Artık herkes ikinci sırada olacak. Bob Smith, Nobel Ödülü’nü kazandı.

Ayrıca burada kalmamıza izin verilmemesi gerektiğini de söyledi. Biz bir suç işlemedik, kimseye zararımız dokunmadı. Biz kendi işimizle meşgulüz. Fakat neden bu politikacılar bu kadar sarsıldı, endişelendi? Daha bir buçuk yıl önce aynı adam, “Bu insanlar kesinlikle yasal, aleyhlerinde söyleyebileceğim hiçbir şey yok” dedi. Şimdi, bir buçuk yıl içinde, her şey değişti.

Bizler aynı insanlarız; ama onun siyasi konumu değişti ve şimdi onun siyasi konumunu sağlamlaştırmak isteyen herkes bizden faydalanabilir. Bunu bütün politikacılar yapıyor. Onlara büyük iyilikte bulunuyoruz; bunun için bize minnettar kalmaları gerekir. Seçimi kazanmak isteyen her politikacının yapması gereken sadece bir şey var: Bizim aleyhimizde saçma sapan konuşması gerek; bu kadarı yeter, seçimi kazanır. Şimdi Bob Smith’in siyasi konumu o kadar sağlam değil, sallantıda.

Ona yardım edebiliriz; bu konuda sorun yok. Bizi suçlayabilir, bizi kovmakla tehdit edebilir; onun konumunu sağlamlaştıracaksa, istediğini yapabilir. Boğulan bir insanı desteklemekten, onun mevkiini kurtarmaktan mutluluk duyarız. Bize minnet duymayabilir ama biz kimseden minnettarlık beklemiyoruz, biz sadece insani görünen her şeyi yapıyoruz.

Unutma, bu senatörler bir gün sokak insanları olabilir. Politikacılar ya iktidardadır ya da sokaklarda; orta noktası yoktur. Indira Gandhi gibi güçlü bir politikacı bile bir keresinde bana bir mesaj yolladı: “Oğlum Rajiv’i sana gelmeye ikna etmeye çalışıyorum, çünkü Hindistan havayollarındaki pilotluk görevini bırakmaya, istifa etmeye yanaşmıyor.”

Rajiv’in gerekçesi sağlamdı. Ona, “İktidarda olmadığın gün, aileyi nasıl destekleyeceksin? Kendi evimiz yok. Ailenin para kazanan tek üyesi benim. Yaşlılığında seni sokaklarda görmek zorunda mı kalacağım?” der. Indira Gandhi onu istifa etmeye ikna edemedi. Oğlunun savunması gayet açıktı: “Sen nerede olacaksın?” İktidarda olmadığı, başbakanlığı Morarji Desai’nin yaptığı üç yılda, onu kurtaran Rajiv’di. En azından dilenmek zorunda kalmadı.Siyaset garip bir meslektir. Bu konuda anlaşılmaya değer,insan zihnine ışık tutacak birkaç şey var. Birincisi: Aynı belli insan tiplerinin bilime, şiire, resme, müziğe, dansa ilgi duyması gibi, yalnızca belli bir insan tipi politikaya ilgi duyar. Winston Churchill’i dans ederken düşünemezsin.

Ne de Nijinsky'yi başbakan olarak düşünebilirsin. Nijinsky dansçıydı ve belki de dünyanın bugüne kadar gördüğü en iyi dansçıydı; onun dansı adeta sihirliydi. Dans etmek için doğmuştu.

Dans öğrendiği bir yetenek değildi; doğuştan gelen bir özellik, bir içgüdüydü. Büyü o düzeydeydi ki, başka hiçbir dansçı onu taklit edemedi. Dans ederken arada bir o kadar yükseğe sıçrardı ki, yerçekimi yasasına tersti. Fizik bunu açıklayamıyor. O ağırlıkla o kadar yükseğe sıçramak imkânsız. En mucizevi şey de yere inişiydi: Aynı sonbaharda düşen bir kuru bir yaprak gibi, yere varmak için acele etmeden, yavaşça inerdi. Bu, kesinlikle yerçekimi yasasına aykırıdır.

Çekim o kadar kuvvetlidir ki, mıknatıs gibidir. Seni büyük bir güçle çeker; bu konuda bir şey yapamazsın. Yavaş ya da hızlı inmek senin elinde değildir. Yere doğru düşen her şey tamamen çaresizdir; düşme hızını yerçekimi belirler. Yeryüzü o kadar büyüktür, yerçekimi kuvveti o kadar muazzamdır ki, bir yaprak gibi hafif bile değilizdir. Bu durum Nijinsky'yi bile hep şaşırtıyordu. Düşmediğini, yere kayar gibi yavaşça indiğini görüyordu.

İnsanlar ona tekrar tekrar soruyorlardı: "Bunun tekniği, stratejisi, yöntemi nedir?"

"Ben de sizin kadar şaşkınım" dedi. "Bilmiyorum. Bunu yapmaya çalıştığımda, asla olmuyor. Ancak arada bir, bunu tamamen unuttuğumda oluyor. Bu, dansçı yok olduğunda, Nijinsky olmadığında gerçekleşiyor. Aynı sizin gibi ben de gözlemciyim. Bedenimin düştüğünü görüyorum.Bunu şahsen denedim, mümkün olan her şekilde denedim.
Ne o kadar yükseğe sıçrayabiliyorum, ne de o kadar yavaş inebiliyorum. Arkadaşlarımın, sevgililerimin önünde denedim ama ne zaman denediysem, elimden kaçıverdi.

"Dolayısıyla bir şeyi öğrendim: Deneyemeyeceğiniz şeyler vardır. Hiçbir yöntemle, teknikle mümkün olmayan şeyler vardır. Meydana gelen şeyler vardır; senin tek yapman gereken meydana gelmelerine izin vermektir. Ve izin verme şekli de müdahale etmek değildir; o kadar ki mevcut bile değilsindir, çünkü varlığın da bir müdahale olacaktır."

Bunu biliyorsun. Şimdi fizik tuhaf bir gerçeği keşfetti. Biz bunu insanlarla ilgili biliyorduk. Kimsenin izlemediğinden emin bir şekilde banyonun aynasında yüzünü tuhaf şekillere sokarken birden birisinin anahtar deliğinden izlediğini fark edersin. Her şey değişir. Kaşını gözünü

oynatmaktan vazgeçer, yerinde, mantıklı bir şey yapmaya başlarsın. Suçüstü yakalandın. Meşgul görünürsün; daha bir dakika önce hiç de meşgul değildin.

Modern fizik her şeyden önce elektronların davranışını, nasıl hareket ettiklerini gözlemlemenin çok zor olduğunu keşfetti. Fakat şimdi elektronların hareketlerini gözlemleyebileceğin aletlere sahibiz. Fakat sorun şu ki, sen izlediğin anda davranış değişiyor; aynı anahtar deliği hikâyesi. Elektron farklı bir şekilde hareket etmeye başlıyor. Daha şimdi sen gözlemlemezken, farklı davranıyordu. Fizik hiçbir sonuca varamadı. Bu konuda nasıl bir sonuca varacaksın? Elektronun senin kadar bilinçli olduğu çok açık. Başka yolu yok; aksi takdirde elektron senin onun farkında olduğunu nasıl fark edebilir?

Nijinsky, “Ben var olmadığım, hiçbir şekilde mevcut olmadığım anda, birden bu gerçekleşiyor. Ve bu olurken, ben sadece gözlemciyim. O anda bunun nasıl olduğunu anlamak için etrafa bakınmaya başladığım anda bile her şey bozuluyor.

Tam bir sıçramanın ortasında o kadar hızlı düştüm ki bacaklarımı kırdım. Çünkü ben devreye girdiğimde, olay bozuldu ve yerçekimi o kadar kuvvetliydi ki pat diye yere düştüm” dedi. Aksi takdirde tüy gibi düşerdi. Yere indiğinde ses bile çıkmazdı.

Doğuştan şairler, doğuştan dansçılar vardır. Esasında herkes bir şey olmak üzere doğar. Bir şekilde ne için doğduklarını bulanlar, dünyanın en mutlu insanlarıdır. Fakat kendilerine göre olmayan yönlerde ilerlemeye başlayanlar, en mutsuz olanlardır.

Politikacı belli bir tiptir. Suç işleyen biriyle aynı tiptir. Suçlu, politikacı olmayı başaramamıştır. İkisi de güç peşindedir, ikisine de güç istemi hükmeder. Politikacı kanuna göre, yasal yoldan ilerler ama bir kez iktidarı ele geçirdiğinde, kanunu, anayasayı, her şeyi bin bir yoldan değiştirebilir. Bir kez iktidara geldiğinde her şeyi bozabilir, orta malı yapabilir. Fakat iktidara gelinceye kadar yasaya, kanuna, ahlaka son derece uygun şekilde ilerler.

Suçlu da güç peşindedir ama nasıl kanuna, anayasaya, ahlaka uygun şekilde ilerleyeceğini bilmez. Daha yabanidir, politikacı kadar evcilleşmemiştir. Kültürü atlama tahtası olarak kullanan politikacı kadar kültürlü değildir. İfadesi politikacı kadar güçlü değildir. Politikacının temel sanatı hitabet yeteneğinin olması, senin umutlarını kendi vaatleri haline

getirerek ifade edebilmesidir. Hitabet yeteneği o kadar gelişmiştir ki, senin bilinçli ve bilinçsiz hayallerini ve umutlarını bulur ve onları gelecek için vaatlere dönüştürür: Onu iktidara getirirsen, bu hayalleri gerçekleştirecektir. Bu bir pazarlıktır: Sen ona güç verdiğin takdirde, o da sana vaat edilmiş toprakları verecektir.

Ona bir kez iktidarı verdiğinde, sen kimin umurundasın? Sana vaatte bulunan insan güçsüzdü. Şimdiki tamamen farklı bir insan; güçlü. Lord Acton'ın sözünü hayatım boyunca hep tekrar tekrar aktarmışımdır: "Güç bozar ve mutlak güç mutlaka bozar." Lord Acton bunu kendi deneyimine dayanarak söylüyor; öylesine felsefe yapmıyor. Kendisi gücü tanıdı, bozulmayı tanıdı ve bozucu etkisi yüzünden ondan vazgeçti.

Bir kez güce sahip olduğunda, bilinçaltında gizli bozucu güçlerin hepsi başını kaldırmaya başlar. Başkaları kimin umurunda? O vaatler dürüst bir zihinle verilmedi, senin tarafından yerine getirilmeyeceklerini gayet iyi bilerek verildiler. O sadece güç elde etmek içindi ve güce sahip oldun. Şimdi gerçekleştirilmesi gereken kendi bilinçaltı arzuların var.

Politikacı, anında suçluya dönüşebilir. Bunun olduğunu tarih boyunca görüyor, buna rağmen hâlâ farkına varmıyoruz. Joseph Stalin iktidara gelmeden önce suçlu değildi. Tek bir insanı öldürmemişti, katil değildi. İktidara geldiğinde ne oldu? İlk yaptığı komitenin on iki üyesinin, bütün Komünist Parti'yi idare eden yürütme komitesinin, en tepedeki liderlerin hepsini ortadan kaldırdı. Onları bir bir öldürmeye başladı.

Kamenev'i öldürdü, sonra Zinovyev'i öldürdü, sonra Trotsky'yi öldürdü. Birer birer öldürmeye devam etti ve birini öldürürken, diğerlerinin desteğini aldı. Bir kişi eksildiği için hepsi mutluydular; güç giderek daha az insanın eline kalıyordu ve böylesi daha iyiydi. On iki kişiden sadece dokuz kişi kaldı; sonra sadece altı kişi kaldı. Devrimin en yukarıdaki adamını, Lenin'i zehirledi. İkinci adam Trotsky'ydi. Birincisinde Trotsky'yi öldüremedi; Trotsky burada, Amerika'da, Meksika'da öldürüldü; çünkü kaçmıştı. Zinovyev ve Kamenev'in öldürüldüğünü görünce kaçtı.

İnanamazsın, kılık değiştirerek -mecburdu- ve büyük bir telaş içinde kaçtı, çünkü Stalin tam da onun işini bitirmeye hazırlanıyordu... İki veya üç günlük olaydı, daha fazla değil.

Trotsky bakandı, Rusya'nın savunma bakanıydı. Bütün güçler, asker onun denetimi altındaydı. Farkına vardığı anda, o gece kaçtı. Çok sevdiği

köpeğini götüremedi. Stalin köpeği bile öldürdü; Trotsky'nin köpeğiydi. Böyle suçlu zihinler! Trotsky'yi öldürmesi için Meksika'ya kiralık katil gönderdi.

Trotsky, Joseph Stalin'in biyografisini yazıyordu. Bugüne kadar yazılmış en kapsamlı biyografilerden biridir, çünkü Stalin'i kimsenin bilmediği kadar tanıyordu: Trotsky devrimin en önemli ikinci adamıydı. Stalin bir şey değildi; on birinci-on ikinci sırada bir yerdeydi. Fakat Trotsky tetikteydi, bu adam tehlikeliydi, çünkü hiç konuşmamıştı; hep sessiz kalıyordu, hakkındaki her şey gizliydi. Arkadaşları - arkadaşları kim? Düşmanları - düşmanları kim? O güne kadar hiçbir şey açığa çıkmamıştı. Bu adam Trotsky'yi endişelendiriyordu; tehlikeli bir tipe benziyordu. Bu yüzden onunla ilgili bilgi toplamaya başladı.

Stalin öldürmeye başladığında, benimsenen yöntem güzel bir komploydu: Lenin'e ilaç adı altında her gün zehir verildi. Doktor, Stalin'in adamıydı. Uzun sürede öldürmesi için zehrin çok küçük dozlarda verilmesi gerekiyordu. Hayattayken liderliği devam eder, çünkü kitleler hâlâ onu tanımaktadır. Hemen ölmemesi gerekir, çünkü hemen ölürse, ülkenin kontrolü Trotsky'ye geçecektir. Lenin ölmeden önce, Stalin'in kendi zeminini sağlamlaştırması ve Lenin'den sonra Stalin'in ikinci adam olması için diğer herkesin ortadan kaldırılması gerekmektedir. Bu yüzden Lenin'in hayatta ama adeta komada tutulması gerekiyordu. Felç oldu ve yavaş yavaş ölüyordu. Yatağa mahkûm oldu; görme gücünü kaybettiği için Stalin ne getirirse imzalıyordu, okuyamıyordu. Stalin, davasının gerektirdiği şekilde herkesi öldürdükten sonra Lenin'i öldürdü: Lenin'e son doz verildi.

Trotsky, Meksika'da kaldığı sırada kendini Stalin'in biyografisini yazmaya adadı. Benzersiz bir kitaptır, çünkü hiçbir düşman asla bu kadar büyük bir içgörü, böyle bir derinlikle ve nefret duymadan -tamamen gerçeklere dayanan, hayal ürünü değil- bir biyografi yazmamıştır. Son sayfayı yazarken öldürüldü. Son sayfa yarım kaldı. Yaklaşık bin iki yüz sayfalık büyük bir biyografidir. Arkadan bir çekiçle öldürüldüğünde son sayfayı yazıyordu. Çekiç kafasına defalarca indi. Başı kitabın üzerine düştü ve kanı son sayfaya yayıldı. Bir bakıma bu olay, baştan sona insanların nasıl öldürüldüğünü anlattığı kitabı kesinlikle güvenilir bir biyografi haline getirdi. Son sayfanın üzerinde öldürüldü; kitabın üzerinde öldü ve ilk baskı kan izleriyle yapıldı.

Stalin daha önce hiç kimseyi öldürmemişti; tek bir suç işlememişti. Esasında, eğitimini bir Katolik manastırında yapmıştı -Hıristiyan'dı- ve onu rahipler büyütmüştü. Manastırda yaşıyordu, çünkü köyü uzaklarda, Kafkasya'daydı ve manastır eğitimin mümkün olduğu tek yer olduğu için babası -yoksul bir adamdı- onu orada bırakmıştı. Manastırdaki rahipler merhametten çocuğu kabul ettiler, onu eğittiler, yetiştirdiler; ve böyle bir insan ortaya çıktı. Güç sahibi olduktan sonra, milyonlarca insanı öldürmüş olmalı. Öldürdüklerini saymanın yolu yok; öylece öldürmeye devam etti. Ondan yana olmayan herkesin öldürülmesi gerekiyordu. Başka bir ceza yoktu. Bunu çok basit hale getirdi: "Ya benden yanasın ya da yoksun."

Politikacı esasen bir suçludur. Yasal yöntemlerle güç kazanmaya çalışır, farkı budur. Suçlu yasal yöntemlere aldırmaz ve yakalanır. Politikacı asla yakalanmaz; ya da arada bir yakalanır, Watergate'te yakalanan Nixon gibi. Nixon yakalandığında Mao Zedong'un ne dediğini biliyor musun? "Nedir bu? Yok yere bir sürü yaygara. Bütün politikacılar bunu yapıyor!"

Aslında bunu bütün politikacılar yapıyor. Watergate, Nixon'ın yaptığı şey istisnai bir durum değildi. Dünyanın her yerinde, iktidardaki politikacıların hepsi benzer şeyler yapıyorlar; sadece yakalanmıyorlar. Nixon'ın yakalanması talihsizlikti, becerememişti...

Aslında Nixon'a saygım var. Nixon'ın yerinde Stalin, Mao Zedong, Adolf Hitler veya Mussolini gibi bir adam olsaydı, hayal bile edemeyeceğin bir şey yapardı; bu fikir Nixon'ın da aklından geçmiş olmalı. Bu, basit bir yöntemdir: işler kızıştığında, en iyi yol dünyayı savaşa sürüklemek olurdu. Watergate güme giderdi; o zaman Watergate kimin umurunda? Gereken tek şey insanların dikkatini başka yöne çekmekti. O liderler bunu yapardı, derhal bir dünya savaşı başlatırlardı. Nixon başkan kalırdı ve Amerika'nın en büyük başkanı olurdu. Bir savaş geçirip savaştan galip çıksaydı, bütün tarihteki en büyük insan olduğunu kanıtlamış olurdu.

Aklına gelmesi kaçınılmaz olan bu canice fikirden uzak durduğu için adama belli bir ölçüde saygım var. Bunu garanti edebilirim; bu kadar basit. Politikadan fazla anlamam; politika okumuş olmama rağmen, aktif politika hakkında hiçbir şey bilmem. Fakat sadece siyaset öğrencisi olmakla, bu fikrin Nixon'ın aklından geçmesinin kaçınılmaz olduğunu mutlak surette biliyorum: Dünyayı kargaşaya sürükle, bir dünya savaşının doğuracağı karmaşayla karşılaştırıldığında Watergate önemsiz bir şey olsun. O zaman herkes olayı unuturdu.

Fakat adam insanların onun olduğunu zannettiğinden çok daha ahlaklı görünüyor. Bu yüzden ona belli bir ölçüde saygımın olduğunu söylüyorum. Tersine Amerika tarihinde Beyaz Saray'da böyle bir suçlamayla çıkan ilk başkan olarak çekilmeye karar verdi. Suçlamayı, bütün dünyanın diline düşmeyi kabul etti ve dünyayı savaşa sürüklemedi. Politikacıdan ziyade insan olduğunu, başka herhangi bir politikacının ispatlayacağından daha insancıl olduğunu kanıtladı.

Suçlu zihin güç ister, çünkü güç olmadan hiçbir şey yapamazsın. Ressamın boyalara ihtiyaç duyması; şairin harika bir kelime dağarcığına, dile, farklı kelimeleri ve onların ince ayrıntılarını, kelimelerin içinden geçen gizli eğilimleri hissetmeye ihtiyacının olması gibi, politikacı da derinde güç peşinde koşmasının nedenini gayet iyi bilir. Sürekli boya toplayıp duruyor ama resim yapmıyorsan, sen delisin demektir. Her tür müzik aletini ediniyorsan ama müzik yapmayacaksan, sen çıldırmışsın demektir.

Neden güç? Daha geçen gün Jawaharlal Nehru'nun beni davet ettiğini ve onu görmeye gittiğimi anlattım. Beni dinledi. Ben çok gençtim ve o da büyük bir devlet adamıydı, ama politikadan çok anlarmışım ve ülkede ne yapılması gerektiğini biliyormuşum gibi beni sessizce ve dikkatle dinledi. "Neden politikaya girmiyorsun?" dedi bana. "Söylediğin şeyler, eğer bunları gerçekten yapmak istiyorsan, o zaman politikaya girmek zorunda kalacaksın. Bunu senin adına başka kimse yapamaz, ancak sen yapabilirsin. Fikirlerini anlayabilirim ama onları kim uygulayacak? Politikaya gir!"

"Hayır" dedim, "çünkü güç sahibi olmakla hiç ilgilenmiyorum. Size söylediklerim sadece yüreğimi açmaktan ibaretti, çünkü siz o kapasiteye, bir şeyler yapma gücüne, bir şeyler yapmak için gerekli anlayışa sahipsiniz. Ben sadece yüreğimi açtım. Bitirdim. Güç peşinde koşmayacağım. Ve başka kimseden istemiyorum, sizden istiyorum. Haklı olduğumu hissediyorsanız, o zaman bir şeyler yaparak bunu kanıtlayın."

"Haklısın" dedi, "ama ben bunları yapamam, çünkü burada olmam için beni destekleyen insanlar, senin bana verdiğin fikirlerin hiçbirini desteklemeyecek. Bu fikirleri uygulayacağımı öğrenirlerse, kovulurum. Politika bir piramittir. Giderek daralır: En tepede bir kişi vardır. Sen tepedeki o insanı görürsün ama onun altında üç kişi daha vardır; o üç kişinin altında dokuz kişi vardır; o dokuz kişinin altında doksan... Herkes

kendinden aşağıdakilere dayanır. Onların omuzlarının üzerinde dururlar; her an atılabilirler.”

Politikada, pek çok insanın desteğiyle elde ettiğin güce kavuştuğunda, o insanların arzularını yerine getirmek zorundasın. Birisi seni yasal izinler almak için destekledi, birisi bir sanayiyi başlatmak için destekledi; birisi başka bir şey için destekledi. Şimdi onların arzularını yerine getirmek zorundasın. Yoksa sen onların omuzlarının üzerinde dururken, uzaklaşabilirler. Bir açıdan en tepedeki insan çok zayıftır; kendisinin üzerinde tutunabileceği hiçbir şey yoktur. Altında onu üzerlerinden atmak için tek bir fırsatı kaçırmayacak insanlar vardır, çünkü eğer bu insanı atabilirlerse, onun altındaki o üç kişiden biri tepeye çıkacaktır. Bu yüzden en tepedekinin suç teşkil eden her şeyi yapmak zorundadır.

Indira Gandhi böyle iktidara geldiği için biliyorum, çünkü babasıyla yaşıyordu. Politikacı olarak doğmuştu; kocası öyle değildi. ingiltere’de okurken birbirlerine âşık oldular. Kocası bir Hindu, bir brahman bile değildi. Indira brahmandı, çok yüksek bir kasttan brahman, Keşmirli brahman. Âşık olduğu adam, Feroz Gandhi, Parsi’ydi. Bütün aile ona karşıydı; brahman bir kızın bir Parsi’yle, Hindu bile olmayan birisiyle evlendiğini o güne kadar kimse duymamıştı. Tamamen farklı bir dindir.

Fakat Jawaharlal’ın tek kızıydı ve Jawaharlal’ın karısı öldükten sonra -çok erken öldü- Indira ona yakın tek insandı. Kızının yanında durdu ve ona, “Büyükbabanla büyükanneni dert etme. Ben onları idare ederim. Önce evlen. Onların iznini beklersen, imkânsızlaşır; onları ben bile ikna edemem. Kırılacaklar. Önce evlenip sonra eve gelmen daha iyi, o zaman onları ikna ederim, ‘Artık yapacak bir şey yok; evlilik gerçekleşmiş’ derim” dedi. Böylece evlendiler.

Fakat Feroz Gandhi’nin politikaya hiç ilgisi yoktu. Sırf Jawaharlal’ın damadı olduğu için parlamentoya girdi ama hiç ilgi duymuyordu; bu onun işi değildi. Fakat Indira için bu tek şeydi. Çok geçmeden tartışmaya, kavga etmeye başladılar ve kısa bir süre sonra Indira Jawaharlal’ın evine, başbakanın evine taşındı ve Feroz Gandhi’den ayrıldı. Ayrı yaşadılar, boşanmadılar ama yıllardır birbirlerini görmüyorlardı. O yıllarda bütün politikacıları gözlemledi ve her politikacı hakkında bilgi topluyordu: zayıflığı, topluma karşı suçları, başkalarını sömürmesi, yozlaşması - bununla birlikte o insan saf bir Gandhici çehresini korumaya devam ederdi.

Liderler hakkında bir dosya oluşturuyordu -bana dosyayı gösterdi- ve bu dosya onun gücüydü. Jawaharlal öldüğünde, bütün politikacılar Indira'dan korkuyordu, çünkü anahtara sahipti. Herhangi birinin kirli çamaşırlarını halkın önünde, mahkemede ortaya çıkarabilirdi. Bütün kanıtlara, bütün mektuplara sahipti. Onları bir tek o kurtarabileceği için ondan korkuyorlardı; yoksa her şeyleri ortaya dökülecekti. O dosya onun gücüydü.

Dosyaya baktım. Bu insanların hepsi o yoksul ülkeyi sömü-rüyorlardı. Hepsinin yabancı ülkelerde, Amerika'da, isviçre'de banka hesapları vardı. Hepsinin Hindistan dışında, verdikleri sırlara karşılık rüşvet, para ve her şeyi aldıkları bağlantıları vardı. Hepsi şu ya da bu ülkeye bağlıydı; hepsi ajandı. Kitlelerin, yoksul halkın karşısında bir görüntüsü vardı; ve gerçek halleri tamamen farklı bir şeydi. Indira'yı bozmak kesinlikle imkânsız olduğu için de korkuyorlardı. Bu Indira'nın Jawaharlal'dan öğrendiği bir şeydi. Jawaharlal'ı bozmak imkânsızdı, çünkü politikacı değildi; daha ziyade şairdi. Ressam veya heykeltıraş olmak isterdi; sanat onun doğasına daha yakındı.

Politika onun için tesadüftü, buna adeta zorlanmıştı. Bu bazen olur. Hindistan'ın bağımsızlığıyla ilgilendiği için, ingiliz hükümetine karşı savaştı ama ülke bağımsızlığına kavuştuğunda başbakan olacağına dair en ufak fikri yoktu. Bunu hiç düşünmemişti. Binlercesi gibi o da yalnızca özgürlük hareketinin askeriydi. Vurulmuş, öldürülmüş, ölüme mahkûm edilmiş olabilirdi; her şey olmuş olabilirdi. iktidar söz konusu değildi.

Özgürlük savaşı bittiğinde, iktidara kimin geleceği sorusu ortaya çıktı. O zamana kadar iktidar söz konusu değildi. Soru, istilacıların nasıl kovulacağıydı. ilgilendi, çünkü çok duyarlı bir insan olduğu için özgürlük fikrini seviyordu. Bunun politikayla hiçbir ilgisi yoktu; özgürlük fikrini seviyordu, bir şair olarak. Fakat özgürlük geldiğinde, kimin başbakan olacağına ilişkin büyük bir mücadele vardı. Sardar Vallabhbhai Patel gibi gerçek bir politikacı, her suçu işleyebilecek katı bir politikacı olan insanlar vardı. Patel başbakan yardımcısı olduğunda o suçları işledi. Onu Jawaharlal bile durduramadı.

Ve başkaları vardı, çünkü özgürlük savaşında binlerce vasıflı insan vardı. Bir tek Jawaharlal politikayla, iktidarla ilgilenmiyordu. Gandhi bu yüzden onu seçti, çünkü iktidarla gerçekten ilgili o insanlar seçmek... Aslında onların özgürlük kavgası da özgürlük için verilen bir savaş değil, güce ulaşmak için atılan bir adımdı. Gandhi tarafından hiçbirinin başbakan

olarak seçilmemesi bütün politikacıları şaşkına çevirdi; Gand-hi, Hintli düşüncesinin üzerinde tam kontrol sahibiydi.

Sardar Patel şoke olmuştu, çünkü Gandhi’ye çok yakındı ve o da Gujaratlıydı -Gandhi de Gujaratlıydı-, hayatı boyunca tam bir güvenle Gandhi’ye hizmet etmişti. Son anda Gandhi,Sardar’a, “Çekil. Jawaharlal’la uğraşma. Seni başbakan yardımcısı yapacağım ama Jawaharlal’ın başbakan olmasına izin ver” dedi.

“Neden?” diye sordu Patel.

Gandhi’nin verdiği neden haklıydı. “İktidarla bir tek o ilgilenmiyor. Siz, hepiniz birbirinizle kavga edeceksiniz; hepinizin üzerinde bir tek o var.”

Çünkü Gandhi, “Başbakan ol” dediğinde, Jawaharlal kabul etti. Gandhi 1942’de, “Özgürlük savaşında ikinci asker ol” dediğinde -birinci Vinoba Bhave’ydi-, Jawaharlal kabul etti.

Vinoba Bhave o zamana kadar Hindistan’da hiç tanınmamıştı. Gandhi’nin aşramının sakinlerinden biriydi sadece. Gandhi’ye masaj yapar, Gandhi’yi yıkar, Gandhi’ye kutsal kitapları okur ve Sanskritçe uzmanı olduğu için Gandhi’ye o kitapların ne anlama geldiğini açıklardı. Fakat ülke söz konusu olduğunda, tanınmamış biriydi. Gandhi birinci özgürlük savaşçısı olarak isimsiz birini seçti -hapse ilk o gidecekti-, ikinci Jawaharlal olacaktı.

Jawaharlal, “Bu bana saygısızlık gibi geliyor. Bu adamı kimse tanımıyor” demedi; ve özellikle de Jawaharlal, Vinoba’dan hiç hoşlanmıyordu. Jawaharlal adeta Batılı bir insandı; Batı’da eğitim görmüş, Batı’da yetişmişti; yaşam tarzı Batılıydı. Hindistan’da doğmuş olmasının dışında, ne taraftan bakarsan bak Hintli değildi. Et yerdi; İngiltere’de yaşadığı ve orada yetiştiği için vejetaryen olması söz konusu değildi. Vinoba’yı sevmemesi için her türlü nedeni vardı ama sorun yoktu, çünkü Vinoba farklı iş yapıyordu. Hem Vinoba’yla hem de Jawaharlal’la konuştum ve ikisi de birbirlerinden hoşlanmadıklarını doğruladılar.

Örneğin, Vinoba’nın sakalı Jawaharlal’ın hoşuna gitmiyordu. Kendisi günde iki kez tıraş olurdu ve sakal kendisi için doğru bir şey değildi. Son derece hoşgörüsüz, sabırsızdı: Vinoba’nın kullandığı elbise “doğru” elbise değildi; yirminci yüzyılda, yirminci yüzyıl insanı olmak zorundasın. Vinoba’nın eğitimi, Ortodoks brahman eğitimiydi. Varanasi’de, Sanskritçe eğitim veren bir okulda okumuş ve eski bir Sanskrit âlimi gibi yaşamıştı. Batılı konularda, Batı dillerinde eğitim almadığı için ikisinin arasında ortak

hiçbir şey yoktu. Ve bu adamı birinci yapmak. Jawaharlal kırılmış olmalı ama Gandhi'ye bağlılığı tartışma götürmezdi: Eğer Gandhi, Vinoba'yı birinci seçiyorsa, öyle olması gerekiyordu.

Gandhi, Sardar Vallabhbhai Patel'i başbakan seçseydi, Jawaharlal itiraz etmeyecek veya bir şey söylemeyecekti. Aslında Gandhi'ye, "İnsanları bu kadar mutsuz etmek niye? Ben çekilebilirim; istedikleri kişiyi seçebilirler. Ben ilgilenmiyorum, bunu hiç düşünmemiştim. Özgürlük için savaşıyordum ve özgürlük geldi, mutluyum" dedi. Bu yüzden başbakanlığı onu bozmadı. Gandhi'nin ikinci adamıydı ve Gandhi'nin ölümünden sonra, Hintli düşüncesi üzerinde kontrol sahibiydi.

Fakat Indira politikacıydı, doğuştan politikacı. Kocasını bıraktı ve onu unuttu; politika kocadan daha önemliydi. İkisi arasında seçim yapması söz konusu olduğunda, aşk hikâyesi tamamen bitti. Feroz ısrar etti: "Ya benimle ya da babanla ol, başbakan ol. Umurumda değil ama bu böyle gidemez. Bütün gün oradasın, buraya birkaç dakikalığına sadece merhaba demeye geliyor, sonra tekrar kaçıyorsun ve başbakanın evindesin. Onunla birlikte seyahatlere gidiyorsun ama benimle hiçbir yere gitmiyorsun." Bir seçim yapılması gerektiğini belli etti.

Indira taşındı. "Seçim söz konusu değil; ben politikaya aidim ve politikaya giriyorum" dedi. Babasından bir şey öğrenmişti: Dürüstsen, hiçbir politikacı seni yıkamaz. Bırak
hepsi rüşvete açık olsun, sen gözünü açık tut ve haklarında bilgi toplamaya devam et. Bu, Indira'nın bütün gücüydü; onun itibarını sarsamadılar, çünkü yanlış hiçbir şey yapmamıştı ve hepsinin itibarını zedeleyebilirdi. Politikacılar yasal anayasal suçlulardır.

Şimdi bu adam, Senatör Bob Smith beni ve komünümü Oregon'dan tamamen atmak istiyor. Bu insanların konuşma şekli -bunlar senatörler- bir faşistin, komünistin, Nazi'nin tarzıdır. Demokrasiden bahsederler, konuşma özgürlüğünden bahsederler, bireye saygıdan bahsederler ama Washington, Jef-ferson, Lincoln'e ait olduklarını sanmıyorum; Joseph Stalin'e, Kruşçev'e, Brejnev'e aitler. Bu insanların kendilerini doğru çizgiye koyması lazım.

Fakat bizden faydalanıyorlar. Şimdi, bu adam Oregonlulara hepsinin aptal olduğunu söylediğimi söyleyerek bizden yararlanmaya çalışıyor. Bunu hiçbir şekilde söylemedim. Fakat şimdi ilk aptalı bulduğumu söylüyorum. Kendisi bunu açıkladı. İkincisini bekleyeceğim, çünkü Oregon'un iki

senatörü var, dolayısıyla ikincisi de yoldadır. Geç bile kaldı. Yarışta Senatör Bob Smith birinci geldi.

Benim ifadem o kadar basit ki, çocuk bile anlar. Oregonlu aptalın kendi içinde bir tür olduğunu söyledim. Bu ifadeden bütün Oregonluların aptal olduğunu anlamayı nasıl beceriyor? O zaman ben ne oluyorum? O zaman sen ne oluyorsun? Hepimiz Oregonluyuz ve Oregonlu kalacağız.

Bu insanlar her şeyi yapabilir, söyleyebilir. Sannyasinlerimiz onun konuştuğu bir duruşmada hazır bulundu. Duruşmaya çağırdı ve iki veya üç sannyasinimiz de hazır bulundu ama asla katılmadılar, çünkü böyle saçma şeylere katılmanın ne anlamı var? Çok saçma bir duruşmaydı; insanların böyle şeyleri nasıl hoş gördüğünü anlamak zor.

Arazimizde hükümete, federal hükümete ait birkaç küçük toprak parçası var. Elli yıllığına kiralanmışlar ve biz araziyi satın aldığımızda, kira da bize geçti. Bu duruşma insanların hükümet arazisine yaklaşmasına izin vermememizle ilgili bir endişeye dayanıyordu. Kesinlikle yalan bir suçlama, çünkü hükümet arazisine göz kulak olan memurlar bile yasaya aykırı bir şey yapmadığımızı, asla kimseyi engellemediğimizi söyledi. Ayrıca kimsenin çıplak araziye veya tepelere gitmesi için bir neden de yok.

Dolayısıyla, devlet dairesi bizi kendisi savunduğu, asla yasadışı bir şey yapmadığımızı ve her şeyin kesinlikle gerektiği gibi olduğunu söylediği için -dolayısıyla ortada dava yoktu-, duruşmaya kesinlikle katılmadık ve itiraz etmedik. Fakat buraya geldiğimizden beri bize karşı olan bağnazların hepsi orada hazır ve nazırdı, aleyhimize kanıtlarını sunuyorlardı.

Ve bu senatör, bu Don Kişot komisyon üyelerine komünümüzü, şehri nasıl yok edebileceklerini anlatıyordu. Bu insanlara -orada oturan insanlarımızın önünde- yasal boşluklardan nasıl faydalanabileceklerine, gitmek zorunda kalmamız için yaşamamızı nasıl imkânsız hale getirebileceklerine dair açıklamalar yapıyorlardı.

Bu, demokrasi. Bunlar demokrat insanlar. Bunlar insanların ihtiyaçlarını gözeten insanlar. Bu, “Halk adına, halk için, halk tarafından” diye tanımlanan demokrasi. Bu insanların kim olduğunu bilmiyorum; bizim o insanlar olmadığımız kesin.

Soru: Hepimiz tek başına doğuyor ve tek başına ölüyorsak ve varlık halimiz yalnızlıksa, komünün işlevi nedir?

Komünün işlevi tam olarak budur: mutlak tek başınalığını fark etmeni sağlamak.

Aile buna izin vermez. Aile sana bir anneye, bir babaya, bir kocaya, bir erkek kardeşe, bir kız kardeşe sahip olduğun -tek başına olmadığın- yanılgısını verir.

Toplum sana Rotary Kulüp'ün, Lions Kulüp'ün üyesi olduğun; bu kiliseye, şu tapınağa, bu cemaate veya şu cemaate ait olduğun; tek başına olmadığın fikrini verir. Toplum sana katılman için her türlü topluluğu sağlar. Cumhuriyetçisin, demokratsın, liberalsin ama yalnız değilsin, bütün cumhuriyetçiler seninle birlikte.

Komünün işlevi temel olarak bu kurguların hepsini yok etmektir. Kimse seninle birlikte değil. Tek başınasın ve çok değerli olan bu tek başınalığı kaybetmemen gerektiğini anlamak zorundasın.

Bu, ilişki kuramayacağın anlamına gelmiyor. Bu sadece ilişkilere inanmadığın anlamına geliyor. ikisinin arasındaki farkı görmeye çalış.

ilişki kurmak akan bir nehir gibidir. ilişki kurabilirsin ve ancak tek başına olduğun için ilişki kurabilirsin, çünkü sen bir bireysin; senin tarafından ilişki kurabilen biri vardır. Ve ancak tek başınalığını anlayan bir insanla ilişki kurabilirsin, yoksa ilişki kuramazsın.

Kendi tek başınalığını biliyorsan ve kendi tek başınalığını bilmeyen bir kadına âşık olursan, bu aşk hiçbir yere gitmez. Senin hayal ettiğinden daha çabuk biter, çünkü kadın bir ilişki ister. Yalnız insan bir ilişki ister: "Boşluğu doldur, yalnızım. Varlığımın parçası ol."

Fakat tek başına olan bir insan, ne senin kimsenin boşluğunu doldurabileceğini ne de başkasının senin boşluğunu doldurabileceğini bilir. Bir araya gelebilirsiniz ama iki tek başınalık olarak kalacaksınız.iki tek başınalığın buluşabilmesi, iki bireyin buluşabilmesi güzeldir ama buluşma kesintisiz, somut bir hale getirilemez. Bir ilişkiye dönüştürülemez, ilişki kurmak olarak kalacaktır. Daima değişen bir akış, bir hareket olarak kalacaktır; çünkü diğer kişi değişiyor, sen değişiyorsun. Sabit değilsin; ama insanların beklediği budur.

iki kişi evlendiğinde, ikisi de yarın değişecek belirli bir imgeyle evleniyorsun. Evlendiğin kadın yarın aynı olmayacak. O kadın canlı, gelişiyor, ilerliyor; yarın, yarın olacak. Onun burada, nikâh salonunda deftere imza attığın o anda sıkışıp kalmasını bekliyorsan, saati durdurmaya çalışıyordun demektir.

Fakat saati durdursan bile, senin saatin zamana göre hareket etmiyor. ikisi de zihinlerine takılıp kalmış bir imgeyi taşıyacak ve birbirlerinden o imgeyi devam ettirmesini isteyecekler. Olur da bir şekilde o imgeden farklı görünürsen kandırıyorsun, aldatıyorsun demektir. O imgeyi kimse gerçekleştiremez, bu imkânsız, doğaya aykırı.

Komünün işlevi sana ilişki olmadan birlikte olma fırsatını vermektir. Sana insanlara zincirlenmeden insanlarla birlikte olma fırsatını verir. Sana başkalarını tanıma, başkalarını hissetme fırsatını verir ama hiçbir pazarlık olmadan, hiçbir esaret olmadan, hiçbir tutsaklık olmadan. Sen, sen olarak kalırsın; öteki, öteki olarak kalır.

Bugün buluşmamız güzel, birlikte olmak keyifli ama eğer bu yarın olmayacaksa, olup bitmiş bir şey için üzülüp durmaya gerek yok. Anlamsız. Belki de buluşmanın sadece bu seferlik olması gerekiyordu. Sen bir yabancı olarak kalıyorsun, öteki bir yabancı olarak kalıyor ve birbirinizi tanıdığa dönüştürmüyorsunuz.

Yabancılık mutlak, yok edilemezdir.

Dolayısıyla komün başka bir topluluk değildir. Sana bir topluluk, bir kulüp, bir cemaat, bir parti sağlamıyor. Hayır, komün sana sadece bir alan ve bu insanların hepsinin aynı senin gibi yalnız olduğu anlayışını sağlıyor. Onu doldurmaya çalışma, çünkü eğer bunu yapmaya çalışırsan, doğaya aykırı bir şey yapar ve mutsuz olursun. Bu nedenle yalnızlık üzerinden düşünme; tek başınalık üzerinden düşünmek daha iyidir.

Tek başına olmak çok güzeldir; çiğnenmemiş, kimse üzerine basmıyor, kendin olmaya bırakılmışsın ve sen de başkalarını kendisi olmaya bırakıyorsun. Evet, arada bir de buluşuyorsunuz...

Hindistan bu yüzyılda birkaç büyük dahi yetiştirdi; bunlardan biri Rabindranath Tagore'du. Onun romanlarından birini severim: romanın adı The Last Poem (Son Şiir).

iki kişi var: biri genç bir erkek, bir şair, felsefeci, aslında Rabindranath'ın söylemek isteyeceği şeyi söylüyor -Rabindranath'ı temsil ediyor- ve ilişkiye ihtiyaç duyan bir kadın. Erkeği evlilik konusunda sürekli rahatsız ediyor.

Özellikle Hindistan'da, bir kadın ve bir erkeğin birlikte yürürken görülmesi bile dedikodu için yeterlidir. Hiçbir şey yapmıyor olabilirler ama sadece birlikte yürümek dedikodu için yeterlidir; bütün kasaba heyecanlanır ve durduk yere bir sürü hikâye türemeye başlar. Şüphesiz kadın daha fazla acı çeker, çünkü insanlar her yerde onu göstermeye başlarlar.

Bu yüzden kadın mutsuzdu. "Neden erteliyorsun? Beni seviyorsun, benimle birlikte olmak istiyorsun. Beni sevmiyorsan, seni zorlamayacağım" diyordu.

Erkek, "Seni seviyorum, bu yüzden seninle evlenmeyeceğim" der. Şimdi, kadın için bu çok zordur. O kadın benim komünümden olsaydı, anlardı. Fakat bu nasıl bir ifade? Seni sevdiğim için seninle evlenemem. Fakat kadın sürekli sormaya devam eder ve erkek, "Seninle bir koşulla evlenirim" der.

Bir gölün kıyısında otururlar. "Ben evimi gölün bu tarafında yapacağım, sen de evini gölün öteki tarafında yapacaksın" der erkek. "Arada bir, yürürken, belki karşılaşabiliriz. Arada bir, belki kapını çalabilirim veya sen benim kapımı çalabilirsin. Arada bir belki ben bir kayıkta olurum, sen de bir kayıkta olursun ve gölün üzerinde karşılaşırız.

"Fakat daima hazırlıksız olmak zorunda. Bir buluşma olmamalı. Sana geldiğimi asla haber vermeyeceğim; sen bana geldiğini asla haber vermeyeceksin. Seninle ancak bu koşulla evlenirim. Birbirimizi birkaç gün görmeyebiliriz. Bana asla, 'Neredeydin?' diye sormayacaksın. Ben sana asla nerede olduğunu sormayacağım. Birbirimizin özgürlüğüne asla müdahale etmeyeceğiz. Şimdi olduğu gibi yabancı kalacağız."

"O zaman evlenmenin ne amacı var?" der kadın. Doğal olarak anlayamaz.

Evliliğin amacı günün yirmi dört saati birbirinin tepesinde olmaktır. Evliliğin amacı sevgi adına birbirini yok etmektir: dırdırlanmak, bezdirmek, kavga etmek. Erkek kesinlikle doğru şeyi öneriyor: "Seni birden gölün üzerinde görmek büyük bir keyif olacak. Bunu beklemiyor olacağım. Beklenmedik bir şekilde, seni gölün kıyısındaki ormanda bulacağım." Sadece o beklenmedik anı düşünmek, ilişki kurmaktır. ilişki yoktur.

Mesaj gönderemez: "Karım olduğun için bu gece gelmek zorundasın, yoksa mahkemeye giderim." Aslında koca karısına, "Öteki odada uyu" diyemez. Bu kadarı sorun çıkarmaya yeter, çünkü basit bir şeyi tamamen unuttuk: tek başınalığımızı. Ve olabildiğince unutmaya çalışıyoruz. Tek başınalık doğal bir olaydır. Bunda acı verici hiçbir şey yoktur. Bunu öğrenmek en büyük huzurdur.

Komünün işlevi sana alan vermek, sana anlayış vermek, sana tek başınalık duygusunu ve ilişkiye girmeden ilişki kurma deneyimini vermektir.

Bölüm 4-Tehlike Hakikat İş Başında

Soru: Söylediğin şey hakikatin ta kendisi gibi görünürken, insanların sana karşı olmasının sebebi nedir?

Nedeni tam olarak bu: çünkü hakikatin ta kendisi gibi görünüyor. Hakikat tehlikelidir; kurgular, güzel yalanlar, hoş hayaller, ütopyalar içinde yaşayan bütün insanlar için tehlikelidir.

Hakikate bütün bu insanlar tarafından düşman gibi bakılması kaçınılmazdır, çünkü hakikat inandıkları ve yaşamalarının nedeni olan her şeyi paramparça eder. Hakikat, ne kadar avutucu olursa olsun her tür yalanın ölümüdür.

Halk neden Sokrates'e karşıydı? Neden kitleler Hallac-ı Mansur'a karşı bu kadar düşmancaydı? Neden Ortodokslar, dindarlar, namuslular İsa'ya karşıydı. Bu insanların tek suçu, insanların uykusunu kaçıran son derece rahatsız edici şeyler söylemeleriydi. Kimse güzel bir rüya görürken rahatsız edilmek istemez. Ve insanların hayallerden başka bir şeyi yok.

Her yerde insanlara hayaller satan, insanları sömüren ve karşılığında hiçbir şey vermeyen hayal tacirleri var. Dinler şimdiye kadar hayal satıcılığı

yaptı, insanların zaaflarından faydalandı. Evet, evet zaaflar var. Doğan her insan, ölecektir. Ölümün gerçeğini gizleyemezsin.

Mezarlıkları daha ne kadar güzelleştirebilirsin? Bahçeler, tarhlar, çiçekler, mermer mezarlar. ama ölümün gerçeğini gizleyemezsin. Her ülkede mezarlıkların şehir dışında olduğunu görürsün. Aslında gelip geçen herkes ölümlü tekrar tekrar hatırlasın diye şehrin tam ortasında olması gerekir; çünkü kesin olan tek şey budur. Diğer her şey olasılıktır; olabilir de,olmayabilir de. Fakat ölüm, olasılık değildir.

Ölüm bütün yaşamında tek kesinliktir.

Ne olursa olsun, ölüm orada olacaktır. Ondan kaçamazsın. Ondan uzağa bir yere gidemezsin. Ölüm seni gittiğin her yerde bulacaktır.

Eski bir hikâyeyi hatırladım. Çok büyük bir kral rüyasında ölümün -karanlık bir şekil- karşısında durduğunu görür. Rüyasında bile korkar. Fakat cesur bir adamdır; bir şekilde cesaretini toplar ve bu yabancı figüre, “Kimsin ve ne istiyorsun?” diye sorar.

Şahıs, “Ben senin ölümünüm ve seni uyarmaya geldim: Benimle buluşacağın doğru yeri ve doğru zamanı unutma” der. Bu kadarını söyler: “Yarın benimle buluşacağın doğru yeri ve doğru zamanı unutma.” Söylediği şeyin yarattığı şok o kadar büyüktü ki rüya dağılır, kral uyanır. Gecenin körü olmasına rağmen bilge danışmanlarını, astrologları, rüya yorumcularını, gelecek tahmincileri, her çeşit insanı çağırır ve rüyasını anlatır.

Hepsi birlikte rüyanın anlamı üzerine tartışmaya, münakaşa etmeye ve çekişmeye başlarlar. Kralın adeta baba gibi bildiği yaşlı bir hizmetkârı vardı, çocukluğundan itibaren kendisini büyüten oydu. Kralın annesi erken yaşta ölmüştü ve babası da sürekli uzaklara seyahatlere gidiyor, ülkeleri istila ediyor, fethediyor, imparatorluğu genişletiyordu. Dolayısıyla kral bu güvenilir hizmetkârla kalır ve ona babası gibi davranırdı.

Kralın yanında duran yaşlı adam kulağına fısıldadı: “Zamanının boşa harcama! Bu insanlar yüzyıllarca tartışabilir; yüzyıllardır tartışıyorlar. Bu filozoflar, bu astrologlar, bu kâhinler; bu insanlar hiçbir zaman bir konuda anlaşamadılar. Sabah oluyor; yarın başlamak üzere ve fazla zaman yok. Benim önerim en hızlı atı alarak buradan kaçmandır.” Tavsiye yerinde görünüyordu: “Bırak bu insanlar münakaşa etsinler. Hiçbir sonuca varamayacaklar. Çok geçmeden gece olacak ve ortada sonuç olmayacak.

Onlara bağlı kalırsan, pişmanlık duyarsın; kaç! Bu insanları burada bırak, bırak tartışsınlar, ben onların tartışmalarını dinlerim."

Kral sessizce ortadan kayboldu, en hızlı atını aldı ve rüyayı gördüğü yerden olabildiğince uzağa kaçtı. Akşam olduğunda yüzlerce kilometre uzaktaydı ve bu kadar uzaklaştığı için çok mutluydu: "Şimdi ölümün beni belirlenen zamanda ve yerde bulması zor olacak."

Güneş batıyordu. Kral Damishk şehrinin eteklerine ulaşmıştı. Sırf dinlenmek için... çünkü bütün gün bir şey yememiş, bir bardak su bile içmemişti. Zaman çok değerliydi. Susuzluk bir günde öldürmezdi; açlık bir günde öldürmezdi. Şehrin hemen dışındaki bir bahçede dinlenecekti. Bahçeye girdi ve atını bağladı. Atına teşekkür ediyordu, çünkü at belki de gerçekten dünyanın en iyi atıydı. Ata teşekkür ediyor ve ona, "Bugün gerçekten ne kadar atak olduğunu gösterdin. Bu kadar hızlı koşabileceğinin ben bile farkında değildim. Şimdi dinlen, suyunu ve yiyeceğini ayarlayacağım" diyordu.

Tam o sırada omzunda bir el hissetti. Arkasına baktı. Aynı siyah figür orada duruyor ve gülüyordu. Kral şoke olmuştu; "Neden gülüyorsun?" dedi.

Ölüm, "Yer burası, zaman bu. Bunu başarabileceğinden emin değildim ama atın kesinlikle dünyanın en iyi atı. Ben de ona teşekkür ederim" dedi.

Nereye kaçabilirsin? Belki de gittiğin yer doğru yer ve doğru zamandır. Aslında her yer ölüm için doğru yer, her zaman doğru zamandır.

Şimdi, ölüm gibi durumlar. Dinler sürekli şoke olmayasın diye seni avutmaya çalışıyor, sana ölüm korkusuyla aranda bir tampon -şok emiciler- yaratmana yardımı dokunabilecek fikirler veriyor; aksi takdirde hayat yaşanmaz olurdu. Dolayısıyla, mitolojilerin, teolojilerin için her türlü kurgu yerleştirildi. Hakikati söyleyen biri bu örümcek ağlarının, bu mitolojilerin, bu kurguların hepsinin ötesine geçmeye mecburdur.

Ve birdenbire çıplak hakikati gördüğünde, sana bu kadar sarsıcı bir armağanı getiren kişiye karşı çıkacaksın. Bunun doğru olmadığına inanmayı isterdin ama öyle olduğunu biliyorsun. Bu yüzden öfkelisin; yoksa Sokrates'i öldürmeye gerek yoktu.

Eğer sen haklıysan ve haklı olduğunu biliyorsan, o zaman bırak bu adam kendini kendi "hakikat"iyle kandırsın; senin için sorun değil. Dünya üzerindeki diğer insanlar gibi Atina halkı da öbür dünyaya inanıyordu. Ateistler hariç herkes bir nevi ölümden sonra yaşama inanıyordu. Yunan mitolojisi zengindi ama Sokrates, "Kimse geri dönmediği için ölüm hak-

kında hiçbir şey söylenemez” dedi. “O yüzden zihinlerimizi açık tutmak zorundayız. Ölüm ve ölümden sonraki yaşamla ilgili herhangi bir kurguyu kabul edemeyiz, çünkü tek bir tanık çıkmadı. Ben ölünceye kadar, insanın ölümden sonra yaşayıp yaşamadığını söyleyemem. Eğer ölüyorsam, o zaman soru yoktur, sorun çıkmaz. Basit bir şekilde ben orada değilim.

“Doğmadan öncesi ne oluyor?” Savunması sağlamdı. Ne sorunun, ne kaygın, ne kederin, ne acın vardı? Sen doğmadan önce herhangi bir acı veya kederin söz konusu olmadığını biliyorsun. Kim acı çekecekti ve kim kaygı ve keder içinde olacaktı? Sen yoktun!

Sokrates ölüme de basitçe aynı şekilde bakıyordu. Ateistlerin dediği gibi işin tamamen bitiyorsa; eğer tamamen yok oluyorsan, senden geriye bir şey kalmıyorsa, o zaman sorun yok çünkü sen yoksun. Bütün sorunlar, bütün kaygılar ortadan kalkar Bu bir olasılık.

Diğer olasılık da teistlerin haklı olması ve senin yaşamayı sürdürmendir. Fakat o zaman da, “Ben bir sorun görmüyorum. Şu anda yaşıyorsun ve mutsuzluğunun, kaygının, problemlerinin bir şekilde üstesinden geliyorsun; bir şekilde hallediyorsun. Eğer oradaysan, deneyimli, daha deneyimli olacaksın; üstesinden gelmeye devam edeceksin” dedi Sokrates.

“Ben dert edilecek bir sorun görmüyorum” dedi. “Ya ölürüm, o zaman soru yoktur ya da orada olacağım, daha deneyimli, daha bilge. Kendime güvenebilirim. Yaşamdan geçebil-diysem, ölümden de geçeceğim. Fakat yaşamadan önce hiçbir şey söyleyemem. Bunu deneyimlediğim zaman geri dönüp size anlatacağıma da söz veremem, çünkü şimdiye kadar kimse geri gelmedi. Belki de geri dönmenin yolu yoktur. Belki de sen geçtiğinde köprü yıkılıyor, iletişim tamamen imkansızlaşıyor; ama bu konuda hiçbir şey söylenemez.”

Kesin olarak hiçbir şey söylemiyordu ve insanların zihinlerinde yarattığı sorun buydu. Kaygı yaratıyordu. Atina’daki varlığına karşı ortaya atılan konulardan biri buydu: “Sürül-meli veya idam edilmeli, çünkü bu adam insanların kafasında kaygı ve keder yaratıyor. İnsanlar gayet mutluydu, rahat bir şekilde işlerini yapıyorlardı. Bu adam onlarla görüşüyor ve bir kez görüştükten sonra bir daha asla huzurlu olmuyorlar.”

Sokrates için bu olağan bir şeydi: şehirde dolaşmak, birini yakalamak ve ona bir soru sormak. Karşısındaki insan kaçmak istese bile, Sokrates bırakmıyordu: “Cevap vermek zorundasın!” Ve ondan sonra, sen bir soruyu cevapladığında, senin cevabını mümkün olan her açıdan çökertiyordu ve

çok geçmeden cevapsız kalıyordun. Sonra da sana, “Öğrenmek istersen okuluma gelebilirsin” -bir okulu vardı- “çünkü cevabın tam anlamıyla düzmece. Bazı aptallar sana bu cevabı sattı ve seni kandırdı. Bir yalanı yaşıyorsun” diyordu.

Evet, yalanlar rahat olabilir; çok uygun olabilirler. Hakikat başlangıçta son derece biçimsiz, çok rahatsız edicidir, ama sonuçta nihai kutsamadır.

Özetleyebiliriz: Bir yalan başta daima tatlı, sonunda da acıdır; hakikat başlangıçta acı, sonunda tatlıdır. Fakat son için sabır göstermen gerekir. Sabırsızsan, o zaman bir yalanı yutacaksın.

Halk kitlelerinin kendi aklı yoktur. Yüzyıllardır koşullandırıldılar, hipnotize edildiler, sürekli beyinleri yıkandı. Bu yüzden benim gibi biri bir şey söylediğinde, her şeyin başında onu duymak bile cesaret ister. Sonra onu özümsemek olağanüstü cesaret ister, çünkü acıdır, bütün koşullanmalarına aykırıdır.

Dolayısıyla ancak gerçekten hakikati arayan çok az sayıda insan bütün bu karmaşadan geçmeye hazır olacaktır. Her şey tepetaklak olacak: Tanrıları, cennetleri, cehennemleri, Şeytanları, Mesihleri, peygamberleri.

Hakikatle aranda kalın bir duvar var. Ve hakikatle aranda bütün bu insanlar duruyor. Onlara, “Kaybol! Oregon’a git!” demek zorunda kalacaksın. “Cehenneme git” ifadesini böyle değiştiriyorum, çünkü çok eskidi. Atasözlerini yenilemeliyiz.

Bir Hıristiyan, İsa’yı kenara bırakmak zorunda kalacak; çok zor. İsa kendilerine çok daha doğru bir şey söylediğinde, Yahudilerin Musa’yı kenara koyması zordu. Musa’yı kenara koymak zordu, şimdi aynı sorun Hıristiyan için ortaya çıkıyor: İsa’yı kenara koyması zor. İsa’nın iddiası, Musa’nın iddia ettiğinden çok daha ilerideydi. Musa asla Tanrı’nın tek oğlu olduğunu iddia etmemişti.

İsa, Tanrı’nın tek oğlu olduğunu iddia ediyor. Bunu bir kenara bırakıp İsa’ya, “Oregon’a git” diyebilir misin? Zor olacaktır. Bunu yapmak yerine, benim Oregon’dan gitmemi tercih edersin.

Politikacıların bunu yapmaya çalışıyor; bana, “Oregon’dan git” diyorlar. Bu daha basit görünüyor, çünkü benimle bağları yok. Onlara tatlı hayaller satmadım. Onlara hiçbir söz vermedim, ne de şimdi veriyorum.

Benim işim yıkmaktır: seni çevreleyen bütün yalanları yok etmek ve onların yerine başka bir şey koymamak, seni kendi tek başınalığında

tamamen çıplak bırakmak. Bana göre, hakikati ancak tek başınalığında öğrenebileceksin; çünkü sen hakikatsin.

Hakikati bulmak için hiçbir yere gitmen gerekmiyor. Onu sana ne İsa verebilir, ne Krishna verebilir, ne Buddha verebilir, ne de ben verebilirim. Birisinin sana verebileceği bir eşya değildir. Sadece düşün: Eğer hakikat bir eşya, sana verilebilecek bir şeyse, o zaman çalınabilir, geri alınabilir, kaybolabilir; başına her şey gelebilir.

Fakat hakikate hiçbir şey olmaz. Senin başına her şey gelebilir ama ona hiçbir şey olmaz. Çalınamaz; satın alınamaz.

Mahavira'nın yaşamında bir hikâye vardır... Çok ünlü krallardan biri, Bimbisara Hindistan'ın tamamını ve civar ülkeleri fethetmişti. Büyük bir imparatorluk kurdu. İstediği şeyi elde eden bir adamdı. İsteyip de elde etmenin yolunu bulamadığı bir şeyle hiç karşılaşmamıştı. Yağmur mevsiminde şehrin, onun başkentinin dışında dinlenen Mahavira'dan bahsedildiğini pek çok kez duymuştu.

"Bu adam neye sahip?" diye sordu. "Binlerce insanın ona gittiğini görüyorum."

"Hakikate sahip" dedi birisi.

Bimbisara, "O zaman sorun yok. Onun için ne kadar istiyor? Ödemeye hazırım. Pazarlık söz konusu değil, sadece ne kadar istediğini araştırın" dedi.

Adam, krala, "Aptalca konuşuyorsunuz" diyemedi. "Majesteleri, gidip kendisiyle görüşseniz daha iyi olur. Ben yoksul bir adamım; beni bu duruma düşürmeyin. Siz büyük bir kralsınız; o büyük bir tirthankara, ender ortaya çıkan büyük bir ruh. Bir varoluş döngüsünde ancak yirmi dört kişi o mertebeye ulaşıyor" dedi.

Milyonlar ve milyonlarca yılda sadece yirmi dört kişinin olduğunu söylüyor. ve Mahavira bu döngüde sonuncu. Şimdi, bu varoluş döngüsünde bir daha onun çapında başka bir insan daha olmayacak. Bu varoluşun tamamı yanıp yok olduğunda -bütün bu yıldızlar, galaksiler ve Güneş sistemleri gittiğinde, yok olduğunda ve sıfırdan yeni bir evren başladığında-, o zaman ilk tirthankara ortaya çıkacak. "Şimdi bu insan az bulunur biri, çünkü milyonlarca yıl ona benzeyen biri çıkmayacak. O yüzden siz gitseniz daha iyi olur."

Bimbisara bütün teçhizatıyla birlikte gitti ve Mahavira'ya saygılıydı, formalite icabı. Hindistan'da bir kral bile bir bilgeye giderse, bilgenin

ayaklarına dokunmak zorundadır; âdet böyledir. Bimbisara, "Basit bir şey için geldim. Bana hakikatini ver, ben de sana ne istersen -istersen imparatorluğumu bile-vereceğim. Benim yaşam görüşüm budur: Bir şeyi istiyorsam, onu elde etmeliyim. Neye mal olacağı önemli değil" dedi.

Mahavira güldü, "Boşuna buralara kadar gelmişsin. Müritlerimden biri senin başkentinde yaşıyor. Kendisi hakikate sahip; ve çok yoksul bir adamdır, bu yüzden onu satmaya hazır olabilir; ben onu satmaya hazır değilim. Ayrıca benim de bir kralın oğlu olduğumu bilmen gerekir. Babamın krallığını miras alacaktım; hakikate ulaşmak için ondan vazgeçtim. Şimdi, onu bir krallığa karşılık nasıl satabilirim? Bana bütün krallığı versen bile, onu nasıl satabilirim? Zaten bu hakikati elde etmek için bütün bir krallığı reddettim ve kırk yıllık bir mücadeleden sonra, onu buldum. Onu satamam" dedi.

Mahavira, Caynaların tümüyle gözden kaçırdığı bir mizah duygusuna sahip olsa gerek. Kralı başkentteki yoksul adama gönderdi. Kral şehrin o kısmına hiç gitmemişti, çünkü orada sadece en yoksullar, çok yoksul, aslında paryalar yaşıyordu. Kralın altın arabası orada, yoksul adamın kulübesinin önünde duruyordu. Yoksul adam koşarak geldi ve Bimbisara, "Sevin! İstediğin her şeyi vermeye hazırım, bana sadece hakikati ver. Ustan beni gönderdi; Mahavira'dan geldim" dedi.

Yoksul adam, "Ustam size şaka yapmış olmalı" dedi. "Belki de bütün saray halkı, bütün danışmanlarınız, vekilleriniz ve generallerinizle birlikte gittiğiniz için o kadar insanın önünde sizi incitmek istememiştir. Sizi kırmak ya da size hayır demek istemedi. Bu yüzden sizi bana gönderdi. İsterseniz hayatımı verebilirim. Ben sizin fukara hizmetkârınızım; sokaklarınızı temizliyorum. Hayatımı isteyebilirsiniz ve işte burada, hazır. Başımı kesebilirsiniz; ama hakikat... Evet, ona sahibim ama hakikat doğası gereği verilemez. Ben size vermek istemediğimden değil; buna kesinlikle hazırım.

"Onu alabilirseniz, alın. Beni öldürebilirsiniz; eğer onu içimde bulursanız, ben hazırım. Size bu kadar içten ve yakından hizmet etme fırsatı bulmaktan mutluluk duyarım. Fakat sizi uyarıyorum, onu orada bulamayacaksınız, çünkü hakikatin gerçekten sizin olması gerekir, ancak o zaman gerçektir. Eğer başkasınınsa, o zaman artık gerçek değildir. Benim hakikatim, sizin hakikatiniz olamaz. Ben hakikat hakkında bir şey söylediğim sırada, siz

sadece kelimeleri duyarsınız; hakikat geride kalır. Hakikat asla kelimelere sığdırılamaz, bu mümkün değildir.”

Kelimeler sıradan insanlara ulaştı ve onlar da o kelimelerin hakikat olduğuna inandılar -birisi İsa’nın sözlerine inanıyor, birisi Buddha’nın sözlerine inanıyor- ama değildi.

Hiçbir kitap hakikati içermez; hiçbir kelime onu içeremez. Fakat sen tatmin olursun ve birisi memnuniyet halini bozmaya kalktığında, öfkelenirsin. Şüphesiz çoğunluk senin yanında. Bunun sana çok yardımı dokunuyor; bu kadar insan yanılıyor olamaz. Fakat hakikat asla kalabalıkları bulmaz, ancak bireyleri bulur. Hakikat ne zaman görünse, bir bireyin titreşiminde görünür, bu yüzden birey daima bütün kalabalığa karşı durur.

Bunun dışında bütün topluluk seninle birliktedir, çünkü onlar da seninle aynı şeyden beslendiler. Katolikler: Kaç kişiler? Belki altı yüz milyon. Şimdi, altı yüz milyon insanın yanında olması her Katolik için büyük avuntu. Altı yüz milyon kişi yanılıyor olamaz. Ve bir kişiye karşı... Haliyle bu insanın düzeni bozduğunu hissederler. Bu insanın işini bitirip uyumaya gitmek, rüyalara geri dönmek daha iyidir.

Benim için yeni bir şey değil. Çocukluğumdan beri hep aynı durumda oldum.

Babam bir törene, bir düğüne, bir doğum günü partisine, herhangi bir yere gittiğinde, beni yanında götürürdü. Beni, kesinlikle sessiz durmam koşuluyla götürürdü: “Yoksa, lütfen evde kal.”

“iyi de neden? Benim dışımda herkesin konuşması serbest!” derdim.

“Konuşmana neden izin verilmediğini sen de biliyorsun, ben de biliyorum ve herkes biliyor: Çünkü rahatsızlık veriyorsun” derdi.

“Fakat” dedim, “beni ilgilendiren şeylerde, bana karışmayacağına söz ver; ben de sana sessiz kalacağıma söz vereceğim.”

Birçok kez karışmak zorunda kaldı. Örneğin, eğer gittiğimiz yerde yaşlı biri varsa -uzak bir akraba ama Hindistan’da bu önemli değil- babam onun ayaklarına dokunur, bana da, “Ayaklarına dokun” derdi.

“Bana karışıyorsun, anlaşma bitti. Neden bu yaşlı adamın ayaklarına dokunmam gerekiyor? Sen onlara dokunmak istiyorsan, iki-üç kez dokunabilirsin; sana karışmayacağım ama benim neden onun ayaklarına dokunmam gerekiyor? Neden başına değil?” derdim.

Bu kadar rahatsızlık yeterliydi. Herkes bana onun yaşlı olduğunu açıklardı. “Bir sürü yaşlı insan gördüm” dedim. “Bizim evin hemen karşısında yaşlı bir fil var; onun ayaklarına asla dokunmuyorum. O fil bir rahibe ait; çok yaşlı bir fil. O fil çok bilge -bu yaşlı adamdan daha bilge olduğunu düşünüyorum- ama onun ayaklarına dokunmuyorum. Yaşlılık ona bir özellik kazandırmıyor.

“Aptal, aptal kalır; belki yaşlandıkça daha da aptallaşır. Geri zekâlı biri yaşlandıkça daha da gerzekleşir, çünkü aynı kalamazsın, büyüyeceksin. Geri zekâlı biri bunadığında, geri zekâlılığı katlanır. Çok saygın olduğu zaman da budur. Bunu neden yapmam gerektiği bana kanıtlanmadıkça bu yaşlı adamın ayaklarına dokunmayacağım.”

Bir keresinde bir cenazeye gittim; öğretmenlerimden biri ölmüştü. Sanskritçe öğretmenimdi; çok şişman, komik görünüşlü ve eski brahmanlar gibi kocaman bir türban takan komik giyimli bir adamdı. Bütün okulda alay konusuydu ama çok da saftı. Hintçede saf bhole demektir, bu yüzden ona Bhole derdik. Sınıfa girdiğinde, bütün sınıf yüksek sesle, “Jai Bhole” -yaşa Bhole- derdi. Elbette bütün öğrencileri cezalandıramazdı; aksi takdirde nasıl ders yapacak, kime ders anlatacaktı?

Öldü. Öğretmenim olduğu için terbiyeli davranacağımı düşünen babam haliyle benden anlaşma istemedi. Fakat duramadım, çünkü orada olanları beklemiyordum; kimse beklemiyordu. Vardığımızda cansız bedeni orada yatıyordu. Karısı koşarak geldi, üzerine kapandı ve “Ah benim Bhole’m!” dedi.

Herkes sessiz kaldı ama ben yapamadım. Çok uğraştım ama ne kadar uğraşırsam o kadar zorlaştı. Kahkahalarla gülmeye başladım ve “Bu harika” dedim.

“Senin öğretmenin olduğu için saygılı davranacağını düşündüğümden, seninle anlaşma yapmamıştım” dedi babam.

“Saygısızlık etmiyorum” dedim, “ama tesadüfe şaşırdım. Bhole onun takma adıydı ve onu kızdırırdı. Şimdi zavallı adam öldü ve karısı ona Bhole diye hitap ediyor ve o hiçbir şey yapamıyor. Onun için sadece üzülüyorum.”

Babamla nereye gitsem, anlaşma yapardı; ve o anlaşmayı ilk bozan da kendisi olurdu, çünkü öyle ya da böyle bir şey olur, bir şey söylemek zorunda kalırdı. Ve bu kadarı yeterdi, çünkü koşul buydu: Bana karışmaması gerekiyordu.

Kasabaya bir Cayna rahibi gelmişti. Cayna rahipleri çok yüksek bir kaidenin üzerinde otururlar, ayakta dururken bile başını ayaklarına değdirebilirsin. Cayna rahipleri grup halinde hareket ederler, tek başlarına hareket etmeleri yasaktır: Beş Cayna rahibi birlikte hareket eder. Kimse Coca-Cola almaya kalkışmasın diye -hepsi birlikte anlaşmadıkça- dört kişinin beşinciye göz kulak olduğu bir stratejidir bu. Ben birlikte plan yaptıklarını ve Coca-Cola aldıklarını gördüm, bu yüzden hatırlıyorum.

Gece içmeleri bile yasaktır ve ben onları gece Coca-Cola içerken gördüm. Aslında gündüz Coca-Cola içmek tehlikeliydi -ya biri görürse- bu yüzden yalnızca gece... Ve Coca-Cola'yı ben kendim tedarik etmiştim, bu yüzden sorun yoktu. Başka kim onlara Coca-Cola temin edecekti? Bunu hiçbir Cayna yapmak istemeyecekti ama beni tanıyorlardı ve nerede bir acayiplik varsa, benim onu yapmaya hazır olacağımı da biliyorlardı.Beş kaide oradaydı. Fakat bir rahip hastaydı, bu yüzden babamla oraya gittiğimde, boş kaidenin üzerine oturdum. Babamın bana bakışını hâlâ hatırlarım; söyleyecek söz bulamadı: "Sana ne diyeyim?" Ve bana karışamadı, çünkü kimseye karşı bir hata yapmamıştım. Ahşap bir kaidenin üzerinde oturuyordum yalnızca ve kimseye veya bir şeye zararım dokunmuyordu. Yanıma geldi ve "Görünüşe bakılırsa, anlaşma olsun ya da olmasın, sen istediğini yapacaksın. O yüzden bundan sonra anlaşma yapmayacağız, çünkü hiçbir anlamı yok" dedi.

O dört rahip büyük bir tedirginlik içindeydi ama onlar da bir şey söyleyemediler. Ne söyleyecekler? Biri sonunda, "Bu doğru değil. Rahip olmayan hiç kimse aynı seviyede oturmamalı" dedi. Babama, "Onu aşağıya indir" dediler.

"Bir daha düşünün. Şişeyi hatırlayın!" dedim. Onlara Coca-Cola temin etmiştim.

"Ne şişesi?" dedi babam.

"Bu insanlara sor" dedim. "Çifte anlaşmam var: biri seninle, biri onlarla, beni kimse engelleyemez. Dördünüz de burada oturmamı onaylamazsanız, şişenin adını söylemeye başlayacağım."

"Biz gayet memnunuz. Burada oturabilirsin, zararı yok; ama lütfen şişe konusunda sessiz kal" dediler.

Şimdi, orada çok insan vardı ve hepsi ilgilendiler. Ne şişesi? Tapınaktan çıktığımda herkes toplandı; "Nedir bu şişe?" dediler.

“Bu bir sır” dedim. “Ve bu benim, ayaklarına dokunmaya gittiğiniz bu aptallar üzerindeki gücüm. İstersem, onların ayaklarıma dokunmalarını sağlayabilirim, aksi takdirde -şişe.” Bu aptallar!

Eve dönerken babam sordu: “Bana söyleyebilirsin; kimseye anlatmam. Nedir bu şişe? Şarap mı içiyorlar?”

“Hayır” dedim. “İşler o kadar ileri gitmedi ama burada birkaç gün daha kalırlarsa, onu da halledeceğim. Onları şarap içmeye zorlayabilirim; yoksa şişenin adını söyleyeceğim.”

Bütün kasaba şişeyi, şişenin ne şişesi olduğunu ve rahiplerin neden korktuklarını konuşuyordu: “Hep onların ruhani bilgeler olduğunu düşünürdük ama bu çocuk onları korkuttu. Kitaplara ters olmasına rağmen hepsi orada oturmasını kabul ettiler.” Herkes peşimdeydi. Bana rüşvet vermeye hazırdılar: “Ne istiyorsan söyle. Bize sadece şişenin sırrını anlat.”

“Çok büyük bir sır” dedim, “ve ben size bu konuda hiçbir şey söylemeyeceğim. Neden gidip rahiplere şişenin ne olduğunu sormuyorsunuz? Ben orada olabilirim, yalan söyleyemezler. O zaman nasıl insanlara ibadet ettiğinizi anlarsınız. Sizin zihninizi koşullandıran insanlar bunlar.”

Üniversitede, benim yüzümden istifa etmek isteyen bir profesör vardı. Çok yaşlı, kıdemli bir profesördü ve çok da saygın biriydi. Belki hâlâ hayattadır. Adı, Doktor S.N.L. Shrivastava’ydı; edebiyat doktoruydu. Felsefede tanınmış bir isimdi; ve benim yüzümden okulu bırakmakla tehdit etti.

Üniversiteye koşulu şuydu: Ben üniversiteden atılmazsam, kendisi istifa edecekti; üniversitede ancak birimiz yaşayabilirdik, ben ya da o. Ben daha birinci sınıfta öğrenciydim. Köyümden üniversite sınavına girmiş ve daha büyük bir yere yeni gelmiştim. Bu profesör üç ay içinde öyle darmadağın oldu ki, beni gördü mü sınıftan çıkardı.

Arkasından koşar ve “Mesele nedir? Neden gidiyorsunuz? Harcı ödüyorum. Sizin öğretmeniz, benim de öğrenmem gerekiyor ve benim bütün yaptığım öğrenmek. Bir soru soruyorsam, sadece öğrenmek için” derdim.

“Fakat” dedi, “hep beni çok güç duruma düşüren sorular soruyorsun. Evet dersem, yakalanıyorum; hayır dersem, yakalanıyorum.

Her soru, başka soruları harekete geçirmek için ve bunun sonu yok. Üç ay geçti; birinci günden ileri gitmeme izin vermiyorsun. Orada takıldık kaldık; ve senin burada benimle birlikte geçireceğin iki yıl boyunca başka bir şey olmayacağını biliyorum. O ilk günün bitmesine izin vermiyorsun. O yüzden böylesi daha iyi...”

“Fakat” dedim, “siz çok bilgilisiniz; bir sürü dereceniz, onur dereceleriniz ve otuz yıllık öğretmenlik deneyiminiz var; sayısız öğrenci görmüş olmalısınız. Neden bu kadar rahatsızlık duyuyorsunuz? Bilmiyorsanız, sadece ‘Bilmiyorum’ diyebilirsiniz. Sizin tek derdiniz, ‘Bilmiyorum’ diyememek. Sizin sorununuz ben değilim. Her şeyi bildiğiniz iddiasını devam ettirmek istiyorsunuz ve gerçek kimsenin her şeyi bilmediği, sizin bile her şeyi bilmediğiniz.”

Bize Aristo mantığını öğretiyordu; mantık ve felsefe profesörüydü. Hindistan’da ilk iki yıl mantık okumak zorundasın, dolayısıyla o ilk iki yıl Aristo ve mantığına ayrılır. Ve ben profesöre, Aristo’nun bile her şeyi bilen olmadığını söyledim; herkes kadar cahildi. Kitabında kadınların erkeklerden bir eksik sayıda dişe sahip olduğunu yazıyor.

Şimdi, aptala bak. İki karısı vardı; Bayan Aristo Bir veya Bayan Aristo İki’ye “Ağzını aç” diyebilirdi. Aslında kadınlar ağızlarını daima açık tutuyorlar; bunu söylemeye gerek yoktu. Şayet korkuyorsa, gece uyurlarken sayabilirdi. Fakat hayır, Yunanistan’da geleneksel olarak kadının her bakımdan erkekten daha küçük, daha aşağı olması gerektiğine inanılır. Nasıl erkekle aynı sayıda dişe sahip olabilir? Bu yüzden kontrol etmeye çalışmadı.

Shrivastava’ya, “Bu adamın mantıkçı olduğunu, mantığın babası olduğunu mu söylüyorsunuz? O kadar basit bir şey ki, sıradan bir insan bile yapılması gereken ilk şeyin dişleri saymak olduğunu düşünürdü; ondan sonra yazabilirdi.

İki karıyla ne yapıyordu? Onların dişlerini saymadan, genel fikre inandı. Yunanistan’da binlerce yıldır bu görüş hâkimdi; kimse saymaya uğraşmadı. Ne bir kadının ne de bir erkeğin bunu dert etmemesi çok tuhaf. En azından bir kadın saymış ve bunun kesinlikle saçmalık olduğunu söylemiş olmalıydı.

Fakat profesör, “Bu kadar yeter, daha fazla dinlemek istemiyorum. Rektör yardımcısına istifamı vermeye gidiyorum. Yani seni kovar ya da ben istifa ederim” dedi.

Üç gün gelmeyince rektör yardımcısı beni çağırdı. “Suçum ne?” diye sordum ona. “Beni atın, bu sorun değil, ama lütfen bana ne yanlış yaptığımı söyleyin. Mantıkla ilgisi olmayan tek bir soru mu sordum? Eğer mantık öğrenmeye geldiysem, şüphelerimin giderilmesi için sorular sormak zorundayım. Aksi takdirde adamın bilmediğini söylemesi gerekiyor. Bir kez, ‘Bilmiyorum’ derse, o soruyu tekrar ortaya atmayacağım. ‘Bilmiyorum’ deme cesaretine bile sahip değil. Ve şimdi de istifa etmekle tehdit ediyor.

“Değerli bir profesör olduğunu biliyor. Dönemin ortasında istifa ederse, aynı vasıfta birini nereden bulacaksınız? Okula geleli üç ay olmuş bir öğrenci karşısında, kendisinden yana karar verileceğini biliyor. Ancak kolay olmayacak. O zaman Shrivastava’yla devam eden mücadelem, sizi de içine alacak. Her gün burada ofisinizde olacağım. Bana atılmamın yazılı nedenlerini vermek zorunda kalacaksınız.”

Gerçekten hoş ve zeki bir insandı. “Atılman için bir neden görmüyorum ve seni atacak son insan ben olurdum. Fakat lütfen benim durumumu anla: O profesörü kaybedemeyiz. O yüzden bir şey yap. Seni atmayacağım; başka bir okulla ayarlamalar yapacağım. Senin hiçbir şey yapmana gerek yok ama sadece bana bir iyilik yap: O okula geç. Jabalpur
Üniversitesi’nde en az yirmi okul var, istediğini seçebilirsin” dedi.

“Mesele benim bir okulu seçmem değil” dedim. “Beni kabul edip etmeyeceklerini anlamak için bütün müdürleri arayın, çünkü şimdi herkes bu S.N.L. Shrivastava olayını biliyor: Üniversitenin en iyi felsefe profesörü istifa etmeye hazır. O zaman beni kim alır? Siz deneyin; ben hazırım.”

Yirmi okuldan sadece bir müdür beni kabul etmeye hazırdı: asla derse girmemem koşuluyla. Bana gereken notu verecekti ama ben derse girmeyecektim.

“Bu mükemmel bir ayarlama” dedim. “Ben de gereksiz yere oralara gitmek ve ne yaptığını, ne öğrettiğini bilmeyen geri zekâlılarla karşılaşmak istemiyorum. Dolayısıyla bu iyi bir ayarlama; bunu yapabilirsiniz. Fakat unutmayın, harçları ödemeyeceğim. Ben size iyilik yapıyorum, siz de iki yıllık harcı ayarlayın. Okula hiç gitmeyeceğim; siz harcı ayarlayın ve her şeyle ilgilenin. İki yıl sonra size geleceğim. Bir şey ters giderse, sorumlu siz olacaksınız.”

“Bütün sorumluluğu alıyorum” dedi ve aldı da.

İki yıl sonra ona gittim ve “Sınava girmek için bana izin kâğıdımı verin. O okula gitmedim; o okulu görmedim bile” dedim.

Sıradan çoğunluk bu -eğitimli insanlar bile sıradan çoğunluğa dahil-; bütünlüğe, zekâya veya “Bilmiyorum” deme cesaretine bile sahip değil. Şimdi, bu koşulun profesörden geldiğini biliyorum. Müdür profesöre sordu: “Bu öğrenciyi kabul edebilir miyiz? Bu o.”

Profesör de, “Dersimde sorun istemiyorum. Onu ancak derse girmemek koşuluyla kabul edebilirsiniz” dedi.

Yakın zamanda aynı profesörün, adı Soleri, gururla öğrencisi olduğumu açıkladığı bir makale okudum. Onun yüzünü görmedim, o da benim yüzümü görmedi; onun dersinde,
okulunun kampusunda veya oralarda asla bulunmadım. Şimdi öğrencisi olduğum için gururlu ve özel biri olacağımı biliyormuş. Bu aptallar! Bu kadar kolay yalan söyleyebiliyorlar. Fakat onların bütün yaşamları yalanlarla dolu.

Sıradan çoğunluk bir bakıma masumdur. Fakat eğitimciler, rahipler, politikacılar; sıradan çoğunluğu zehirleyip duran ve onları güruh seviyesinde tutanlar bu insanlar.

Halk yönetimi (demokrasi) dediğimiz şey henüz halk yönetimi olma noktasına gelmedi. Hâlâ her yerde sadece güruh yönetimi var, çünkü insanları seçen kitle bir güruhtur; henüz uyanık ve farkında değil.

Daha birkaç gün önce burada bir seçim vardı. 6 Kasım’daki seçimden önce, 5 Kasım gecesi, bütün Hıristiyan cemaatlerinin Wasco County Adliyesi’nin önünde toplandığını duydum. Bütün rahipler -birbirine düşman olan, sürekli kavga eden; kimin haklı, kimin haksız ve kimin İsa’ya ve Tanrı’ya daha yakın olduğunu ve kimin daha yakın olmadığını ve kimin gerçekten Ortodoks olduğunu ve kimin yoldan çıktığını tartışan-, hepsi bir araya geldi: adliye binasının önünde cemaatleriyle birlikte bütün rahipler Wasco County’yi kurtarmak için Deccal’a karşı dua ettiler.

Wasco County’deki Deccal kim? Wasco County’nin Deccal’dan kurtarılması mı gerekiyor? Bundan gerçekten keyif aldım, hepsi benim için dua ediyorlar; çünkü Deccal olduğunu iddia edebilecek başka birisinin olduğunu sanmıyorum. Fakat ben biraz deliyim. Benim İsa karşıtı, Buddha karşıtı, Mahavira karşıtı, Krishna karşıtı, Sami karşıtı olduğumu söylüyorlar; neyin karşıtı varsa, hepsi benimle ilgili. Ve gerçekte ben bir tek

kendimden yanayım ve kimseye karşı değilim. İsa hiç umurumda değil, neden İsa karşıtı olayım? Kimse umurumda değil. Onlar bana aldırmadılar, ben neden onlara aldırayım?

Bu insanlar devam ediyor... Gazeteciler rahiplere sordu: “Deccal kim?” Benim adımı vermeye bile cesaretleri yoktu. Cevap verirken lafı dolandırıp durdular: “Biz sadece bölgenin kötü güçlerden korunması için dua ediyoruz.” Neden sadece Wasco County? Bütün kötü güçler burada, Wasco County’de mi toplanmış? Washington’a Beyaz Saray’a gidip orada dua etmeliydiler, çünkü eğer bütün kötü güçler toplandığı iki yer var: Kremlin ve Beyaz Saray. Ve eğer dünya acı çekecekse, Kremlin ve Beyaz Saray yüzünden çekecek.

Fakat bu rahiplerle ilgili en tuhaf olan şey şu: İkinci Dünya Savaşı’nda İngiltere’de Tanrı’ya, Hıristiyan Tanrısına İngiltere’nin zaferi, Winston Churchill’in güvenliği için dua ediyorlardı. Roma’daki, papanın bulunduğu yerdeki, Vatikan’daki Hıristiyanlar Mussolini’nin güvenliği ve zaferi için dua ediyorlardı: aynı Hıristiyan Tanrısına. Sadece bu da değil; Adolf Hitler Hıristiyan piskoposlar tarafından kutsanıyordu ve onu zaferi için dua ediyorlardı: aynı Hıristiyan Tanrısına. O Hıristiyan Tanrısına ne oldu? İntihar etmiş olmalı? Nasıl karar verecek? Hepsi onun insanları ve vekilleri dua ediyor. Kimin yararına karar verecek?

Adolf Hitler iktidardayken, Hıristiyan rahibin Adolf Hitler için dua ettiğini Hıristiyanlar görmüyor. O rahip bir korkaktır. “Sizin ve savunduğunuz ideolojiniz için dua etmeyeceğim. Yenilmeniz için dua edeceğim” diyemedi. Fakat hayır, cesur insanlar rahip olmaz; onların başka, yapacak daha iyi işleri var. Bunlar korkak insanlar. Ve bu korkaklar diğer insanların zihinlerini zehirlemeye devam ediyor; başkalarını da korkak yapıyorlar. Bütün insanlığı mahvettiler ve onu tımarhaneye dönüştürdüler.

Eğer kitleler bana karşıysa, bu beklenen bir şey. Başka türlü olamaz, doğal.

Beklenmedik olan, bütün dünyada benimle birlikte durabilen, önyargılarını bir kenara bırakıp beni dinleyebilen, onunla karşılaştıklarında hakikati tanıyabilecek kadar zeki -bedeli ve sonucu ne olursa olsun- birkaç insanın olması.

Aslında benden önce kimse dünyada benim sahip olduğum kadar zeki insana; bu kadar vasıflı, bu kadar alıcı, yangın testinden geçmeye bu kadar istekli insana sahip olmadı.

Evet, hakikate doğru ilerlemek ateşin üzerinde yürümek gibidir.

Seni yakacak; seni tamamen yakacak. O zaman yanmadan geriye kalan, canlı olan senin gerçeğindir. Yananların hepsi başkaları tarafından üzerine dökülmüş süprüntülerdi. Hakikati kimse yakamaz ama hakikate ulaşmak için birçok şeyi, birçok yükü bırakmak zorunda kalacaksın.

Fakat insanlığın en azından yüzde biri neredeyse sıçramaya ve dünyanın ilk gerçek dinini yaratmaya hazır olduğu için şanslıyım: hakikat, bilinç dini -Tanrı, cennet, cehennem, Şeytan'la ilgili yalanların olmadığı- sadece en saf yirmi dört ayar hakikat.

Dünya üzerinde yüzde bir bile muazzam bir güçtür. Bunu yüzde doksan dokuza karşı yüzde bir olarak düşünmemelisin. Hayır, o yüzde doksan dokuz önemsiz, çünkü kendi ateşlerine sahip değiller. Onlar ölümün karşısında ölüler; onlar sadece yürüyen cesetler.

Bu yüzde bir muazzam güçlü, çünkü canlı.

Onun içindeki ateş bütün dünyayı dönüştürecek. O yüzde doksan dokuz sayılmaz bile.

Bu yüzden kitlelerin hakkımda ne düşündüğüyle ilgilenmiyorum. Ben sadece dünyadaki yüzde birlik zeki insanla, onların benim hakkımda ne düşündüğüyle ilgileniyorum.

Bölüm 5-Vecd şimdidir neden bekliyorsun?

Soru: Feragat nedir? Senin din anlayışında yeri nedir?

Feragat fikri, sözde dinlerin esaslarından biridir. İyice anlaşılması gereken bir meseledir.

Bütün dinler bu dünyayla ölümden sonraki dünya arasında -ruhla beden arasında- bir ayrımdan bahseder. Beden bu dünyaya, ruh öteki dünyaya aittir; bu nedenle ölümden sonraki ebedi dünyaya ulaşmak istersen, orada mutluluk sonsuzdur, buradaki mutluluğa mutluluk demeye bile değmez; anlıktır, hayal ürünüdür. Gelir ve sen daha onu yakalayamadan gider. Yanıltıcıdır; bir nevi çölde bir seraptır.

Uzaktan bir su birikintisi görürsün. Susuzsundur ve içinde büyük bir umut yükselir. Görebildiğin kadarıyla göl gerçektir, çünkü gerçekliğinin kanıtı suyun orada olmasıdır, ağaçların suya düşen yansımasıdır. Civarda bir dağ varsa, dağ göle yansır, güneş göle yansır. Daha başka ne kanıt istiyorsun? Su olmadan bu yansımalar mümkün değil. Büyük bir umutla koşarsın ama yaklaştıkça gölün uzaklaştığını görürsün; gölle arandaki mesafe aynı kalır.

Gördüğün, sıcak çöl kumundan yansıyan güneş ışınlarının meydana getirdiği bir göz aldanmasından başka bir şey değildir. Güneş ışınları

yansıdıklarında dalgalar gibi hareket ederler ve bu hareketler uzaktan su yanılsamasını doğurur. Dalgamsı hareketleriyle nesneleri yansıtma özelliğine sahip olur; aynı ayna gibi olurlar. Serabın bir yarısı budur.

Öteki yarısı da senin susuzluğundur. Susamış olmasaydın, belki fark edebilir, serap olduğunu anlayabilirdin. Daha önce seraplar gördün; serapların gerçekmiş gibi görünebildiğini biliyorsun; ama susuzluk çekiyorsun. Güneş ışınlarının yansımasına bağlı fiziksel olay, seraba yarı gerçeklik kazandırır. Çok daha önemli olan diğer yarıda senin ve susuzluğunun payının bulunmasıdır. Onun doğru olduğuna inanmak istersin. Orada onun gerçek olmadığını kanıtlamaya çalışan biri olsa bile, o insana kızardın: Sen susuzsun ve su orada, o ise suyun yanılsama olduğunu kanıtlamaya çalışıyor. Susuzluğun ne demek olduğunu bilmiyor; belki de o susamamıştır. Susuz bir insanı gördüğü şeyin asıl şey olmadığına inandırmanın yolu yoktur. Gördüğün her şey muhakkak gerçek değildir. Görüntü gerçek demek değildir.

Dinler insanlara milyonlarca yıldır bu dünyadaki mutluluğun çöldeki serapla aynı yapıda olduğunu söylüyor. Bu yüzden onu yakalamayı asla beceremiyorsun. Mutluluğu asla avu-cunun içinde tutamıyorsun; geliyor ve gidiyor. Bir esinti gibi hissedebiliyorsun ama onun burada olduğunu fark ettiğinde çoktan gitmiş oluyor. Belki mutluluk seraptan daha gerçekdışıdır. Serabın en azından bir gerçekliği vardır; yarısında güneş ışınlarının, diğer yarısında da senin susuzluğunun payı var. Ancak senin bu dünyadaki sözde mutluluğunda senin payın yüzde yüz; payı olan başka hiçbir şey yok.

Ve bunu biliyorsun. Bugün bir kadın o kadar güzel ki, yanında Kleopatra'nın halt ettiğini söyleyebilirsin. Dünyadaki en güzel kadın gibi gözüküyor. Sadece bugün de değil; o güne kadar ya da gelecekte daha güzel başka bir kadın olacağını düşünemezsin. Yansıtma yapıyorsun, çünkü aynı kadın başkalarının gözünde önemsiz; ve aynı kadın yarın senin için de önemsiz olacak. O zaman şaşıracak, şoke olacaksın. Ne oldu? O kadına ne oldu? Kadına hiçbir şey olmadı, aynı insan; sana bir şey oldu.Dün susuzdun; tutku yansıyordu. Bugün tutku giderildi;şimdi biyolojik olarak hiçbir yansıtma yok. Kadın, sıradan bir kadın ve elde ettiğin mutluluk sadece senin yansıtmandan kaynaklanıyordu; bütün oyunu sen kurdun. Kadın en fazla pasif bir katılımcı rolünü oynadı; senin kendini yansıtmana izin verdi. Belki o da kendi zihnini sana yansıtıyordu, belki iki taraflı bir

yansıtma söz konusuydu. Er ya da geç kaybolacak, çünkü asıl neden ortadan kalktığında yansıtmalar devam edemez.

Asıl neden senin biyolojinde; ve biyoloji sevgiymiş, şiirmiş, romantizmmiş ya da başka bir şeymiş umursamaz. Biyoloji iş demektir! Biyoloji önsevişmeyle, sonsevişmeyle ilgilenmez: tam bir israf. Biyoloji üremeyle ilgilenir. Biyoloji işini bitirdiğinde, geri çekilir; yansıtma kaybolur. O zaman sen orada duruyorsun, aynı kadın orada duruyor; ama artık hiçbir şey aynı değil. Mutluluk nereye kayboldu?

Kendini Everest'in tepesinde hissediyordun, Pasifik'in derinliklerine düştün. Kadın seni kandırdı, kadın da senin onu kandırdığını düşünüyor; ikiniz de suçu birbirinizin üzerine atmaya çalışıyorsunuz. Kimse kandırmadı; ikiniz de biyoloji tarafından kandırıldınız. Fakat biyoloji senin dışında birisi değil; senin bedenine ait. Sen başka iki biyolojinin, annenin ve babanınkilerin yansıtmasısın ve onlar da başka iki biyolojinin yansıtmasıydı. Bu iş bir süreklilik, nehirvari bir akıştır.

Dinler bu temel hakikati sömürmeye çalıştı. Romantizm ve şiirsellik... ve sözde aşk ilişkisinin sadece biyolojinin gölgesi olduğu doğrudur. Dolayısıyla çok zor değil: Bir iğneyle belirli hormonların verilmesi bütün şiirselliği, bütün romantizmi hemen şimdi yaratabilir. Başka bir iğneyle Pasifik'e düşersin! Şimdi sadece hormonlarda küçük bir değişikle, kimyada küçük bir değişiklikle, erkeğin kadın olabileceğini, kadının da erkek olabileceğini biliyoruz.

Dinler bu basit hakikati istismar etti. Bu doğru, ama sana açıklamak yerine, ondan faydalandılar. "Bu anlık mutluluk. Peşinden koşma; vaktini harcıyorsun. Gerçek dünya ölümden sonra" dediler. Neden ölümden sonra? Çünkü ölüm bütün biyolojini, fizyolojini, kimyanı yok edecek; ölüm, maddi her şeyi alıp götürecek. Geride sadece ruhsal olan kalacak ve sonsuzluğu bilen de ruhsal olandır. Maddi, fiziksel olan, ancak geçici olanı bilir.

Çok mantıklı görünüyor; birinci bölüm doğru, ikinci bölüm uydurma. Evet, bu yaşamda mutluluk anlarının kısa olduğu doğru ama bu, ölümden sonra bu anların hiç bitmediği başka bir yaşam olduğu anlamına gelmez. Bunun kanıtı yok. En azından bu anlar vardır, herkes tarafından yaşanır. Ne kadar kısa ve geçici olursa olsun, vardır. O anların varlığını kimse yadsıyamaz. Rüyalarla aynı malzemeden yapıldıklarını söyleyebilirsin; ama yine de vardırlar. Rüyaların bile kendine göre bir gerçekliği vardır. Oradadırlar ve seni etkilerler; ve bir şey seni etkilediğinde, gerçek olur.

Örneğin, karnın aç. Bütün gün hiçbir şey yiyemedin; yorgunsun, uyuyakaldın. Şimdi, vücut aç ve yiyecek istiyor. Zihin, büyük bir ziyafete konuk olduğun güzel bir rüya yaratır. Zihin daima sana hizmet ediyor, çünkü eğer zihin bu rüyayı yaratmazsa, uykun bölünecek: açlık orada. Bir şekilde yemek yediğine, aç olmadığına inandırılman gerekiyor. Uykun bölünmez. Rüya gerçek bir şey yapıyor. Gerçekdışı bir şey nasıl olur da gerçek bir şeyi yapabilir? Bu mümkün değil; ama bir rüyanın kendi mevcudiyeti vardır. Evet, bu mevcudiyet bir kayadan farklıdır ama bir gül de kayadan farklıdır. Rüya daha da farklıdır; ama seni etkiler, yaşamını etkiler, yaşam tarzını etkiler; ve o değişimler gerçektir.

Bir şeyin hatırlanması gerekiyor: Bu yaşamda anlık zevkler,geçici mutluluk deneyimleri, ani sevinç patlamaları vardır; ama onları tutamazsın.

Onları kasanda saklayamazsın. Onları kalıcı yapamazsın. Sırf onları kalıcı yapamadığın için, dinler seni sömürdü. Çok kurnazca bir stratejiydi. Sen onları kalıcı yapmak istiyorsun; en derin arzun sonsuza dek mutlu kalmak; acıyı, üzüntüyü, kederi hiçbir zaman bilmemek. Hep cennette olmak, arzun bu.

Dinler bunu sömürdü. “Öyle bir yer var ama bedelini ödemeden hiçbir şey alamazsın” dediler. Gayet matematiksel ve ekonomik görünüyor. Dinler, ölümden sonraki kalıcı cennetin dünyasına kavuşmak istersen, bu hayatı feda etmen gerektiğini öğretmeye başladılar. Üstelik çok ucuza, çünkü feda ettiğin şey anlık, arada bir olan, geçici deneyimler.

Yetmiş yıllık hayatındaki mutlu anları topladığında, vecd tabiatı taşıdığından emin olabileceğin yedi dakikayı bile bir araya getiremeyebilirsin.

Yetmiş yıllık hayatta, yedi dakika bile değil mi? O zaman kendine ve başkalarına eziyet ederek burada ne yapıyorsun? Evet, yedi dakika bile bulamazsın, çünkü o anların tabiatı öyledir ki içindeyken seni tamamen ele geçirirler, sana tamamen sahip olurlar. Fakat geçtikten sonra, nasıl sahip oldularsa aynı şekilde tamamen yoksun bıraktıklarından, sadece bir anı kalır. Son derece yanıltıcı olduğu ispatlanmış bir anıyla yaşamaya ne kadar devam edebilirsin?

Birkaç gün sonra gerçekten olup olmadığından şüphe etmeye başlarsın: “Yoksa ben sadece hayal mi görüyordum?” Çünkü o an hayat boyu yaşadıklarına çok terstir: yıllar geçer, sonra belki bir an. O da senin elinde değildir; ne zaman ve nerede olacağına sen karar veremezsin. Yılları

sürükledikten sonra sadece bir anı olarak kalan bir an. Yavaş yavaş, anının dumanı bile kaybolmaya başlar.

Yetmiş yaşında birine bile sorsan, yedi dakika bile olduğunu söyleyemez. Yaşlandığında, o anların olasılığı da giderek azalır. Giderek daha fazla hayal kırıklığı, daha fazla hüsran vardır. Gelecekte yalnızca ölüm ve karanlık vardır ve geçmişte aldatmacadan başka hiçbir şey yoktur.

Dinler seni sömürmek için güzel bir alana sahipler ve bunu bütün dünyada iyi başardılar. Binlerce yıldır en müthiş işi buldular - herkesinkinden daha müthiş: Sana cenneti satıyorlar, neredeyse bedavaya.

Tek istedikleri şu: “Bu geçici hayattan feragat et, sonsuz vecd dünyası senin olsun.” Bu yüzden feragat temel bir inanca dönüştü: Ne kadar feragat edersen, o kadar değerli olur ve yakına geldiğinden o kadar emin olabilirsin. O yüzden insanlar her şeyden feragat etmeye çalıştılar.

Mahavira, kral olacaktı. Babası yaşlıydı ve Mahavira’ya sürekli, “Artık çekileyim. Yorgunum ve sen de hazırsın, gençsin, iyi eğitimlisin. Gayet memnunum. Senden daha iyi bir oğlu nerede bulurum? Beni kurtarmaya hazırlan” diyordu.

Fakat Mahavira’nın başka düşünceleri vardı. Rahipler ve keşişlerden ders aldığı sırada, zihnini zehirlemişlerdi. Ona, krallıktan vazgeçebilirse, “Tanrı’nın krallığı senin” dediler. Feragat ne kadar büyükse, hiç şüphesiz ödül de o kadar büyük olacaktır. Bu yüzden Caynaların yirmi dört büyük ustasının hepsi de kraldır.

Cayna rahiplerine, “Bunun sırrı nedir? Ülkede büyük usta olabilecek başka kimse yok muydu? Bir savaşçı, brahman, âlim falan. Neden sadece krallar?” diye soruyorum. Bir cevapları yok. Onlara, “Sizden cevap istemiyorum, çünkü cevabı biliyorum. Sizin düşünmeye başlamanız için soruyorum bu soruyu” derdim.

Cevap basittir: Krallıktan feragat ettikleri takdirde, en büyük ödül onların olacaktı.

Fakir bir insan sahip olduğu her şeyden feragat edebilir; fakat neye sahiptir ki? Bir tirthankara, en büyük usta olamaz. Cennette bile kasabanın dışında bir yerde yaşayacak. İçeri girmeyecek, çünkü soracaklar: “Neyden feragat ettin? Her şeyden önce feragat edecek neyin var?”

Dolayısıyla elbette krallar Tanrı’nın sarayına çok yakın olacaklar; sonra en zengin, süper zengin insanlar gelecek; sonra orta sınıf; sonra en aşağı tabaka ve sonra da vazgeçecek hiçbir şeyi olmayanlar gelecek. Onların

zaten hiçbir şeyi yoktu. Aslında hiçbir şeyleri olmadığı için, onların zaten Tanrı'nın yanında olmaları gerekirdi. Fakat cennetin sınır çizgilerinin dışında olacaklar; öteki dünyada banka hesaplarını gösteremeyecekler.

Hindu avatarların hepsi kraldır: Rama, Krişna... Buddha da kraldır. Bu insanların sadece krallardan çıkması garip ama eğer yapıyı, rahibin stratejisini anlarsan, açıktır: En fazlasından feragat ettiler, haliyle onlara en fazlası vaat edilir. Kimse ölümden sonra bir şey elde edip etmediklerini bilmez ama içinde bir hakikat kırıntısı taşıdığı için fikir çok kökleşti: Bu hayatta her şey geçicidir.

Bana göre geçici olmasında hiçbir yanlış yok. Aslında geçici olduğu için bu kadar heyecan verici, bu kadar kendinden geçiricidir. Kalıcı hale getirdiğinde ölü olacaktır.

Sabah gül bütün tazeliği, yapraklarında hâlâ taze çiy dam-lalarıyla, kokular saçarak açılır. Akşama bu taçyapraklarının toz halinde döküleceğini ve gülün yok olacağını düşünemezsin. Kalıcı olmasını istersin ama o zaman plastik bir gül alman gerekir; gerçek bir gül işe yaramaz. Gerçek bir çiçek geçici olmak zorundadır. Gerçek olmak için geçici olması gerekir; ancak plastik şeyler kalıcı olabilir.Plastik yeni bir keşif. Buddha, Mahavira, İsa plastiği bilmiyordu ama ben sana cennetin plastikten yapıldığını söyleyebilirim. Eğer bir cennet varsa, ancak plastikten yapılmış olabilir, çünkü plastik kalıcılık özelliğine sahiptir, ölümsüzdür.

Şimdi bilimciler endişeli -özellikle de çevreciler endişeli-çünkü plastik o kadar ucuz ki onu atıp duruyorsun. Cam o kadar ucuz değildi; şişeleri saklıyor veya geri veriyor, depozitonu geri alıyordun. Plastik çok ucuz olduğu için, plastikten yapılan her şey tek kullanımlık: bir kere kullan ve at. Fakat nereye gittiğini bilmiyorsun. Okyanuslarda, nehir yataklarında, yeraltı göllerinde toplanıyor ve doğanın onu eritmesinin hiçbir yolu yok, çünkü doğa hazırlıklı değil, plastiği içine çekecek şekilde yapılmamış.

Eğer bu dünyayı Tanrı yaptıysa, her şeyi bilen olmadığı kesin. En azından bir şeyi bilmiyordu: bir gün plastiğin meydana geleceğini. Doğada plastiği çözecek hiçbir kimyasal yapmadığı için, plastik birikmeye devam ediyor. Yakında o kadar birikecek ki toprağın üretkenliğini yok edecek, suları zehirleyecek. Plastiği hiçbir şey yok edemez; o her şeyi yok edecek.

Hindu cennetinde, apsaralar... apsara kelimesini nasıl tercüme edeceğim? Bunlar cennette yaşayan büyük bilgeler için fahişelerdir. Elbette fahişelere

ihtiyaçları var. O fahişeler, o apsaralar en güzellerdir; öyle olmak zorundadır. Hep genç kalırlar; bu bana plastikten yapıldıklarını izlenimini veriyor. On altı yaşında takılıp kalırlar; milyonlarca yıldır on altı yaşındalar. Hintli düşüncesinde on altı kadın için en olgun yaştır, dolayısıyla on altı yaşında kalırlar.

Apsaralar terlemez; ne Mahavira ne Buddha ne de İsa deodorantlardan haberdardı, dolayısıyla ancak bilgelere hizmet eden bu kızların terlememesi gerektiğini düşünebiliyorlardı. Fakat ancak bedenin plastikten yapılmışsa terlemezsin; aksi takdirde terleme kesinlikle gereklidir. Ve o kızlar yaşlanmayacak, ölmeyecekler.

Cennette hiçbir şey ölmez, hiçbir şey yaşlanmaz, değişmez; çok sıkıcı bir yer olmalı. Her şeyin her gün aynı kaldığı bir yerde can sıkıntısını hayal edebiliyor musun? Orada gazeteye gerek yok. Duyduğuma göre sadece bir kez bir gazete çıkmış -tek baskı, bir gün- ama batmış, çünkü ondan sonra hiçbir şey olmamış! İlk baskıda her şeyi açıklıyormuş; bu aynı zamanda son baskıymış.

Kalıcılığa duyulan bu arzu bir şekilde hastalıklıdır; ama sonuçta var olduğu için dini firmalar -evet, onlara firma diyorum- Hıristiyan, Hindu, yüzyıllardır büyük iş yaptı. Hâlâ da yapıyorlar ve onların işi asla sona ermez, çünkü görünmeyen mallar satıyorlar. Senden görünün şeyleri alıyor, sana inanmak zorunda olduğun görünmeyen şeyler veriyorlar.

Aklıma bir hikâye geldi. Bir kral bütün dünyayı fethetmişti ve son derece huzursuzdu. Şimdi yapacak ne kaldı? Dünyayı fethettikten sonra dinleneceğini düşünüyordu. Bu kadar huzursuz olacağı hiç aklına gelmemişti; hiç bu kadar huzursuz olmamıştı. Savaşırken, sürekli istila ederken, ilerlerken -çünkü hep gidecek bir yer, yok edecek bir düşman, fethedecek bir ülke vardı- boşluk yoktu, huzursuz olacak zaman yoktu; meşguldü. Fakat şimdi bütün dünyayı fethetmişti, düpedüz huzursuzdu. Şimdi ne yapacaktı?

Bir hilekâr bu durumu duymuştu. Saraya geldi, kralla görüşmeyi talep etti ve “Huzursuzluk için bir tedavim var” dedi.

Derhal içeri alındı, çünkü bütün doktorlar başarısız olmuştu. Kral uyuyamıyor, oturamıyor, bir ileri bir geri gidip geliyordu ve sürekli endişeliydi. “Şimdi ne yapacağım? Başka bir dünya yok mu? Bulun! Onu da fethedeceğiz” diyordu.

Bu hilekâr kralın karşısına çıktı ve “Endişelenmeyin. Bütün dünyayı fetheden ilk insansınız. Tanrı’nın giysilerini almaya layıksınız ve ben bunu ayarlayabilirim.

Bu harika bir fikirdi. Kral derhal ilgilendi. “Çalışmaya başla! Tanrı’nın giysileri. dünya üzerinde daha önce görülmüş mü?” dedi.

“Asla” dedi adam, “çünkü kimse onlara layık olamadı. Siz ilk insansınız. Dolayısıyla ilk kez, cennetten o giysileri sizin için getireceğim.”

“Her hazırlık yapılmalı, ne kadara mal olacak?” dedi kral.

“Paha biçilmezler; bununla birlikte milyonlarca rupi gerekecek, ama bu hiçbir şey” dedi adam.

“Endişelenme, para hiç sorun değil. Yalnız beni kandırmaya kalkma” dedi kral.

“Kandırmak söz konusu değil” dedi adam. “Ben sarayınızda kalacağım, ordunuzu etrafıma yerleştirebilirsiniz. Ben burada çalışacağım; elbette ben içeriden vuruncaya kadar kapımın açılmaması gerekiyor. Kaçamayacağımdan tamamen emin olmak için kapıyı dışarıdan kilitleyebilirsiniz. Fakat istediğim her parayı, size adını vereceğim kişiye göndermeye devam edeceksiniz. Üç haftadan uzun sürmez.” Ve adam üç haftada milyonlarca rupi çekti. Her gün bir isim gönderiyordu: sabah, öğleden sonra, gece. derhal! Acil!

Kral işin büyük olduğunu biliyordu. Ve adam onu kandıramazdı. Nereye gidecekti? İçeride kilitliydi. Elbette kaçmadı. Üç hafta sonra kapıya vurdu, kapı açıldı. Çok güzel devasa bir kutuyla dışarı çıktı. “Size getireceğim elbiseler için kutuyu yanıma almak zorundayım” diyerek odaya kutuyla birlikte girmişti. Kandırılmak istemeyen kral, içinde giysi falan olmasın diye kutuyu açıp içine bakmıştı. Kutu boştu, hile yoktu; kutu kendisine geri verilmişti.

Şimdi adam dışarı çıktı ve “Kutu sarayda; bütün bilgelerin, eğitimli kişilerin, generallerin, kraliçe, kral, prens ve prensesin önünde açılacak. Bu benzersiz bir olay olduğu için, herkesin hazır bulunması gerekiyor” dedi.

Adam gerçekten cesurmuş; sahtekârlar hep böyledir. Kralı çağırdı: “Buraya yaklaşın. Kutuyu açacağım. Bana türbanınızı verin. Onu kutunun içine koyacağım, çünkü bana böyle talimat verildi: Önce sizin türbanınızı içine koyacağım, sonra Tanrı’nın verdiği türbanı çıkarıp size vereceğim. Siz kendiniz giyeceksiniz. Bir şey daha” -diye açıkladı saray halkına- “bu giysiler kutsaldır, dolayısıyla ancak gerçekten kendi babalarından doğmuş

olanlar onları görebilecek. Gayri meşru olanlar göremeyecek. Elimden bir şey gelmez. Koşulu bu."

Fakat herkes, "Bunda sorun yok. Bizler babalarımızdan doğduk" dedi.

Kralın türbanı kutuya girdi ve dolandırıcının boş eli dışarı çıktı ve krala, "Şu türbanın güzelliğine bakın!" dedi. Eli boştu ama bütün saray halkı alkışlamaya başladı ve herkes birbirini bastırmaya, bağırarak böyle güzel bir şeyin hiç görülmediğini söylemeye çalışıyordu.

Şimdi kral da, "Eğer elinin boş olduğunu söylersem, tek piç ben olacağım ve bu piçlerin hepsi gerçekten babalarından doğmuş olacaklar. O yüzden sessiz kalmak daha iyi" diye düşünüyordu. Aslında herkes aynı durumdaydı. Herkes elinin boş olduğunu görmüştü ama başka herkes orada bir şey görürken, kim çıkıp da ayıplanmayı göze alırdı? Kuşkulanmaya başladılar: "Belki de ben piçim, o yüzden sessiz kalsam daha iyi. Gereksiz yere herkes tarafından ayıplanmanın ne anlamı var?" Böylece türbanın güzelliğini överek gitgide daha yüksek sesle bağırmaya başladılar.Kral gerçekte olmayan türbanı başına taktı. Fakat sadece türban değil, teker teker diğer giysiler de yok olmaya başlamıştı. Sonunda iç çamaşırlarıyla kaldı. Kral bir an düşündü: "Şimdi ne yapacağım?" Fakat geriye dönmek için çok geçti. "Türbanı, ceketi, gömleği gördüğüme göre, iç çamaşırını neden göremeyeyim? Artık en iyisi görmek. Geri dönmenin yolu yok. Bu adam..."

Adam görünmez iç çamaşırını elinde tutmuş onlara gösteriyordu: "İç çamaşırında kaç tane elmas var, bakın!" Bütün saray halkı alkışlıyor, "Böyle bir olay bütün insanlık tarihinde hiç görülmemiştir" diyordu.

Kralın iç çamaşırı da kutuya girdi. Fakat bu dolandırıcı gerçekten becerikliydi! "Gelirken, Tanrı bana, 'Bu giysiler ilk kez dünyaya gidiyor, o yüzden krala bunları giydikten sonra herkesin görebilmesi için bütün başkenti dolaşması gerektiğini ilet' dedi. Araba hazır, lütfen gelin" dedi.

Şimdi, her adımda geri dönmek zorlaşıyordu. Kral düşünmeye başladı; "Daha türbanda bütün olayı durdurmam daha iyi olacaktı; ama şimdi çok geç. Çıplak olduğumu söylersem. ama bütün saray halkı alkışlıyor."

"Evet efendim, bu doğru; eğer Tanrı istediyse, yapılması gerek. Üstelik bu, elbiseler için doğru bir karşılama olur" dediler.

Caddelerde insanlar üst üste yığılmıştı, çünkü Tanrı'nın giysilerinin geldiği söylentisi ta uzaklara kadar yayılmıştı. Kral kabul etti. Çıplak bir şekilde arabasında ayakta durdu ve önünde adam, "Bu giysiler sadece kendi babalarından doğanlar tarafından görülebilecek" diye açıklama yapıyordu.

Bu yüzden giysileri herkes gördü, babasıyla birlikte gelmiş küçük bir çocuk hariç. Babasının omuzlarında oturan çocuk, “Baba, kral çıplak” dedi.

“Seni aptal, sessiz ol!” dedi babası. “Büyüdüğünde, o elbiseleri görebileceksin. Belli bir olgunluk gerekiyor; senin gibi bir çocuk giysileri göremez. Görmek istiyorsan, sessiz ol. Zaten daha en başından seni buraya getirmeyi istememiştim.”

Fakat çocuk dayanamadı; tekrar tekrar, “Fakat çıplak olduğunu gayet açık görüyorum” dedi. Baba çocuğuyla birlikte kalabalıktan kaçtı, çünkü diğerleri onu duymuştu; bu da çocuğun kendisinden olmadığı anlamına gelecekti.

Görünmeyen mallarla insanları sömürmek, onları kendilerine ters şeyler yapmaya mecbur etmek çok kolaydır; ve feragat budur. Dolandırıcılıktır; Tanrı, hakikat, mokşa, nirvana adına rahip tarafından yapılır.

İsimleri farklı olabilir ama rahip dünyadaki en büyük dolandırıcıdır. Diğer dolandırıcılar, adi suçlulardır. Onlar senden neyi dolandırabilir? Fakat rahip, peygamber, mesih, avatar, tirthankara; bunlar süper dolandırıcılardır.

Kimsenin görmediği ve göremeyeceği şeyleri sattılar. Tek bir tanık yok. Kimse öldükten sonra dönüp de “Evet, sonsuz bir güzellik, sonsuz keyif, sonsuz sessizlik, sonsuz huzur var” demedi. İş devam ediyor, çünkü kimse aksini iddia edemiyor. Yalanladığın takdirde sen yanılıyorsun, çünkü bütün dünya ona inanıyor.

Fakat kendi sömürü stratejilerine oturtmaya çalıştıkları belli bir hakikat vardı: hayatta her şeyin geçici olduğu. Fakat bunda yanlış bir şey yok; öyle olmak zorunda. Aksi olsaydı, hayat çekilmez olurdu.

Her şey değişir ve değişmesi de iyidir, yoksa her şey ölü olurdu. Değişim her şeyi canlı tutar.

Sen sürekli değişiyorsun. Hangi gün çocukluktan çıkıp genç bir adam olduğunu veya ne zaman gençlikten yaşlılığa geçtiğini hatırlıyor musun? Çocuk olduğun zamanla ergen olduğun, genç bir erkek olduğun, orta yaşlı olduğun, yaşlandığın zaman arasına çizgi çekemezsin. Çizgi çekebilir misin? Hayır, her an değişiyorsun; devam eden bir süreç bu.

Ana rahmine düştüğünden beri değişmektesin. Annenin rahminde geçirdiğin o dokuz ayda o kadar değişim geçirdin ki, doksan yıllık yaşamında o kadar çok değişmeyeceksin. Annenin rahminde geçirdiğin dokuz ayın resimlerini görsen, senin resimlerin olduğunu anlamazsın. Yoksa anlayacağını mı zannediyorsun? Tamamen değiştin ve her an

değişiyorsun; sadece sen de değil, etrafındaki her şey değişiyor. Bütün yıldızlar hareket ediyor ve değişiyor. Her gün bir yıldız ölüyor ve yok oluyor -milyonlarca yıldır burada olabilir-, başka bir yıldız doğuyor. Bu her gün devam ediyor.

Yaşam bir akış, bir hareket, bir süreklilikti r.

Bunda yanlış hiçbir şey yok. Gelip giden o anın tadını çıkar. Geçici olduğu için, içebildiğin kadar iç o anı; düşünmekle vakit kaybetme. Onun geçici olduğunu düşünmeye başlama. Yarın ne olacağını, bunun seninle olup olmayacağını dert etme; ve dünü de düşünme.

Devam ederken, bütün suyunu çıkar, tamamen iç. Ondan sonra gitmiş ya da kalmış, kimin umurunda? Kalırsa, içiyor olacağız. Giderse, güzel, başka bir anı içeceğiz.

Bu anın kalıcı olmasında neden ısrar ediyorsun? Daha iyi anların gelmediğini nereden biliyorsun? Daha bir dakika önce, bu an aklında yoktu. Ve kim bilir, bu an gittiğinde, daha iyi bir şey yolda olabilir. Aslında yoldadır da, çünkü eğer kendini tamamen bu ana boğduysan, çok önemli bir şeyi öğrendin. Onu bir sonraki anda kullanacaksın. Her an olgunlaşman ilerliyor.

Her an daha merkezlenmiş, daha anın içinde, daha farkında, daha uyanık, daha yaşamaya muktedir hale geliyorsun.

Ölüm kimin umurunda? Öldüğümüzde, onun da keyfini süreceğiz.

Ölüm de, yaşamın içinde bir an olacak. Ölüm, yaşamın sonu değil, yalnızca bir dönüşüm anıdır, çünkü hiçbir şey ölemez. Hiçbir şeyi yok edemezsin; sadece şekil, yapı değiştirir.

Şimdi bilim Hiroshima, Nagasaki, bütün dünyayı yok etmeye muktedir... Ancak gerçekte değil. Tek bir taş parçasını yok edemez. Onu tamamen yok edemez, onu tamamen ortadan kaldıramaz; hâlâ orada olacak. Onu parçalara ayırabilirsin ama o parçalar orada olacak. Altına Güneş'i koymuşsun gibi, istediğin kadar ısıtabilirsin; eriyecek ama orada olacaktır. Evet, biçimi değiştirebilirsin ama onu varoluşun dışına atmanın yolu yoktur.

Hiçbir şey ölmez, hiçbir şey doğmaz.

Doğum sadece olduğun biçimin bu biçim değil, başka bir biçim olduğu anlamına gelir; bu yüzden onu tanıyamazsın. Anne rahmindeki resimlerini bile tanıyamazsın. Sana geçmiş yaşamından bir resmini göstersem, tanıyacak mısın? Anne rahmini unut, üç aylık, altı aylık, dokuz aylıkken

çekilmiş fotoğrafını bile tanıyamazsın. Her şey sürekli değişmeye devam ediyor.

Ölüm, büyük bir dönüşümdür.

Feragatin benim din görüşümdeki yerini soruyorsun. Sana cevap vermeden önce, kaydedilmesi gereken bir şey daha var: Bu feragat düşüncesi bütün insanlığa o kadar derinden kök saldı ki, ölümden sonraki yaşamın varlığını inkâr etmiş insanlar bile aynı mantığı kullandı. Mantık adeta evrensel hale geldi.

Örneğin, Hindistan'da Çarvakalar adında bir ateist okulu vardı. Çarvaka kelimesi anlaşılmaya değerdir. Düşmanları -ve bütün dinler Çarvakaların düşmanıdır- bütün kitapları yaktı, Çarvakaların tek bir kitabı kalmadı. Tek bildiğimiz Çarvaka-ları eleştiren Hindu, Cayna ve Budist yazıtlarından. O insanların söylediği bazı şeyleri tahmin edebiliriz ama tam manasıyla emin olamayız. Ve bunların hepsi din adamları; Çarvakaların kitaplarını yok ettiler. Belki birçoğunu da öldürmüşlerdir, çünkü bugün Hindistan'da tek bir Çarvaka yok. Ve bütün kitaplar Çarvakalara o kadar karşı ki, görünüşe bakılırsa bir zamanlar büyük bir güce sahipmişler. Felsefeyi takip eden kimse olmasaydı, neden eleştirilsinler?

Üç din de sürekli Çarvakalara karşı mücadele veriyordu. Çok popüler bir felsefe olmalı. Esasında dünyanın her yerinde hâlâ güçlü bir felsefe ama insanlar ikiyüzlü oldukları için, onu kabul etmiyorlar. Sadece felsefelerini dinlediğinde, yüzde doksan dokuz nokta dokuzunun Çarvaka olduğunu göreceksin. Hıristiyan, Hindu olabilirler, önemli değil; bunlar sadece maske.

Dolayısıyla düşman yazıtlar çarvaka kelimesinin anlamını tanımlıyor: ye, iç ve neşelen. Çarvaka, yemeye, yemeye, yemeye -bütün duyularıyla- inanan kişi demektir. Bunu bir Çarvaka'nın söylediğini söyleyemem ama mümkün. Düşman yazıtlarda, Çarvakaların, "Borç almak zorunda kalsanız bile, endişelenmeyin; yiyin, için, neşelenin. Borç almaya devam edin, çünkü öldükten sonra parayı ödemek için ne siz orada olacaksınız ne de 'Param nerede?' diyecek bir başkası olacak. Her şey ölümle biter, onun için karmalarınızın cezasını çekeceğinizi söyleyen bu rahiplere aldırmayın. Mümkün olan her şekilde keyfinizi sürün. Eğlenceyi kaçırmayın. Bundan başka dünya yok" dediği geçer.

Düşmanlar tarafından verilen anlam bu, ama bir düşman yazıtta -bunu yazan çok özgürlükçü bir insan olsa gerek-, bunun düşmanlar tarafından,

bizim tarafımızdan verilen anlam olduğunu söylüyor. Fakat Çarvakalara göre isimleri farklı bir anlama sahip. Çarvaka, tatlı bir felsefeye sahip olan bu anlam aynı kelimeden mümkün-, ağzından bal akan kişi demektir. Fakat onlar da aynı mantığın tuzağına düşmüşlerdir.

Dindarlar, “O dünyanın keyfini çıkarmak istiyorsan, bu dünyadan feragat et” derler. Çarvakalar, “Bu dünyadan keyif almak istiyorsan, öteki dünyadan feragat et” derler. Fakat mantık aynıdır. Farklı açılardan alıyorlar ama ikisi de senden biri uğruna diğerinden vazgeçmeni istiyor. Çarvakalar öteki dünyadan feragat etmeni söylüyor; Tanrı yok, nirvana yok, cennet yok, feragat et. Var olanın hepsi bu, o yüzden keyfini çıkar.

Yunanistan’da Epikuros’un felsefesi de aynıydı ve aynı mantığa saplanmıştı. Karl Marx bile kendini aynı mantığa kaptırmıştı: öteki dünya yok. İlk çaba öteki dünyayı yadsımaktır, ancak o zaman bu dünyadan tat alabilirsin. O yüzden önce öteki dünyayı yok et: Tanrı yok, cennet yok, hiçbir şey yok. Yaşamaya devam edecek bir ruh yok; bedenle birlikte her şey ölür. Sen beden, kimya, biyoloji, fizyoloji, hepsinin birlikteliğinden başka bir şey değilsin; bütün bunların yan ürünüsün. Aynı çalışıp duran bir saat gibi; bu, kolları hareket ettiren bir ruh olduğu anlamına gelmez. Parçaları ayırdığında bir ruh bulamazsın, sadece parçalar belli bir şekilde düzenlenmiştir. Yeniden ayarladığında saat çalışmaya başlar.

Karl Marx, “Bilinç sadece yan üründür, bağımsız bir varlığa sahip değildir” der. Dolayısıyla beden öldüğünde, bilinç de ortadan kaybolur. Öteki dünya neden bu kadar ısrarla yadsınıyor? Çünkü ötekini yadsımadıkça, bundan keyif alamayacaksın.

Fakat lütfen bu insanlarınkinden -dindar, dine karşı, ateist, teist- tamamen farklı olan bakış açımı görmeye çalış. Ben hiçbirine ait değilim. Ben sana yaşamın var olmaya devam ettiğini ama ona öteki dünya demeye gerek olmadığını söylüyorum.

Aynı dünya, aynı sürekliliktir.

Ganj Nehri Himalayalar’dan doğar; küçük bir deredir. Aşağıya inerken başka çağlayanlar, başka dereler ona katılır; giderek daha büyür. Himalayalar’dan çıktığında, koca bir nehirdir. Onun aynı nehir olduğunu düşünemezsin. Bunu ancak doğduğu yerden görebilirsin. Hindular ineği ana gibi sevdikleri için, Ganj’ın çıkışına taştan bir inek başı yaptılar. Ganj, o başın içinden dökülür; o kadar küçüktür.

Ganj, Benares’e ulaştığında, boyutuna inanamazsın. Okyanusla buluşmak üzere Kalküta yakınlarına vardığında, kendisi de adeta okyanus olmuştur. Orada dururken hangisinin okyanus olduğuna karar veremezsin, o kadar uçsuz bucaksızdır. Okyanusa dökülür; sonra da orada kalır. Nereye gidebilir? Evet, artık bir nehir değildir ama olduğu gibi kalır, hiçbir şey kaybolmaz.

Ben bir şeyden feragat etmek zorunda olduğunu söylemiyorum: ona karşılık bu dünya veya buna karşılık o dünya. Hiçbir şeyden feragat etmek zorunda değilsin.

Yaşamak zorundasın! Her ne olursan ol, nerede olursan ol, her şeyiyle ve tam olarak yaşamak zorundasın.

Eğer senin için hazır bulunan bu zamanın, bu uzamın, bu fırsatın bütünlüğü içinde keyfini çıkarabilirsen, kesinlikle daha yüksek bir bilince ilerleyeceksin. İlerliyor, öğreniyor, anlıyor, farkındalığını artırıyor olacaksın. Hayat devam edecek. Hangi biçimi aldığı, daha ileri ya da daha geri, daha fazla kedere veya daha fazla vecde doğru ilerleyip ilerlemediği senin farkındalığına bağlı olacak; ama bu ana bağlıdır. O yüzden bu dünyadan feragat etmeni söylemiyorum.

Ben bir bakıma tuhaf bir insanım, çünkü dinlere karşıyım. Hindistan’daki dindarlar bana karşı kitaplar ve makaleler yazıyorlar; komünistler de aleyhimde kitap ve makaleler yazıyorlar.

Bir seferinde seyahat ederken, Hindistan’ın komünist partisinin başkanı S.A. Dange da benimle aynı kompartımandaydı. Damadı yakın zamanda aleyhimde bir kitap yazmıştı. “Damadımın senin aleyhinde yazdığı kitabı gördün mü?” diye sordu bana.

“Yaşamakla o kadar ilgiliyim ki, kimin hakkımda ne yazdı-ğıyla ilgilenmiyorum” dedim. “Ayrıca benim hakkımda yazı yazan birisi aptal olmalı, çünkü benimle ilgili bir şey yazarak zamanını boşa harcıyor. Yaşamalı! Yazmak istiyorsa bile, kendisi hakkında bir şey yazmalı. Bu saçmalığı neden okuyayım? O senin damadın olabilir; o yüzden sen okuyabilirsin ama ben ilgilenmiyorum.”

Bana kitabı vermeye hazırdı. “Onu camdan at, çünkü bana karşı o kadar çok kitap yazıldı ki, zamanımı harcayamam” dedim. “Bilesin diye söylüyorum, tuhaf ama dindar insanlar benim aleyhimde yazıyor ama dine karşı olanlar, komünistler de aleyhimde yazıyor. Bu daha önce hiç olmamıştı.”

Bunun nedeni benim sana eski mantığa bütünüyle ters, tamamen yeni bir bakış açısı vermeye çalışmamdır. İki taraf da aynı oyunda ortaklar ve ben onların oyununu, bütün mantığı yok etmeye çalışıyorum.

İki taraf da bir dünyadan feragat edilmesi gerektiğine inanıyor; hangisinden feragat edileceği başka bir mesele. Fakat bir noktada anlaşıyorlar: Bir dünyadan feragat edilmesi gerekiyor. Dinler şuna karşılık bu diyor; komünistler buna karşılık şu diyor; aralarındaki tek anlaşmazlık bu. Fakat temel mantık aynı: Ancak tek bir dünyaya sahip olabilirsin. Ben şöyle diyorum: Neden ikisine de sahip olamayalım? Ben bir anlaşmazlık görmüyorum; ben ikisine de sahibim. Benim deneyimime göre, buna ne kadar çok sahip olursan, ona da o kadar sahip olacaksın, çünkü daha deneyimli olacaksın.

Eğer bir cennet varsa, o zaman bir şey kesin: Senin rahiplerin onun keyfini çıkaramayacak. Neyin keyfini çıkaracaklar? Hayatları boyunca kadınları suçluyor, kadınları kınıyorlardı ve orada güzel fahişeler bulacaklar. Çok tedirgin olacaklar; birçoğu kalp krizi geçirecek. Burada feragat ediyorlar: Yiyeceği tat alarak yememelisin, tat yiyeceğe bağlılıktır ve orada onlara en lezzetli yiyecekler sunulacak; kusacaklar. Yaşamları boyunca deneyimleri bunun tersi oldu.

Ancak benim insanlarım cennetin sonuna kadar keyfini çıkarabilir.

Cennetin keyfini ne de dindarlar sürebilir, çünkü kendilerini ve keyif alma kapasitelerini yok ettiler ve sakatladılar; ne de komünistler, çünkü gözlerini açmayacaklar. Ölümden sonrasına ait her şeyin varlığını yadsıdılar. Hiçbir şey olmadığına inanmaya devam etmek için gözlerini kapalı tutacaklar; aksi takdirde bütün hayatlarını verdikleri felsefelerinin yanlış olduğu kanıtlanacak. Gözünü kapalı tutmak daha iyi. İnsanların yaptığı bu: Bir şey, bir gerçek sana ters geliyorsa, o gerçekten sakınmaya çalışırsın; rahatsızlık vericidir. Komünistler kör olacaklar; Karl Marx'ın ve Das KapitaV'm hatalı olduğu fikrini kabul edemezler.

Dindarlar cennetteki en sorunlu insanlar olacak, her yerde zorlukla karşılaşacaklar. Görünüşe göre cennette bölümler var. Müslümanların cenneti Hinduların, Hıristiyanların ve Caynalarınkinden farklı görünüyor; belki farklı insan tiplerine farklı bölgeler veriliyordur.

Müslüman cennetinde şarap ırmakları vardır. İstediğin kadar içersin - yüzersin, atlarsın, içinde boğulursun-, ne yapmak istersen yaparsın. Fakat burada, şaraba dokunma. Şimdi, bu çok mantıksız görünüyor. Burada bu

insanların böyle büyük bir deneyim için eğitilmeleri gerekiyor yoksa sadece ölecekler. Şampanyanın aktığı nehrin kıyısında otururlar ama geçmiş alışkanlıkları, hayatları boyunca aldıkları eğitim ve disiplin yüzünden içemezler. Ayrıca da hiç suyun aktığı bir nehir tasvir edilmiyor; Müslüman cennetinde bütün nehirlerde şarap akıyor. Neden? Şarap içebiliyorken, suyla ne işin olur? Ya susuzluktan ölecekler ya da ister istemez içmeye başlayacaklar. Gerçekten darmadağın olacaklar. Birçoğu delirecek: Bu nasıl bir ödül? Bu, cezadır!

Ancak benim insanlarım her bölgede yüzebilecek. Müslüman bölgesinde kaygılanmayacaklar; keyfini çıkaracaklar. Her yere uyacaklar, çünkü belirlenmiş bir yaşam düzenine, belirlenmiş bir yaşam tarzına sahip değiller.

Benim öğrettiğim tek şey yeni deneyimler, yeni keşifler karşısında esnek, bağımsız, açık, hazır olmaktır. O yüzden benim insanlarım tek bir bölgede kalmayacak. Bütün bölgeleri kullanacaklar ve cennetin görünümlerinin tadını çıkaracaklar; onları kimse engelleyemez.

İki dünyaya da sahip olabilirsin, neden insanları sakatla-yasın? Bu hayatı bir deneyim, bir okul, bir eğitim, bir disiplin haline getir; çünkü ölümden sonra bilinmeyen bir şey açılacağı için mümkün olduğunca her şeye hazır olmak zorundasın. Yaşamak için hiçbir fırsatı kaçırma. Ölümden sonra ne tür bir hayatının olacağını kim bilebilir?

Ben sana belirlenmiş bir fikir vermiyorum, çünkü eğer bunu yaparsam, senin düşmanınım demektir; seni belirlenmiş, esnek olmayan, katı, ölü bir insan yapıyorum demektir. Esnek olursan, mevcut her boyutta ilerleyebilirsin.

Benim görüşümde feragate yer yoktur.

Feragat kelimesinin Sanskritçe karşılığı sannyas, çünkü feragat o kadar önemli hale geldi ki, bunun için sannyas kelimesi kullanıldı. Fakat ben ona yeni bir anlam verdim. Sannyas'a feragat diyen insanlar, sannyas'la "yaşamdan feragat etmenin doğru yolu"nu kastettiler. Ben sannyas'la, "hayatı yaşamanın doğru yolu"nu kastediyorum.

Sannyas kelimesi iki anlama da gelebilir. Doğru yaşama biçimi anlamına gelebilecekken, neden insanları sakatlıyor, yaşamdan mahrum bırakıyor, doğallıklarını ve kendiliğin-denliklerini yok ediyorsun? Neden hayatlarında olabildiğince çok açıya, kendilerini açabilecekleri olabildiğince çok boyuta sahip olmalarına yardım etmeyesin?

Benim görüşüm çok boyutludur. Yaşamın bütünü senindir. Onu sev, onu dibine kadar yaşa. Ölüme hazır olmanın tek yolu budur.

O zaman ölümü de her şeyiyle yaşayabilirsin; ve ölüm en güzel deneyimlerden biridir. Hayatta, derin meditasyon dışında, ölüm deneyimiyle karşılaştırılabilecek hiçbir şey yoktur.

Bu yüzden meditasyonu bilenler, ölümün birazını bilir; ölmeden önce bilmenin tek yolu budur.

Hayatta ölümden daha önemli bir deneyim olmadığını söylüyorsam, bunu ben ölüp de sana anlatmak için geri döndüğümden söylemiyorum; meditasyonda ölümle aynı alana girildiğini bildiğim için söylüyorum. Meditasyonda sen artık fizyolojin değilsin, biyolojin değilsin, kimyan değilsin, psikolojin değilsindir. Bunların hepsi geride kalır.

En içte, sadece saf farkındalığın olduğu merkezine gelirsin. O saf farkındalık öldüğünde seninle birlikte olacak, çünkü o ortadan kaldırılamaz. Ortadan kaldırılabilecek her şeyi, biz meditasyonda kendi ellerimizle kaldırırız.

Bu nedenle meditasyon yaşamda ölüm deneyimidir.

Ve o kadar güzel, tanımlanamayacak kadar güzeldir ki, ölüm hakkında tek bir şey söylenebilir: o deneyimin milyonlarla çarpılmış hali olmalı. Milyonlarla çarpılmış meditasyon deneyimi, ölüm deneyimidir.

Öldüğünde sadece biçimini geride bırakırsın. Hiçbir şekilde hasar görmemişsindir ve ilk kez fizyoloji, biyoloji ve psikolojinin dışına çıkarsın.

Bütün duvarlar yıkılır ve özgür kalırsın. ilk kez kanatlarını varoluşa açabilirsin.

Bölüm 6-Dönüşüm, feragat değil

Soru: Senin görüşünde gerçekten feragate hiç yer yok mu? Sorunun ortaya çıkma nedeni, seninle karşılaştığımdan beri pek çok şeyin hayatımdan çıkıp gitmesi. Eski benliğimle bağlantı bile kuramıyorum.

Benim görüşümde gerçekten kesinlikle feragate yer yok. Soruyu ve soruyu soranın sıkıntısını anlayabiliyorum. Bir şeyleri bırakmakla, bir şeylerin kendiliğinden çıkması arasında ayrım yapamamış.

Feragat bir şeyleri zorlayarak bırakılmasıdır. Bir şeyi zorla yapıyorsan, gerçekte hayatından hiçbir şey çıkmaz. Sadece bilinçdışının daha derinlerine iner. Öncesine göre daha büyük bir problem haline gelir. Şimdi farklı yollar, kılıklar, maskelerle ortaya çıkmaya çalışacak ve sen onu tanıyamayacaksın bile. Fakat kendini gösterecek, üstelik zorlar. Sen onu bilinçdışının derinliklerine sıkıştırarak ona o gücü sen verdin.

Bir şeyi zorladığında, onu güçlendiriyorsun. Onu daha kuvvetli hale getiriyor ve düşmanın içinde, karanlıkta, daha savunmasız olduğun yerde saklıyorsun. Bilinç düzeyindeyken, aydınlıktaydı; daha az korunmasızdın.

Feragat, bastırmadır. Buna karşılık gelen doğru psikolojik terim bu: bastırma. Bastırmadığın takdirde, seksten nasıl feragat edebilirsin? Bastırılmış seks, anormal bir biçim alır.

Seksi anlamak, onun daha farkında olmak ve hayatından kendiliğinden çıkmasına izin vermek, onu yön değiştirdiğinde anlamaktan daha kolaydır, çünkü o zaman doğal olmayan bir biçimde gelir. Başta tanımak, onun seks olduğunu anlamak zordur. Paraya doymayan bir insan; bu paraya doymak bilmezliğin bastırılmış seksle hiçbir ilişkisinin olmadığını düşünebilir mi? inanması o kadar zor ki, bunu görmek için bir Sigmund Freud'a ihtiyaç var. Sıradan bir insan ikisini hiçbir şekilde birbirine bağlayamaz. Para ve seks birbirinden çok uzak görünür; halbuki öyle değil.

Seksi bastırırsan, tutkuya dönüşür. Politikaya dönüşebilir. Politikacı seksi tamamen unutabilir, çünkü onun cinselliği, seks enerjisi tamamen politik tutkusuna aktarılmıştır. Hiye-rarşik düzende giderek daha yukarılara çıkarak aynı keyfi alacaktır. Yükseldikçe, senin anlayamayacağın bir cinsel hazzı daha fazla hisseder.

Çok zengin bir adamla birlikte kalıyordum. Bekârdı ve kadınlarla hiç ilgisi yoktu. Tek ilgilendiği paraydı -gece-gündüz para için çalışıyordu- ama ben onun evinde yaşadığım için, bir şekilde benim fikirlerime de ilgi duymuştu. Büyük bir evi vardı ve yalnızdı; anne ve babası ölmüştü. Evlenmemişti ve çocuğu yoktu, sadece hizmetçiler. Evini seviyordum, çünkü evde karışıklık yoktu, çocuk yoktu, yaşlı insan yoktu ve karısı olmadığı için kavga da yoktu. Gerçekten sessizdi, hizmetkârlar gece giderdi ve ev o kadar büyüktü ki ikimiz de adeta yalnız kalırdık.

Para dışında hiçbir şeyle ilgilenmezdi. O yüzden odasının kapılarını kapatır -benim dışımda kimse yoktu ama kapısını içeriden kilitlerdi- ve çalışmaya başlardı: Ne kadar kazandığını, ne kadar kaybettiğini sayardı; ne kadarı bu işten, ne kadarı öteki işten. Uyumadan önce, mali açıdan içinde bulunduğu durumdan kesinlikle emin olurdu. Ancak o zaman yatmaya giderdi; bazen gece ikide, bazen üçte. Benim uyandığım saatte, üçte, o yatmaya giderdi; ben de yürüyüşe çıkardım.

Bir keresinde ona, “Bu kadar parayla ne yapacağını hiç düşünüyor musun?” diye sordum. “Savurgan değilsin; cimrisin.
Parayı bırakacağın çocuğun yok. Arkadaşlarına veya ihtiyacı olanlara verecek kadar cömert de değilsin. Ne yapacaksın? Öldüğünde yanında mı götüreceksin? Bu paranın amacı ne?”

Para, kullanılmadıkça gerçekten anlamsızdır, bütün anlamı kullanımındadır. Benimle aynı miktarda paraya sahip olabilirsin ama onu öyle bir şekilde kullanırsın ki, benden daha zenginsindir. Paranın değeri kullanımındadır. Şüphesiz parayı nasıl kullanacağını bilenler, bilmeyenlerden bin kat daha fazla kullanır. Nasıl kullanacağını bilmeyenler aynı miktarda paraya sahiptirler ama yoksuldurlar.

Şimdi bu adam, yoksul bir insandı. Para kasadaydı, para bankalardaydı, para tahvillerdeydi; ama adam yoksuldu.

“Kazanmaya devam etmen için hiçbir neden yok gibi görünüyor” dedim ona. “Yeterince paran var. iki yüz yıl yaşasan bile, yetecek. Yaşadığın bu cimri hayatla, iki bin yıl da yeter. Eğer benim gibi yaşarsan iki yüz yıl diyorum; yoksa iki bin yıl ve buna rağmen hepsini bitiremeyebilirsin. Sırf faiziyle sonsuza kadar yaşamaya devam edebilirsin. Neden bu kadar endişelisin? iyi uyuyamıyorsun, hiçbir şeye vaktin yok. Bu hastalığın başına nasıl geldiğini, bu kansere nasıl yakalandığını hiç düşündün mü?”

“Bunu hiç düşünmedim ama haklısın” dedi. “Yeterince param var ve iki bin yıl yaşamayacağım kesin. Yetmiş-seksen yetecek. Babam yetmişinde öldü, onun babası da yetmişinde ölmüş, dolayısıyla yetmişten fazla yaşayamam veya belki seksene kadar. Evet, bu mantıklı geliyor. Fakat bunu neden yaptığımı söyleyebilir misin?”

“Tek bir nedeni var” dedim. “Hayatında kadınlardan kaçtın.”

“Fakat kadınlarla paranın ne ilgisi var?” dedi.

“Bunu daha sonra konuşuruz, önce sana neden kadınlardan uzak durduğunu söyleyeyim” dedim.

Nedeni çok basitti. Büyükbabasının büyükannesi tarafından rahatsız edildiğini, büyükannesinin sürekli dırdır ettiğini, büyükbabasına eziyet ettiğini görmüştü. Babasını ve amcalarını da aynı durumda görmüştü. Hepsi mutsuzdu ve onların mutsuzluğunun nedeninin kadınlar olduğunu düşünüyordu. Çocukluğundan beri kadınlardan nefret ediyordu. Sonra Cayna rahiplerinin etkisi altına girdi, çünkü babası çok dindar bir insandı.

Karılarından eziyet gören insanlar dindar olur. Din dışında bir sığınakları yoktur. Ancak din onları biraz avutabilir: “Endişelenme, sadece birkaç yıllık mesele. Gelecek yaşamda, aynı hatayı işleme ve bu yaşamda bile kendini çekmeye başla. Kadın senin üzerinde güçlü, çünkü cinsel olarak kadınlara ilgi duyuyorsun. O da senin zaafından yararlanıyor.” Cayna rahiplerinden duyduğu şey buydu. Caynacılık’ta feragat edilmesi gereken ilk şey sekstir,

çünkü onunla birlikte başka pek çok şeyden de vazgeçilir, ayrı ayrı çaba göstermene gerek yoktur; seks esas problem gibi görünür.

Büyükbabasının, amcasının, babasının, komşuların halini göre göre ve sonra Cayna rahiplerini dinleye dinleye, bu değişmez baş belasına bulaşmamak zihninde kararlaştırılmış bir şey haline gelmişti.

“Paraya ilgin buradan kaynaklanıyor” dedim ona. “Enerjinin bir hedefe, bir sevdaya ihtiyacı vardır. Kırılabilirsin ama bunu söylemek zorundayım: Seni paraları sayarken gördüm. Onlara sevgiline dokunuyormuş gibi dokunuyordun.”

Bana baktı, şoke olmuştu. Bir süre sessizlik oldu ve sonra, “Belki haklısın. O paralara dokunmaktan gerçekten keyif alıyorum. Onları tekrar tekrar sayıyorum. Daha önce saymış olmama rağmen, gece tekrar sayıyorum. Onlara sadece dokunmak bile -başkalarının paralarına bile- bana garip bir doyum sağlıyor” dedi.

Örneğin bazen odama gelir, eğer masanın üzerinde para varsa -çünkü bana göre parayı koyacağım tek yerdi-, ilk yaptığı şey onu saymak olurdu. “Bu tamamen aptallık. Senin paran değil, neden sayıyorsun?” derdim.

“Sadece keyif alıyorum; kime ait olduğu o kadar önemli değil” derdi.

Meseleyi görebiliyor musun? Başka birisinin karısına ilgi duyarsan, onun kime ait olduğunu düşünür müsün? Kadının kime ait olduğunun önemi yoktur; çok güzeldir, o kadar, sen de ilgi gösterirsin. Kime ait olduğu seni ilgilendirmez. Onun durumu da aynı böyleydi: Para paradır; gerçekte kimsenin değil. Sırf ona dokunmak, onu saymak, onunla oynamak...

“Kesinlikle aptalca olan bu para sevdasından kurtulmak istersen.” dedim ona.

Paraya karşı değilim; ona sevdalanmaya karşıyım. Paraya sevdalanan insan, onu kullanamaz. Aslında parayı, onun asıl amacını yok ediyor. Her dilde, dünyanın bütün dillerinde, paranın diğer adı dolaşımdaki paradır (currency). Bu anlamlı. Paranın dolaşması, nehir gibi akması, hızlı hareket etmesi gerekir. Ne kadar hızlı hareket ederse, toplum o kadar zengin olur.

Yüz dolar param varsa ve onu öylece cebimde saklarsam, kullanmazsam, ona sahip olmamam hiçbir şeyi değiştirmez? Herhangi bir kâğıt parçasını da saklayabilirdim; o da aynı amaca hizmet ederdi. Fakat bu yüz doları kullanırsam ve o para burada dolaşırsa ve onu alan herkes hemen kullanırsa

-yani para yüz tane el değiştirirse-, o zaman yüz dolar yüz katına çıkar; o zaman bu salonda o kadar para var demektir.

Cimri, aslında paraya karşıdır. Onun işe yararlığını yok ediyor, çünkü dolaşmasını engelliyor.

“Bir şey yap: bir kadına ilgi duy” dedim ona.

“Neden?” dedi.

“Para yüzünden” dedim. “Kadın seninle ilgilenmeyecek, senin paranla ilgilenecek. Sen kadına ilgi duyduğunda, para harcamaya başlayacak, rahatlayacaksın. Yoldan çıkan o enerji, doğal yolunda ilerlemeye başlayacak. Ayrıca paranı bitirmek için bir kadından daha iyisini bulamazsın. İki bin yıl yaşamana gerek kalmaz; para çok daha önce gitmiş olur. Bir kadına ilgi duyduğunda, para sevdan da doğal haline düşecek.”

“Bunu düşünüp taşınacağım” dedi.

“Bunu düşünebilirsin” dedim, “ama fazla zaman kaybetme, çünkü şu anda kırk beşindesin. Altmışı geçtiğinde, benim bir ayarlama yapmam bile güçleşir. O yüzden on beş yılı boşa geçirme. Bunu bu gece düşün ve yarın sabah görüştüğümüzde bana söyle.”

Bütün gece uyuyamadı. Tekrar tekrar düşündü ve yavaş yavaş bir şey açıklık kazanmaya başladı: “Evet, derinde kadınlarla ilgili. Ben kadınlardan uzak durmak için kendimi sürekli parayla meşgul ediyorum, çünkü eğer boşluk yoksa, zaman yoksa, kadın nereden girebilir? Bu kadar sevdalı olmam şimdi mantıklı geliyor. Para kadının yerine geçiyor.”

Bu para hırsı, güç hırsı, şöhret hırsı -seks herhangi bir şekle girebilir- kişinin yapısına bağlıdır. Şairlerin sürekli kadınlar hakkında şiir yazmalarına rağmen, çoğunun kadınlardan uzak durduğunu fark etmişsindir. Büyük romancıların çoğu kadınlara ilgisizdi. Sırf ya resim yapabileceğin ya da evlenebileceğin için, büyük ressamların çoğu kadınlardan korkuyordu. İki kadına sahip olamazsın; ikisi birlikte seni öldürür.

Hindistan’da eski bir hikâye vardır: Adamın biri, bir evde hırsızlık yaparken yakalanır. Mahkemeye çıkarılır ve hâkim, “Suçunu kabul ediyor musun?” diye sorar.

Adam, “Kesinlikle kabul ediyorum ama bir şey söylemek istiyorum. Bana her cezayı verebilirsiniz ama bana iki kadınla evlenmemi söylemeyin” der.

Hâkim, “Hiç böyle bir ceza duymadım. Kendimi bildim bileli insanlara ceza veriyorum ama hiç kimseyi bu şekilde cezalandırmadım” der.

“O zaman siz gerçekten iyi bir insansınız. Beni ölüme mahkûm edebilirsiniz ama...” der adam.

“Fakat bu koşulun nedenini öğrenmek istiyorum” der hâkim.

“Bu yüzden yakalandım” der adam. “İki karısı olan bir adamın evine girdim. Kadınlardan biri giriş katında, öteki de bir üst katta yaşıyor. İkisi de adamı çekiştiriyorlardı; biri üst kata çekiyordu, öteki alt kata. O kadar ilgimi çekti ki oraya gitme sebebimi unuttum. Sonucu, sonunda kimin kazanacağını merak etmeye başladım. Hiç şüphesiz adamın kazanma şansı yoktu; iki taraftan da dövülüyordu.

“Bu yüzden yakalandım, yoksa hayatım boyunca, beni hiç mahkemede gördünüz mü? Ben doğuştan hırsızım; babam, babamın babası da hırsızdı, bu bizim aile mesleğimiz. İlk kez ailemden biri yakalanıyor. Utanıyorum. Babamın ruhu, büyükbabamın ruhu, benden utanç duyacaklar. Üstelik hiçbir problem yoktu, bir şeyler çalıp kaçabilirdim ama o iki kadın ve adamın hikâyesi. Kalabalık toplandı; bu yüzden yakalandım. ‘Bu adam kim? Burada ne yapıyor? Bu mahalleden birine benzemiyor’ dediler. Beni ölüme mahkûm edin, ne isterseniz yapın ama lütfen iki kadınla evlenmemi buyurmayın.”

Şairin, ressamın, müzisyenin, dansçının durumu da böyle oldu; kadınlarla ilişkiye girmek veya ya da ancak ara sıra, belki yabancılarla ilişki kurmak, yaratıcı sanatçıların hepsine daha kolay gelir. Belki trende seyahat ederken bir kadına ilgi duyabilir, çünkü korku yoktur; bir sonraki istasyonda inecektir.

Sanatçılar bana yalnızca yabancılarla ilgilendiklerini anlattılar; isimlerini bilmiyorlar, isimlerini bilmek istemiyorlar. Yabancılar da sanatçının adını bilmez, ne de sanatçı bilmelerini ister; yabancı kalırlar.

Korku derine işlemiştir ve kendi başına bir gerçekliği var. Belki de geçmişte kadınların hiç yaratıcı olmamasının nedenlerinden biri budur: Tamamen erkeğe göre yapılmış bir toplumda tek başına yaşamayı başaramadılar. Tek başına yaşayan bir kadın sürekli tehlikededir. İnsanlık tarihinde daha yakın zamanda birkaç kadın meslek hayatına girdi; yazar olarak, şair olarak, ressam olarak. Bu yüzden ilk kez, daha şu son birkaç yılda -o da ancak birkaç gelişmiş, ilerici, yenilikçi yerde-bir kadın aynı erkek gibi bağımsız yaşayabildi. Sonra resim yapmaya başladılar; şiir yazmaya, beste yapmaya başladılar.

Kadınlar her türlü yeteneğe sahip ama milyonlarca yıldır cinsellikleri tek yaratıcılıklarıydı ve bütün cinsel enerji çocuk doğurmakla ilgiliydi. Bir düzine çocuğu olan bir kadının beste yaptığını hayal edemezsin? O on iki çocuk ortalıkta yapılmaması gereken her şeyi yapıyor. kadın beste yapabilir, şiir yazabilir veya resim yapabilir mi? O on iki çocuğun sessiz oturacağını mı sanıyorsun? Kadın daha elini atamadan resim yapmaya başlayacaklar!

Şairlerin kadınlar konusunda en deneyimsiz insanlar olmaları tuhaf geliyor. Belki de bu yüzden kadınlar hakkında yazıyorlar; bu bir sapmadır. Aksi takdirde neden şairler kadınlar hakkında yazsın? Fazla deneyimleri yok; adeta rahip gibiler. Neden ressamlar çıplak kadınlar yapıp duruyor? Neden heykeltıraşlar mermerden çıplak kadın heykelleri yontuyorlar, neden? Hepsi sapma: para biriktirmekten veya politikaya girmekten daha iyi ama yine de sapma. Doğal içgüdülerini doğal olmayan bir yoldan doyuruyorlar. Dolayısıyla da bir tarafta resimlerini yapmaya, şiirlerini yazmaya, bestelerini yapmaya devam ederken diğer tarafta da hayatın anlamsız olduğunu hissetmeye devam ediyorlar.

Sanatçılar hayatın anlamsızlığını en çok hissedenlerdir. Bu garip; bu kadar güzel şiir yazıyor, bu kadar güzel tablolar yapıyorlar ama yaşam anlamsız. Hayat bir memur için anlamsız değil ama Nobel Ödülü kazanan Jean-Paul Sartre için anlamsız! Dünyadaki en mutsuz kişi olması gereken bir okul müdürü için anlamsız değil; zavallı bir insana karşı otuz çocuk ama o yaşamın anlamsız olduğunu hissetmiyor.

Aslında hayatın anlamsız olduğunu hissedenler doğallıkla hareket etmemiş insanlardır; doğal enerjileri yapay, gelişigüzel bir yön almıştır. Asla anlamlı hissetmeyecekler. Yaşamın kaynağından uzaklaştılar.

Benzer şekilde rahipler de tuhaftır ki kadınların aleyhinde en çok konuşanlardır ama kadınlarla hiçbir deneyimleri yoktur. Hindu rahiplerine, Budist rahiplere, Cayna rahiplerine, Hıristiyan rahiplere sordum: “Kadınlarla ne deneyiminiz var? Onların aleyhinde konuşuyorsunuz ama lehinde değil de aleyhinde olmak için daha fazla tecrübe gerekiyor. Ne tecrübeniz var?” Hiçbiri bir deneyimi olduğunu söyleyemedi. “O zaman neden aleyhlerinde konuşmaya devam ediyorsunuz?” dedim.

Evet, rahiplerin bir deneyimi var: kadın onları bilinçaltla-rında sürekli tepeden bakan kaidelerinden aşağıya çekiyor. O kadına karşı husumetlerini

-bunu bilmiyorlar, karanlığın derinliklerinde-, dışarıda bulabildikleri her kadına yansıtıyorlar. Bütün kadınlar kötü, şeytanın vekili.

Bu insanlar hiçbir tecrübeye sahip değil. Aslında, kadını suçlamayı bırakırlarsa, kadınlara duyulan delice arzunun -sürekli kapıyı çalıyor- geri geleceği korkusu var. Kapının sesini duymasınlar diye -kadının orada olduğunu- onları olabildiğince yüksek sesle suçlayarak kendilerini meşgul etmek zorundalar. Suçlamayı bıraksalar, kapıyı duyacaklar ve kapıyı açmamak onlar için dayanılmaz olacak ve bu da onların çöküşü demek.

Bu arkadaşa, “Bir dene, zararı yok. Bana gelen kadınlar yoksul değil, senden para veya pahalı hediyeler istemeyecekler. Sırf kadınlarla biraz yakınlık kurabilmen için seni arkadaş olarak tanıştıracağım” dedim.

Ertesi sabah, “Hazırım. Belki de haklısın; paraya duyduğum ilgiyi kaybedeceğim. Bütün gece bunu düşündüm, tarttım: Ne yapmalıyım? Fakat sonunda belki de doğru olduğunu, topladığım şeyin süprüntü olduğunu düşündüm” dedi.

Onu altı ay sonra evlendiği bir kadınla tanıştırdım ve meslek hayatını bitirdim! Kentin en zengin adamı olmayı düşünüyordu ama o sırada kadın onun parasını kullanmaya başladı. Beni her gün görür ve “Başıma iş açtın, onun taleplerinin sonu yok. Ve ben paraya ilgimi kaybettim, artık senin beni eskiden bildiğin kadar delice para peşinde değilim. Para gelirse sorun yok, gelmezse de aldırmıyorum ama o sürekli harcıyor. Şimdi iki yüz yıl veya seksen yıl... Sanırım altmış civarında ya da daha önce işimi bitirecek. Fakat sen haklıydın” derdi.

“Şimdi bir olasılık var; bundan önce olasılık da yoktu” dedim. “Paradan vazgeçseydin, senin için hiçbir şekilde doğal bir içgüdü olmayan bir şeyden vazgeçecektin. Onun bir sapma olduğunu bilmeden bir sapma yolundan vazgeçecektin ve sapma başka bir yola girecekti. Para peşinde olmayabilirsin, politikaya girebilirsin; o zaman güç aynı sorun olacaktı. Fakat şimdi doğal zemindesin. Herhangi bir dönüşüm, ancak sen doğal bir insansan gerçekleşebilir.”

Feragat felsefesi, paradan vazgeçmendir. Biliyorum, çünkü para yapay bir şey, insan yapımı, ondan vazgeçmek bile seni bir yere götürmeyecek. Bu insanlar, “Evden feragat et”diyecekler ama ne önemi var? Tapınakta kalacaksın; topluma yük olacaksın. Bu insanlar sana, “Kendi geçimini sağlamaktan vazgeç” diyorlar, ondan sonra dilenmeye başlayacaksın.

Hindistan’da bir sürü dilenci görürsün ama dilendiği için suçluluk duyan tek bir dilenciye rastlamayacaksın. Ben bir tane bile rastlamadım. Otuz yıldır sürekli seyahat ediyorum, yanlış bir şey yaptığını düşünen tek bir dilenciyle karşılaşmadım. Eğer ona vermezsen, sen suçlusun.

Bir gün Khandwa’da bir bağlantı istasyonunda başıma geldi. Indore’dan geliyordum ve Khandwa’dan Mumbai’ye giden trene binecektim. Kompartımanda yalnızdım ve tren bir saat içinde Khandwa’dan ayrılıyordu. Ben de oturmuş pencereden dışarıya bakıyordum. Bir dilenci geldi ve bana annesinin yeni öldüğünü, cenaze masrafları için paraya ihtiyacı olduğunu söyledi. Ben de ona bir rupi verdim.

Buna inanamadı, çünkü muhtemelen hayatı boyunca dilenmiştir ama kimse ona bir rupi vermemiştir. Bana baktı. “Sana bunu bilerek verdim. Annen öldü. Eve git ve bir şey yap” dedim.

Adam, “Bu adam ya deli ya da salak” diye düşündü. Üzerinde bir ceket vardı, ama on beş dakika sonra ceketsiz geldi ve başka birisiymiş gibi yaparak bana, “Babam çok hasta” dedi.

“Mutlaka öyle olmalı” dedim. Ona bir rupi verdim ve “Git ve babana yardım et. Birkaç dakika önce birisinin annesi ölmüştü. Senin de baban ölebilir; git ve yardım et” dedim.

Şimdi, adamın gidip beni yalnız bırakması çok zordu. On beş dakika sonra şapkasını da çıkardı ve yine geldi.

“Aile sorunu mu?” dedim.

“Nasıl tahmin ettin? Evet, karım hamile; doğurmak ve benim tek kuruşum yok” dedi.

“Şu bir rupiyi al ve koş” dedim. “Bugün ne çok şey oluyor. Birisinin karısı ölmüş; ceketi ve şapkası vardı. Başka bir adamın babası ölmek üzere; onun ceketi yoktu ama şapka takıyordu. Senin ne şapkan ne de ceketin var ve karın tehlikede. Koş!”

On beş dakika sonra geri döndü. “Aile sorunu mu?” dedim.

“Hayır. Seni dolandırdığımı düşünüyordum ve şimdi kendimi suçlu hissediyorum” dedi.

“Ne için?” dedim. “Sen farklı bir adamsın, o insanlar farklıydı.”

“Hayır, ben aynı adamım” dedi.

O zaman, “Endişelenme; o zaman ben farklı bir adam olmalıyım” dedim.

“Bu nasıl mümkün?” dedi.

“Endişelenme” dedim. “Ben farklı bir adam olmalıyım. Daha önce burada başka birisi oturuyor olmalı; aksi takdirde senin gibi masum bir insan bunu yapamazdı.”

“Hayır, bu kadarı fazla. Lütfen bana verdiğin şu dört rupiyi al” dedi.

“Hayır” dedim. “Bir tane daha alırsan, bir dahaki sefere çıplak gelmene gerek kalmaz, çünkü biraz daha soyunursan. Hem daha fazla aileyi nereden bulacaksın? Bütün ailen ölüyor, bitti!”

Fakat söylediği şeyi unutmadım. “Bana kendimi suçlu hissettiren ilk insansın; yoksa insanlar bize para verdiğinde, aptal olduklarını hissederiz. Vermezlerse, günahkâr olduklarını söyleriz; kendimize hiç bakmayız” dedi.

Hiçbir dilenci bakmaz. O sana erdemli olma fırsatı veriyor; ona minnettar olmalısın. Önüne bir merdiven koyuyor; cennete gidebilirsin. Dilenmelerine rağmen, hiçbir dilenci aşağılık duygusuna kapılmaz.

Zihin çok kurnazdır; seni herhangi bir yöne götürebilir, basit ve doğal varlığını çarpıtabilir.

Şimdi, normalde kimse dilenmekten hoşlanmaz, kimse dilenci doğmaz. Fakat cinsel içgüdü her şekle girebilir; zengin bir adamın hırsına dönüşebilir, bir dilencinin açgözlülüğüne dönüşebilir.

Profesörken, öğrencilerimden biri, felsefe bölümünde yüksek lisans yapıyordu, hep pahalı giysilerle gelirdi ve görünüşe göre zengindi. Bir gün istasyondan çıkıyordum. Sürekli Jabalpur’dan Hindistan’ın her yerine gidiyordum, ayın yirmi günü şehir dışındaydım. Sırf kendimi üniversitede göstermek, orada olduğumu göstermek için üç gün sonra birkaç saatliğine geri gelecektim; çünkü ne onlar bana o kadar izin verebilirdi ne de ben o kadar izin alabilirdim; aksi takdirde parayı nereden bulacaktım?

Anlaşma böyleydi: Öğrencilerimden biri arabamı alır, normalde park ettiğim yere park ederdi. Araba hep orada kalırdı; bu benim üniversitede olduğumun göstergesiydi. Ona, “Arabayı oraya saat ikide park et, dörtte al” dedim, “sadece iki saat. Herkes arabanın iş çıkış saati olduğu için orada durduğunu bilecek, herkes oradayken ve herkes asla ikiden önce gelmediğimizi bilir; on ikiyle iki arası uyurum. O yüzden sorun yok.”

Böylece her üç-dört günde bir gelip gidiyordum: Sabah geliyor, akşam gidiyordum. Ve şu sürekli bir rupi alan dilenci vardı, Allah’ın emri; ister

gelirken ister giderken muhakkak o bir rupiyi alıyordu. Bir gün bu öğrencimi tesadüfen arabamın durduğu hangarın arkasında o yaşlı adamla birlikte gördüm. Yaklaştım: Bu zengin adamın oğlu dilenciyle ne yapıyordu? Dilenci ona para veriyordu.Dışarı çıktım ve ikisine seslendim. Titremeye başladılar.

Yaşlı adam, “Kimseye söyleme. Bu benim oğlum” dedim.

“Ne kadar kazanıyorsun? Üniversitede en iyi yaşayan bu çocuk. Yaklaşık otuz-kırk veya elli kazanıyor olmalısın.” Dedim.

“Haklısın” dedi.

“Bankada ne kadar var?” dedim.

“Artık senden saklayamam” dedi. Bankada elli bin rupisi vardı.

“O zaman neden dileniyorsun? Bir iş yapabilirsin” dedim. “İş bu. Üstelik yatırım yok. Hindistan’da hangi işte günde elli rupi kazanabilirsin?” dedi.

“Bu doğru” dedim.

“Ayrıca oğluma yeterli parayı bırakacağım; zengin bir hayat sürebilir. Daha birkaç yıl ölmem, dolayısıyla ona yeterli parayı bırakacağım; ve şimdi iyi bir eğitim aldı. Fakat lütfen kimseye söyleme, yoksa mesleği etkilenir” dedi.

Şimdi, bu adam dilenci ama dilenmekte yanlış bir taraf olduğunu düşünmüyor. Bu bir iş, yatırımsız ve iyi kazançlı. Tek yapman gereken insanları kandırmak.

Cinsel içgüdü pek çok yola sapabilir. Açgözlülüğe dönüşebilir. Güç istemi haline gelebilir. Gözle görülmeyen bir ego tribine dönüşebilir: kibire.

Rahipler bunu yapıyor; bunun dışında bir eğlenceleri yok. Kendilerine eziyet ediyorlar ve senin keyif olduğunu düşündüğün her şeyden vazgeçtiler. O zaman işlemeye, tik taklamaya devam etmelerini sağlayan ne? Nereden enerji elde ediyorlar? Enerji kibirli tutumdan geliyor: Siz hepiniz günahkârsınız, bir tek biz günahkâr değiliz; biz ermişiz. Cennetten aşağıya bakacaklar ve senin orada, cehennem ateşinde yandığını görecekler.

Feragat sana seksi bırakmayı, lezzetli yiyeceği bırakmayı, giysileri bırakmayı, çıplak olmayı, bütün sahip olduklarını bırakmayı öğretebilir; ama tuhaf bir şekilde bunların hepsine bağlı kalacaksın.

Mumbai’deyken bir Hindu rahip beni görmeye geldi; yanında bir müridi vardı ve onun için nasıl bir meditasyonun uygun olacağını bilmek istiyordu.

“Yarın sabah nehir kıyısında toplanıyoruz, meditasyon yapacağız. Gelseniz iyi edersiniz, çünkü bu uygulayarak deneyim kazanmakla ilgili bir

şey” dedim.

“Yarın gelmem çok zor olacak. Ertesi gün gelebilirim” dedi.

“Yarın ne sorun var?” dedim.

“Yarın sabah müridimin yapması gereken bir iş var, gelemez” dedi.

“O işini yapsın, onun gelmesine gerek yok” dedim.

“Anlamıyorsun, ben paradan feragat ettim” dedi.

“İşleri giderek karmaşıklaştırıyorsun” dedim. “Sen paradan vazgeçtin, çok güzel ama bunun bu adamla ve yarın sabahki randevuyla, senin benim meditasyon grubuma gelmenle ne ilgisi var?”

“Bu kadar basit bir şeyi fark edemiyor musun?” dedi. “Paraya dokunamam, o yüzden parayı o taşıyor. Mumbai’de taksiye binmek gerek. Ödemeyi kim yapacak? Ben paraya dokunamam; ondan vazgeçtim. Parayı o taşıyor; ödemeyi o yapıyor ve eğer birisi bana bağışta bulunursa, o alıyor. Ben tamamen dışındayım, parayla hiç işim yok.”

“Güzel ayarlama!” dedim. “Parayla işin yok; o zaman bu adamla ne işin var? Sen cennete gideceksin, bu adam cehenneme gidecek; ve o zavallı adam sürekli sana hizmet ediyor, peşinden her yere geliyor. Buna rağmen cehenneme gidecek. Sen paradan feragat ettiysen, o zaman parasız yaşa, parasız sıkıntı çek. Neden bu adamı cehenneme gönderiyorsun? Bu adamı cehenneme göndermekten sen sorumlu olacaksın.

Bu adamdan daha derin bir cehenneme düşeceksin.”

İnsanlar yaptıkları şeyi anlamadıkları için tuhaf yollar bulabilirler; ölü bir inancı, ölü bir dogmayı takip ediyorlar. Ondan vazgeçiyorlar, çünkü para yüzyıllardan beri dindar insanlar tarafından kınandı. “Bu iş daha karmaşık oluyor. Elini kendi cebine sokman basit olurdu; şimdi onu başkasının cebine sokuyorsun. Buna kapkaç derler. Sen de hırsızsın. Ne yapıyorsun? Sen ötekilerden daha büyük dolandırıcısın, çünkü onlar en azından kendi elini kullanıyor; sen onun elini kullanıyor, onun cebinden para alıyorsun. Onun cebi, onun eli ve sen bütün bunların tamamen üzerindesin, üstünsün” dedim.

“Hemen şimdi kaç” dedim müride, “bu adamı burada bırak. Seninle gelmesine izin vermeyeceğim. Olabildiğince uzağa, seni bir daha bulamayacağı bir yere kaç, çünkü senin cehennemini hazırlıyor. Sahip olduğun para senindir, çünkü o paradan feragat etti. Bunu isteyemez.”

“Öyle mi, bütün paradan mı?” dedi.

“ ‘Bütün para’yla neyi kastediyorsun?” dedim.

“Hemen şimdi bir yere gittiğimizde, cebimde sadece iki-üç yüz rupi bulunduruyorum, ama tapınağımızda binlerce rupi var” dedi.

“O paranın hepsi senin” dedim. “Doğruca oraya git. Ben bu adamı burada tutacağım, bütün parayı al ve kaç. Ve eğer buradan ayrılırsa, onu polise vereceğim, çünkü paradan feragat etti. Polise parasının çalındığını bile söyleyemez.”

“Ne! Ben buraya meditasyon öğrenmeye geldim” dedi rahip.

“Ben sana feragatin ne anlama geldiğini öğretiyorum. Senin yaptığın kendini, bu zavallı adamı, Tanrı’yı kandırmaktan -herkesi kandırmaktan- başka bir şey değil” dedim.

Bir şeyden feragat ettiğinde, ona daha çok bağlanırsın.

Zihnin o şeyin etrafında döner durur.

Eski bir hikâye: Bir adam sürekli mucizelerin sırrını öğrenmek istiyordu. Bu konuda çok şey dinlemiş, Tibet’te, Himalayalar’ın yüksek zirvelerinde, Allah bilir her türlü mucizeyi öğretebilecek bilgelerin olduğunu duymuştu. O yüzden hep her tip bilgeye hizmet ediyordu. Hindistan’da çok sayıda bilge var; aynı burada bir sürü bilge var. Buraya ilk geldiğimde ve burada da çok bilge olduğunu öğrendiğimde, “Bu insanlar beni rahat bırakmayacak” dedim.

Bu adam çok yaşlı, kadim bir bilge bulmuş; sürekli onun ayaklarını ovuyor, ona yiyecek getiriyor ve yapabildiği her şeyi yapıyormuş. Onun neden böyle insanlara hizmet ettiğini yaşlı bilge biliyormuş, bütün kasaba biliyormuş. Yaşlı bilge tekrar tekrar, “Ben basit bir adamım ve hiç mucize bilmem” demiş.

“Bu gerçek bir bilgelik işareti: Öyle olduğunu iddia edenler değersiz; sırrı bilen insan sensin” demiş adam.

“Çok zor” demiş yaşlı adam. “Biliyorum dersem, sıkıntı var. ‘Bana öğret’ dersin. Ben sana hakikati, hiç mucize bilmediğimi söylüyorum ve senin gibi birisinin etrafında efsaneler yaratıp duran insanlar dışında kimsenin bildiğini de sanmıyorum; aksi takdirde mucize yok.”

Fakat adam bırakmamış; gece gündüz bilgeye hizmet ediyormuş. Bir gece yaşlı adam uyumak istemiş ama adam ona masaj yapıyormuş. Bu yüzden “Dur!” demiş.

“Bana anlatıncaya kadar durmayacağım. Eğer bu gece uyumak istiyorsan, mucizeler yapabilmem için bana basit bir sırrı anlat” demiş adam.

“Tamam” demiş bilge, “sana anlatacağım. Çok basit. Eve git, yıkan, lotus pozisyonunda otur ve şu mantrayı söyle: Om mani padme hum, Tibet mantrası. Onu beş kez söyle, sabah istediğin her mucizeyi gerçekleştirebileceksin.”

Bunu duyan adam sıçrayarak odadan fırlamış. Yaşlı adam, “Bekle! Koşulu dinlemedin” demiş.

“Sabah tekrar gelebilirim” demiş adam.

“Hayır, koşula uyulması gerek, yoksa mantra işe yaramaz” demiş yaşlı adam.

“Koşul nedir?” demiş adam.

“Koşul şu: Mantrayı beş kez tekrarlarken, maymun düşünmemelisin” demiş bilge.

“Endişelenme” demiş adam. “Hayatım boyunca hiç maymun düşünmedim. Hep bilgeleri ve ermişleri düşünürüm, o yüzden bu koşul önemsiz.”

Fakat tapınağın basamaklarından inerken, baktığı her yerde ağaçlarda, çalılıklarda saklanan maymunlar görmeye başlamış.

“Tanrım! Bu gece bir sürü maymun var” demiş. Hep oradaydılar, sadece kendisi onları reddetmemişti ama bugün onları reddetmek zorundaydı. Eve vardığında, bunun gerçek olup olmadığına inanamamış: Bir maymun topluluğu her tarafta yüzünü gözünü şekilden şekle sokuyormuş. “Önce yıkanayım, belki bunun faydası olur” demiş adam.

Hiçbir şeyin faydası olmayacaktı. Yıkanırken maymunlar banyodaymış. Padmasana (lotus) pozisyonun oturmuş, gözlerini kapamış ve... maymun, bir tane de değil, bütün maymun topluluğu! Küçük bir mantrayı, Om mani padme hum mantrasını, bir kez bile tekrarlayamamış. Maymunlar sürekli oradaymış. Bütün gece denemiş: Tekrar banyo yapmış, yeniden oturmuş ama o maymunlar.

Sabah olmadan tapınağa koşmuş. Bilge gülüyormuş ama adam gerçekten öfkeliymiş. “Gülmenin sırası değil. Komik mi?” demiş

“Sana hep mucize, sır, mantra veya başka bir şey bilmediğimi söyledim ama beni dinlemedin. Ben de yalan söylemek zorunda kaldım” demiş yaşlı adam.

“Yalan söylediysen, en azından maymunlar konusunda çeneni kapatabilirdin” demiş adam.

“Fakat maymunlar olmayınca mantra eksik kalıyor. Maymunlar sana dert mi oldu?” demiş bilge.

“Bana dert oldu!” demiş adam. “Sen yaşlı bir bilgesin ve ben seni ustam olarak kabul ettim, yoksa seni öldürürdüm.”

Bir şeyden zorla feragat ettiğinde -ve feragat kelimesinin kendisi bile kendine karşı kendini zorluyorsun demektir-, kendini bölüyorsun. Bütün feragat sende şizofren bir hal yaratır: bir taraf vazgeçiyor, öteki taraf daha da tutkulu bir hale geliyor; bölünüyorsun.

Dinlerin hepsi suçlu, çünkü bütün insanlığı böldüler. Ancak doğalsan bir olabilirsin.

Soruyu soranın sıkıntısını anlayabiliyorum. Fakat sıkıntı, onun son derece açık bir ayrımı anlamamış olması. Evet, benim sannyasin’lerim uzun zamandır bırakmaya çalıştıkları birçok şeyin, birçok alışkanlığın kendiliğinden kaybolduğunu görür. Hiçbir çaba göstermemişlerdir. Esasında o alışkanlıkları yeniden canlandırmak isteseler bile, bu imkânsız.

Fakat bu feragat değil, dönüşümdür.

Daha farkına vardıkça, daha doğal, daha sessiz, kendinle daha barışık oldukça -savaşmadan, derin bir bırakma hali içinde-, anlamsız alışkanlıkları görmeye başlarsın; ve onları devam ettirmek imkânsızlaşır. Sen onları yapmayı bırakmış değilsindir, tersine: sen sadece bir gün... Ne oldu? Günün yirmi dört saati birlikte olduğun belirli bir alışkanlık, günlerdir yoktur, hatırına bile gelmemiştir.

Üniversitede benim okulumda sigara tiryakisi bir profesör vardı.

Doktorlar, karısı, çocukları ve bütün meslektaşları buna karşıydı, çünkü ciğerlerini yakıyor, sağlığına zarar veriyordu.

Doktorlar, “Eğer devam ederse, hiçbir ilaç işe yaramayacak. Uyandığın anda ilk şey sigara, gece son şey sigara, sürekli” dediler. Onu asla sigarasız göremezdin. Bir sigara bittiğinde, bitirdiği sigarayla başka bir sigara yakardı. Yanında asla çakmak taşımazdı; bütün ceplerinde yalnızca sigara taşırdı.

Bir gün öğretmenler odasında oturuyordum. Bir sandalye, hiç çaba göstermeden, benim sandalyem olmuştu. Rastlantı eseri ilk gün içeri girdiğimde o sandalye boştu ve ona oturdum. O sandalye yavaş yavaş benim sandalyem olarak bilinmeye başladı. Öğretmenler odasında kimsenin özel sandalyesi yoktu. Orası ortak kullanıma yönelik bir odaydı ve profesörler istedikleri sandalyeyi kullanabilirdi ve öyle de yapıyorlardı.

Sadece o sandalye benimdi, çünkü dedikodularıyla ilgilenmediğim, filmlerle ilgilenmediğim, politikalarıyla ilgilenmediğim, dekanlık seçimini veya rektör yardımcılığı seçimini kimin kazanacağıyla ilgilenmediğim için insanlar bir şekilde benden korkuyorlardı. Hepsinin saçmalık olduğunu düşündüğümü açıkça biliyorlardı. Bu yüzden sadece o sandalye de değil, beş sandalyem vardı: iki sandalye bu yanda, iki sandalye öteki yanda. Ancak arada bir birisi gelir, korku içinde, “Oturabilir miyim?” diye sorardı. Ben de, “Sorun yok” derdim.

Bir gün bu adam geldi ve elinde sigarasıyla adeta sarsılıyor, titriyordu. Hâlâ gözümün önünde; parmakları yanmıştı, dudakları yanmıştı. “Evet, oturabilirsin” dedim. “Bir yardımım dokunabilir mi? Bir yardımda bulunabileceğimi düşünmedikçe kimse gelmez.”

“Tek bir şey” dedi. “Sigarayı bırakmak istiyorum. Doktorlarım peşimde, ailem peşimde, arkadaşlarım peşimde; herkes kızıyor. Bırakmak istemediğimden değil, her şekilde denedim ama sigarasız yapamıyorum. Sigarasız birkaç dakika bile oturamıyorum. Sigara yüzünden öleceğim kesin. Bana yardım edebilir misin?”

“Evet, yardım edebilirim” dedim. “İlk olarak doktorlara, arkadaşlarına, karına, ebeveynlerine, çocuklarına, ‘Ben sigara içeceğim ve siz bana bırakmamı söylemekten vazgeçeceksiniz. Yeterince dinledim ve eğer susmazsanız, evden gideceğim’ diyeceksin.

“Benim evime gelebilirsin. Bu işe yarayacak, bu tehdit yeterli olur: ‘Sigaradan bahseden olursa, bu eve bir daha asla dönmeyeceğim’ diyeceksin. Onlara, ‘Artık uykumda da sigara içmeye başlayacağım’ diyeceksin; fakat bunu tamamen netleştir.”

“Ama” dedi, “nasıl bırakacağım?”

“Bırakmak zorunda değilsin” dedim. “Sen söylediğimi yap. Bırakma fikrini bırak; bu ilk adım. İkinci adım: sigarayı iç ama bilinçli ol” dedim.

“Ne demek istiyorsun?” dedi.

“Paketi alırken, onu cebinden bilincinde olarak al. Nasıl yaptığını göster bana” dedim.

Paketi öylece çıkardı. “Bu, bilinçsiz. Bu hareketi yaparken uyanık değildin. Elin, paket, paketin ağırlığı, paketin verdiği his, paketin özelliği; buna uyanık olmalısın. Yanımda dene” dedim.

Denedi. “Farklı geliyor” dedi.

“Bu iyi” dedim. “Şimdi bir sigara çıkar, hep yaptığın şekilde değil. Uyanık ol. Sigarayı pakete her zaman yaptığın gibi değil, bilincinde olarak vur. Eğer normalde üç kez vuruyorsan, altı kez vur, zararı yok; ama bilincinde ol. Ağzına koy, biraz bekle, acele yok. Yanında çakmak taşımaya başla. Bekle, uyanık ol, sonra aynı şeyi çakmakla da yap. Sigarayı yak ama uyanık olmaya devam et.

“Sigarayı içmeye başla. Dumanı içine çek ama duman içine giderken, duman dışarı çıkarken uyanık ol. Buddha bunu sigarasız yapıyordu. O bunu saf havayla yapıyordu. Sen modern bir insansın, kirli havayla yapıyorsun, hepsi bu, zararı yok ama bilinç aynı olacak. Bunu ister sabahın taze havasıyla yap ister kirli sigara dumanıyla; fark etmez.

“Ayrıca ha iki yıl önce ölmüşşün, ha iki yıl sonra, ne önemi var? İki yıl daha yaşarsan ne yapacaksın? Daha çok içeceksin; o yüzden endişelenme. Bu insanlar sana daha çok eziyet edecekler, o yüzden bunu unut. Sigaradan vazgeçilmesi gerekmez, meydana gelen şeyin dikkatli bir şekilde anlaşılması gerekir.”

Gerçekten çok zeki bir insandı, çünkü bana 24 saat içinde, “Tamamen farklı hissediyorum. Aynı şeyi nefes alıp vererek de yapabilirim” dedi.

“Zararı yok. Sadece nefes alarak dene. Sigara kullanma ama sigarayı yanında tut. Huzursuzluk hissettiğin anda sigarayı çıkar ama yeni şekliyle” dedim.

Adam sadece yedi gün içinde nefesiyle Vipassana yapıyordu. “Sigarayı bırakmak zorunda mı kaldın?” diye sordum ona.

“Hayır” dedi, “onlar kendiliklerinden gittiler. Ve bu farkın-dalık sadece sigarayı bırakmama yardımcı olmadı, farkında olmadığım birçok yönde bana faydası dokundu.”

Meditasyon yapan kişi birçok alışkanlığın kendisini bıraktığını ama kendisinin onları bırakmadığını görecektir.

Bu yüzden emin bir şekilde tekrarlıyorum, benim din görüşümde feragate yer yoktur. Fakat bu senin aynı kalacağın anlamına gelmiyor.

Ben sana anlamsız her şeyi, gereksiz her şeyi, aptalca her şeyi, sırf alışkanlıktan yaptığın her şeyi, başkaları yapmamanı söylediği için misilleme olarak, tepki olarak yaptığın her şeyi ortadan kaldıracak potansiyel bir dönüşüm yöntemi veriyorum.

Evet, senden, eski benliğiyle ilişki kurmakta zorlanacak -doğal olarak, apaçık, çünkü eski benlik yolda bir yerde unuttuğun bir eski alışkanlıklar

demetinden başka bir şey değildi-

yeni bir insan doğacak. O alışkanlıklar demetini nerede bıraktığını bilmiyorsun.

Yeni benlik farkındalığınla keskinleşir, farkındalığınla temizlenir, farkındalığınla sürekli yenilenir.

Tek bir şey öğrenmeni istiyorum, o da farkındalık. Far-kındalık bütün sorunlarını halledecek. Farkındalık olmadan yaptığın her şey giderek daha çok problem doğuracak; senin doğandan giderek daha da uzaklaşacaklar ve onları çözüme kavuşturmak çok zor olacak, çünkü gerçek değiller.

Onları çözmekte başarılı olsan bile, hiçbir şey çözmedin; çarpıklığın başka bir yönde ilerlemeye başlayacak, başka bir şekil alacak. Aynı kapıdan girmeyebilir; başka bir kapı bulacaktır. Evinin senin bile bilmediğin bir sürü kapısı var.

Fakat ışıkla, içinde farkındalığın aleviyle, evini ilk kez bütün kapıları ve pencereleriyle tanıyorsun. Ev ışıklandığında, o zaman ben, “Bunu yap, şunu yapma” demiyorum. Gerek yok; sen yalnızca doğru neyse onu yapacaksın.

İnsanlar bana sürekli, “Ne doğru, ne yanlış?” diye soruyorlar. Cevabım şu: Farkındalıktan ortaya çıkan doğru, farkında olmamaktan ortaya çıkan yanlıştır. Eylemler doğru ya da yanlış değildir. Çıktıkları kaynak önemlidir.

Bölüm 7-Doğa var olan tek şeydir

Soru: Neden bütün dinler temel strateji olarak bastırmayı kullandı?

Din pek çok aşamadan geçti. Dinin ilk aşaması büyüydü; henüz kaybolmadı. Amerika'daki Kızılderililer hâlâ dinin ilk aşamasında yaşıyor; Güney Afrika'da, Hindistan'ın yerli halkı arasında din, büyücü bir Tanrı'ya kurban ritüelidir. Sana yardım etmesi, seni koruması için bir nevi rüşvettir. Yiyecek, gıda, süs eşyası olarak değerli gördüğün ne varsa, değerli olduğunu düşündüğün ne varsa, Tanrı'ya vermeye devam edersin.

Elbette onu alacak bir Tanrı yoktur; rahip alır. Rahip aracıdır, bundan kâr eder. En tuhafı da bu büyücü, törenci dinin en az on bin yıldır insan zihnini tutsak etmiş olmasıdır.

Bir sürü hata var; yüzde doksan dokuz hata. Örneğin, yağmurlar doğru zamanda yağmıyor. O zaman büyücü din bir kurban ayini yapacak ve Tanrı'nın şimdi mutlu olduğuna inanacak: Yağmurlar gelecek. Arada bir gelirler; ama ayini yapmayan ve Tanrı'ya şükretmeyen insanlara da gelirler. Tanrı'ya dua eden insanların düşmanlarına bile gelirler. O yağmurların onların ayiniyle hiç ilgisi yoktur ama ayinlerinin başarıya ulaştığını kanıtlar.

Ayin doksan dokuz kez başarısız olur; böyle olması kaçınılmazdır, çünkü havayla hiçbir ilgisi yoktur. Ayinle, senin ateş töreninle, mantralarınla bulutlar ve yağmur arasında bilimsel bir neden-sonuç ilişkisi yoktur. Rahip kesinlikle sömürdüğü insanlardan daha kurnazdır; gerçekte ne olduğunu gayet iyi bilir.Rahipler Tanrı'ya asla inanmadılar, unutma. İnanamazlar ama herkesten daha çok inanıyormuş gibi yaparlar. Yapmak zorundalar, bu onların mesleği. İnançları ne kadar kuvvetliyse, o kadar çok insanı çekebileceklerinden, rol yaparlar. Fakat ben bir Tanrı olduğuna inanan bir rahibe hiç rastlamadım. Nasıl inansın? Ayinin ancak ayda yılda bir, tesadüfen başarılı olduğunu her gün görüyor. Yüz seferin doksan dokuzunda başarısız olur. Fakat onun zavallı insanlar için açıklamaları vardır: Ayin doğru şekilde yapılmadı, ayini yaparken saf düşüncelerle dolu değildin. Şimdi, kim saf düşüncelerle dolu ve saf düşünce ne?

Bu çok doğal... Örneğin, bir Cayna ayininde insanların oruç tutması gerekir. Ve ayini yaparken yiyecek düşünüyorlar; bu, saf olmayan bir düşüncedir. Şimdi, yiyecek düşünen aç bir insan; bunun nasıl saf olduğunu anlayamıyorum. Bu tam olarak doğru düşüncedir. Aslında o anda ayini yaparak yanlış bir harekette bulunuyor; bir restorana koşması gerek!

Fakat rahibin senin ayininin başarısız olmasına ilişkin çok basit bir açıklaması var: "Tanrı asla hata yapmaz, o daima seni korumaya hazırdır. O geçindiren, yaratan, koruyandır; seni asla hayal kırıklığına uğratmayacaktır. Fakat sen duanı ederken veya ayin yaparken onu hayal kırıklığına uğratıyorsun: Saf olmayan düşüncelerle dolusun." Ve insanlar rahibin haklı olduğunu bilir. Yiyeceği düşünüyorlardı veya güzel bir kadın geçmişti ve onun güzel olduğu düşüncesi ve onu elde etme fikri ortaya çıkmıştı... Düşünceleri attılar ama çok geçti; arzu çoktan oluşmuştu.

Bu yüzden düşüncelerinin saf olmadığını herkes bilir. Şimdi, ben saf olmayan hiçbir şey görmüyorum. Güzel bir kadın bir aynanın yanından geçerse, o da güzel kadını yansıtacaktır. Ayna saf değil midir? Senin zihnin bir aynadır, sadece yansıtır. Ve zihnin etrafında olup biten her şeyin bilincindedir. Yorum yapar, sürekli bir yorumda bulunuyor. İzlersen, şaşarsın; daha iyi bir yorumcu bulamazsın.

Zihin kadının güzel olduğunu söyler ve eğer sen güzelliğe arzu duyuyorsan, ben bunda yanlış bir şey görmüyorum. Çirkinliğe arzu duyuyorsan, o zaman bir şey yanlıştır, o zaman sen hastasın. Güzelliğin takdir edilmesi gerekir. Güzel bir tablo görseydin, ona sahip olmak isterdin.

Güzel herhangi bir şey gördüğünde, onun hemen yanında şu fikir de gölge gibi gelir: “Keşke bu güzel şey benim olsaydı.” Şimdi, bunlar doğal düşüncelerdir.

Fakat rahip, “Yağmur, senin saf olmayan düşüncelerin yüzünden gelmedi” der ve sen kesinlikle savunmasızsındır. Bunu bilirsin; kendinden utanırsın. Tanrı daima haklıdır. Fakat yağmurlar geldiğinde, aklından o zaman da bu düşünceler geçiyordu; sen tam olarak aynı kişiydin. Karnın açsa, yemeyi düşünüyordun; susuzsan, suyu düşünüyordun.

Bu fikirler yağmurlar geldiğinde de aklına geliyordu, kötü düşüncelere kimse aldırmıyor. Rahip seni, dünyevi zevklerden uzak yaşamını, derin ibadetini övmeye başlar: “Tanrı seni duydu.” Egon o kadar tatmin olmuştur ki, “İyi de saf olmayan düşüncelere ne oldu?” diyemezsin. Başarıya ulaştığında ve Tanrı duyduğunda saf olmayan düşüncelerden bahsetmeyi kim ister? Fakat doksan dokuz keresinde kimse duymaz; gökyüzü boş kalır, hiçbir cevap gelmez. Fakat büyücü din devam eder.

Büyünün kullanıldığı din, en ilkel dindir ama kırıntıları ikinci aşamada kalır, çok belirgin bir sınır yoktur. İkinci aşama sahte dindir: Hinduizm, Hıristiyanlık, Yahudilik, Caynacılık, Budizm, Sihizm; ve hepsinin içinde üç yüz tane “izm” var. Bunlar sahte dinlerdir. Büyücü dinden biraz daha ileri gitmişlerdir.

Büyünün kullanıldığı din basit bir biçimde ayinseldir. Tanrı’yı sana yardım etmeye ikna etme çabasıdır. Düşman ülkeyi istila edecek; yağmur gelmiyor veya çok fazla yağmur geldi ve nehirler taştı, ekinlerin mahvoldu. Ne zaman bu gibi sıkıntıların olsa, Tanrı’dan yardım istersin. Fakat büyücü din senin için bir disiplin değildir. Bu nedenle büyücü dinler baskıcı değildir; henüz senin dönüşümünle, değişiminle ilgili değildirler.

Sahte din dikkati Tanrı’dan sana kaydırır.

Tanrı merkezde kalır ama silikleşir. Büyücü dine mensup insan için Tanrı çok yakındır; kişi O’nunla konuşabilir, onu ikna edebilir. Sahte din Tanrı fikrini taşımaya devam eder ama şimdi Tanrı uzaktadır, çok ama çok uzakta. Artık ona ulaşmanın tek yolu ayinler değil, yaşam tarzında hatırı sayılır bir değişimdir. Sana şekil vermeye ve değiştirmeye başlarlar.

Büyücü dinler insanları olduğu gibi bırakır, o yüzden bu dinlere inananlar daha doğal, daha az sahte ama daha ilkel, daha gelişmemiş, daha kültürsüzdür. Sahte dinlere mensup insanlar daha gelişmiş, daha kültürlü,

daha eğitimlidir. Onlar için din yalnızca bir ayin değildir; bütün yaşam felsefeleridir.

Senin sorun burada, dinin ikinci aşamasında geliyor. Bütün dinlerin bastırmayı temel strateji olarak kullanmasının nedenini soruyorsun. Bastırma olgusunun anlaşılması çok önemlidir; çünkü bütün dinler birbirinden her yönden ayrılırlar, başka dinlerin hepsine her bakımdan karşıdırlar.

Bastırma hariç, hiçbir din hiçbir konuda birbiriyle anlaşamaz. Dolayısıyla bastırma ellerindeki en büyük araç gibi görünüyor. Onunla ne yapıyorlar? Bastırma insanı esaret altına sokma, insanlığı psikolojik ve ruhsal yönden köleleştirme yöntemidir.

Sigmund Freud bastırma olgusunu keşfetmeden uzun zaman önce, dinler onu zaten beş bin yıldır, üstelik başarılı bir şekilde kullanıyordu. Yöntem basittir, yöntem seni kendine düşman etmektir; ama mucizeler yaratır. Bir kez kendi aleyhine döndüğünde, pek çok şeyin gerçekleşmesi kaçınılmazdır.

Önce, zayıf düşeceksin. Bir daha asla o eski kuvvetli insan olmayacaksın. Evvelce tektin; şimdi sadece iki değil, birçok kişisin. Önceden bütün olarak tek bir varlıktın, şimdi bir kalabalıksın. Bir parçadan babanın sesi senin içinde konuşuyor, annenin sesi başka bir parçadan konuşuyor; ve artık ikisi de hayatta olmasa bile, senin içinde hâlâ birbirleriyle kavga ediyorlar. Bütün öğretmenlerin senin içinde bölümlere sahip ve karşılaştığın rahiplerin hepsi, bütün keşişler, bütün velinimetler, ahlakçılar, hepsi senin içinde yerler, kendi kalelerini edindiler.

Etkilendiğin herkes içinde bir parça haline geldi. Artık okuduğun kitaplara, bilim kurgu gibi dini kurgudan ibaret kutsal kitaplara dayanarak çok sayıda insansın: ölü, diri, kurgu. Kendi içine baktığında, kendini böyle büyük bir kalabalığın içinde kaybolmuş bulacaksın. Bu koca kalabalığın içinde kendini tanıyamazsın. Hangisi senin asıl yüzün? Hepsi senmişsin gibi davranıyorlar, hepsinin seninki gibi yüzleri var, seninle aynı dili konuşuyorlar ve hepsi de birbiriyle kavga içinde. Savaş alanına dönüşmüşsün.

Tekil bireyin kuvveti kaybolur. Evin kendine karşı bölünür, hiçbir şeyi bütünlükle yapamazsın: İçindeki bazı parçalar ona karşı, bazı parçalar ondan yana ve bazı parçalar da tamamen ilgisiz olacak. O şeyi yine de yaparsan, karşı olan parçalar sana yanlış yaptığını söyleyip duracak; kendini

suçlu hissetmene neden olacaklar. İlgisiz kalan kısımlar kutsal rolü yapacak, sana anlamayan bu insanları dinlediğin için üçüncü sınıf olduğunu söyleyecekler.

Dolayısıyla ister bir şey yap ister yapma, her durumda suçlanacaksın. Hep bir ikilem içindesin. Ne tarafa hareket edersen et bozguna uğrayacaksın ve varlığının esas kısımları daima sana karşı olacak. İşleri hep azınlık desteğiyle yapacaksın. Buda kesinlikle çoğunluğun intikam alacağı anlamına geliyor; ve alacak. Sana, “Bunu yapmamış olsaydın, şunu yapmış olabilirdin. Bunu seçmemiş olsaydın, şunu seçmiş olabilirdin. Fakat sen bir aptalsın; dinlemiyorsun. Şimdi acı çek, şimdi pişmanlık duy” diyecek. Fakat sorun hiçbir şeyi bütünlük içinde yapa-mamandır; o zaman daha sonra seni suçlayacak, sana aptal, geri zekâlı olduğunu söyleyecek kimse yoktur.

O yüzden birinci şey: Sahte dinler bütünlüğü, tamlığı, insanın kuvvetini yok ettiler. insanları köleleştirmek istiyorsan, bu çok gereklidir; kuvvetli insanlar esaret altına alınamaz. Üstelik bu son derece incelikli, psikolojik ve ruhsal bir köleliktir. Kelepçelere, zincirlere ve hücre duvarlarına ihtiyacın yok; sahte dinler çok gelişmiş düzenler oluşturdular. Ve doğduğun andan itibaren çalışmaya başlarlar; tek bir anı bile kaçırmazlar.

Hinduizm’de brahman doğduğu anda çocuğu tutar ve ilk işi bir doğum haritası çıkarmaktır; ve çocuğu hayatı boyunca izleyecektir. Her önemli olayda rehberlik etmek üzere hazır bulunur: Evlilik konusunda o karar verir, ölüm konusunda o karar verir. Ölümden sonra ailenin ilk konuğu o olacaktır; çünkü Hinduizm’de ölümden sonraki üçüncü gün ziyafet verilir. Merhumun ruhunu teselli etmek için bütün brahmanlar, akrabalar ve arkadaşlar ziyafete gelir. Rahip boynunu ellerinin arasına alır ve öldüğünde bile bırakmaz.

Hinduizm’de bir ölümden sonra her yıl ölü için dua ettiğin bir festival ve tören yapılır: baban, ataların, bir bakıma temsil ettiğin herkes. Çok gelenekçi Hindu evlerinde bir aile ağacı bulunur.

Bizim evde de bir tane vardı ama ben yaktım. Babam çok kızdı. “Sen bu insanları tamamen yaktın, kimse kızmıyor, ben sadece haritayı yaktım. Hem duvarda asılı durmasının anlamı ne?” dedim.

“Fakat” dedi, “sana niye dert oldular?”

“Bana dert oluyorlardı” dedim. “Her gün bütün bu ölüleri düşünmek bile dertti. Günde iki-üç kez bu odadan geçmem gerekiyor ve bu ağaç -

nesiller!”

Artık yapabileceği hiçbir şey olmadığından, hatırlayabildiği kadarıyla yeniden yazmaya başladı. Benimle birlikte yaşamaya Pune’ye geldiğinde, “Fazla bir şey hatırlamıyorum -sen bütün ağacı yok ettin- sadece babamın babasını ve onun babasını, sadece dört kuşak gerisini hatırlıyorum” dedi.

“Bu kadarı yeter, hatta buna bile gerek yok” dedim. “Bu insanları ve isimlerini ne yapacağız? istersen bir ağaç yapıp başka isimler koyarım; o da aynı şekilde geçerli olur.”

Bana yalvarıyordu: “Lütfen bu kâğıdı yok etme, en azından dört kuşak var. Sen beşinci nesilsin ve sonra erkek kardeşlerim var ve onların çocukları ve onların çocukları; kız kardeşlerim var ve onların çocukları.” Ağacı yeniden yapıyordu.

“Boş yere vakit kaybediyorsun, çünkü onu ele geçirdiğimde tekrar yakacağım. Bütün bunların ne anlamı var?” dedim.

Fakat brahmanlar onu kullanır. Allahabad veya Benares’e gidersen, brahman aileleri vardır ve babanın gittiği aileye gidebilirsin. Kitaplarında babanın oraya şu tarihte gittiğini, şu kadar bağışta bulunduğunu, şu ayini yaptığını ve babanın babasının oraya gittiğini yazarlar. Böyle nesiller dolusu bilgiye sahipler, çünkü kuşaklardır senin ailenden insanlar oraya gidiyor. Şimdi sen de imzanı atar ve bunun parçası olursun. Sana binlerce yıllık kayıtları gösterirler, çünkü aileleri hep o işi yaptı. Ailenden bu kadar insanın oraya gittiğini öğrendiğinde çok heyecanlanırsın; yalnız değilsindir.

Atalarının bütün akışı devam etmekte ve bu brahman ailesi de rahipleri olarak onlara hizmet etmektedir. Ve her şeyi yazmışlar ve abartmışlar; çünkü seni bu şekilde sömürecekler:
Babanın babası on bin rupi bağışladı -bu bağış onların ailesine gider- ve onun babası da yirmi bin vermişti. Şimdi, sende hiçbir kayıt yok, hiçbir fikrin yok ve eğer vermezsen kendini çok zavallı hissedersin. En azından on bin verebilmelisin; babanın babası bunu vermiş ve ailenin ününü sürdürememen utanç verici görünür. Fakat ne verirsen ver, endişelenme; senin çocukların için binlerle yazılacak, çünkü onlar da oraya gidecek.

Bu insanlardan bütün aile ağacını elde edebilirsin. Babam için bunu yapmak zordu, çünkü Caynalar Allahabad veya Benares’de brahmanlara gitmez. Babanın ölümü gibi belirli ayinlerde, onun küllerini Ganj’a götürmek için gitmek zorundasın. Ve nesillerden beri bu işi yapan, binlerce yıldır senden önce gelen herkesin külleriyle ilgilenen aileye gidersin. Aile

seninle ilgilenir, bir kayıkla Ganj’a götürür ve Ganj’ın ortasında ayini yaparlar; orada külleri dağıtırlar.

Fakat Caynalar Ganj’a ve bu tip bir ayine inanmadığı için, babam şaşırmış durumdaydı; bir yolunu bulamadı. Caynalar kendi ağacını kendisi yapmak veya brahmana gitmek zorundadır, çünkü belli şeylerde brahmanlara bel bağlamak zorundadırlar. Caynacılık, Hinduizm’e ve temelde Brahmanizm’e baş kaldıran bir din olmasına rağmen, sonunda uzlaşmaya varmak zorundaydılar, çünkü brahmanlar olmadan çözemeyecekleri bin bir şey vardı.

Şimdi, doğum haritasını kim yapacak? Caynalar astroloji, astronomi, el falı gibi şeylerden hiç anlamadıklarından, sonunda anlaşmak zorundaydılar. Düğünlerde törenleri kim yürütecek? Brahman yapacak. Mantraların da ezberden okunması gerek; brahman bunu da yapmak zorunda. Ölümde, ateş cesedi yakarken mantraları kim sayıp dökecek? Bunu da brahmanın yapması gerek.

Böylece sonunda bütün başkaldırı ortadan kalktı ve Cay-nacılık bir alt kasta, bir alt dine, Hinduizm’in bir kolu haline geldi; ama felsefi olarak ikisi düşmandır. Caynalar içlerinden daha üstün olduklarını ve bu Brahmanları aynı başka hizmetçiler kiralamaları gibi belli işler için kiraladıklarını düşünürler. Brahmanlar da daha üstün olduklarını düşünürler: “Çünkü biz olmadan ne doğabilir ne de ölebilirsiniz.”

Bu sahte dinler senin içinde son derece gerekli bir karmaşa doğurdu.

Bir şey dinledim:

Bir politikacı, bir avukat ve bir rahip -üç eski dost-, hepsi yetmişlerini devirmişler ama her sabah yürüyüşe gider, parktaki bir banka oturur ve sadece kendilerinin bildiği şeylerin dedikodusunu yaparlarmış: eski güzel günlerin. Çoğu zaman atışmalar ve tartışmalar başlarmış. Bir sabah kimin mesleğinin birinci olduğunu tartışmaya başlamışlar.

Avukat, “Bu konuda sorun yok, benim mesleğim dünyadaki ilk meslekti, çünkü insanlar kavga ediyordu ve birisinin aracılık etmesi, pazarlık yapması, adaleti sağlaması, iki tarafa da adil davranması gerekiyordu. O yüzden hiç şüphesiz benim mesleğim önce geldi” demiş.

Rahip, “Fakat kavgayı kimin başlattığını biliyor musun? Rahip olmasa, neden kavga etsinler? Temel fikirleri veren ve insanların kafasında düşmanlık yaratan rahiptir. Bir kez bağlandıklarında, bir fikri saplantı haline

getirdiklerinde, kavga etmeye hazırdırlar; yoksa neden kavga etsinler?" demiş.

Politikacı gülmüş, "Bir bakıma ikiniz de haklısınız ama asıl durumun farkında değilsiniz. Her şeyden önce neden insanlar sizin fikirlerinizi, felsefelerinizi, teolojilerinizi kabul etti? Bizim yüzümüzden. Güç istemini biz yarattık. Elbette doğru fikir başarıya ulaşacak ama bütün başarı, güç, bir yere ulaşma, bir şeye erişme, muzaffer olma fikrini biz yarattık" demiş.

Ancak bir güç istemi varsa, hedefe ulaşabilmek için "doğru" felsefeye, "doğru" teolojiye, "doğru" dine ilgi duymaya başlarsın. Ve daima "Biz haklıyız, siz nereye gidiyorsunuz?" diyen başkaları vardır. Bütün dinler, "Bizim dışımızda herkes hatalı" diyor.

Sahte dinler insanı, onun içsel bütünlüğünü bozdu. Sayısız uydurma ideoloji yaratarak toplumu altüst ettiler. İdeoloji ve teolojilerine bakarsan, şaşarsın. Gülersin: "Büyük düşünürlerin bu konularla ilgilenmesi nasıl mümkündü?" Ortaçağda büyük bir teolog olan Thomas Aquinas -Hıristiyan teologları arasında belki de en önemlisi- gibi insanlar, bir iğnenin başının üzerinde kaç meleğin durabileceği konusuyla çok ilgiliydi. Meleklerin ağırlığı yok ve fiziksel bedenlere de sahip değiller ama yine de bir sınır olmalı; iğnenin başında kaç tanesi durabilir?

Thomas Aquinas orada kaç meleğin durabileceğini ele alırken sayfalar harcadı; ve yalnız değildi. Bu soru Ortaçağ boyunca merak konusu olmaya devam etti. Bu, hemen çözülmesi gereken büyük bir dini sorundu. Bu konuyu bu kadar acil yapanın ne olduğunu bilmiyorum. Belki öldükten sonra melek olacaklarını ve bir iğne başının üzerinde durmak zorunda kalacaklarını düşünüyorlardı. Sorun neydi? Fakat durum bütün teolojilerde böyle.

Mahavira yedi cehennem ve yedi cennete inanıyordu. Gautam Buddha ortalıkta dolaşmaya, ders vermeye ve insanları etkilemeye başladığı sırada kendisi yaşlanmıştı. Hepsi Mahavira'yı duymuşlardı ve Buddha'ya, "Mahavira böyle diyor, ne diyorsun?" diye soruyorlardı. Birisi, "Mahavira yedi cehennem ve yedi cennet olduğunu söylüyor. Ne diyorsun?" diye sordu.Buddha, "Hiçbir şey bilmiyor. Yetmiş yedi cehennem ve yetmiş yedi cennet var" dedi. Şimdi, kanıtlanacak ve çürütülecek hiçbir şey yok. Kime inanmak istediğin sana bağlı.

Aynı soru Buddha'dan da genç olan ve tartışma alanına yeni giren Ajit Keshkambal'a da soruldu. "Bu insanlar kesinlikle haklı. Yedinciye kadar

Mahavira haklı; yetmiş yedinciye kadar da Buddha haklı ama gerçekte yedi yüz yetmiş yedi cehennem ve yedi yüz yetmiş yedi cennet var; çünkü hepsini araştırdım. O zavallı insanlar, araştırdıkları her neyse yanılmıyorlar ama bunun son olduğunda ve en sona geldiklerinde ısrar ederlerse, o zaman yanılıyorlar. 'Biz bu noktaya kadar gelebildik' derlerse sorun yok" dedi.

Şimdi Ajit Keshkambal gerçekten olağanüstü bir mizah duygusuna sahipti; şaka yapıyordu. Fakat Buddha ne yapıyordu? O çok ciddiydi; ama bana göre o da şaka gibi geliyor. Mahavira ne yapıyordu? O daha da ciddiydi ama böyle konularda ciddi olmak... Hiçbir kanıt veremezsin ama insanlarda fikir ayrılığı doğurur. Şimdi birkaç kişi Cayna oldu, birkaç kişi Budist oldu ve birkaçı da Ajit Keshkambal'ı izledi ama harika bir mizah duygusuna sahip olduğu için Keshkambal'ın dini yok oldu; insanlar ciddi bir şey istiyordu ve çok geçmeden bu adamın ciddi olmadığını fark ettiler.

Ciddi olmayan birine nasıl inanırsın? Aslında benim anlayışım, Ajit Keshkambal'ın diğer ikisinden daha samimi olduğudur. Bu teoloji mesleğini gülünecek bir şey haline getiriyordu. "Bu saçmalıkların hepsini bırakın! Sizi ne ilgilendirir?" diyordu.

Böylece sahte dinler bireylerde karmaşa doğurdular, toplumda karmaşa doğurdular ve ikisini de sömürdüler.

Eğer Müslümanlar varsa, o zaman Hindular birlik olur, o zaman Hıristiyanlar birlik olur. Aynı Rusya ve Amerika gibi; ikisinin de barıştan bahsedip durmasına rağmen, nükleer silah yapımını kimse durduramaz. Kimse bir Üçüncü Dünya Savaşı istemez, çünkü bunun herkesin işini bitireceğini herkes anlar. Eğer gerçekleşirse, kesinlikle aptalca bir savaş olacak, çünkü bir savaş ancak birisi kazanacak ve birisi kaybedecekse anlamlıdır. Fakat üçüncü bir dünya savaşında kimse yenilmeyecek ve kimse muzaffer olmayacak; herkes ölecek. Geride "Biz kazandık" diye açıklama yapacak, duyuru yapacak kimse kalmayacak.

Fakat iki taraf da diğerinin bunu yapmasından korktuğu için -böyle olunca sen yapmak zorundasın- hâlâ sürekli bütün kaynaklarını nükleer silahlara akıtmaya devam ediyorlar. Diğeri de senin gibi, insan; sen bunu yapıyorsan, diğeri de yapmak zorunda. Şimdi, bu nerede duracak?

Aynı şey dinlerde oldu. Hepsi bilmeden birbirlerine yardım ettiler. Hindular, Müslümanlara karşı birleşti; Hıristiyanlar Yahudilere karşı birleşti; Yahudiler Hıristiyanlara karşı birleşti. Bütün dünya savaş alanına

döndü. İnsan içinde savaş alanına dönüştü ve dünya dışarıda savaş alanı haline geldi. Kullanılan strateji, bastırmaydı.

Bastırma bütün bunları ve daha fazlasını nasıl yapabilir? Bastırma basitçe şu demektir: Doğanın düşmanın olduğunu hatırla; ona karşı savaşmak zorundasın, onu öldürmek zorundasın, onu yok etmek zorundasın, onun üzerine çıkmak zorundasın; ancak o zaman kutsalsın.

Şimdi, bu imkânsız. Bugüne kadar kimse doğanın üzerine çıkamamıştır. Nerede olursan ol, doğanın içindesin. Evet, kendini sakatlayabilir, uzuvlarını kutsal kitapta verilen ölçülere göre kısaltabilirsin, acı çekebilirsin, kendine istediğin kadar eziyet edebilirsin ama doğanın dışına çıkamazsın. Doğa var olan her şeydir; ötesi yoktur. Ötesi doğanın içindedir, dışında değil.

O yüzden doğayla savaşanlar asla onun ötesine geçemez. Ve sürekli başarısızlıkları onları mutsuz yapar, zihinsel olarak dengesiz yapar, psikolojik olarak akıl hastası yapar. Bunların hepsi rahip için iyidir; rahip senden faydalanır. Bütün işi sana yardım etmektir ama o sana yardım etmeden önce, yardıma ihtiyaç duyduğun bir duruma sokulman gerekir.

Hindistan'da Batı'da eğitim görmüş ve Freud ekolünden, Jung ekolünden, Adler ekolünden veya Assagioli ekolünden pek çok psikolog ve psikiyatrla karşılaştım. Ortak bir yanları vardı: Hepsi bana karşıydı. "Ana fikri görebiliyor musunuz? Hepiniz birbirinize karşısınız ama bir konuda anlaşıyorsunuz: Hepiniz bana karşısınız. Neden? Çünkü ben mesleğinizi tamamen yok edebilirim" dedim onlara. Meslek ortadan kalktığında Freudçu da Adlerci kadar, Jungçu kadar mağdur olacak.

Ben insanı yeniden bütün yapabilirim. Onu bütünleşmiş, merkezlenmiş, oturmuş varlığına yeniden kavuşturabilirim.

Psikolog değilim; psikolojik bir problemi tedavi etmiyorum, çünkü bana göre o problemler üretilmiş problemlerdir. Problemi üretiyor, sonra da çözümle geliyorlar. Sorun üretmek çok kolaydır. Ne kadar kolay olduğunu görsen şaşarsın...

Profesörlerimden biri. Ben psikoloji öğrencisiydim, o da ünlü bir psikologdu. Bir gün ona, "Psikologların uğraştığı problemlerin hepsi, onlar tarafından üretilmiştir" dedim.

"Bunu kanıtlaman gerekecek" dedi.

"Kabul edildi" dedim.

Ertesi gün kanıtladım. Bana karşı çok sevgi dolu olan karısına gittim -kendisi de beni çok severdi- ve ona, “Benim hatırım için, bir kerecik bir şey yapman gerek” dedim.

“Neymiş o? Söyle bana. Yapabileceğim bir şeyse, yaparım” dedi.

“Tek bir şey yap” dedim. “Sabah eşin kalktığında, sadece ona ‘Ne oldu? Solgun görünüyorsun. Gece uyuyamadın mı? Gözlerin kıpkırmızı’ de. Elini başına koy ve ‘Ateşin falan mı var?’ diye sor. Elbette bir şey söyleyecek. Söylediği şeyi bir kâğıda yaz -tam olarak ne dediyse- çünkü ben onu daha sonra alacağım.”

“Fakat bütün bunlar neyle ilgili?” dedi.

“Akşam anlatırım ama şimdi sadece bunu hatırla ve yarın sabah bunu benim için yap” dedim.

“Yapacağım. Oldu bil, inan bana” dedi.

Onun hemen yanında üniversitenin postane müdürü oturuyordu. Çok yaşlı ve çok iyi bir adamdı; yanına gittim ve bahçesinden konuştuk. Çiçeklere çok meraklıydı ama kimse bahçesini övmeye gelmezdi; bir tek ben vardım, o yüzden benden çok memnundu. “Bugün benim için bir şey yapman gerek” dedim.

“Ne? Her şeyi!” dedi.

“Profesör Mehta üniversiteye gitmek için evinden çıktığında çitin kenarında dur ve ‘Ne oldu? Hayalete benziyorsun! Bacakların titriyor’ de” dedim.

“Onunla ters bir şey mi oldu?” dedi.

“Hiçbir terslik olmadı. Fakat senin bunu söylemen ve yüz ifadenle de söylediğin şeyde ciddi olduğunu göstermen gerek. O da buna karşılık bir şey söyleyecektir; söylediği şeyi aynen kendi kelimeleriyle bir kâğıda yaz, ben sonra alacağım” dedim.

Profesör Mehta evinden bölüme gelirdi; arası aşağı yukarı bir buçuk kilometreyi bulan yol güzel olduğu için yürürdü. Yolun iki tarafında bahçeler ve profesörlerin evleri vardı. Bu sayede birkaç kişiyi, özellikle de eşleri ve birkaç küçük çocuğu, güvenilir olduğunu düşündüğüm herkesi hazırladım. Hepsi çok mutlu oldular, “Yapacağız” dediler.

Son olarak Profesör Mehta’nın bölüme girdiği yerde, ofisin önünde oturan hademe vardı. “Dhyananda, senden hiçbir zaman bir şey istemedim...” dedim.

“Bu doğru” dedi. “Herkes bana eziyet eder: ‘Dhyananda bunu getir, Dhyananda şunu getir.’ Profesörler bana eziyet eder; öğrenciler bana eziyet eder. Bu doğru; bir tek sen varsın. Bu iki yıl içinde, bir bardak su bile istemedin. Merak ediyordum. bu ender olur. O yüzden ne istersen yapacağım.”

“Bunu yapman lazım” dedim. “Profesör Mehta buraya geldiğinde, ayağa kalk ve ‘Düşeceksiniz. Titriyorsunuz. Ne oldu?’ diyerek onu tut.”

“Fakat bu doğru mu?” dedi.

“Hayır, doğru değil ama doğruymuş gibi yapman lazım” dedim.

“Tamam” dedi. “Benden hiçbir zaman bir şey istemedin. Elimden geleni yapacağım.”

Ertesi gün bütün kâğıtları topladım, çünkü profesörün peşinden gidiyordum. O benim önümdeydi. Ve Dhyananda gerçekten hain bir saldırıda bulundu. Öyle bir sarstı ki profesör düştü! Ona yardım etmem gerekti; birlikte onu içeri aldık. “Oturamayacağım, beni kanepeye yatırın” dedi. Onu kanepeye yerleştirdik. Ben koşup bir yastık ve battaniye getirdim, çünkü titriyor, terliyordu.

“Ne oldu?” diye sordum.

“Tuhaf bir şekilde ateşim var gibi. Dün gece yatağa girerken her şey yolundaydı. Fakat şimdi başım hiç olmadığı kadar ağrıyor ve bütün vücudumun titrediğini hissediyorum. Doktoru çağırın. Dhyananda olmasaydı, düşüp bacağımı kıracaktım” dedi.

Aslında Dhyananda yüzünden düşecekti. Dhyananda eğitimsiz bir adamdı ve gerçekçi yaptı! Doktoru çağırdım ve ona, “Çok ciddi olmak zorundasın. Hiçbir sorun yok, sadece girdiğim bir iddiayla ilgili; o yüzden bana bir iyilik yap, çok ciddi ol” dedim.

Doktor çok ciddiydi; orayı burayı muayene etti ve “Bay Mehta, en az üç ay yataktan çıkmadan dinlenmeniz gerek” dedi.

“Üç ay yatak istirahatı! Fakat ne oldu?” dedi Bay Mehta.

“Size söyleyemem. Eşinizle konuşacağım” dedi doktor.

“Lütfen benim için bir şey yapın” dedi Profesör Mehta. “Beni arabanızla eve götürün, çünkü tekrar yürüyemeyeceğim. Bir buçuk kilometre.”

Her gün yürüyordu, gelip gidiyordu, çünkü yürümeyi seviyordu; yürümekten keyif alıyordu ama, “Şimdi yürüyeme-yeceğim” dedi. Bana, “Rektör yardımcısına git ve ona berbat durumda olduğumu söyle; doktor üç

ay diyor. Ne olacağını bilmiyorum, dolayısıyla ona eğer birkaç gün gelmezsem, kay-gılanmayıp yerime başka birisini koymasını söyle” dedi.

Onu doktorun arabasıyla evine götürdük ve eve soktuk. Karısı kendini tutmaya çalışıyordu, yoksa kıkırdamaya ve gülmeye başlayabilirdi. Üstelik kocası gerçekten tamamen değişmişti. Doktor bir koluna girmişti, ben öteki koluna girmiştim, yürüyemiyordu bile. Onu yatağa yatırdıktan sonra doktora, “Karıma söyleyebilirsiniz” dedi.

Doktor, “Hazır olunca geleceğim. Önce gidip sizin için bazı ilaçlar hazırlayayım. Bu acil bir durum” dedi ve gitti.

Profesör Mehta, “Doktor sana bir şey söyledi mi?” diye sordu bana.

“Önce bu kâğıtlara bak” dedim.

“Ne kâğıdı? Onları sana mı verdi?” dedi.

“Hayır, önce oku” dedim. “Bu karına verdiğin ifade: ‘Gayet iyiyim, ne saçmalıyorsun?’ Bu sabah altıdaydı. Saat yedi buçukta postane müdürüne, ‘Evet, gece biraz huzursuzdu’ dedin.

Sonra Profesör Nand Dulare Vajpeyel’e, ‘Berbat bir gece geçirdim’ dedin. Bunlar senin ifadelerin. Sana hiçbir şey olmadı, ayağa kalkabilirsin. Üç ay dinlenmene gerek yok, üç dakikaya bile gerek yok; gayet iyisin.”

“Fakat” dedi, “terliyordum ve düşecektim.”

“Bunda bir şey yok” dedim. “Üzerine atlayıp düşmene neden olan Dhyananda’ydı. Sen düştüğünü zannettin. Bunu gerçekten iyi yaptı; ben ondan bu kadarını istememiştim ve bunu bu kadar iyi yapacağını da düşünmemiştim. O yüzden ayağa kalk!”

Hemen ayağa kaktı ve “Gerçekten mi? Doğru. Dün gece gayet iyiydim ve bu sabah da gayet iyiydim. Karım benimle konuştuğunda, ‘Gayet iyiyim. Sana ne oldu?’ dedim. Fakat herkes sormaya başlayınca, tuhaf bir şekilde ters bir şey olduğunu hissetmeye başladım. Küçük bir çocuk, ‘Amca, bacakların titriyor’ dedi ve ben kesinlikle bacaklarımın titrediğini hissettim, yoksa bu çocuk neden.?”

“Bu da çocuğun notu” dedim. “Bu insanların hepsi, erkekler, kadınlar, çocuklar, Dhyananda, doktor benimleydi. Senin iddianı kabul ettiğim için bütün bu olayı ayarlamam gerekti. Hastalığı yarattım. Bunu üç ay sürdürebilirdim, hatta ölebi-
lirdin.”

“Bunu inkâr edemem” dedi. “Başıma geleni görünce, üç ay yatakta kalsaydım ve sen çalışmanı denemeye devam etseydin, beni öldürebilirdin.”

“Din tamamen bu şekilde çalışıyor” dedim. “İnsanların zihinlerinde problemler yarat, o zaman nereye gidecekler? Rahibe gitmek zorundalar. O zaman rahip çözümü verir ve kendisine bunun için ödeme yapılır. Psikologların yaptığı da aynısı. Yüz vakadan doksanı insanlar tarafından yaratılıyor.”

Psikologların bunu kasıtlı yaptığını söylemiyorum ne de rahiplerin bunu bilerek yaptığını-, içtenlikle yapıyorlar; böyle olduğunu düşünüyorlar. Yaptıkları şeye inanıyorlar ve inançları bulaşıcı, dolayısıyla diğer insan da buna inanmaya başlıyor. Ve sonra çözümleri hazır; reçeteleri hazır.

Bir Freudçuya gittikten sonra bir Jungçuya, sonra bir Adler-ciye, sonra da Assagioli’ye gidersen, ne demek istediğimi anlayacaksın. Hastalığına dördü de farklı şekilde teşhis koyacak, çünkü kitapları farklı. Hepsi senin asıl probleminin bu olduğunu söyleyecek ve kimse kimseyle aynı fikirde olmayacak. Ve problem farklı olduğu için, haliyle çözüm de farklı olacak. Problem farklı olmak zorunda; yoksa Jung’un dünyada ne amacı var? Freud işi çoktan yaptı.

Bu yüzden Jung, Freud’dan ayrıldı. Hadiseyi gördü: Freud’la en fazla büyük bir Freudçu olacaktı ama asla kendi başına bir birey olamayacaktı. Freud’un yaptığı şeyi yapabilirdi. Jung bunu yapmaya başladı ve gayet de başarılıydı. Adler de aynı şekilde kaçtı. Eğer Freud her şeyi sekse bağlıyorsa, Adler de her şeyi egoya bağladı.

Doğal olarak çözümleri farklı, çünkü problemi farklı şekilde ortaya çıkarıyorlar. Ve onların çözümlerine uyarak şans eseri başarılı olursan, onların terapisi başarılı oluyor, sen değil. Fakat başarısız olursan, sen başaramamış oluyorsun; kurallara tam anlamıyla uymadın. Psikanaliz ve başka bir ekolün kurallarına uymak aslında zor bir iş.

Üç yıl psikanalize ihtiyacın olabilir ve üç yılın sonunda psikanalizden kafan öncesinde olduğundan daha karışık, daha altüst olmuş bir halde çıkabilirsin. Şimdi başka birinin yardımına ihtiyacın var. Şimdi hayatın boyunca yardıma ihtiyaç duyacaksın. Hayatları boyunca psikanaliz yapılan, bir psikanalistten öteki psikanaliste giden insanlar var.

Aynı şey dinler için de geçerliydi. Baskıyla problemi yarattılar.

Aslında psikoloji dinlerin, sahte dinlerin ektiğini kullandı; psikologlar mahsulü topluyorlar. Psikolog gerçekte modern rahiptir ve aynı zeminde,

aynı stratejiyle sömürür. Binlerce yıldır rahip zemini hazırladı ama insanlar rahipten usandığı için yeni bir bilimin ortaya çıkmasından çok memnundular. Bilim de değil, sadece bilimsel jargon.

Dolayısıyla rahibe giden insanlar eğer eğitimli, kültürlü ve çok yönlüyseler şimdi psikanaliste gidiyorlar, aynı insanlara. Eğitimsiz olanlar rahibe gitmeye devam ediyor. Rahip daha ucuz ve daha az zararlı, çünkü kelimeler konusunda o kadar akıllı değil: bilinç, süper bilinç, bilinçaltı, bilinçdışı, kolektif bilinçdışı, kozmik bilinçdışı, kozmik bilinç. Zavallı rahibin bu kadarına gücü yetmez.

Psikanalist ve jargonu tarafından hipnotize edilebilirsin. Psikanalistin onu destekleyecek tezleri vardır ve söylediği şey bir bakıma doğrudur: Baskılandın ama bu iş din tarafından yapıldı. Din seksi kınadı, yiyeceğe tutkunluğunu kınadı -keyif alabileceğin her şeyi kınadı-, müziği kınadı, sanatı kınadı, şarkı söylemeyi ve dans etmeyi kınadı. Dünyaya baktığında ve bütün dinlerin bütün kınamalarını bir araya getirdiğinde, bütün insanlığı kınadıklarını göreceksin. Kınanmamış tek bir santim bırakmadılar.

Evet, her din payına düşeni yaptı, çünkü insan soyunun tamamını bütünüyle kınarsan, kolayca delirebilir. Orantılı yapmak zorundasın ki kınansın, suçluluk duysun, suçluluğundan kurtulmak istesin ve senden yardım almaya hazır olsun. Senden kaçmasın veya okyanusa atlayıp kendini öldürmesin diye onu çok fazla kınanamamalısın. Bu meslek açısından iyi olmaz.

Aynı eski günlerdeki köleler gibi. Yiyecek verilir ama fazla kuvvetlenip isyan çıkarmasınlar diye yeterince verilmez ve ölmesinler diye de çok az verilmez; yoksa zarar edersin. Belli bir miktar verirsin: Yaşamla ölüm arasında bir yerde asılı tutarsın; yaşamaya ve senin için çalışmaya devam ederler. Ancak o kadar yiyecek veriliyordu, daha fazlası değil; aksi takdirde çalıştıktan sonra enerji kalırdı ve o enerji de devrime dönüşebilirdi. Başkaldırmaya başlayabilirlerdi; birleşmeye başlayabilirlerdi, kendilerine yapılanı görmeye başlayabilirlerdi.

Aynısı dinler tarafından yapıldı. Her din insanoğlunun başka bir bölümünü aldı ve onu kınadı ve bu yılla suçluluk hissetmesini sağladı. Senin içinde suçluluk bir kez oluşturuldu mu, rahibin pençelerinin arasındadır demektir. Artık kaçamazsın, çünkü senin bütün utanç verici kısımlarını temizleyebilecek olan, Tanrı’nın karşısına utanmadan çıkabilmeni sağlayabilecek olan yalnızca odur.

Rahip, Tanrı kurgusunu yaratır. Suçluluk kurgusunu yaratır. Bir gün Tanrı'nın karşısına çıkmak zorunda kalacağın kurgusunu yaratır: O yüzden temiz ol, saf ol ve O'nun karşısında korku ve utanç duymadan durabilecek bir halde ol.

Bütün olay kurmaca. Fakat bunun hatırlanması gerek: Bu sahte dinler için de doğru. Bütün dinler dediğimde, sahte dinleri kastediyorum; çoğul sahteliğin göstergesidir.

Din bilimsel hale geldiğinde, çoğul olmayacak; o zaman sadece din olacak ve işlevi sahte dinlerin tam tersi olacak. işlevi seni Tanrı'dan kurtarmak, seni cennet ve cehennemden kurtarmak, seni ilk günah kavramından kurtarmak, seni doğa ve senin ayrı olduğunuz fikrinden kurtarmak, seni her tür baskıdan kurtarmak olacak.

Bütün bu özgürlükle, doğal varlığının dışavurumunu, o her ne ise, öğrenebileceksin.

Utanç duymaya gerek yok. Evren senin bu şekilde olmanı istiyor, o
yüzden bu şekildesin. Evrenin sana bu şekilde ihtiyacı var; yoksa seni
değil, başka birisini yaratırdı.

O yüzden kendin olmaman bana göre dine aykırı tek şeydir. Hiçbir koşul, hiçbir sınır olmadan kendin ol; sadece kendin olduğunda dindarsın, çünkü sağlıklısın, bütünsün.

Rahibe ihtiyacın yok, psikanaliste ihtiyacın yok, kimsenin yardımına ihtiyacın yok, çünkü hasta değilsin, sakat değilsin, felçli değilsin. Özgürlüğün bulunmasıyla bütün o sakatlanmış-lık ve kötürümlük gitti.

Din tek bir cümleye sıkıştırılabilir: kendin olmak için tam özgürlük.

Kendini korkusuzca, olabildiğince farklı şekillerde ifade et; korkacak hiçbir şey yok, seni cezalandıracak veya ödüllendirecek kimse yok. Varlığını en hakiki haliyle, doğal akışı içinde ifade edersen, hemen -yarın değil, bugün, şimdi ve burada-ödüllendirileceksin.

Ancak kendi doğana karşı gelirsen cezalandırılırsın. Fakat o cezanın faydası olur; basitçe kendi doğandan uzaklaştığının, biraz yoldan çıktığının göstergesidir. Geri dön!

Ceza, intikam değildir. Hayır, ceza seni uyandırma çabasıdır yalnızca: Ne yapıyorsun? Bir yanlış var, bir şey sana karşı gidiyor. Bu yüzden acı var, kaygı var ve keder var.

Doğal olduğunda, kendini daha şanslı olan ağaçlar ve kuşlar gibi ifade ettiğinde -çünkü hiçbir kuş rahip olmaya çalışmadı ve henüz hiçbir ağaç

psikanalist olmayı düşünmedi-, varoluşun evin olduğunu hissedeceksin.
Ve din evde olmaktan ibarettir.

Bölüm 8-Tanrı çözüm değil problemdir

Soru: Tanrı'nın var olmadığına gerçekten inanıyor musun?

Tanrı'nın var olmadığına inanmıyorum, var olmadığını kesinlikle biliyorum. Ve "Tanrı'ya şükür" yok, çünkü Tanrı'nın varlığı o kadar çok sorun, sıkıntı yaratırdı ki, yaşamak neredeyse imkansızlaşırdı.

Bu konuya sana anlatacağım açıdan bakmamış olabilirsin; belki de kimse bu açıdan bakmayı denememiştir. Hıristiyanlar Tanrı'nın dünyayı yarattığını söyler. Esasında, yaratılış için Tanrı hipotezine ihtiyaç vardır. Dünya orada; biri onu yaratmış olmalı. Her kim yarattıysa, o yaratıcı Tanrı'dır. Fakat çıkarımı görüyor musun? Eğer dünya yaratıldıysa, o zaman evrim olamaz. Evrim yaratımın devam ettiği anlamına gelir.

Hıristiyan hikâyesini düşün: Tanrı dünyayı altı günde yarattı ve sonra yedinci gün dinlendi; o günden beri de dinleniyor. Yaratımın tamamı altı günde tamamlandı. Şimdi, evrim olasılığı nerede? Yaratılış "bitti" demektir! Nokta kondu. Altıncı gün, nokta; ve ondan sonra evrim imkânı yok.

Evrim yaratılışın tam olmadığını, bu yüzden de gelişme olasılığını işaret eder. Fakat Tanrı eksik bir dünya yaratamaz; bu, Tanrı'nın tabiatına aykırı olacaktır. O mükemmeldir ve yaptığı her şey mükemmeldir: Ne O gelişiyor

ne de dünya; her şey durmuş, ölü. Papalar bu yüzden Charles Darwin'e karşıydı, çünkü o adam Tanrı'yı er ya da geç öldürecek bir fikir ortaya atıyordu. Bir bakıma o papaların sezgileri kuvvetliydi; evrim fikrinin uzak çıkarımlarını görebildiler.

Normalde yaratılışla evrim arasında ilişki kurmazsın. Tanrı'yla Charles Darwin arasında ne bağlantı var? Bir bağlantı var. Charles Darwin yaratılışın devam eden bir süreç olduğunu, varoluşun daima kusurlu olduğunu, asla mükemmel olmayacağını; ancak o zaman gelişmeye, yeni zirvelere, yeni boyutlara erişmeye, yeni kapılar, yeni olasılıklar açmaya devam edebileceğini söylüyor.

Tanrı işini altı günde bitirdi ve çok geçmeden, dört bin dört yıl önce İsa Mesih doğdu. Tarih Ocak ayının biri, bir pazartesi olmalı, çünkü Tanrı'yı yarattığımız her şeyin içine oturtmayı beceriyoruz. Tanrı bizim takvimimize uymak zorunda. Bana sorarsan, pazartesi, Nisan ayının birinci günü, Bir Nisan şakası olmalı, çünkü o gün tamamen hazır bir varoluş yaratma eyleminde bulunmaya kesinlikle uygun görünüyor.

Eğer evrim imkânsız olursa, yaşam bütün anlamını yitirir, yaşam bütün geleceği yitirir: O zaman sadece geçmişe sahiptir. Dindar insanların sürekli geçmişe odaklı olması tuhaf değil; onlar sadece geçmişe sahip. Her şey önceden yapılmış; gelecekte yapılacak hiçbir şey yok, gelecek boş, anlamsız; ve buna rağmen o gelecekte yaşamak zorundasın. Gerçekleşmesi gereken her şey, İsa doğmadan dört bin dört yıl önce gerçekleşti. Ondan sonra hiçbir ilave, hiçbir evrim, hiçbir gelişim olmadı.

Tanrı dünyayı aynı bir çömlekçinin bir çömlek yaratması gibi yarattı, çamurdan doğan ölü bir şey. Fakat unutma, çömlekçi çömleği her an yok edebilir. Yaratma gücünü Tanrı'ya verirsen, aynı anda yaratımı bozma gücünü de veriyorsun demektir. Gözden geçirilmeyen çıkarımlar bunlardır. Bir Nisan her yıl gelir; her yıl Bir Nisan günü yaratımını bozabilir. Tekrar yapması en fazla altı gün sürebilir.

Yaratılmış olman düşüncesi seni bir eşyaya dönüştürür; senin varlığını ortadan kaldırır. Ancak Tanrı yoksa bir varlık olabilirsin. Tanrı ve bir varlık olarak sen bir arada var olamazsınız. Bu yüzden Tanrı'nın var olmadığından emin olduğumu söylüyorum, çünkü her yerde varlıklar görüyorum.

Varlıkların mevcudiyeti, Tanrı'nın var olmadığının, var olamayacağının yeterli kanıtıdır. Ya sen var olabilirsin ya da Tanrı; ikiniz birlikte var olamazsınız. Tanrı'ya inanmaya başlayan insan bilmeden varlık halini

kaybediyor; bir eşyaya dönüşüyor. O yüzden Hıristiyan eşyalar, Hindu eşyalar var, varlıklar değil. Varlıklarını kendiliklerinden bıraktılar; varlıklarını Tanrı'ya verdiler.

Kurgu canlandı ve canlı olan da kurguya dönüştü. Ben sadece olayları yerli yerine koyuyorum. Tanrı'nın var olmadığını söylediğimde, Tanrı'ya bir garezim yok. Tanrı, var olup olmadığı hiç umurumda değil; beni ilgilendirmez.

Tanrı'nın var olmadığını söylerken benim amacım sana kaybolmuş varlığını vermek; sana birisi tarafından gelişigüzel yaratılmış bir eşya olmadığını göstermek. Neden belirli bir günde, İsa doğmadan dört bin dört yıl önce, dünyayı yaratmaya karar verdi? Yaratma düşüncesine yol açan neydi? O'nu yaratmaya zorlayan başka bir şey mi vardı? O'nu yaratmaya tahrik eden bir yılan mı vardı? Neden belirli bir günde ve neden daha önce değil? Ana fikri görmeni istiyorum. Keyfi, aklına estiği gibi. Eğer hikâye doğruysa, Tanrı deli. Bütün sonsuzluk boyunca ne yapıyordu? Yaratma fikri çok geç aklına gelmiş.

Yaratılış fikri bizi gelişigüzel, değişken yaparken, evrim gelişigüzel veya değişken değildir. Evrim sonsuzdur; her zaman devam ediyor. Varoluşun var olmadığı tek bir zaman yoktu; varoluşun var olmadığı tek bir zaman da olmayacak:

Varoluş sonsuzluk demektir.

Tanrı her şeyi aptal, küçük, rastgele, anlamsız, değişken hale getiriyor. O yaşlı adam -ve gerçekten çok ama çok yaşlı olmalı- ve bu yaratma fikri aklına gelmiş ve onu altı günde tamamlamış. Bu yüzden papalar Charles Darwin'e karşıydı:

"Henüz tamamlanmadığını, geliştiğini söylüyorsun. İncil'e, kutsal kitaplara karşısın. Tanrı'ya karşısın, yaratılış fikrine karşısın."

Charles Darwin sadece, "Tanrı'ya karşı değilim, Tanrı'yı tanımıyorum" diyordu. Çok korkak bir insandı ve Hıristiyan'dı. Dua ederdi; aslına bakılırsa evrim teorisini yazdıktan sonra daha çok dua etmeye başladı. Çok korktu: Kim bilir, belki de Tanrı'ya karşı bir şey yapıyordu. Tanrı'nın dünyayı yarattığına inanmıştı ama doğanın gerçekleri farklı bir hikâye anlatıyordu: Her şey gelişiyor, yaşam asla aynı değil.

Bu nedenle birisi Tanrı'ya inanıyorsa, senin bir varlık olduğuna inanamaz. Ancak eşyalar yaratılır; bir başlangıçları ve bir sonları vardır; varlıklar sonsuzdur.

Bu gerçek nedeniyle, Hindistan'da iki din, Caynacılık ve Budizm Tanrı fikrini bıraktılar; çünkü o fikri korumak çok daha anlamlı olan varlık fikrini bıraktığın anlamına geliyordu. İkisini de devam ettirmek isterlerdi ama mantıken bu imkânsızdı.

Yaratıldığını kabul ettiğinde, işin öteki tarafını, aynı değişken adamın bir gün seni yok edebileceğini de kabul edersin. Öyleyse sen nasıl bir anlama sahipsin? Maymun iştahlı yaşlı bir adamın elinde oyuncaksın. Yani o ne zaman isterse oyuncaklarla oynuyor ve istemediğinde de onları yok mu ediyor? Varlığı seçip Tanrı fikrinden vazgeçmek -üstelik yirmi beş yüzyıl önce- Mahavira ve Buddha adına gerçekten büyük ve cesur bir adımdı. İkisini birden idare edemeyeceğini, birbirlerine ters olduklarını kesinlikle görebildiler. Fakat evrimin farkında değillerdi; bu daha sonraki bir gelişmeydi. Şimdi biz yaratılışın evrim fikrine de ters düştüğünü biliyoruz.

Yaratılış ve evrim kesinlikle birbirine terstir. Yaratılış, tamamlanma demektir; evrim sürekli büyüme demektir.
Büyüme ancak eğer bir şeyler kusurluysa ve kusurlu olmaya devam ederse mümkündür. Büyüdükleri sürece, daima daha fazla büyüme imkânı vardır.

Gözden geçirilmesi gereken birkaç şey daha var. Yaratıldığın takdirde özgür olamazsın. Hiç özgür bir makine, özgür bir eşya gördün mü? Yaratılan her şey, aynı bir kukla gibi yaratıcının elindedir. Yaratıcının ellerinde ipler vardır; bir ipi çeker... Kukla gösterisi izlemişsindir. İpler çekilir, adam perdenin arkasındadır; sen onu görmezsin, sadece kuklalar görünür; kuklalar dans eder, kavga ederler ama hepsi uydurmadır; kuklacı gerçektir.

Bu kuklaların kavga etme, sevme, evlenme -bunların hepsi kukla gösterisinde gerçekleşir-, dans etme veya etmeme; ya da dans etmek istemediklerinde, “Hayır, dans etmeyeceğim” deme özgürlüğü yoktur. Kukla hayır diyemez. Dinler sana hayır dememeyi öğretiyor: Tanrı'ya, mesihe, onun kutsal kitabına hayır deme.

Neden? Hayır diyemiyorsan, evet demenin ne anlamı var? Bu doğal bir sonuçtur. Evet, ancak hayır diyebildiğinde anlamlıdır. Evet demek zorundaysan ve evet dışında seçeneğin yoksa.

Ford ilk kez araba üretmeye başladığında, kendisi teşhir salonuna gider, müşterilerle ilgilenir, onlarla konuşurmuş. “Siyah olması koşuluyla istediğiniz rengi seçebilirsiniz” dermiş; çünkü o sırada sadece siyah araba varmış.

Cevabının evet olması koşuluyla, özgürsün. Nasıl bir özgürlük bu? Kuklalar özgür olamaz. Eğer seni Tanrı yaptıysa, sen bir kuklasın. Tanrı'ya başkaldırmak ve bir varlık olmak, boyun eğmek ve bir kukla gösterisinin parçası olmaktan iyidir; çünkü kukla olduğunu kabul ettiğin anda intihar etmiş olursun.

Dünyanın her yerinde farklı renkleri, farklı isimleri, farklı törenleri olan kuklalar görürsün. Hindular, Tanrı iradesi olmadıkça ağaçtaki bir yaprağın bile kımıldayamayacağını söyler; öyleyse sen ne oluyorsun? Her şey Tanrı'ya göre olur. Aslında Tanrı her şeyi yarattığı anda belirlemiştir; kaderi önceden yazılmıştır. Şimdi, böyle zırvalara zeki insanların da inanması çok garip.

Zırvalığa bak: Bir tarafta Tanrı seni yaratmış; öteki tarafta yanlış bir şey yaptığın zaman cezalandırılacaksın. Eğer seni Tanrı yarattıysa ve senin doğanı belirlediyse ve sen ona karşı gelemiyorsan, hiçbir özgürlüğün yok demektir. Tanrı'yla özgür olma imkânı yok; o zaman nasıl suç işleyebilirsin, nasıl günahkâr olabilirsin ve nasıl aziz olabilirsin?

Her şey O'nun tarafından belirleniyor, sorumlu O; sen değilsin. Fakat insanlar ikisine birlikte inanmaya devam ediyorlar: Tanrı dünyayı yaratıyor; Tanrı kadını ve erkeği, her şeyi yaratıyor ve sonra bütün sorumluluğu senin üzerine atıyor. Sende bir hata varsa, sorumlusu Tanrı ve cezalandırılması gerek. Eğer sen katilsen, o zaman seni Tanrı katil olarak yarattı; o zaman Adolf Hitler'lerden, Joseph Stalin'lerden ve Mao Zedong'lardan O sorumlu olmalı. Bu insanları O yarattı.

Fakat hayır, dindar zihin zekâyı yitirir, paslanır, bunların bağdaşmayan şeyler olduğunu tamamen unutur; Tanrı ve özgürlük uyuşmaz. Eğer sen özgürsen, o zaman Tanrı yoktur.

Sana bir kez daha Friedrich Nietzsche'nin sözünü hatırlatıyorum. Bu adam kesinlikle deliydi ama bazen sözde akıllılar o kadar kalın kafalı ve o kadar donuk, o kadar aptaldır ki, deliler büyük içgörülerle ortaya çıkarlar. Nietzsche de o dehaya sahipti. Arada bir öyle büyük bir içgörüyle ortaya çıkıyordu ki, insanların onu daha önce görmemesine inanamıyorsun; ve Nietzsche şunun şurasında yüz yıl önce yaşadı.

"Tanrı ölüdür, bu nedenle, bu andan itibaren insanın özgür olduğunu açıklıyorum" der. Bu söz, insanlık tarihinde ilk kez özgürlük ve Tanrı'yı bir araya getirir. Bu delinin, Friedrich Nietzsche'nin bunları bir araya

getirmesini bekliyormuş: Tanrı ölüdür, dolayısıyla sen özgürsün; aksi takdirde, özgür değilsin.

Bunu düşünmemiş olabilirsin. Sürekli seni izleyen, sürekli seni koruyan ve yönlendiren bir yaratıcıyla nasıl özgür olabilirsin? Her şeyden önce kendisi her şeyi belirlenmiş bir program halinde senin içine yerleştirdi. Sen de o programa uyacaksın; aksini yapamazsın. Bilgisayara ne yüklersen, ancak ona göre cevap verebilir. Daha önce bilgisayara yüklemediğin şeyler sormaya başlarsan, bilgisayar cevap veremez. Bilgisayar bir mekanizmadır: Önce ona bütün bilgiyi girmek zorundasın, ondan sonra ihtiyacın olduğunda, bilgisayara sorabilirsin ve bilgi hazır olacaktır.

Eğer bir yaratıcı varsa, sen bilgisayarsın! Senin içine belli bilgileri yerleştirdi, seni programladı ve sen de bir şeyleri ona göre yapıyorsun. Eğer ermişsen, bunun için övgü alamazsın; program böyleydi. Eğer günahkârsan, suçlu ve kötü hissetmene gerek yok; program öyleydi.

Hindistan'da Rama'nın yaşamı on bin yıldır, her sene sahnelenir. Neredeyse ülkenin her yerinde, en küçük köylerde bile bir tiyatro grubu vardır. Senede bir, tiyatro grubu bir ay önceden hazırlık yapmaya başlar; buna gücü yeten büyük şehirler profesyonel grupları davet edebilir. Özellikle Rama'nın başkenti Ayodhya'da ve diğer dini yerlerde profesyonel gruplar vardır. Parası yetmeyen küçük köyler, kasabalar kendi grubunu oluşturur.

Olay köylerden birinde geçiyor: Oyun Sita'nın düğünüyle başlar. O günlerde özellikle prenslere swayamvar denen bir tören yapılırdı. Ülkenin her yerinden koşullara uygun genç erkeklerin hepsi -şüphesiz genç prensler, çünkü saraya başka kimse alınmazdı- bir araya toplanırdı ve kız, prenses eline bir çelenk alıp etrafında dolaşırdı. Bu tören prensesin istediği kişiyi seçmesi içindi. Bu zor bir işti: yüz prens, hepsi yakışıklı ve asil ailelerden, genç ve kuvvetli. Öyle hemen seçmek kolay ve yarın geri çevireceğin bir şey de değildi.

Hindistan'da bu sadece hayat boyu süren bir ilişki değildir, pek çok yaşam boyunca devam eder. Kızın kafasında gerçekten büyük bir yüktür: Nasıl seçim yapacak? Belli bir biçimde Tanrı'nın yardımını alabilir. Bir araç ayarlanabilir: Bu bilmeceyi kim çözerse, seçeceği insan o olacaktır. Şimdi kız bu işi Tanrı'ya bırakıyor; daha kolay, daha bilge ellerde.

Sita'nın swayamvar'ında araç, Tanrı Shiva'nın yayıydı; Shiva'nın takipçisi olduğu için Sita'nın babasına verilmişti. Yay o kadar ağırdı ki -

elbette bir tanrının yayıydı- kaldırmak için bile Süpermen olmak lazımdı. Sıradan bir insan onu kımıl-datamazdı; onu kullanmaksa neredeyse imkânsız bir şeydi.

Tavana yerleştirilmiş yapay bir balık ve yerde de balığı yansıtan küçük bir su birikintisi vardı. Su birikintisindeki yansımaya bakman ve Shiva'nın ok ve yayıyla yukarıdaki balığı vurman gerekiyordu; büyük bir savaşçı lazımdı. Birinci sorun yayın nasıl kaldırılacağıydı. Kaldırmayı başarsan bile, sonraki problem onu nasıl kullanacağındı; sıradan bir yay değildi. Ve sonra mesele sudaki yansımaya bakıp yansıma gibi hareket eden balığın -bir tekerleğin üzerindeydi- vurulması gerekiyordu.

Bütün ülke heyecan içindeydi. Bütün büyük savaşçılar ve krallar orada toplanmıştı. Ravana o günlerde en büyük savaşçılardan biriydi. Sri Lanka kralıydı ve yarışmayı kazanmak için her imkâna sahipti, çünkü o da Shiva'nın takipçisi, belki Sita'nın babasından daha büyük bir takipçiydi. Onun Shiva'ya bağlılığı o kadar büyüktü ki, hikâyeye göre, Shiva onu dinlemediğinde Ravana, "Eğer beni dinlemezsen, kafamı kesip ayaklarına bırakacağım. Daha başka ne fedakârlık istiyorsun?" demişti. Ve başını kesip Shiva'nın ayaklarına koydu. Elbette bundan fazla fedakârlık mümkün değil.

Bu, Tuhaf bir hikâye. Kendi kafanı nasıl keser ve Shiva'nın ayaklarına bırakırsın? Shiva'nın ayaklarını nasıl bulacaksın? Başın kesilmiş; gözlerin yok. Fakat hikâyeye göre Ravana bunu becermiş.

Shiva ondan çok memnunmuş ve "Bugüne kadar kimsenin yapmadığı bir şeyi yaptığın için, sana asla kimseye verilmemiş bir şey vereceğim: On tane başın olacak. Sen birini kurban ettiğin için, ben sana on baş vereceğim. Böylece başlarından birini kesen bir düşman, seni öldüremeyecek; derhal başka bir baş büyüyecek. Başlarının sayısı hep on kalacak" demiş.

Bu on başlı adam swayamvafa geliyordu. Dünyanın en çirkin adamı olmalı; bir baş bile yeterken, on baş! Gelişi herkesi korkutuyordu ve o yayı kaldırması için her imkân vardı; onu engelleyecek hiçbir şey yok gibiydi. Rama da Ayodhya prensi olarak katılıyordu. Genç, çok genç bir adamdı ve büyük bir savaşçı olduğu bilinmiyordu. Yarışmayı kazanması mümkün değildi.

Yarışmayı Rama'nın kazanmasını ve Sita'yla evlenmesini isteyen bilgeler bir komplo hazırladılar. Ravana yayı almaya gittiğinde, bir adam koşarak geldi ve ona, "Başkentin" -tamamen altından yapılmıştı- "yanıyor, hemen gitmelisin. Sensiz herkes ölecek" dedi. Böylece zavallı Ravana yayı

bırakmak zorunda kaldı ve Sri Lanka'ya koştu. Bu arada Rama yarışmayı kazandı ve Sita'yla evlendi.

Hikâye bu - başlangıç. Bu köyde aktörlerin hepsi programlanmıştı ve arkadan yönlendiriliyorlardı. Fakat adam gelip "Sri Lanka yanıyor" dediğinde, Ravana rolünü oynayan
adam, "Yansın! Ben Sita'yla evleneceğim. Bu kadar yeter; bu sefer hiçbir yere gitmiyorum" dedi.

Suflör uğraşıyordu: "Sana böyle anlatmadık."

Aktör, "Sufle vermeyi kesin. Ben ne yaptığımı biliyorum" dedi. Aslında Sita rolünü oynayan kıza âşıktı ve kızın babası da evlenmelerine razı değildi. Bütün kasabanın önünde açıklamanın tek yolu buydu. Ve kimse bir şey yapmaya fırsat bulamadan, Sita çelengi ona taktı.

Şimdi, bütün kasaba şoktaydı. Hikâye başlamadan bitmişti, çünkü bu daha başlangıç, sadece girişti; asıl olaylar birazdan geliyordu. Aktörler öyle bir telaş içindeydiler ki, perdeleri indirmeyi bile unuttular. Seyirci bağırıyor, çığlık atıyor, alkışlıyor ve "Çok şey gördük ama böylesini görmedik. Bu gördüğümüz en iyi oyun!" diye bağırıyordu.

Bir oyunda programa karşı gelebilirsin çünkü senin varlığın değil, roldür; varlığın hâlâ özgürdür. Ravana veya Rama'nın rolünü oynayabilirsin ama onlar roldür; senin varlığın hâlâ özgürdür. Lehte veya aleyhte olmaya karar verebilirsin. Fakat eğer varlığın yaratılmışsa, o zaman programın söylediğinden başka bir yere gitmen, programda olandan başka bir şey yapman mümkün değildir.

Eğer dünyayı yaratmış bir Tanrı varsa, o zaman O'nun dışında kimse sorumlu değildir. O da kime karşı sorumlu olabilir? O'nun üzerinde kimse yoktur. Sen sorumlu değilsin, çünkü seni O yarattı. O sorumlu değil, sorumlu olabileceği başka kimse yok. Tanrı, dünya bütün sorumluluktan kurtulması, sorumluluğun senin yaşamının tam merkezi olması demektir.

O zaman rolü oynayabilirsin ama sen orada değilsindir, sadece sufleler vardır; ister dışarıdan, perdenin arkasından verilmiş ister hormonlar, biyoloji, fizyoloji, psikoloji vasıtasıyla içeriden, fark etmez. Sen sadece sufleler toplamısın ve sadece onları takip ediyorsun. Bu, insanın saygınlığını tamamen götürür. Seni bir kuklaya dönüştürür.

Tanrı'yı kabul etmek, dindar olmak değildir, çünkü sorumluluk olmadan nasıl dindar olabilirsin? Özgürlük olmadan nasıl dindar olabilirsin? Kendi

bağımsız varlığın olmadan nasıl dindar olabilirsin? Tanrı en büyük din karşıtı fikirdir.

Olaya her açıdan baktığında, Tanrı'ya inananlar dindar değildirler, dindar olamazlar. Bu yüzden Tanrı yok dediğimde, dindarlığı kurtarmaya çalışıyorum.

Şeytan'dan yana tehlike yok; asıl tehlike Tanrı'dan gelir. Şeytan, O'nun gölgesidir sadece. Eğer Tanrı ortadan kalkarsa, gölge de kendiliğinden yok olacaktır. Asıl problem Tanrı'dır.

Tarihe baktığında, söylediğim şeyi göreceksin. Evrimin her adımı, yaratılışın tamamlanmamış olduğunu kanıtlamasından korkulduğu için kiliseler tarafından engellendi. İnsan Ay'a gitti ama Hindistan'da, kutsal kitapları Ay'ın bir tanrıça olduğunu söylediği için buna inanmayan Hindu şankaraçaryalarla, Cayna açaryalarla -papanın dengi- karşılaştım. Güneş bir tanrıdır; Ay, gezegen değildir. Bir Cayna rahibi bağışlardan milyonlarca rupi topladı, çünkü insanın Ay'a gitmediğini, başka bir gezegene konduğunu kanıtlamak için bir laboratuar kuruyor.

Şimdi bu aptallar -ve kutsal yazılar onlardan yana olduğu için insanlar onlara inanıyor- her şeyi bilen, her şeye gücü yeten, her yerde olan insanların konuştuğu bütün kutsal kitaplardan alıntıları topluyorlar: avatarlar, tirthankaralar, Tanrı'nın özel elçileri. Eğer onlar bunu diyorlarsa, zavallı bilimciler ne yapabilir?

Seni aldatıyor, seni ve kendilerini kandırıyorlar. Kimsenin inkâr edemeyeceği bir gerçek, Hindistan dahil dünyanın bütün bilimcilerinin kabul ettiği bir gerçek, dindar kafa için kabul edilebilir değil, çünkü onların kutsal kitaplara inancını yok edecek. Gerçeklikten daha çok inançları konusunda endişeleniyorlar.

Benim Tanrı'nın dindarlığın en büyük düşmanı olduğunu söylemem sözde dindarları şoke edecek, çünkü onlar Tanrı'ya dua etmenin, Tanrı'ya ibadet etmenin, Tanrı'ya teslim olmanın din olduğunu zannediyorlar. Sorumluluk, özgürlük, büyüme, bilinç, var olma konuları hakkında hiç düşünmediler; hiç umursamadılar; oysa bunlar gerçekten dinle ilgili sorular.

Senin duaların aptalca. Aynı kral ve kraliçelere yalvardığın şekilde Tanrı'ya da yalvarıyorsun; aynı tonda, aynı kelimelerle. Tanrı'ya yalvarıyorsun ve tıpkı kral ve kraliçelerinin duandan etkilendiği ve onları sana iyilik yapmaya ikna edebildiğin gibi, Tanrı'yı da aynı şekilde ikna edebileceğini düşünüyorsun.

İncil’deki Tanrı’nın insanı kendi suretinden yarattığı ifadesi kesinlikle yanlış. Tam tersi doğru: İnsan Tanrı’yı kendi suretinden yarattı, Tanrı insanın yaratımıdır. Bu nedenle Hindu Tanrısı farklıdır, Yahudi Tanrısı farklıdır; çünkü farklı insanlar Tanrı’nın nasıl göründüğünü, hangi dili konuştuğunu anlamaya çalışıyordu. Şimdi, Yahudiler Tanrı’nın İbraniceden başka bir dil konuştuğuna inanamaz ve buna Hindular da inanamaz: “Tanrı İbranice konuşuyor! Delirdiniz mi? Tanrı’nın Yahudi olduğunu mu sanıyorsunuz? Tanrı salt Sanskritçe konuşur.”

İkinci Dünya Savaşı’ndan sonra, bir Alman generalle bir İngiliz general -dinleniyorlar, kumsalda güneş banyosu yapıyorlar- konuşmaya başlarlar. Alman general, “Bir şey kafamı karıştırıyor: Biz Hıristiyan Tanrısına dua ediyorduk, siz de aynı Hıristiyan Tanrısına dua ediyordunuz ama biz yenildik, siz kazandınız. Bu yanlı bir durum değil mi?” der.

İngiliz general güler ve “Yanlı değil. Bana tek bir şey söyle: Siz hangi dilde dua ediyordunuz, Almanca mı? Hata oradaydı.

Tanrı sadece İngilizce anlar, başka dil bilmez, biz İngilizce dua ediyorduk. Bunda anlaşılmayacak bir şey yok, basit” der.

İnsan kendi suretinden yarattığı bu Tanrı’yı kendine dayatarak kaybettiklerinin farkında değil. Değerli olan her şeyi, güzel olan her şeyi, kendisine kutsama olabilecek her şeyi kaybediyor.

Dindar insan kendini bir kurguya odaklamaya başlar ve kendi gerçeğini yitirir, kendini unutur ve yukarıda, gökyüzündeki birini düşünür. Gökyüzündeki o şahıs namevcuttur ama sen var olmayan herhangi bir şeye odaklanabilirsin. Ve kendini o odaklanmanın içinde unutabilirsin.

Gerçek din senin içinde oluşur.

Bu nedenle duanın gerçek dinle hiç ilgisi yoktur. Benim dindarlığa bakışımda ibadete yer yoktur. Gerçek bir dinde ibadet diye bir şey olamaz, tamamen yapmacıktır.

İbadet ederken ne yapıyorsun? Önce kendi hayal gücüne dayanarak bir imge yaratıyor, kendi hayal gücüne teslim oluyorsun; sonra o imgeyle konuşuyorsun. Delilere özgü bir eylem gerçekleştiriyorsun. Dünyanın bütün kiliselerinde, sinagoglarında, tapınaklarında bu insanlar delice bir şey yapıyor; ama bütün dünya bu delilerle dolu.

Bunu yüzyıllardan beri yaptıkları ve sen de onları dindar kabul ettiğin için, benim onların dindar olmadıklarını söylemem seni şoke ediyor. Normal bile değiller; dindarlık çok uzakta. Normalin altındalar. O kadar

aptalca bir şey yapıyorlar ki, bunu yapmaya devam ederlerse, kalan birazcık zekâları da yavaş yavaş heba olup gidecek. Belki çoktan gitmiştir.

Bana göre gerçek din muazzam bir olgudur. Kurgu değildir. Gerçeğin tam kalbine girmektir. Varoluşu tam merkezinden bilmektir. Fakat bunun için kurguları bırakman gerekecek. O kurgular kendi içine girmene asla izin vermeyecek, çünkü o kurgular dışarı doğru yansıtılıyor ve sen onlarla tamamen özdeşleşiyorsun.

Biliyorsun bir film veya bir televizyon programı izlersin ve onun sadece televizyon ekranı olduğunu ve orada kimsenin bulunmadığını bilmene rağmen pek çok sefer gözlerine yaşların hücum ettiğini gayet iyi bilirsin. Sadece izleyici olduğunu tamamen unutursun. Birisiyle o kadar özdeşleşirsin ki, eğer diğer kişi büyük bir acı içindeyse, gözlerine yaşlar dolar.

Kolkata'da çok meşhur bir Hint edebiyatı, teolojisi, tarihi, vs. âlimi vardı. Ishwar Chandra Vidyasagar az bulunur bir dehaydı. Vidyasagar, bilgelik okyanusu demektir. O unvan kendisine Hindistan Hindu Âlimleri Konferansı tarafından verilmişti. Bu unvan ne daha önce ne de daha sonra başka hiç kimseye verilmedi. Gerçekten de bilgelik dedikleri şeyin okyanusuydu. Ben buna bilgelik demeyeceğim.

Sana onun ne kadar bilge olduğunu göstereceğim: Çünkü çok ünlü bir âlimdi ve farklı kaynaklardan her tür doktoraya sahipti; bir Sanskrit üniversitesi ona doktora yerine Vidya Varidhi unvanını verdi; o da bilgelik okyanusu demek. Başka bir tanesi ona bilgelik ustası anlamına gelen Vidya Vachaspati unvanını ve Benares'deki Hindu Üniversitesi en büyük öğretmen anlamına gelen Mahamahopadhyaya unvanını verdi.

Bu unvanların hepsine sahipti ve ülkenin her yerinde, özellikle Bengal'de saygı görüyordu; onun yakınına bile gelebilen kimse yoktu. Açılışı yapması için oyuna davet edilmişti ve olay o kadar büyük kişiler tarafından düzenlenmişti ki reddedemedi. Hindistan genel valisi bile orada olacaktı, çünkü Kalküta o günlerde Hindistan'ın başkentiydi. Bu yüzden Vidyasagar açılışı yapmaya gitti.

Açılışı yaptı; hemen ön sırada, genel valinin yanında oturuyordu. Oyunda çok bozuk, kurnaz bir karakter, sürekli masum bir kadının peşinde dolaşan bir kötü adam var. Hikâye öyle bir yere geliyor ki adam bir noktada kadını köyün uzağında, yalnız buluyor. Su almak için nehre gelmesi gerekiyormuş. Etrafta kimse yok, köy kilometrelerce uzakta ve adam kadını yakalıyor...

Yere iğne düşse duyulacak cinsten bir sessizlik vardı, çünkü bir tecavüz gerçekleşecekti; adamın niyeti buydu. Ve birden -seyirci buna inanamadı- Ishwar Vidyasagar sahneye atladı ve ayakkabısının tekiyle adamı dövmeye başladı!

Bir an kimse Vidyasagar'a ne yapacağını veya ne yapmaması gerektiğini bilemedi. Fakat o sanatçı onun ayakkabısını eline aldı ve Vidyasagar'a, "Bunu geri vermeyeceğim; hayatımda aldığım en büyük ödül" dedi. "Hayatım boyunca bu rolü oynadım ama Ishwar Chandra Vidyasagar gibi bir insan bu kadar kapılıyor ve kendini unutacak kadar özdeşleşiyor, bunun yalnızca bir oyun olduğunu ve benim kadına tecavüz etmeyeceğimi unutuyorsa. Her şeyden önce o kadın değil. Bunu biliyorsunuz, herkes biliyor. Bu delikanlı sizin kasabanızdan genç bir adam."

Ishwar Chandra çok utandı ve "Oyunu berbat ettiğim için özür dilerim" dedi. "Fakat bu doğru; bunun oyun olduğunu tamamen unuttum. Kim olduğumu tamamen unuttum. Kadının kadın olmadığını, sadece rol yaptığını, sizin ona tecavüz etmeyeceğinizi tamamen unuttum. Binlerce insanın ve Hindistan genel valisinin önünde ona tecavüz etmeyeceksiniz. Unutuverdim."

Fakat duygusallaşarak kendini bir filme veya romana kaptırdığını sen de unutuyorsun. Senin sözde dindarlarının yaptığı da bu. Her cins ve tipten hayali tanrı ve tanrıçalara kapıldılar. Kendilerini tamamen unuttular. Var olmayan bir şeye tapıyorlar ama öyle bir dikkatle tapıyorlar ki onun sanrısını yaratıyorlar.

Bir Hıristiyan'ın isa'yı açık gözlerle görmesi mümkün; bir Hindu'nun Krişna'yı açık gözlerle görmesi mümkün.

Fakat en büyük zorluk, isa'nın bir Hindu'ya görünmesi olurdu. isa bir Hindu'ya asla görünmez. Arada birin fazla zararı dokunmazdı ama o hataya asla düşmezler. Hıristiyan da hata işlenmesine izin vermeyecektir; onun sanrısı isa'dır, Krişna'yı hayal edemez. Ekranda ancak yansıttığın şey görünür.

Bir film yansıtıyorsan, ekranda ancak o görünür; başka bir film yansıtırsan, o zaman da o film ekranda görünür. Ekranda senin yansıttığından başka bir filmin görünmesi mümkün değildir. Bu yüzden Krişna'nın bir Hıristiyan'a veya bir Yahudi'ye görünmesi imkânsızdır. isa'nın Hıristiyanlar dışında kimseye görünmesi mümkün değildir.

Bununla birlikte hayal gücümüzü ve sanrılarımızı kuvvetlendirmeye, uygulamaya devam eder dururuz. Bundan ne elde ettin? Binlerce yıllık sanrılardan, bütün dünyada gördüğün bu insanlıktan, bu karışıklıktan ne elde ettin? Binlerce yıllık dini uygulamaların, disiplinin, ritüelin, ibadetin sonucu budur. Dünyanın her yerinde milyonlarca kilise, sinagog, tapınak ve sonucu bu: Gördüğün insan, mevcut insan, bütün bu çabadan doğdu.

Böyle olması kaçınılmazdı, çünkü bütün o yılları din adı altında salt aptallıkla heba ettik. insanın bilinmeyen yüksekliklere, sırrına erişilemez derinliklere, ruhun özgürlüğüne, ruhun merhametine, bütünlüğe, bireyselliğe erişebileceği bir sürü zamanı boşa harcadık. Eğer bu binlerce yıl düzmece bir Tanrı'yla, değersiz, beş para etmez hokus pokusla heba edilmeseydi.

"Gerçekten inanmıyor musun?" diye soruyorsun bana. Bu bir inanma veya inanmama meselesi değil; inanacak veya inanmayacak kimse yok. Tanrı yok!

O yüzden lütfen hatırla: Benim inançsız biri olduğumu söylemeye başlama. Ben ne inançlı biriyim ne de inançsız. Ben sadece bütün olayın insan zihninin bir yansıtması olduğunu ve kendimize karşı bu oyunu durdurmanın zamanının geldiğini söylüyorum.

Tanrı'ya sonsuza dek veda etmenin zamanı geldi.

Bölüm 9-Ben dinsiz dini öğretiyorum

Soru: Tanrı'nın olmadığını söylediğini duyduğumda şoke oldum. O zaman içimden şu soru yükseldi: Tanrısız bir din nasıl olabilir? Tanrı merkez, din de çevresi değil mi?

Şoke olman iyi. Şoke olmak zekâ gerektirir.

Dünya üzerinde milyonlarca insan şoke olma özelliğini kaybetti. Yüzyıllardır uyutuldular, öyle bir koşullandırıldılar ki hiçbir şok onlara ulaşmıyor. Bütün dinlerin, sözde dinlerin yaptığı tek bir iş var: senin içinde şok emiciler yaratmak.

Benim işlevim bütün şok emicilerini yok etmek ve şüphe edebilesin, sorgulayabilesin ve araştırabilesin diye seni savunmasız hale getirmek.

Sonuna kadar şüphe eden cevabı bulur. Sonuna kadar araştıran öğrenir.

Şüphe etmeden, sorgulamadan, araştırmadan inanmaya devam edenler donuk, ölü, aptal kalır. Bu yüzden şoke olduğun için seni kutluyorum; bu iyi bir başlangıç. Aptal insan öfkelenir, şoke olmaz. Derhal düşman olur; şoke olmaz. Şoke olmak içinde bir şey hâlâ canlı; rahipler, politikacılar, pedagoglar senden tamamen başarılı olamamışlar demektir. Belki de bir

pencere açık kalmıştır; bu yüzden şoke oldun. Ve o şokun mucizesini görüyor musun?

Derhal içinde büyük önem taşıyan bir soru oluştu. Sorun öfkeden kaynaklanmıyor. Geçerli, zekice, muazzam önemli bir soru: Tanrısız bir din nasıl olabilir? Sana yüzyıllardan beri bu anlatıldı; Tanrı'nın merkez, dinin de çevresi olduğu. Bu tam manasıyla yalan. Dinin Tanrı'yla hiçbir ilgisi yok.

Evet, seninle, bilincinle, varlığınla çok ilgisi var.

Soruyorsun: Tanrısız bir din nasıl olabilir? Eğer araştırmaya devam edersen, bir gün bana Tanrı'yla bir dinin nasıl olabileceğini soracaksın.

Tanrı'yla bir dinin nasıl olabileceği üzerine tefekkür etmeni istiyorum.

Tanrı bizim en üst düzey diktatör, en üst düzey Adolf Hitler, fikrimizden başka bir şey değildir.

Dünyayı o yarattı, gelişigüzel; onu yaratması için hiçbir neden yoktu. Her şeyden önce hiçbir din dünyayı neden yarattığı sorusunu cevaplayamadı. Ve bu dünya çirkin, mide bulandırıcı, tiksindirici, dinlerin Tanrı'nın yaratımının en yüksek zirvesi olduğunu iddia ettiği bu insanlık, Tanrı'nın insanı kendi suretinden yaratması. Bundan daha yüksek ne olabilir? Ve insan ne yapıyor? Üç bin yılda, beş bin savaş! Bütün tarih bir cinayet, tecavüz, suç tarihi; ve Tanrı adına cinayet, tecavüz ve suç. Milyonlarca insan öldürüldü, Tanrı adına diri diri yakıldı.

Ve Tanrı insanı kendi suretinden yaratmış. Bu yüzden Tanrı konusunda da bir şey düşünebilirsin; eğer sureti buysa, aslının nasıl bir şey olacağına dair küçük bir çıkarım yapabilirsin. Eğer Adolf Hitler, Joseph Stalin, Benito Mussolini ve Mao Zedong sadece karbon kopyaysa, o zaman aslı ne olacak? Korkunç olacak!

Eğer Tanrı bu dünyayı, insanı ve her şeyi yarattıysa; tanrısallığın belirtilerini, Tanrı'nın işaretlerini göstermeli ama bunlar tamamen eksik. Eğer okuma yazması yoksa, en azından parmak basabilir. Hiçbir yerde imza görünmüyor. Tanrı'dan ziyade Şeytan tarafından yaratılmış olması daha muhtemel, çünkü kanıtın yüzde doksan dokuzu Tanrı'dan değil Şeytan'dan yana.

Tanrı zaten Hıristiyanlar için incil'i, Yahudiler için Tevrat'ı ve Hindular için Vedaları yarattığı için, Tanrı'yla din yaratamazsın.

Onları zaten yarattı; sana hazır dinler verdi. Senin aramana, araştırmana ve bulmana olanak vermedi.

Hakikat konusunda çok önemli bir şey var: Sen onu bulmadıkça, asla sana hakikat olmaz. Eğer başka birisinin haki-katiyse ve sen onu ödünç alırsan, o ödünçlükte hakikatliğini yitirir; yalana dönüşür. Dünyanın büyük mistiklerinin tekrar tekrar hakikatin anlatılamaz olduğunu söylemelerinin nedeni budur; çünkü onu ifade ettiğin anda, ifade sürecinin içinde yalana dönüşür. Bütün kutsal kitapların yalanlarla dolu.

Tanrı sana dini keşfetme fırsatı vermedi, sana hazır din verdi; ve sorgulamana, şüphe etmene bile izin vermiyor. Bu, büyük bir günah. Senin dini yazıtlarında her türden aptallık var ama senin onlara tamamen inanman gerekiyor.

Tam da birazcık aklı olan hiç kimsenin güvenemeyeceği -ama şüphe seni günahkâr yapar; suçluluk duymaya başlarsın- şeyler olduğu için, Bertrand Russell gibi bir insanın bile kafası çok karışıktı. Sonunda bir kitap yazdı: Neden Hıristiyan Değilim ve onu Hıristiyan olmaktan alıkoyan bütün konuları bir araya getirdi. Örneğin: İsa Mesih'in bakireden doğumu. Bilimsellikten o kadar uzak ki, buna inanmak bütün zekânı yok etmektir. Böyle bir fikre inanç duymak intihara eğilimdir; kendini yok ediyorsun ve ne kazanıyorsun? Aptalca bir fikir, bakireden doğum!

Eğer Bertrand Russell buna inanamadıysa, onu suçlayamayız. Dindar olabilecek bir insanı engelleyen İncil'di... Russell sordu; "Neden kutsal üçlemeye bir kadın da dahil değil? Baba, Oğul ve Kutsal Ruh; ne cins bir aile bu? Bu kutsal aile çok aptalca görünüyor. Neden bunun içine bir kadın koyamadılar? Çünkü bütün dinler kadına karşı oldu. En yüksek güç konu-mundaki kutsal üçlemeye bir kadın koymaları imkânsızdı; bu yüzden Kutsal Ruh'u koymaları gerekiyordu.

Şimdi, Kutsal Ruh hakkında kimse bilgi sahibi değil: erkek mi, kadın mı yoksa cinsiyetsiz mi? Ve bu Kutsal Ruh, Meryem'in gebe kalmasından sorumlu şahıstır; ve buna rağmen kutsaldır! O bir tecavüzcü, çünkü Meryem bunun farkında değildi; buna istekli bir eş değildi ve zaten evliydi. Fakat Kutsal Ruh bunu yaptı, belki de hâlâ dünyada bir yerlerdedir; ve kendisi Tanrı'nın üçte biridir!

Tanrı fikri yüzünden Bertrand Russell gibi bir insanın dindar olması engellendi. Herhangi bir Tanrı görüşü problemler doğuracaktır. Hindu Tanrısı. kutsal üçlemenin yerine Hin-dularda da bir benzeri var. Trimurti: üç çehreli bir tanrı, bir kişide toplanmış üç kişi. Fakat üçü sürekli birbirleriyle kavga ediyorlar, davranışları son derece çocukça. Sigmund Freud'un sadece

Hıristiyan ve Yahudi geleneklerinden haberdar olması iyi. Eğer Hindu geleneğini bilseydi, hipotezi için muazzam bir dayanak bulmuş olurdu.

Hinduizm'de Tanrı dünyayı yarattı. İlk yarattığı varlık bir kadındı doğal olarak, çünkü kadın olmadan başka hiçbir şey yetişemez; ilk önce kadının gelmesi şarttı. Fakat güzel bir kadın yaratan Tanrı'nın aklı başından gitti. Şimdi, baba kendi kızına sevdalanıyor. Freud'un aradığı buydu ama kimse ona bunun mevcut olduğunu haber vermedi. Freud hayatı boyunca her babanın kızına âşık olduğunu ve her annenin de oğluna âşık olduğunu kanıtlamaya çalıştı. Üstelik bunda bir hakikat var; ama Tanrı'nın kendi kızına tutulması.

O zaman kadın korkar ve kaçmaya çalışır; kaçmanın tek yolu şekil, biçim, kılık değiştirmektir. Kadın karga olur ama Tanrı'yı nasıl kandırabilirsin? Boğaya dönüşür. Diğer hayvan türlerine dönüşür ve Tanrı takip eder. Bütün kainat böyle varlık bulur; kadın kaçıyor ve baba da onu takip ediyor ve ona tecavüz etmeye çalışıyor. Hâlâ aynı şeyi yapmaya çalışıyor.

Böyle bir Tanrı'yla nasıl bir dinin mümkün olduğunu düşünüyorsun? Bu Tanrı'nın psikoterapiye ihtiyacı var. Dinin merkezi olamaz; dinin çevresinde bile olamaz. Bir akıl hastanesinde olmalı. Fakat Hindu yazıtlarını okursan, dünyanın en eski dinine mensup milyonlarca insanın taşıdığı şeylerden büyük rahatsızlık duyacaksın.

Bunlar Hindu Tanrısının üç aşamasıdır: Brahma yaratıcı aşamadır, dünyayı yaratır; Vishnu dünyanın sürekliliğini sağlar; ve Shiva yok etme zamanı geldiğinde dünyayı yok eder. Bir bakıma mükemmel bir şekilde denge vardır. Kainatın bu üç işleve de ihtiyacı var: yaratım, devam ettirme ve bir gün yaratımı yok etme. Fakat bu üç şahsın içsel yaşamına baktığında, inanamazsın.

Bir gün Vishnu ve Brahma bir konuda tartışıyormuş. Her şeyden önce Tanrı'nın iki tarafı arasında bir tartışma fikri, onu şizofren yapar. Ellerin birbiriyle kavga etmeye başlıyor. Ve zihninde bunu yapıyorsun: bir taraf öteki tarafla kavga ediyor. Bazen o kadar bölünürsün ki zaten iki kişi olursun ve bazen de çok sayıda insansındır. Tanrı zaten üç kişi; tek bir bütün, tek parça değil ve üçü de sürekli kavga ediyor.

Bu ikisi kavga ediyordu ve tartışmayı sonlandırmanın bir yolunu bulamadıkları için ikisi de Shiva'yı aramanın iyi olacağını düşündüler; belki Shiva yardım edebilirdi. Böylece Shiva'yı aramaya gittiler. Shiva Amerikalı olmalı; sabahtı ve karısı Parvati'yle sevişiyordu. Hintliler bunu yapmaz; bu

kesinlikle duyulmamıştır. Shiva ilk Amerikalı olmalı; sabah kapılar açık karısıyla sevişiyor. Belki Kaliforniyalı olduğunu söylemek daha iyi olur: kapılar açık! Sadece Amerikalı yetmez.

Brahma ve Vishnu içeride neler olduğunu bilmeden girdiler ve Shiva sevişmekle meşgul olduğu için onları umursamadı. İkisi de çok kızgındı. Her şeyden önce sabah sevişmek bir tanrıya hiç yakışmıyor; ikincisi kapılar açık, biri girebilir. Üçüncü olarak da onlara oturmalarını bile söylemiyor; onlara bakmadı bile. İki tanrı da o kadar sinirlenir ki, “Dünyada fal-lik sembolüyle bilineceksin” diyerek Shiva’yı lanetlediler. Bu yüzden Hindistan’da Shiva heykeli bulamazsın, sadece fallik sembol. Bu iki tanrının laneti: “Fallik sembol olarak bilinecek ve tanınacaksın.”

Şivalinganın, Shiva’nın fallik sembolünün tek başına olmadığını fark etmemiş olabilirsin; bir vajinanın içine yerleştirilir. İkisi de mermerdendir ve Hindular binlerce yıldır ona tapıyorlar. Ve Shiva hâlâ Tanrı’nın üçte biridir!

Başka herhangi bir Tanrı kavramını alabilirsin; onun çevresinde bir din kurmanın imkânsız olduğunu göreceksin. Fakat şimdiye kadar durum böyle oldu. Tanrı kurgusu merkezde ve kurgunun etrafında bütün diğer kurgular üretildi: cennet ve cehennem, günah ve ceza, tövbe ve bağışlama. Ve bu sirkin tamamı dinlerin kurnaz rahiplerinin sömürüsünden başka bir şey değildir.

Evet, Tanrı olmayınca, rahip de olamaz. Tanrı olmayınca, günah kavramı, cennet ve cehennem, tapınak, sinagog, kilise de olamaz.

Bunların bir dini oluşturan şeyler olduğunu düşünüyorsan, o zaman elbette sana zor gelecek: Tanrısız bir din nasıl olabilir? Fakat bu şeylerin dinle hiç ilgisi yok. Aslında bana göre bunlar dindarlığı bulmaya engeldir.

Bu da senin için başka bir şok olsun: Sahici din Tanrısız ve aynı zamanda dinsiz olacak. Ben sana dinsiz bir din öğretiyorum.

Bunun biraz derinine inmek zorunda kalacaksın, çünkü kelimeler çelişkili görünüyor: dinsiz din. Dinsiz din dediğimde rahibin, sinagogun, din âliminin, papanın, kilisenin, duanın,kutsal kitapların, kutsal ve kutsal olmayan ruhların hepsinin bırakılmasının gerekliliğinden bahsediyorum, çünkü senin din olarak bildiğin bu.

Kutsal kitaplar bilim kurgu gibi dini kurgudan başka bir şey değil. Bilim kurgu yazmak güzeldir; sanattır. O dini kurgular sanatsal bile değil; yüzde

doksan süprüntü, saçmalık. Çıkarı olan birkaç kişi dışında kimse onları okumuyor.

Bir hikâye dinledim:

Kapı kapı dolaşarak ansiklopedi satan bir adam, bir evin zilini çalar. Evin hanımı çıkar ve “Ne istiyorsun?” der.

“Güzel sözlüklerim var. Çocuklarınız olmalı; sözlüğe ihtiyaçları olabilir ve ben de her yaşa uygun sözlük var” der adam.

Kadın ondan kurtulmak istediği için, “Bizim sözlüğümüz var” der. Uzakta bir köşede duran masanın üzerinde sözlüğe benzeyen kalın bir kitap durmaktadır.

Satıcı güler, “Bu İncil” der.

Kadın buna inanamaz çünkü o mesafeden onun İncil olduğunu çıkarmak imkânsızdır. “Beni şaşırttın” der. “Evet, İncil. Sözlüğümüzün olduğunu söylerken senden kurtulmaya çalışıyordum sadece. Fakat bunu nasıl başardın? Bana söylersen senden sözlük satın alacağım, ama bana püf noktasını söyle.”

“Püf noktası yok. Sadece üzerinde birikmiş tozu gördüm” der adam.

Sadece İnciller, kutsal kitaplar toz tutar. Bir Playboy dergisi toz tutmaz. Kitabı kim açmak ister? Belki yıllardır açılmamış; belki hiç açılmamıştır.

Dini kurgunun ortadan kaldırılması gerek, çünkü seni yolunu kapatıyor, gerçeğe ulaşmanı engelliyor. Sana ebeveynlerin, toplum, öğretmenlerin, din büyüklerin tarafından anlatılmış bütün saçmalıklardan kurtulmak zorundasın.Kendini tamamen temizlemedikçe, dindar olma yolunda ilk adımı atamazsın. Dindarlık senin varlığının bir özelliğidir; senin dışındaki bir ritüelle hiçbir ilgisi yoktur.

Varlığının özellikleri olan ve sen geliştirilmeleri gerektiğini asla düşünmediğin için uyku halinde bulunan birkaç şey var. Bilincini geliştirmeyi denedin mi? Merhametini geliştirmeyi denedin mi? Zekânı geliştirmeyi denedin mi?

Bilimciler dâhilerin bile zekâlarının sadece yüzde on beşini kullandığını söylüyor; yüzde seksen beş kullanılmadan kalıyor. Ve bu Albert Einstein gibi bir insan ya da Karl Marx veya Rut-herford, Nobel Ödülü sahipleri için geçerliyse, sıradan insanın durumu nedir, sıradan insan zekâsının ne kadarını kullanır? Yüzde beşten fazlasını değil. O yüzde beşi de günlük işlerde gerektiği için kullanır: işi, ailesi, sözde dini, siyasi partisi ve kulübü.

Yüzde beş yeter. Rotaryen olmak için dâhi olmana gerek yok. Bir dâhinin Lions Kulüp üyesi olmak isteyeceğini sanmam. Aslan olmaya çalışan bir insan yükselmekten ziyade düşüyor gibi görünür.

Dâhi sadece yüzde on beş kullanıyorsa, bu kimse zekâsını geliştirmeye çalışmıyor demektir. Sadece yaşamın, durumlarının ve koşullarının seni kullanmaya zorladığı kadarını kullanıyorsun. Eğer kimse yoksa, hiçbir durum seni onu kullanmaya zorlamıyorsa, yüzde beşini bile kullanmayacaksın. Bu yüzden zenginlerin oğullarının ve kızlarının üniversitelerde altın madalyalar aldığını ve üniversitelerin başında bulunduğunu görmeyeceksin. Hayır, zekâlarını kullanmaya ihtiyaç duymazlar; bunu hizmetçileri yapabilir. Hem şimdi bilgisayarlar var. Yakında yüzde beşini bile kullanmıyor olacaksın; insanlar küçük bir bilgisayar taşıyacak. Zaten taşıyorlar. Hiç görmedin mi?

Çocukluğumda, bizim ailede babam el yazısı konusunda çok titizdi. Evde dolmakaleme izin vermezdi, çünkü dolma kalemle sıradan eski bir mürekkepli kalemin özelliğine sahip olamazsın; dolmakalem yazını bozar.

Bunu görebilirsin. Geriye dönüp bak: Matbaa icat edilmeden önce, bütün kitaplar elle -çok güzel, sanatsal el yazısıyla-yazılıyordu. Kitabın içerdiği başka bir şey; sadece el yazısının kendisi sanat eseridir. Fakat o sanat dolmakalemle kayboldu. Ve daktilo insanların hizmetine sunulduğunda, dolmakalemle bir parça mümkün olan bile kayboldu. İnsanlar daktiloyla yazıyorlar. Şimdi onlara yazmalarını söylediğinde, yazıları eğitimsiz insanlarınki gibi görünüyor. İnsanlar şimdi hesap yapmak için küçük bilgisayarlar taşıyor: hesap makineleri. Yapabileceğin küçük hesaplamaları unutacaklar.

Hindistan'da yaşayan Shakuntala adında bir kadın var, bütün dünyayı dolaştı ve en büyük matematikçilerle karşı karşıya getirildi. Sadece üniversite öğrencisi ve yüksek matematik hakkında hiçbir şey bilmiyor ama Albert Einstein'ı bile şaşırttı. Herhangi bir sayı yazıyorsun, ne kadar büyük olduğu önemli değil; ona istediğin büyüklükte bir sayıyla çarpmasını söylüyorsun; ve sen daha ikinci sayıyı yazmayı bitirmeden cevap geliyor. Einstein, "Bunu ben yapmış olsaydım, en az üç saat sürerdi" demiş.

Bu kadının başına gelen nedir? Bu konuda hiçbir şey bilmiyor. "Sadece çarpılması gereken sayılara bakıyorum" diyor. Onun başına gelen sadece bir nevi sessizlik; o sessizlikte sayılar ortaya çıkmaya başlıyor ve "Bu sayıyı yazın, nasıl çıktığını bilmiyorum" diyor. Görünüşe bakılırsa doğuştan çok

keskin bir zekâya sahipti, öyle ki zihninde göz açıp kapayıncaya kadar bir şey gerçekleşiyor. Ve bu tek olay değil; başkaları da oldu.

Genç bir çocuk, Shankaran o kadar yoksuldu ki, araba çekerdi. Şimdi bu çirkin bir şey; hiçbir yerde olmamalı: Bir insan, senin içinde oturduğun bir arabayı çekiyor. Daha
çocuktu -ama babası yaşlıydı- ve Chennai'de araba çekiyordu. Üniversitenin matematik bölümü onunla tesadüfen ilgilenir. Bir gün bölüm başkanı olan profesör onun arabasına biner ve yolda konuşmaya başlar. "Çok küçüksün; okuyor ve çalışıyor olman lazım" der.

Çocuk ona ailesinden bahseder. "Fakat" der çocuk, "okumadan ve çalışmadan bile -sizin matematik öğrettiğinizi biliyorum- matematik yapabiliyorum. Onu bir şekilde biliyorum." Profesör onu sınar ve şaşırır: Çocuk bir mucizeydi. Kabiliyetini sergilemek için onu, masrafları kendisi karşılayarak Oxford'a gönderdi. Ve çocuk gittiği her yerde büyük matematikçileri şaşırttı. Rutherford, bir sorunun yıllardır kendisini uğraştırdığını söyledi, çocuk o soruyu saniyeler içinde çözdü. Çözüldükten sonra, Rutherford çok basit olduğunu gördü. Kendisi bunu nasıl atlamıştı? Bir şekilde etrafından dolaşmış, asıl noktayı kaçırmış ve bu çocuk o noktaya atlamıştı. Fakat eğitimsizdi.

Zekâ keskinleştirilebilir; onu kuvvetlendirmenin yolları var. Modern psikoloji onu ölçmeye çalışıyor. Ben aptallık etmemeni, onu ölçmekle zaman kaybetmemeni söylüyorum. Ölçecek ne var? Ortalama insanın zekâ yaşı on üçte kalır; yetmiş yaşında olabilir ama zekâ yaşı on üçte kalır ve zekâsının yüzde beş-yedisini kullanır. Şimdi neden ölçmek için daha doğru yöntemler bulmakla vakit kaybediyorsun? Neden zekâyı kuvvetlendirebilen yöntemler kullanılmasın? Benim sana öğrettiğim bu.

Şüphe edersen, zekân kuvvetlenir.

İnanırsan, zekân körelmeye başlar, çünkü onu kullanmıyorsun. Şüphe, temel bir nedenden ötürü zekâyı kesinlikle kuvvetlendirecektir: Şüphe varsa huzurlu olamazsın. Bu konuda bir şey yapmak zorundasın; cevap bulmak zorundasın.

Cevabı buluncaya dek, şüphe seni rahatsız edecek; ve şüphe zekânı bu şekilde keskinleştirir.

Fakat bütün dinler şüphe etmenin günah, inanmanın dindarlık olduğunu öğretir. Ben sana şüphenin dindarlık, inanmanın dinsizlik olduğunu söylüyorum.

Fakat o sahte dinler gerçekten kurnaz ve akıllıydı. Psikologların bugün bile bulamadığı şeyi, onlar beş bin yıl önce buldular: şüphenin tehlikeli olduğunu; zekâyı keskinleştirdiğini. İnanç rahattır, elverişlidir; köreltir. Bir nevi uyuşturucudur; seni zombiye çevirir. Bir zombi Hıristiyan, Hindu, Yahudi olabilir; ama hepsi zombidir, farklı etiketlerle. Bazen bir etiketten bıkar, etiket değiştirirler: Hindu Hıristiyan olur, Hıristiyan Hindu olur; yeni bir etiket, taze bir etiket ama etiketin arkasında aynı inanç sistemi.

İnançlarını yok et. Bu kesinlikle rahatsız edici, zahmetli olacak ama değerli hiçbir şey zahmetsiz elde edilmez.

Bilim üç yüzyıldır yöntem olarak şüpheyi kullandı ve üç yüzyılda dünyaya bir sürü şey verdi. On bin yıldır dinler, bilimin verdiğinin binde birini bile veremedi. Dinler hiçbir şey vermedi. Tersine her şeyi mümkün olan her şekilde engellediler. Bilimi de engellemeye çalışıyorlardı ve ellerinden geleni yaptılar, hâlâ da uğraşıyorlar.

Şimdi, Katolik papa Katoliklere doğum kontrolü yöntemlerinin -bunlar Tanrı'ya karşıdır- kullanılmaması gerektiğini öğretiyor. Tuhaf, Kutsal Ruh bile doğum kontrolü yöntemlerini kullanıyor olmalı, çünkü İsa, “Tanrı'nın tek oğluyum” diyor. Tanrı'ya ne oldu? Çocuk yaratmayı bıraktı mı? Ya brahmaçar-ya oldu, bekârlığı seçti, ki bu pek muhtemel değil ya da doğum kontrolü yöntemlerini kullanıyor. Fakat papa sürekli doğum kontrolünün aleyhinde konuşuyor, çünkü Tanrı'ya karşı; ama Tanrı insanlar gönderiyor.

Bu dünya zaten aşırı doldu; zaten öyle bir halde ki eğer biz nüfusu yarıya düşürmezsek, insanlık ölecek. Üçüncü bir dünya savaşına gerek kalmayacak; tek başına nüfus herkesi açlıktan öldürmeye yetecek.

Ve Tanrı sürekli insan gönderiyor. En azından her çocukla birlikte küçük bir toprak parçası gönder veya kimsenin aç kalmaması için yeni bir yol bul. Gerçek bebekler yerine, pille çalışan plastik bebekler yap; bu daha kolay olur. Arada bir gidip pilini doldurabilirsin. Tanrı için her şey mümkündür. Her türlü mucizeyi gerçekleştiriyor, oğlu her türlü mucizeyi gerçekleştiriyordu. Pille çalışan bir bebek yaratmak büyük bir mucize sayılmaz.

Fakat bize mide ve açlık verip duruyor ama toprak yok; ve yaşlı toprak her geçen gün verimliliğini kaybediyor. Katolik papa doğum kontrolü yok, kürtaj yok deyip duruyor. Neden kürtaj yok? Çünkü cinayettir. Bunun bir papanın zihninden çıkması çok tuhaf, çünkü bu papalar geçmişte her türlü

haçlı seferini yaptılar ve binlerce insanı öldürdüler. Bütün işleri bu oldu: insanları yakmak, düzmece bir görüşle kadınları yakmak...

İsteyen papaya yazıp bilgi verebilirdi: “Köyümüzde bir cadı var.” Bu kadarı soruşturma başlatmaya yetiyordu; ve kadının cadı olup olmadığını araştırmak için özel bir mahkeme vardı. Kadına o kadar ağır işkence ediyorlardı ki, sürekli işkence görmektense cadı olduğunu kabul etmek kadına daha kolay geliyordu. Cadı olduğunu kabul edinceye kadar işkence ediyorlardı; ve cadı olduğunu kabul ettiğinde de diri diri yakılıyordu. Binlerce kadını canlı canlı yaktılar.

Şimdi birden, kürtaj şiddet olduğu için, ilgileri şiddetsizliğe yöneldi. Ve aynı papanın selefleri İkinci Dünya Savaşı’nda Benito Mussolini’yi kutsadı. O şiddet değil miydi? İngiltere’de Canterbury başpiskoposu İngiliz kuvvetlerini kutsadı. Bu şiddet değil miydi? Çok iyi bir şey miydi? İnsan kürtajın hangi noktada şiddete girdiğini merak ediyor.

Hangi noktada -bir çocuğa gebe kalındığı an- canlı veya ölüdür? Canlıdır ama yaşam nereden geldi? Anne rahmine düşmeden önce sperm hücrelerinde canlıydı; sperm hücreleri canlıdır. Yaşam süreleri kısadır, sadece iki saat, dolayısıyla iki saat içinde bir dişi yumurtası bulabilir ve yumurtaya girebi-lirlerse, çocuğa gebe kalınır. Yumurta da canlıdır. Varlığının yarısı, dişi kısmı yumurtanın içindedir ve varlığının diğer yarısı da babanın sperminden geliyor. Tek bir cinsel birleşmede milyonlarca hücre koşuyor.

Politika orada başlıyor. Herkes hızla yumurtaya doğru koşuyor, çünkü kim önce ulaşırsa, Başkan Ronald Reagan olur. Geride, çok az geride kalanlar, bitti! Sadece bir sperm içeri girecek; ondan sonra kadının yumurtası sertleşir ve başka kimse giremez. Bu doğal süreçtir; yalnızca birine açıktır. Ancak arada bir iki erkek hücrenin aynı anda ulaştığı ve girdiği olur. Bu nedenle bazen ikiz, üçüz, dördüz veya beşiz sahibi olursun; dokuz çocuk bile biliniyor. Fakat bu çok ender bir olay.

Milyonlarca sperm... ve gerçekten hızlılar. Adeta araba yarışı gibi. Hepsi yarışıyor ve çabuk olmak zorundalar. İki saat içinde ulaşamazlarsa, bittiler. Tek bir cinsel birleşmede milyonlarca varlığı öldürmekten sorumlusun. Kürtaja ne olmuş? Sadece bir tane. Dolayısıyla ha bir milyon ha bir milyon bir, ne fark eder?

Fakat Katolik papa, aynı Hindu şankaraçarya gibi nüfusun büyümesine hazırdır, çünkü sayıların siyasi bir anlamı var. Bu rakam siyasetidir. Kaç

Katolik var? Papa insanlıkla, gelecekle, küresel intiharla ilgilenmiyor. Onun tek ilgilendiği Katoliklerin sayısıdır. Ne kadar Katolik varsa, kendisi o kadar güç sahibidir. Şankaraçarya daha fazla güç sahibi olmak için, daha çok Hindu'yla ilgilidir.

Herkes güçle ilgilidir. Tanrı adına sadece daha fazla güçlü olmaya çalışıyorlar. Tanrı rahibin elinde kullanışlı bir araçtır sadece. Rahip ne istiyorsa, Tanrı'ya onu söyletir. Kitapları yazar, o kitaplarda her türlü saçmalığı yazar. İnsanla ilgili anlaşılması gereken tuhaf bir gerçek, insanların saçmalıktan çok etkilenmesidir, çünkü mistik gözükür.

Örneğin İncil şöyle der: "Başlangıçta söz vardı." Şimdi, başlangıçta nasıl söz olabilir? Ses ve söz arasında ayrım yapıyor musun, yapmıyor musun? Bir kelime, anlamlı bir sestir. Belki başlangıçta ses olduğu söylenebilir; ama söz değil.

Bir kelime, sesi anlamlı hale getiren, bir kelimeyi kullanan birisi olduğunu varsayar. "Başlangıçta söz vardı." Ben varsayıma dayanarak sesin daha iyi, daha mantıklı olacağını söylüyorum; aslında ses de mümkün değildi. Bilimsel olarak ses, ancak onu duyacak birisi varsa mümkündür, aksi takdirde ses yoktur.

Ben burada konuşuyorum. Burada kimse olmasaydı, ses olmayacaktı, çünkü ses için iki şey gerekir: benim bir ses çıkarmam ve senin kulaklarının onu alması. Bu ikisinin arasında ses oluşur. Bir şelalenin yakınında kimse olmasa da, çok ses çıktığını düşünebilirsin. Yanılıyorsun; kulak olmadığı için ses de yoktur.

Dolayısıyla ses bile mümkün değilken, söz hiç söz konusu değil! Fakat onlar, "Başlangıçta söz vardı" diyorlar. Saçmalığın nasıl mistikleştiğini gör sadece. "Başlangıçta söz vardı. Söz Tanrı'yla birlikteydi." Birinci ifadeyi zaten çürüttün. "Başlangıçta söz vardı. Söz Tanrı'yla birlikteydi." Yani zaten iki vardı; yani derhal yalanladın. Ve üçüncü cümle: "Ve söz Tanrı'ydı."

Şimdi böyle süprüntüler insanları etkiliyor:

"Bunda çok derin bir şey olmalı, bu yüzden anlayamıyoruz." Bunda derin hiçbir şey yok, Aptal bir yazı sadece. Fakat Hıristiyan teologlar yüzyıllardır bunun üzerine yorumlar yapıyor, anlamına ilişkin farklı yorumlarda bulunuyorlar. "Söz" nedir? "Söz Tanrı'ydı" ne demek? "Söz Tanrı'yla birlikteydi" ne demek? Sadece üç cümle ve hepsi de birbiriyle çelişiyor.

Herhangi bir yazıtı analiz edersen, buna benzer ifadeler bulacaksın. “Şüphe etmez, inanır, iman edersen ödülün büyük olur; şüphe edersen yanlış yola saparsın.” Fakat karanlıkta, şüphe dışında ışık yoktur.

Şüphe et! Üstelik yarım ağızla değil: Şüphenin elinde bir kılıca dönüşmesi ve etrafında biriken bütün süprüntüyü kesmesi için, bütün gücünle şüphe et. Şüphe süprüntüyü kesmek içindir, medi-tasyon kendini uyandırmak için.

Bunlar aynı madalyonun iki yüzüdür, çünkü bütün bu süp-rüntüyle yüklüyken uyanamayacaksın. O süprüntü sende uyku yapacak; onun işlevi bu. Seni uykuda tutmak için yapılmış. Politikayı, rahipleri rahatsız etmemek; ortak çıkarlara dokunmamak, kimseyi rahatsız etmemek için, iman et ve uykuya dal. Sen kendin ruhsuz bir insana, bir mekanizmaya, bir köleye dönüş.

O yüzden şüphe et ve meditasyon yap! Meditasyonla çok basit bir şeyi kastediyorum: Sadece sessiz ol ve sessizliğinin içinde boğulmaya başla.

Başta bu da korku yaratır, çünkü sessizlik uçurum gibidir; belki dip yoktur ve insan uygun bir şeye tutunmak ister. Sessizlik cesaret gerektirir, şüphe gibi.

Şüphe etmek, başkalarının içine yerleştirdiği her şeyi çıkarıp atmaktır. Meditasyon, her şey çıkarılıp atıldıktan sonra -oraya bir Tanrı’nın, kimsenin koymadığı- kendi benliğine girmektir. O, sonsuzluk boyunca senin varlığın oldu ve sonsuzluk boyunca senin varlığın olacak.

Sessizliğin içinde boğul. Onun keyfini çıkar, iç, tadına bak!

Sadece başlangıçta korku vardır. Birazcık tadına baktıktan, dilinin ucuyla azıcık tattıktan sonra bütün korku kaybolur, çünkü çok tatlı, çok besleyici, son derece merkezleyici ve odaklayıcıdır. Sana ilk kez tek başına yeterli olduğunu, Tanrı’ya gerek olmadığını, ibadete gerek olmadığını, tapınağın dışarıda değil içeride olduğunu hissettirir. Ve bu duygu geliştikçe ve sen onun içine girmeye devam ettikçe, şaşıracaksın:

Başlangıçta sessizlik vardı, ses değil. Ortada sessizlik var. Sonda sessizlik var.

O sessizlik aralıksızdır, süreklidir ve senin varlığının ta kendisidir: çok doyurucu, olağanüstü doyurucu, sana öyle bir memnuniyet verir ki ilk kez hiçbir şeye gerek olmadığını hissedersin. Gereken her şey zaten senin içinde karşılanır.

Varoluş çok cömerttir. Tanrı çok cimridir; hiç şüphesiz, çünkü cimriler kurguyu kendi suretlerinden yarattılar. Tanrı çok cimri, çok zalim, çok

kıskanç, çok kincidir. Küçük şeyler için... Birisi sigara içiyor; nasıl bir günah işliyor? Bunu günah işlemek olarak göremiyorum. Belki hata yapıyor ama bu tıbbi bir şey, dinle hiç ilgisi yok. Belki bedenine gereken özeni göstermiyor ama bu onun bileceği iş. Belki iki-üç yıl erken ölecek ama eğer kendisi iki-üç yıl daha ne yapacağını düşünüyorsa, daha fazla içecek, o zaman ne anlamı var?

Fakat Budizm ve Caynacılık gibi dinler var; sigara içersen cehenneme gidersin. Tuhaf, adam burada sigara içiyor, sen onu orada yine ateşe atacaksın. Burada kendisi ateşi içine atıyordu; orada sen onu ateşe atıyorsun! Nasıl bir intikam sürüp gidiyor? Üstelik o senin üzerine bir şey atmıyordu; her ne yapıyorsa, kendine yapıyordu. Ve bunun derdini çekti: Tüberküloz olabilir, kanser olabilir, bunun acısını çekebilir. Bundan zarar gördü, şimdi cehenneme ne gerek var? Küçük şeyler, doğal şeyler ve dinler Tanrı'nın minnacık aklı yüzünden bunları çok büyüttü.

Varoluş çok cömert, daima bağışlayıcıdır; asla cezalandırmaz. Fakat varoluşa ulaşmanın tek yolu, senin en içteki sessizliğinden geçer. Bu, yıldızların arasındaki sessizliktir; aynı sessizlik, fark yok.

Sessizliğin tipleri yoktur, bunu unutma. İki tür sessizlik olamaz. Sessizlik bir tanedir: sadece onun tadı ve sen milyonlarca ışık yılı uzaktaki, bütün evreni sarmalayan sessizliği tattın.

İçsel sessizliğini hissederek, evrenin nabzını hissettin.

Ben sana Tanrı'yla sahici dinin mümkün olmadığını söylüyorum. Ve sana ayrıca şimdiye kadar var olan sözde dinlerle dinin mümkün olamayacağını da söylüyorum. Ben sana Tanrısız, dinsiz bir din öğretiyorum.

Elbette o zaman benim dine verdiğim anlam "dindarlık" olacak. Sen Hıristiyan değilsin, Hindu değilsin. Sen sadece sessizlik insanı, hakikat insanı, merhamet insanısın; artık aramayan, varmış bir insansın. Ve varma duygusu. Ondan sonra soru yoktur, şüphe yoktur, inanç yoktur, cevap da yoktur.

Bodhidharma ölürken, müritleri "Usta, son mesajın nedir?" diye sordular.

Gözlerini açtı ve "Hiçbir şey bilmiyorum; vardım. Bilgi çok geride kaldı; bilmek kimin umurunda? Soru soran kimse yok, sorgulayan kimse yok, cevap veren kimse yok; hepsi sessizliğe dönüştü. Bu nedenle, söyleyebileceğim tek şey, bilmediğim" dedi.

En sonunda Sokrates de bunu söyledi. "Gençken 'Çok şey biliyorum ve yakında her şeyi bileceğim' diye düşünürdüm. Fakat araştırmaya, şüphe

etmeye, aramaya devam ettikçe.” dedi. Sokrates inanç değil, şüphe insanıydı. Senin dindar peygamberlerinden, Mesihlerinden, avatarlarından, tirthan karalarından çok daha üstündü. En sonunda, “Daha çok bilmeye başladıkça, hiçbir şey bilmediğimi daha çok hissetmeye başladım” dedi.

Onun açıklamaları çok güzeldir, çünkü yüzeyde çelişkili görünürler. “Ne kadar çok bilirsem, o kadar az biliyorum” der. “Her şeyi bildiğim noktaya geldiğim anda, her şey kayboldu; sadece bilgisizlik kaldı. Bilgisiz bilgi var ve bilen bir bilgisizlik var.”

İnançla bilgisiz olan bilgiye geleceksin. Şüpheyle, araştırmayla, meditasyonla, bilen bilgisizlik haline geleceksin.

Etiketlenmene gerek yok. Bir cemaate mensup olmana gerek yok. Benim komünüm, bir bakıma tuhaftır, bir çelişkidir. Benim işlevim seni bütün cemaatlerden kurtarmak, sana kendin olman için tam özgürlük vermektir.

Fakat belki tek başına bütün dünyaya karşı duramayabi-lirsin. Yol arkadaşlarına ihtiyacın var. Sana cesaret vermek, ilhamını korumak için seninle aynı yolda yürüyen insanlara ihtiyacın var, çünkü devasa kitle dışarıda. Bu insanlar Sokrates’i zehirlediler. Bu insanlar İsa’yı öldürdüler. Bu insanlar Hallac-ı Mansur’u ve daha pek çok kişiyi öldürdüler. Bunun herhangi birinizin başına gelmesini istemem. Bu yüzden çelişkiyi üstlenmek ve bir komün yaratmak zorundaydım. Fakat bunun sırf oyunculuktan kaynaklandığını aklından çıkarma; bu konuda ciddi olmamalısın.

Bu seni benim takipçim yapmaz. Bu sadece sen bana açıksın, alıcısın; bütün önyargıları kenara bırakarak beni dinleyebilirsin demektir. Ben sana bir doktrin vermiyorum. Bütün doktrinleri senden uzaklaştıracağım. Senin sadece boşluk olmanı istiyorum. Dindar insanın en üstün özelliği budur: içsel boşluğu bilmek. İçsel boşluk sınırsızdır. Evren kadar uçsuz bucaksızdır.

İçinde bütün evreni barındırır.

Tamamen boş olduğunda, yıldızlar içinde dolaşmaya başlar. Bütün evren ve sen artık ayrı değilsinizdir. Senden bütüne giden gizli bir kapı buldun.

Tanrı’ya gerek yok. Tanrı tamamen faydasız bir hipotez. Ne de dinlere ihtiyaç var. Fakat dindar bir bilince kesinlikle, her zaman olduğundan daha fazla ihtiyaç var.

Eğer sahici dindar bilinç için büyük bir hareket yarata-mazsak, insanların geleceği yok; insan ölüme mahkûmdur. Rahipler, politikacılar ve diğer çıkar

çevreleri birlikte senin mezarını hazırladı; seni her an onun içine itebilirler. Birçok kişi kendiliğinden o mezarın içinde oturuyor. Dünya daha önce hiç bu kadar tehlikeli bir noktaya gelmedi. Eğer büyük bir meditatif bilinç yayılmazsa, insan ölüme mahkûm.

Fakat o meditatif bilincin yaygınlaşacağını, insanın bu tehlikeli zamandan geçeceğini ve bundan çok daha üstün, çok daha yükseklerde, çok daha insancıl çıkacağını umut ediyorum.

Bölüm 10-Tanrı herkesin bildiği hiç kimse

Tanrı, Adolf Hitler gibi insanları kendi suretinden yaratmadı. O, İsa Mesih, Krishna ve Buddha gibi insanları yarattı.

Bu bir soru değil. Bir açıklama, bir cevap ama ben soru sormadım. Şahıs Tanrı'nın kimi kendi suretinden yarattığını, kimi kendi suretinden yaratmadığını bile biliyor görünüyor. Şahıs tanıklık etmiş gibi duruyor. Orada ne yapıyormuş? Tanrı onu kendi suretinden mi yaratmış? O zaman burada ne işi var? Yine de bir cevaba cevap vermek hoşuma gider.

Tanrı'nın, Adolf Hitler gibi insanları kendi suretinden yaratmadığını söylüyor. Adolf Hitler'in nesi varmış? Adolf Hitler'in takipçileri onun büyük Yahudi peygamber Hz. İlyas'ın reen-karnasyonu olduğuna inanıyor. Bu da Hıristiyanların İsa'nın Tanrı'nın tek oğlu olduğuna inanması kadar doğru. Buna başka kimse inanmaz ama konu bu değil. Hıristiyanlar buna inanıyor, Adolf Hitler'in takipçileri de buna inanıyor.

Adolf Hitler çok dindar bir insandı. Sana Adolf Hitler'in yaşamından küçük bir kesit vereyim. Yeraltında bir hücrede rahip gibi yaşıyordu. Herkesin ilgilendiği sözde dünyevi şeylerle ilgilenmiyordu. Vejetaryendi;

hayatı boyunca hiç et yemedi. Neredeyse hayatı boyunca -üç saat dışında, son üç saat- bekâr yaşadı. Bu neredeyse bütün yaşamı demek; üç saat ne işe yarar? Üç saatlik evlilikte ne yapılabilir?

Evlilik intihar etmeye karar vermesinden sonra ayarlanmıştı, çünkü bu kadın tarafından sürekli rahatsız edilmişti: “Neden benimle evlenmiyorsun?” Hep reddetmişti. Rahip gibi, hücresinde tamamen yalnız yaşıyordu ve bir evlenirse yalnız yaşamanın zor olacağından, bu kadının odasına zorla girmesinden endişe ediyordu. Bu yüzden erteleyip duruyordu.

Sonunda karar verdiğinde, Berlin düşüyordu ve bombalar evin olduğu sokaklara yağıyordu; hücresinden bombaların patladığını duyabiliyordu. Evliliğin ayarlanması için derhal bir rahip çağırılmasını istedi. Ne için evlilik? Birlikte intihar etmek için. Belki de çoğu insan bilmeden aynısını yapar. Belki de onların üç saati çok uzundur; ve uzun olduğu kadar da sıkıcı.

Bir şekilde bir rahip getirildi. Rahip derhal evlilik törenini gerçekleştirdi ve tören bittikten sonra zehri içerek intihar ettiler. Üzerlerine benzin dökülmesini ve tamamen yakılmalarını emretti; tek bir iz bulunmamalıydı; ve öyle yapıldı.

Bu adam her sabah güneş doğmadan kalkardı. Her rahip bu kadar dindar değildir. Rahiplerin güneş doğmadan kalkmasının gerektiğini biliyorum; ama insan insandır. Adolf Hitler farklı bir mizaca sahipti. Kışın bile güneş doğmadan kalkardı ve yıl boyunca kalktıktan sonra soğuk duş alırdı. İlk iş soğuk bir duş, çok disiplinli bir rahip. Gece tam dokuzda yatağa girerdi. Senin kötü diyebileceğin hiçbir şeyle ilgilenmezdi. Ne kâğıt oynar, ne de sigara içerdi. Yiyeceği çok basit, çok sadeydi ve asla şarap içmezdi: alkollü içecek yok.

Almanya Fransa’yı ele geçirdiğinde, bütün generalleri dünyanın en güzel şehrini görmeye gelmesini istediler ama ilgilenmedi. Güzellik onun ilgilendirmiyordu ama herkes istediği için -ve Fransa’yı fethederek harika bir iş çıkarmışlardı- oraya gitti. Kaldığı otelin odasında yirmi dört saat geçirdi ve Paris’i görmek için dışarı çıkmadı.

Tanrı’nın Adolf Hitler’i kendi suretinden yaratmadığını mı söylüyorsun? Neden, bu kadar insanı öldürdü diye mi? Tanrı her gün milyonlarca insanı öldürüyor. Onları başka kim öldürüyor? Adolf Hitler sadece Tanrı’nın işinin küçük bir bölümünü paylaşıyordu. İnsanların öldürülmesi gerekir, herkes

ölmek zorundadır; Adolf Hitler küçük bir işi paylaşıyorsa, Tanrı'nın yükünü biraz hafifletiyorsa bunun neresi yanlış?

Ve gayet iyi yaptı, Tanrı'dan çok daha iyi. Bu bazen olur, karbon kopya orijinalden daha iyi çıkar. Gaz odalarını, en şiddetsiz insan öldürme yöntemini keşfetti ama buna öldürmek denemez; öldürmek çok zalimcedir. Gaz odasında insan var olup olmadığını asla anlamaz. O kadar çabuktur: Bir düğmeye basılır ve sadece duman vardır; buna kutsal duman da diyebilirsin! İşini gayet iyi yaptı.

Aslında Hitler doğru olmayan her şeyi, dünya üzerinde üstün insanın yükselişini engelleyen her şeyi yok etmek için Tanrı tarafından gönderildiği inancına, bu fanatik fikre sahipti. Bunu iyi niyetle yapıyordu.

Onun inancından, niyetinden kuşku duyamazsın, çünkü biraz şüphesi olsaydı, onun yaptığını yapmak imkânsız olurdu. Muazzam bir inanç, yaptığın şeyin doğru olduğuna fanatik bir şekilde körü körüne inanç gerekir. Onun kafasında hiçbir şüphe yoktu, Tanrı'nın işini yapıyordu: dünyayı üstün insanın evrimiyle uyumlu olmayan her şeyden temizlemek.

Tanrı'nın Adolf Hitler'i kendi suretinden yaratmadığını söylüyorsun. Bu bir soruyu ortaya çıkarıyor: O zaman Adolf Hitler'i kim yarattı? Başka tanrılar mı var? Bu bir tercih olduğu anlamına geliyor; alışverişe çıkıp kimin şeklinde yaratılmak istediğine karar verebilirsin. Alışveriş merkezine girip kendi tanrını seçebilirsin: "Bu tanrının suretinden yaratılmak istiyorum."

Bu, sözde sahte dindar insanların eski bir stratejisidir: İyi olan ne varsa Tanrı'ya aittir, kötü olan da Şeytan'a. O zaman Şeytan'ı kim yarattı?

Tanrı bir noktada sorumluluğu üstlenmek zorunda. O'nu bunun dışında bırakamam. Eğer Adolf Hitler'in düşmanı Şeytan tarafından yaratıldığını söylüyorsa, tamam, ama Şeytan'ı kim yarattı? Tanrı sorumluluktan kaçamaz; onu omuzlarından silkip atamaz. Şeytan'ı yaratmış olmalı, aksi takdirde Şeytan nereden geldi? Ve eğer Şeytan başka bir yerden gelebiliyorsa, o zaman herkes başka bir yerden gelebilir. O zaman yaratmak için Tanrı'ya ne gerek var? Yaratım başka yerde de yapılıyor.

Tanrı'ya şöyle denmeli: "Sen tekel değilsin, başka çömlekçiler de var; ve belki daha iyi çömlekçiler olabilir, çünkü senin yarattığın dünya mükemmel bir dünya gibi durmuyor. Ve sen tamamen iktidarsız gibi gözüküyorsun. Eğer Şeytan kendi insanlarını dünyaya gizlice sokuyorsa, sen orada ne

yapıyorsun? En azından bu kaçakçılık işini durdurabilirsin. Ve bu iş çok büyük bir ölçekte devam ediyor. Aslında senin insanların bir elin parmaklarıyla sayılabilecek kadar az görünüyor ve Şeytan'ın insanları milyonlarca görünüyor."

Tanrı'nın tahtında oturmaya, Kutsal Ruh'la dedikodu yapmaya, tek oğlu İsa'yla oynamaya devam etmesi tuhaf; Şeytan bütün dünyayı idare ediyor; Adolf Hitler, Joseph Stalin, Benito Mussolini, Mao Zedong yaratıyor... Bütün tarih yüzde doksan dokuz nokta dokuz Şeytan'ın yaratımı gibi duruyor.

O zaman neden yaratıcı olarak Tanrı'yı tanıyoruz? O amatör bir çömlekçi olabilir -arada bir, bir çömlek yapıyor- ama Şeytan profesyonel görünüyor. Cengiz Han, Timurlenk, Nadir Şah, Büyük İskender, Napoleon Bonaparte ve Korkunç Ivan -tarihte şöyle bir gezin- bu insanların hepsi Tanrı tarafından yaratılmadılar mı? Öyleydiler ama sen gerçeği kabul etmeye korkuyorsun, çünkü o zaman senin Tanrın adeta bir Şeytan'a dönüşüyor.Tanrı'nın İsa Mesih, Hz. Muhammed, Krishna ve Gautam Buddha gibi insanları yarattığını söylüyorsun. Tanrı'nın yarattığını düşündüğün bu insanlara bakalım. İsa Yahudi'ydi; Yahudi olarak doğdu, Yahudi olarak yaşadı ve Yahudi olarak öldü. Hıristiyan kelimesini hiç duymamıştı ve Hıristiyanlık adında bir din yaratmakla ilgili en ufak fikre sahip olduğunu sanmam. Hiçbir yerde aklından yeni bir din yaratmayı geçirdiğine dair şüphe bile uyandıracak bir gösterge yok, hayır. Hayatı boyunca sadece tek bir şey yapmaya çalıştı: Yahudiler tarafından mesihleri olarak kabul edilmeye.

Şimdi, Yahudilerin Tanrısı Yahudi'dir, İsa Yahudi'dir, Yahudilerin baş rabbisi Yahudi. Yahudilerin büyük tapınağında en yüksek görevlerde bulunan rabbilerin hepsi dindar, çok ilmi ve çok bilgili insanlar. Rabbilerden daha ilmi insan bulmak zordur; bütün hayatları çalışmaya, bilime adanmıştır. Ve baş rabbi büyük bir rabbi olmalı; bu yüzden seçilmiştir.

İsa'yı çarmıha germeye karar verdiler. Yahudi bir Tanrı, İsa'yı kendi suretinden yaratıyor ama Yahudi rabbiler, onların baş rabbisi ve Yahudi cemaati o insanı, onun Tanrı'nın bir sureti olduğunu hiçbir şekilde kabul etmiyor. Onu ortalığı karıştıran biri, bir üçkâğıtçı, bir düzenbaz olarak görüyorlar.

Şimdi, eğer Tanrı kendi oğlunu gönderiyorsa, baş rabbiye küçük bir mesaj gönderemez mi? “Lütfen oğluma, tek oğluma iyi bak.” Ve herkes Yahudi olduğu için hepsi aynı dilden anlıyor. Hiçbir zorluk olmazdı; ama Tanrı sessiz kalıyor. İsa çarmıha geriliyor ve Tanrı sessiz kalıyor; sureti yok ediliyor ve O tamamen ilgisiz kalıyor.

Aslında İsa, Adolf Hitler kadar disiplinli biri değildi. İsa şarap içerdi ve suç olması gereken bir şey yapmış, suyu bile şaraba çevirmişti. Sen bir şeyi LSD’ye çevirmeyi dene! Bu mucizeyi yap, kendini hapiste bulursun.Şimdi, bu adam suyu şaraba dönüştürüyor ve hiç suçluluk duymadan şarap içiyordu. Hiçbir Hindu, Müslüman, Cayna, Budist, bu adamı Tanrı’nın sureti olarak kabul etmez. Tanrı’nın sureti alkollü içecekler içiyor! Tanrı’nın sureti bilincin en yüksek noktası olmalı ve alkollü bir şey içmek bilinçli olmanın tam tersidir; kendini bilinçsizliğin içinde boğmaktır. Mümkün olan en din karşıtı eylemlerden biridir.

Bu İsa, yumuşak başlılığı ve alçakgönüllülüğü öğretmesine rağmen, kendisi çok kibirliydi. Buddha onu Tanrı’nın sureti olarak kabul edemezdi. Onun “Ben Tanrı’nın tek oğluyum” açıklaması bugüne kadar yapılmış en bencil açıklamadır. Adolf Hitler’in iddiası o kadar büyük değil. İlyas. Bu İlyas’ı kim tanıyor? Eski Ahit’e bakmış ve bir nedenle kendisine cazip gelen bir isim bulmuş olmalı, çünkü Adolf Hitler’le sebep konusunda asla emin olamazdın. Belki numerolojinin alfabenin her harfine verdiği sayıları sayıyordu ve İlyas’ın iyi bir numerolojik isim olduğuna karar verdi; çünkü bunlar Adolf Hitler’in inandığı şeylerdi: numeroloji, astroloji, el falı.

Ülkelere saldırılarına bile generallerin değil astrologların karar vermesi seni şaşırtacak. Aslında ilk dört yılki aralıksız başarısının nedeni de buydu; astroloji haklı olduğundan değil, düşmanları nereye saldıracağını kestiremediğinden. Generallerini dinleseydi, hiç şüphesiz her ülke onun planlarını çözebilecekti, çünkü bütün generaller belli bir biçimde düşünür. Basit aritmetiğe dayalı bir askerlik bilimi vardır: Düşmana en kuvvetli olduğu yerden saldırmazsın; ona en zayıf olduğu yerden saldıracağın açık.

Fakat Adolf Hitler düşmanın en kuvvetli olduğu yerden saldırıyordu. Düşman da şöyle düşünüyordu: “Burası en kuvvetli olduğumuz yer; Adolf Hitler buradan saldırmayacak.” Böyle düşünerek ordularını en zayıf yerlere yönlendiriyorlardı. Fakat Hitler oraya saldırmıyordu, çünkü astrolojiye inanıyordu.

Yıldızlar başka bir noktayı gösteriyorsa, o noktaya saldırıyordu.

Şimdi, iki taraf da generallere göre karar verseydi, iki taraf da saldırının nereden geleceği kesinlikle belli olurdu, çünkü iki taraf da aynı mantığa göre işliyor ama burada mantık söz konusu değildi. Ve Adolf Hitler'in sözü kanundu. "Neden?" sorusu yoktu; bu soru Adolf Hitler'e sorulamazdı. "Neden bu yönteme karar verdin?" diye soramazdın.

Kimsenin sormasına izin yoktu; en yakın insanlar bile yeterince yakın değildi. Tek bir insan bile Adolf Hitler'in omzuna elini koyabilecek kadar yakın değildi. Kimse arkadaş değildi; Adolf Hitler asla hiçbir dostluğa izin vermedi. Hz. İlyas'ın reenkarnasyonu yeryüzünde sürünen sıradan insanların çok üzerindeydi. Ve sen ona nedenini soruyorsun!

Bu nedenle dört yıldır sürekli kazanıyordu, ta ki Winston Churchill de aynı kurallarla oynamaya başlayıncaya kadar, istemeyerek de olsa: "Bu aptallık, ama ne yapabilirim? Eğer aptal biriyle savaşıyorsan, sen de aptal olmak zorundasın, aksi takdirde kaybeden olacaksın." Hindistan'dan astrologlar getirmek zorunda kaldı, çünkü en iyi astrologları orada bulabilirsin. Hintli astrologlar sonunda Winston Churchill şunu anladığı için çok gururluydu: "Astroloji bilimdir ve biz sizden çok daha ilerideyiz."

İşin içine astrolojinin girmesiyle Winston Churchill kesinlikle kazanmaya başladı, çünkü şimdi o da aklını kaybediyordu. Büyük bir generaldi ama şimdi kendisine ters, kendi mantığına ve tecrübesine aykırı şeyler yapıyordu. "Öteki adam astrologları dinliyorsa, sen de astrologları dinlemek zorundasın. Bu bir zafer meselesi, o yüzden astroloji konusunu tartışmanın zamanı değil; bu tartışmayı başka bir zaman yapabiliriz. Önce bu adamın işini ve bu deliliği bitirelim."

Winston Churchill astrologları dinlemeye başlayınca, kazanmaya başladı, çünkü o da hiçbir mantık olmadan deli gibi saldırmaya başladı. Şüphesiz onun astrologları Adolf Hitler'inkilerden daha tuhaftı, çünkü Adolf Hitler'inkiler Batılıydı. Londra'da, o Alman astrologların Adolf Hitler'e önerdiği şeyleri söyleyebilecek benzer astrologlar bulabilirdin; ama bu Hintli astrologların astrolojisi tamamen farklıydı.

Adolf Hitler'in bu astrologların ne önerdiğini öğrenmesinin yolu yoktu, çünkü ikisi işleyiş bakımından farklıydı. El falında bile... Batı'daki el falında bir çizgi bir şeyi gösterir; Hindistan'daki el falında aynı çizgi başka bir şeyi gösterir; çünkü çizginin üzerinde yazılı bir şey yoktur. İş sana, ondan ne çıkarmak istediğine bağlıdır.

İsa çarmıhın üzerinde öldü; Tanrı’nın oğluna uygun bir yere benzemiyor. Caynalara, Budistlere ve Hindulara sorarsan, söyledikleri şeyde anlam bulacaksın. Verdikleri cevap seni şaşırtacak ama onların cevabı daha akla yatkın geliyor. “Geçmiş yaşamında büyük bir günah işlemiş olmalı, bu da o büyük günahın sonucu; basit karma yasası. Yoksa neden çarmıha gerilsin?” derler.

Çarmıha gerilen bir Hindu avatar, Cayna tirthankara veya buddha yok. Bu imkânsız! Aslında Cayna tirthankara Mahavira yolda yürüdüğünde, yolda diken varsa, Mahavira’nın ayakları incinmesin, zarar görmesin diye derhal sivri kısmını aşağıya doğru çevirirdi.

Çünkü bu insan bütün karmalarını bitirmişti, diken bile ona zarar veremezdi. Diken bile şunu düşünmek zorundaydı: “Bütün karmalarını bitirmiş bir insan buraya geliyor. Ona sıkıntı veremezsin; kendini ona zarar vermeyecek bir konuma getirsen iyi edersin.” Şimdi bu insanlar İsa’yı nasıl Tanrı’nın oğlu, Mesih, olarak kabul etsin?

Budist yazıtlarında tanımlanan pek çok olay var. Öfkeli bir fil, onu öldürmesi için Buddha’nın üzerine doğru serbest bırakılır. Öfkeli fil birçok insanı öldürmüştü; yoluna kim çıkarsa işlerini bitiriyordu. Sırf suçluları öldürmek amacıyla kral tarafından zincire vurulmuştu.

Bütün kraliyet ailesi, danışmanları ve vekilleri sarayın balkonlarında oturur, oyunun keyfini çıkarırdı. Aşağıda suçlu ayakta dururdu; fil getirilir ve zincirleri çıkarılırdı. Fil derhal kaçan ve çığlık atan adamın üzerine doğru koşardı; ve aynı senin boğa güreşinden veya Muhammed Ali’nin boks maçından zevk alman gibi, o insanların hepsi bundan zevk alırdı. Bunların hepsi benzer şeyler, fazla farkları yok. Zevk aldığın şey şiddet, çünkü filin adamı öldüreceği kesin. Adam nereye kaçabilir?

Fil, Buddha’yı öldürmesi için gönderilmişti ama bu öfkeli fil bile, Buddha’yı görünce, bu insanın bütün karmalarını bitirdiğini fark etti; onu incitemezsin, tersine bu onun ayaklarına dokunmak ve gelecek yaşama yönelik iyi karma kazanmak için fırsattı. Böylece fil, Buddha’nın ayaklarına dokundu ve oraya oturdu. Kral gözlerine inanamadı. Olanları herkes görmüştü; Buddha’ya, “Neler olduğunu bir tek sen söyleyebilirsin” dediler.

“Özel bir şey yok” dedi Buddha. “Fil sizden daha akıllı: Bütün karmalarımın bittiğini ve artık acı çekmeme gerek kalmadığını, hesaplarımın kapandığını gördü; her ne yaptıysam, acısını çektim ve tamamen temizim. Bunu gören fil, ‘Neden bu fırsatı kaçırayım? Böyle bir

insanı nerede bulurum?’ diye düşündü. Bu yüzden kutsanmak için ayaklarıma dokundu. Aslında zaten kutsandı; zaten yeterli erdemi kazandı. Gelecek yaşamında büyük bir buddha olarak dünyaya gelecek. Aydınlanacak, çünkü eğer deliliğinde bile bir buddha’yı fark edebiliyorsa, o zaman deliliğiyle özdeşleştirilemez. Buna rağmen onun farklı olduğunun farkındadır.”

Şimdi, Budistlerin isa’nın, Tanrı’nın suretinin, çarmıha gerilmesini kabul edeceklerini mi sanıyorsun? Bir fil bile bir buddha’nın varlığını görebiliyor; oysa o binlerce Yahudi oradaydı ve kimse, tek bir insan bile, bu adamın Tanrı’nın sureti olduğunu ve ona zarar vermemen gerektiğini göremedi. O senin şartlanman; yoksa başka hiçbir din isa’yı hiçbir şekilde kabul etmez.

isa, Mahavira’nın rahiplerinin kaynaşmasına izin vermeyeceği insanlarla kaynaşıyordu. Kumarbazlarla, fahişelerle, hırsızlarla, toplumun en alt tabakasıyla ilişkiye giriyordu. Mahavira buna izin vermezdi; Buddha buna izin vermezdi. Neden bu insanlarla ilişkideydi? Çünkü başka kimse onunla kaynaşmaya hazır değildi. Daha yüksek sınıflar, zengin sınıflar; eğitimli, kültürlü ve bilgili insanlar bu marangoz oğluyla kaynaşmaya hazır değildi: eğitimsiz, köyün kendini Tanrı’nın oğlu ilan eden delisi.

Yalnızca bir kez bir profesör ona gelmişti ve o da gecenin köründe. Nicodemus bir rabbi ve tanınmış bir profesördü. Ortalıkta kimse yokken ve bütün havariler uykudayken geldi. isa yatmadan önceki son duasını ediyordu. Karanlıkta bu saygın, üniversitede profesör zengin rabbi geldi ve kendini tanıttı. isa, “Neden gündüz gelmedin? Gecenin yarısı; yatmaya gidiyordum. Şimdi son duamı bitirdim” dedi.

“Gündüz gelemem” dedi Nicodemus, “çünkü insanlar senin gibi birisiyle görüştüğümü görecek. Senden o kadar çok bahsedildiğini duydum ki, buraya merakımdan geldim ama gündüz seni görmeye geldiğimi söylemeyeceğim.” Üst tabakadan insanlar kaynaşmıyordu -kaynaşmak da ne kelime- bu adamla konuşmaya bile hazır değillerdi.

Bu, Tanrı’nın oğlu, O’nun suretinden yaratılmış; ve Yahudiye’nin tamamında hiçbir dini eğitime, hiçbir anlayışa sahip olmayan o birkaç aptal dışında kimse onu tanıyamadı. Onlar da balıkçılar, oduncular, çiftçilerdi; onlara umut verdiği için Tanrı’nın tek oğluyla ilişkide olma fikri hoşlarına gitti: “Tanrı’nın krallığına ulaştığımızda, oğulla birlikte, Tanrı’ya yakın olacağız. O zaman bu zenginlerin hepsi, bu krallar, bu valiler ve bu rabbiler kim olduğumuzu görecek. Şu anda sadece balıkçıyız, oduncuyuz, çiftçiyiz.”

Bu onların umuduydu. Bu yüzden isa'yla birlikte Tanrı'nın krallığına girmek bu kadar ucuzdu. Bu fırsatın kaçırılmaması gerekiyordu. Fakat bütün Yahudiye'de sadece o on iki kişiyi bulabildi.

Doğu'da hiçbir büyük din onu kabul etmez, çünkü bir insan arkadaşlarıyla tanınır; isa'nın arkadaşları da kesinlikle iyi değildi. Ve o arkadaşlar onun havarileri oldu, o arkadaşlar Hıristiyanlığı yarattı; o yüzden Hıristiyanlığın üçüncü sınıf bir din olmasına şaşmamak gerek; son derece üçüncü sınıf bir kaynaktan doğdu. Caynacılığın, Budizm veya Hinduizm'in derinliğine sahip değil; kıyaslanamaz.

Bana Krishna'yı soruyorsun. En azından Krishna ve Buddha'yı Tanrı'nın suretleri olarak kabul edeceğimi düşünmüş olmalısın. Hayır. Her şeyden önce Tanrı olmadığına göre, bir suret nasıl olabilir? Benim karşıma suret olarak kimi geti-rirsen getir, sağlam bir yenilgiye uğratacağım. Bu, kurgusal bir Tanrı'ya karşı mücadeledir; isa'ya, Krishna'ya veya Buddha'ya karşı bir mücadele değildir. O kurgusal Tanrı'nın işi bitirilirse, bu insanların görkeminin büyük kısmı yok olacak.

Eğer Tanrı yoksa, "Ben Tanrı'nın tek oğluyum" denemez. O zaman, "Tanrı'nın mesajını getiriyorum ve yalnızca benim mesajım doğrudur, çünkü Tanrı'dan geliyor" denemez. Dolayısıyla Tanrı kurgusunu yok etmeye çalışıyorum. Elbette suretlere de darbe indirmek zorunda kalacağım, çünkü sadece Tanrı'nın sureti olmakla bir kurguya can veriyorlar.

Krishna dünyanın tanıdığı en kurnaz politikacılardan biriydi; ve belki de gelecekte bu kadar kurnaz politikacı bulmak mümkün olmayacak. Hiçbir şekilde sözünün eri bir adam değildi; bu yüzden politikacı olduğunu söylüyorum. Bir şey söyler, tam tersini yapardı. Sana bir söz verir, öyle yapmanın kendi çıkarına olduğunu anladığı anda o sözü bozardı. Ona hiçbir şekilde güvenemezdin. Bütün hayatı insanların güveninden faydalanmak, çıkar sağlamak, kandırmakla geçti ama Hindular, "Bu Tanrı'nın oyunu" deyip duruyorlar.

Her şeye daima iyi kelimeler bulabilirsin. Kasabanın genç kızları nehirde yıkanırken onların giysilerini toplar ve bir ağacın tepesinde otururdu. Şimdi, kızlar suyun içinde çıplak durur, giysilerini isterlerdi. Bunu başka biri yapsa derhal karakola götürülür. Fakat birçok Hindu ailesinde bu resmi asılı bulursun; kaldığım evlerde değil elbette!

Bir keresinde, “Utanmalısın. Bu resmi buraya asıyor, bu odada oturuyorsun. Büyük bir dindarlık gösterdiğini mi sanıyorsun, bu dindarlık mı? Aynısını ben karına ve kızına yapsam...?” dedim.

“Ne demek istiyorsun?” dedi adam.

“Evet, bunu gerçekten yapsaydım” dedim, “Krishna’nın yaptığı gibi, Tanrı’nın oyunu olurdu. O neden istisna olsun?” dedim. On altı bin kadın Krishna tarafından çalınmış; zorla insanlardan, kocalarından ve çocuklarından uzaklaştırılmışlar. Bu kadınlar için büyük bir toplama kampı yapmış olmalı. Kim onun karısı kim değil, tanıyabileceğini sanmıyorum. Bunun bir şekilde abartı olduğunu da sanmıyorum.

Bu Hindistan’da olurdu; kralların yüzlerce karısı olurdu. Bugün bile, daha birkaç yıl önce ölen Haydarabad Nizamı,arkasında beş yüz eş bıraktı - beş yüz dul... bir erkek. Dolayısıyla on altı bin o kadar büyük bir rakam gibi durmuyor; Haydarabad Nizamı’nın sadece otuz iki katı. Kişinin zenginliği karılarının sayısına göre hesaplanırdı ve Krishna da Haydara-bad Nizamı’ndan kesinlikle otuz iki kat daha zengindi.

Yoksul bir adamın bir kadına bile gücü yetmez; bir karısının olması yoksul biri için zordu; kendisi karnını günde iki öğün zor doyuruyordu. Dolayısıyla eski Hindistan’da ne kadar zengin olduğunu göstermenin yolu çok karıya sahip olmaktı; ve Krishna da herkesi alt ederdi. Sırf herkesi mağlup etmek için on altın bin kadın ve on altı bin aile yok edildi. Çocuklar öksüz kaldı veya dilenci oldu -ne olduğunu kimse bilmiyor-ve bu adamın Tanrı’nın sureti olduğu düşünülüyor! Onun zalimliğini görebiliyor musun? Ayrıca bu, sevgi adına yapılan bir şey değildi. Bu kadınları bilmiyordu bile. On altı bin kadını nasıl bilebilirsin? On altı bin kadına ne sevgi verebilirsin? Bu kadınlarla nasıl bir ilişki mümkün? Sırf senin büyüklüğünü göstermek için esir edilmişler.

Aynı bencil tutumla, belki daha da kuvvetli, Krishna müridi Arjuna’ya, “Her şeyi -şüphelerini, fikrini- kenara bırakarak ayaklarıma kapan. Ben senin kurtuluşunum, ben senin sığınağınım” der.

Şimdi, bunu söyleyen biri çirkin görünüyor. Eğer doğruysa da, o zaman Arjuna bile bunu kendisi fark edebilirdi. Senin açıklamana gerek yok, ısrarla, “Ayaklarıma kapan” demene gerek yok. Arjuna’nın teslim olmadığı kesin, bu kadar ısrar bu yüzden. Arjuna sürekli tartışıyor, şüphelerini dile getiriyor, sorular soruyordu: İkna olmamıştı. Hiç olduğunu da sanmıyorum.

Arjuna'yla Krishna arasındaki konuşmayı incelemeye gayret ettim; bütün konuşma Shrimad Bhagavadgita'dır.

Arjuna'nın tartışma şekli gayet doğruydu ve ortaya attığı şüpheler de son derece geçerliydi ama Krishna'nın söyledikleri, cevapları açıklayıcı değildi. Şüpheleri gidermiyordu ve Arjuna'nın kafa karışıklığını gidermiyordu; bu nedenle Arjuna'yla tartışmaktan bıkan Krishna, "Her şeyi kenara bırakarak ayaklarıma kapan, çünkü ben Tanrı'nın kusursuz enkarnasyonuyum" dedi.

Fakat ben, bunu söylemek zorunda kalıyorsan, öyle olmadığını söylüyorum! Eğer diğer insan senin inkâr etmene rağmen bunu fark ediyorsa, o zaman belki bunda bir doğruluk olabilir. Sen bunu inkâr ediyorsan ama diğeri zihinle anlaşılabilenden, zekâyla algılanabilenden daha fazla bir şey görüyorsa. Diğeri bunu, mevcudiyetini, kokusunu hissetmeye devam ediyorsa ve senin itirazına rağmen, "Sen inkâr etmeye devam edebilirsin, umurumda değil; ben yüreğimi dinliyorum ve yüreğim bana bir şey söylüyor" diyorsa, bu tamamen farklı bir şeydir. Fakat Gita'daki konuşmanın tamamında bu gerçekleşmiyor.

Krishna, Arjuna'yı zorluyor; ve durumu ve durumun tersliğini görünce. çünkü savaş meydanında duruyorlardı, Krishna onun arabasını sürüyordu ve iki ordu karşı karşıyaydı; yıllardır hazırlandıkları ve bütün Hindistan için belirleyici olacak savaş başlamak üzereydi... Ve belirleyici olduğu da kanıtlandı; ülkenin omurgasını kırdı.

Hindistan'ın çöküşünden üç kişiyi sorumlu tutuyorum. Birincisi Krishna'ydı, çünkü Hindistan'ın savaşma şevkini, hevesini yok etti. Hindistan'ı, bütün ülkeyi enkaz haline getiren ve yok eden bir nevi Üçüncü Dünya Savaşı'na sürükledi. Herkes, kim hayatta kaldıysa, o kadar sarsıldı ve korktu ki, savaşmaktansa her şeyi yapmaya hazırdılar.

Ondan sonra da şiddetsizlikten bahsetmeye başlayan Buddha ve Mahavira geldi. Bu, savaştan bu kadar bıkmış insanlara çok cazip geldi. O kadar büyük bir savaş görmüşlerdi ki, bir daha asla onunla işlerinin olmasını istemediler. Böyle bir savaş ve böyle bir yıkım yaşamaktansa, köle olmak daha iyiydi.

Savaşın adı Mahabharata'ydı, Büyük Hindistan Savaşı; o zamandan beri hepsi Büyük Hindistan Savaşı'na benzeyen çarpışmalar oldu sadece. Onun boyutu adeta evrenseldi: O sırada dünyaya dair bilinen ne varsa, o dünyanın her kısmı, ister o taraftan olsun ister bu taraftan, savaşa girdi. İki taraf da kuzendi ve problem, krallığı kimin miras alacağıydı?

Bir tarafta yüz Kaurava, yüz erkek kardeş vardı. Şimdi görebilirsin. Kör olmasına rağmen babanın binlerce karısı olmalı; kör bir adam bile yüz oğul dünyaya getirmeyi becermiş. Erkek kardeşinin beş oğlu vardı: Pandavalar. Çatışma krallığı kimin miras alacağıyla ilgiliydi. Hiçbir şekilde anlaşamadıkları için karar vermenin tek yolu savaşmaktı. Tek bir aile olduğu için de, bütün akrabalar bölünmüştü; birisi bu tarafta savaşıyor, bir diğeri öteki tarafta savaşıyordu; bir kardeş bu taraftan, bir kardeş diğer taraftan ve onların dünyanın her yerinden dostları da oradaydı.

Arjuna'nın Meksika'dan da bir karısının olduğunu öğrendiğinde şaşıracaksın; Meksikalı krallar da Arjuna'nın tarafında savaşmak için ordularıyla gelmişlerdi. Meksika'nın Sanskritçe adı Makshika'dır; Meksika (Mexico), Makshika'nın bozulmuş halidir. Bugün çok fazla tarihsel kanıt bulundu ve Makshika'nın Meksika olduğu kesin. Meksika'da Hindu tapınakları bulundu, Hindu tanrı ve tanrıçaları ve onların heykelleri bulundu. En son keşif de Asya'yla Amerika arasındaki suyun, okyanus suyunun bir zamanlar Amerika'dan Asya'ya yürüyebileceğin kadar sığ olduğu. Okyanusun üzerinde yürüyebiliyordun; en fazla otuz santim derinliğindeydi.

Dolayısıyla o zaman bilinen dünyanın tamamı bu belirleyici savaş için bir araya gelmişti ve herkes işaretin verilmesini bekliyordu. Fakat Krishna hâlâ Arjuna'yı ikna etmeye çalıştığı için bekliyorlardı. Arjuna bırakmak istiyordu; "Savaştan vazgeçmek istiyorum, çünkü bunda bir anlam görmüyorum. Bütün bu insanlar benim insanlarım: Bu taraftakiler benim insanlarım; karşı taraftakiler de benim insanlarım. Karşı tarafta öldürmek zorunda kalacağım arkadaşlarımı görüyorum ve bu tarafta da arkadaşlarımı görüyorum. Bu insanlar, bu yüz Kaurava benim kardeşlerim ve ben bu insanları sırf krallık için öldürme zorunda mıyım? Milyonlarca insan savaşta ölecek ve ben kazansam bile, geriye zaferin keyfini paylaşacak kim kalacak?" dedi.

Ve kesinlikle haklıydı: "Milyonlarca akraba ve arkadaşın cesedinin üzerinde galibiyete sevinecek kim olacak? Bunlar uğruna savaşacağımız, bizimle birlikte sevinebilmeleri, bizimle birlikte kutlayabilmeleri için uğruna zafer kazanacağımız insanlar; ama bu insanların hepsi ölecek. Kazanacağımız kesin değil; karşı tarafın kazanacağı da kesin değil, çünkü iki taraf da eşit şekilde dengede. Fakat bir şey kesin: Kim kazanırsa kazansın, neredeyse herkes ölecek." Ve böyle de oldu.

Sonunda Krishna itiraz etti: “Sen korkaksın, savaş alanından kaçan aciz bir insansın; sen savaşçısın ve savaşın dini savaşmaktır. Öldürmekten, cinayet işlemekten mi korkuyorsun? Bu insanlar nasılsa ölecek.” Savunmaya bak: “Bu insanlar bir gün nasılsa ölecek.” Kimse ölümsüz değil, öyleyse bu insanları öldürdüğünde endişe edilecek bir şey yapmıyorsun. Belki bu adamın yaşamından birkaç yıl aldın ama bunu yaptığını düşünürsen yine yanılırsın. Bunu yapan Tanrı ve her ne oluyorsa, O’nun iradesiyle oluyor; biz sadece onun araçlarıyız.

Sana bunu söylüyordum: bu dinlerin insanlığı kuklaya çevirdiğini. Krishna’nın bütün Gita’sı tek bir cümleye sığdırılabilir:
“İnsan kukladır; kuklacı da Tanrı’dır.” Sen kuklacı ne isterse onu yaparsın. Seni dans ettirirse, dans edersin; koşturursa, koşarsın; O sana ne yaptırıyorsa, her şeyi Tanrı’ya bırak. Sen sadece hareket et, sonuçları düşünme. Gita’nın bütün mesajı budur, bütün Hinduizm bu mesaja dayanır: Her şeyi Tanrı’ya bırak ve sonucu düşünme; sonuç onun elinde.

Şimdi, bu hileli bir savunma. Ben Arjuna’nın yerinde olsaydım, Krishna’yı tokatlar ve sonra ona arabadan inmesini söylerdim; “Ben gidiyorum, çünkü Tanrı’nın isteği bu. Ben kim oluyorum da düşünüyorum? Şimdi bütün varlığım bu savaştan vazgeçmemi söylüyor, ben gidiyorum. Bu, Tanrı’nın sesi. Sen de kimsin? Sonuçlarını da düşünmeyeceğim: insanların korkak olduğumu düşüneceklerini. Bırak düşünsünler, bu onları sorunu” derdim.

Aslında Krishna’nın Arjuna’ya verdiği savunma o kadar sahteydi ki, Arjuna tartışmaya yönelik biraz içgörü sahibi olsaydı, bütün olayı tersine çevirebilirdi. Krishna, “Sadece yap ve sonucu düşünme” diyordu.

Arjuna, “Harika! Öyleyse sadece bunu yapacağım ve sonucu düşünmeyeceğim” demeliydi. Ve arabasını ormana sürmeliydi. Fakat, belki durum veya baskı yüzünden, kandı. Bütün bu insanları toplamıştı, bu kadar insanı davet etmişti ve şimdi son anda kaçmak... “Dünya ne diyecek? Ve Krishna, Tanrı’nın enkarnasyonu -insanlar öyle diyor- ve o, “Savaş ve sonuçları Tanrı’ya bırak’ diyorsa, o zaman savaşmalıyım.” Böyle diyerek savaştı ve kazandılar. Fakat korktuğu şey oldu. Bütün ülke bir daha asla daha önce olduğu gibi canlanmadı. Omurgasını kaybetti; mertliğini kaybetti.

Krishna’nın Tanrı’nın sureti olduğunu söyleyemem. Adolf Hitler’e, Joseph Stalin’e veya Mao Zedong’a Tanrı’dan daha yakın. Adolf Hitler’in

yaptığı buydu.

Zavallı Adolf Hitler ne yapıyordu, neden kınanıyor? Tanrı'nın iradesini yerine getiriyor ve sonuçlarını da düşünmüyordu. Bu, Krishna'yla aynı şeydi: Arjuna'yı kendi istediği bir şeye zorlamak, bunu savundu; ve ülkeyi en az beş bin yıl sürecek bir yıkıma uğrattı. Hindistan hâlâ Mahabharata'nın gölgesinden kurtulmuş değil; o Büyük Savaş hâlâ bir gölge gibi Hindistan'ın üzerine düşüyor.

Soruyu soranın sorduğu son kişi, Gautam Buddha. En azından Gautam Buddha'yı kabul edeceğimi düşünmüş olmalı; ama yanılıyor. Her şeyden önce Gautam Buddha Tanrı'ya, Tanrı'nın var olduğuna inanmaz; dolayısıyla Tanrı'nın sureti olduğunu kabul etmeyecektir. O kendisi bu ifadeyi, Tanrı'nın sureti olduğunu reddederdi. Kendisi Tanrı'nın sureti olduğunu söyleyemez ve asla da söylememiştir.

"Tanrı'nın sureti" fikri Gautam Buddha'ya uygulanamaz. Krishna Tanrı'nın enkarnasyonu olarak doğmuştu; İsa Tanrı'nın tek oğlu olarak doğmuştu; Muhammed Tanrı'nın tek elçisi olarak doğmuştu; ama Buddha için durum böyle değil. Buddha insan olarak doğdu ve hakikati aramaya çıktı. Tanrı'nın suretinden yapılmış olsaydı, hakikati zaten biliyor olurdu ama o uzun bir arayışa koyulmak zorunda kaldı.

Buddha, hakikati bulmak için mümkün olan her şekilde büyük acılar çekti. Söylenen her şeyi yaptı. Ülkede tanınmış bütün öğretmenlere gitti, ta ki her öğretmen, "Artık sana bir şey öğretemem, çünkü bildiğim her şeyi öğrettim. Yola devam et, başka bir yere git; artık benden fazla biliyorsun" diyene kadar. Fakat bu bilgi doyurucu değildi. Buddha her şeyi yaptı ve bu onun temel hatasıydı: Bütün öğretmenler ondan usan-mıştı.

Öğretmenler hata yapıp duran bir insandan asla bıkmaz. O zaman öğretmen hep mutludur: "Bu hatayı yaptın, bu yüzden gözden kaçırıyorsun; şu hatayı yaptın, o yüzden atlıyorsun." Fakat bu adam o kadar özeldi ki, öğretmenin söylediği şeyi fazla fazla yapıyordu. Hiçbir öğretmen -bir düzine öğretmenle çalıştı- ona bir şeyi yapmadığı veya bir şeyi atladığı için başarısız olduğunu söyleyemiyordu. Her öğretmen, onun her şeyi yaptığını ve hiçbir şey olmadığını anlıyordu.

Karşılarına dikilip, "Bunların hepsinin yapılması gerektiğini söylediniz; sonuna kadar yapıldıklarını düşünüyorum. Eğer değilse, bana hatanın nerede olduğunu söyleyin, düzelteceğim" diyordu. Fakat hiçbir şey

olmuyordu. Öğretmenler çok geçmeden bu insanı kandıramayacaklarını, onu sömüremeye-ceklerini fark ediyorlardı; her şeyi yapmaya hazırdı.

Fakat öğretmenin korktuğu bir an gelir, çünkü kendi de bilmez. Öğretmen yalnızca bir âlimdir, belki büyük bir âlim; sana bütün yöntemleri öğretebilir ama kendisi de onları hiç yapmamıştır. Hakikati bilmez; kendisi farkına varmamıştır, dolayısıyla bu adam onun için bir soru işaretine dönüşür, çünkü söyleneni aynen yapıyor ve buna rağmen hiçbir şey olmuyor.

Sonunda beraber olduğu son öğretmen de ona, “Zamanını öğretmenlerle harcama. Ben bütün o öğretmenlerin en büyüğüyüm; pek çoğu öğrencim oldu. Gözlerinde samimiyeti, sahiciliği gördüğüm için, sana kendi başına devam etmek zorunda olduğunu söylemek isterim. Kimse seni oraya götüremez, kimse sana yolu gösteremez; kendi başına gitmek zorundasın. O yüzden öğretmenleri unut, öğretileri unut ve sadece kendi başına ilerle. Bu disiplinleri, yogaları, mantraları, tantraları, mevcut her şeyi yeterince yaptın” dedi. Hindistan, yapabileceğin her çeşit şeyle dolu büyük bir pazardır; seni pek çok yaşam idare edebilir. Ve o yöntemlerin sonu gelmez; hep oradadırlar, yenileri de.

Buddha bunu anladı, çünkü on iki yıl harcamış ve hiçbir yere ulaşamamıştı. Fakat gerçekte kendisi farkına varmadan bir şeyi başarmıştı: Takip etmeyi bitirmişti. Bu, büyük bir başarıdır. Dindar olmak; bu en büyük başarılardandır: takip etmeyi bitirmek.

Tek başına devam etti. Kendisi o yıllarda beş takipçi toplamıştı. Onlara da anlattı: “Beni bağışlayın, o öğretmenlerin hepsi zamanımı harcadı. Ben de sizin zamanınızı harcamak istemiyorum, kendi başınıza devam edin. Beni yalnız bırakın, ben de sizi yalnız bırakacağım. Ben sizin lideriniz değilim, siz de benim takipçim değilsiniz. Ben şu andan itibaren yalnızım. Her tehlikeyi göze alacağım ve eğer bir hakikat varsa, onu bulacağım; eğer yoksa, onu da bulacağım.”

Bu insan asla dünyaya gelmiş bir Tanrı, ilahi bir varlık, elçi, peygamber veya birinin enkarnasyonu olduğunu iddia etmedi. Ve bulduğu şey de Tanrı değildi. Mutlak sessizliği buldu: kelime yok, fikir yok, suret yok. Muazzam bir doyum buldu ama Tanrı’yı değil, orada teşekkür edecek kimse bile yoktu. Bütün evren oradaydı ve o bütün evrene minnettardı ama ayrı olmadığı için ona teşekkür etmek de söz konusu değildi; kendisi onun parçasıydı.

Buddha, Tanrı veya onun sureti olduğunu iddia etmedi. Bu yüzden en çok onu sevdim, çünkü bu insanların içinde en insancılı odur. Elbette Budistler onun bütün öğretilerini bozdular, heykellerini yaptılar, ona tapmaya başladılar ve ondan bir Tanrı yaptılar. Fakat bundan o sorumlu tutulamaz.

Bana soru sormadın, bir açıklamada bulundun. Fakat yine de sana cevap verdim, sırf bana yakın yaşayan ve zihninde böyle açıklamalar taşıyan biri beni anlamayacağı için, anlamayacağı kesin olduğu için.Cevaplarını bırakmak zorundasın. Ben senin sorularınla boğuşmaya yeterim; cevaplarınla sen boğuşabilecek durumda değilsin.

Onları bırak, ben sorularını öldüreceğim. İçinde hiçbir soru ve cevabın kalmadığı ve burada boş oturduğun gün, yuvaya, cehaletten masumiyete geldin demektir.

Bölüm 11-Hakikat dogma değil dans

Soru: Bütün dinlere karşı mısın? En temel hataları nedir?

Evet, bütün sözde dinlere karşıyım, çünkü hiç dindar değiller. Ben sahici dindarlıktan yanayım, dinlerden değil.

Gerçek din bir tane olabilir, aynı bilim gibi. Müslüman fiziği, Hindu fiziği, Hıristiyan fiziği yok; bu saçmalık olurdu. Fakat dinlerin yaptığı bu; bütün dünyayı akıl hastanesine çevirdiler.

Eğer bilim tekse, ruhun bilimi de neden tek olmasın? Bilim nesnel dünyayı inceler, din öznel dünyayı inceler. İşleri aynıdır, sadece yönleri ve boyutları farklıdır.

Daha aydınlık bir çağda din diye bir şey olmayacak, sadece iki bilim olacak: nesnel bilim ve öznel bilim. Nesnel bilim nesnelerle uğraşır, öznel bilim var olmakla uğraşır.

Bu yüzden dindarlığa değil dinlere karşı olduğumu söylüyorum. Fakat o sahici dindarlık hâlâ doğum sancıları çekiyor. Eski dinlerin hepsi onu öldürmek, yok etmek için güçlerinin yettiği her şeyi yapacaklar; çünkü bilinç biliminin doğumu, binlerce yıldır insanları sömüren bu sözde dinlerin hepsinin ölümü olacak.

Onların kiliselerine, sinagoglarına, tapınaklarına ne olacak? Ruhban sınıfına, papalarına, şankaraçaryalarına ne olacak? Büyük meslek. Bu insanlar hakiki dindarlığın doğmasına o kadar kolay izin vermeyecekler.

Fakat insanlık tarihinde eski dinlerin kontrolünün gevşediği bir zaman geldi. İnsan sadece usulen Hıristiyanlığa, Yahudiliğe, Hinduizm'e saygı gösteriyor ama temelde akıl sahibi kimse artık boş laflarla ilgilenmiyor. Sinagoga, kiliseye başka nedenlerle gidebilir ama o nedenler dinle ilgili değil; o nedenler sosyal.

Sinagogda görünmenin yararı var; saygın bir şey ve zararı da yok. Rotary Kulüp ya da Lions Kulüp'e üye olmak gibi bir şey. Bu dinler, çevresinde dini bir jargona sahip ama biraz daha derine indiğinde hepsinin hokus pokus -içerik yok- olduğunu göreceğin eski kulüplerdir.

Ben dindarlıktan yanayım ama o dindarlık senin tanıdığın bir dinin tekrarı olmayacak. Bütün o dinlere karşı bir başkaldırı olacak. Onların işini ileriye taşımayacak; işlerini tamamen durduracak ve yeni bir iş başlatacak: insanlığın gerçek dönüşümünü.

Bana soruyorsun: "Bütün bu dinlerin en temel hatası nedir?" Pek çok hata var ve hepsi temel ama önce en temel olan hakkında konuşmak istiyorum. Bütün dinlerin en temel hatası hiçbirinin bilmediğimiz şeyler olduğunu kabul edecek kadar cesur olmamasıdır. Hepsi her şeyi biliyormuş gibi yaptılar: Hepsi her şeyi bilendi.

Bu neden oldu? Böyleydi, çünkü bir konuda bilgisiz olduğunu kabul edersen, takipçilerinin kafasında şüphe oluşur. Bir konuda cahilsen, kim bilir? Başka konularda da cahil olabilirsin. Garantisi var mı? Dört dörtlük yapmak için istisnasız hepsi her şeyi biliyormuş gibi yaptı.

Bilimin en güzel tarafı, her şeyi biliyormuş gibi yapmamasıdır. Bilim insanın sınırlarını kabul eder. Ne kadar bildiğini bilir ve bilinecek daha çok şey olduğunu da bilir. En büyük bilimciler daha da derinde bir şeyi bilir. Bilineni biliyorlar, bilinebilenin sınırlarını er ya da geç bilecekler; yoldalar. Ve bilinemeyen: Ancak Albert Einstein gibi en büyük bilimciler üçüncü kategorinin, bilinemeyenin, asla bilinemeyecek olanın farkına varacaktır. Onunla ilgili hiçbir şey yapılamayacaktır, çünkü nihai sır bilgiye dönüştürülemez.

Biz varoluşun parçasıyız; varoluşun nihai sırrını nasıl bilebiliriz?

Biz çok geç geldik; tanıklık edecek kimse yoktu.

Ve kendimizi varoluştan tamamen ayırıp sadece gözlemci olmamızın hiçbir yolu yok. Yaşıyoruz, nefes alıyoruz, varoluşla birlikte var oluyoruz; kendimizi ondan ayıramayız. Ayrıldığımız anda ölürüz. Ve ayrı olmadan, sadece gözlemci, katılım olmadan, bağ olmadan, nihai sırrı bilemezsin; bu nedenle imkânsızdır. Bilinemeyen bir şey daima kalacaktır. Evet, hissedilebilir ama bilinemez. Belki farklı şekillerde dene-yimlenebilir, bilgi gibi değil.

Âşık olursun; aşkı bildiğini söyleyebilir misin? Tamamen farklı bir olgu gibi görünür. Onu hissedersin. Onu bilmeye çalışırsan, belki ellerinde buharlaşacaktır. Onu bilme haline getiremezsin. Onu bilgi nesnesi haline getiremezsin, çünkü zihinsel bir olay değildir. Yüreğinle ilgili bir şeydir. Evet, kalp atışların onu bilir, fakat bu tamamen farklı türde bir bilgidir; akıl kalp atışlarına yaklaşmaktan acizdir.

Fakat senin içinde yürekten daha fazla bir şey var: varlığın, yaşam kaynağın. Aynı bireyselliğinin en yüzeysel kısmı olan zihnin vasıtasıyla bildiğin gibi, zihinden daha derin olan yüreğinle de bir şeyleri bilirsin. Zihin onun içine giremez; onun için fazla derindir. Fakat yüreğin gerisinde, daha da derinde varlığın, yaşamının kaynağı vardır. O yaşam kaynağı da bir bilme yöntemine sahiptir.

Zihnin bildiğine bilgi deriz. Yüreğin bildiğine sevgi deriz. Varlığın bildiğine de meditasyon deriz.

Fakat üçü de birbirine çevrilemeyen, farklı dillerde konuşur. Ne kadar derine inersen, tercüme etmek o kadar zorlaşır, çünkü varlığının tam merkezinde sessizlikten başka bir şey yoktur. Şimdi, sessizliği sese nasıl dönüştüreceksin? Sessizliği sese dönüştürdüğün anda onu yok edersin. Onu müzik bile dönüştüremez. Belki müzik en yakına gelendir ama yine de sestir.

Şiir, müzik kadar bile yaklaşmaz, çünkü ne kadar güzel olurlarsa olsunlar kelimeler yine de kelimedir. İçlerinde hayat yoktur, ölüdürler. Yaşamı, ölü bir şeye nasıl dönüştürebilirsin? Evet, belki kelimeler arasında arada bir, anlık bir görüntü yakalayabilirsin; ama kelimeler arasında, satırlar arasındadır, kelimelerin içinde değil, satırların içinde değil.

Bütün dinlerin en temel hatası budur: Göz göre göre her şeyi biliyormuş gibi yaparak insanlığı kandırdılar. Fakat her gün açığa çıktılar ve “bilgi”leri de açığa çıktı; bu nedenle bilgiden kaynaklanan her ilerlemeyle mücadele ediyorlar.

Galileo Dünya’nın Güneş’in etrafında döndüğünü bulduğunda, papa kızıyor. Papa yanılmazdır; yalnızca İsa’nın temsilcisidir ama yanılmazdır. İsa’ya diyecek söz yok; Tanrı’nın tek oğlu ve Tanrı’ya diyecek söz yok... Fakat Tanrı tarafından cennetten indirilen bir kitap olan İncil’de Güneş, Dünya’nın etrafında dönüyor.

Şimdi, Galileo sorun çıkarıyor. Eğer Galileo haklıysa, o zaman Tanrı yanılıyor; Tanrı’nın tek oğlu yanılıyor, iki bin yıldır tek oğlun temsilcileri -yanılmaz olan papaların hepsi-yanılıyor. Tek bir insan, Galileo, bütün bir kurumu yıkıyor. Bütün ikiyüzlülüğü açığa çıkarıyor; ağzının kapatılması gerek. Yaşlıydı, ölüyordu, ölüm döşeğindeydi ama zorla, sürüklenerek özür dilemesi için papanın mahkemesine çıkarıldı.

Ve papa, “Kitabında değişiklik yap, çünkü kutsal kitap yanlış olamaz” diye talepte bulundu. “Sen sadece insansın; sen yanılabilirsin ama İsa Mesih yanılamaz, Tanrı yanılamaz, yüzlerce yanılmaz papa yanılıyor olamaz. Tanrı’ya, Oğluna ve onun temsilcilerine karşı geliyorsun. Bunu kesinlikle değiştirmek zorundasın!”

Galileo, dindar insanın önemli özelliklerinden biri olarak gördüğüm muazzam bir mizah duygusuna sahip olmalı.

Ancak aptallar ciddidir, ciddi olmak zorundadırlar. Gülebilmek için biraz zekâya ihtiyacın var.

Bir İngiliz’in bir fıkra dinlediğinde iki kez güldüğü söylenir: biri sırf fıkrayı anlatan şahsa karşı kibar olmak için, görgü kuralı gereği; öteki de gecenin yarısında fıkranın anlamını çıkardığı için. Alman sadece bir kez gülermiş, sırf anladığını göstermek için. Yahudi asla gülmezmiş; sadece “Her şeyden önce tamamen yanlış anlatıyorsun.” dermiş.

Biraz zekâya ihtiyacın var ve Galileo da zeki biri olmalı. Dünyanın en büyük bilimcilerinden biriydi ama aynı zamanda en dindar insan olarak da kabul edilmeli. “Elbette Tanrı yanılıyor olamaz” dedi. “İsa yanılıyor olamaz, yanılmaz papaların hepsi yanılıyor olamaz ama garip Gelileo her zaman hatalı olabilir. Bunda sorun yok; kitabımda bunu değiştireceğim. Fakat bir şeyi unutmamalısınız: Dünya, Güneş’in etrafında dönmeye devam edecek. Bu konuda bir şey yapamam; benim emirlerime uymaz. Kendi kitabım söz konusuysa, onu değiştireceğim ama not olarak şunu yazacağım: ‘Dünya benim emirlerime uymuyor, hâlâ Güneş’in etrafında dönüyor.’”

Din, bilimin her adımına karşıdır. İncil’e göre Dünya düzdür, yuvarlak değil. Kolomb, Dünya’nın yuvarlak olduğu fikriyle bir seyahate çıkmayı

düşünmeye başladığında, hesabı basitti: "Dosdoğru gidersem, bir gün başladığım yere geri dönmeye, daireyi tamamlamaya mecburum." Fakat herkes buna karşıydı.

Papa, Kolomb'u çağırdı ve ona, "Aptallık etme! İncil açıkça söylüyor: düz. Çok geçmeden bu düz Dünya'nın kenarına ulaşıp oradan düşeceksin. Nereye düşeceğini biliyor musun? Cennet yukarıda, yukarıya düşemezsin, yoksa düşebilir misin? Aşağıya, cehenneme düşeceksin. O yüzden bu yolculuğa çıkma ve başka insanları da bu yolculuğa çıkmaya ikna etme" dedi.

Kolomb gitmekte ısrarlıydı; seyahate çıktı ve yeni Dünya'nın kapılarını açtı. Kolomb'a farkında olmadığımız kadar çok şey borçluyuz: Bildiğimiz Dünya Kolomb tarafından gün ışığına çıkarıldı. Papayı, sadece boş laf eden yanılmaz papayı dinlemiş olsaydı... ama onun saçmalıkları çok kutsal, dinseldi.

Dünyanın bütün dinleri, var olan her şeyi biliyormuş gibi yapmaya mecburdur. Ve tam olarak nasılsa öyle bilirler; başka türlü olamaz. Caynalar tirthankaralarının, kâhinlerinin, Mesihlerinin her şeyi bilen olduğunu söyler. Her şeyi bilir: Geçmişi, şimdiki zamanı ve geleceği, dolayısıyla söylediği her şey mutlak hakikattir. Buddha, Caynaların mesihi Mahavira'yla dalga geçer. Yirmi beş yüzyıl önce çağdaştılar. Mahavira yaşlanıyordu ama Buddha gençti ve hâlâ şaka yapabiliyor, gülebiliyordu. Hâlâ genç ve canlıydı; henüz oturmamıştı.

Bir kez yerleşik bir dine dönüştüğünde, kazanılmış haklara sahip olursun. Mahavira binlerce yıllık oturmuş bir dine, belki de dünyanın en eski dinine sahipti; çünkü Hindular dünyadaki en eski kitaba, Rig Veda'ya sahip olduklarını söylerler ve doğrudur da. Şimdi Rig Veda'nın bugüne kadar gelen en eski kutsal kitap olduğu bilim tarafından kesinlikle kanıtlanmıştır. Rig Veda'da ilk Cayna mesihinden bahsedilir; bu da Cayna mesihinin Rig Veda'dan önce geldiğinin yeterli bir kanıtıdır. Ve ondan bahsedilir; adı Rishabhdeva'dır.

Kendisinden bir çağdaşa gösterilmesi imkânsız bir saygıyla söz edilir. İnsanca bir zayıflık ama çağdaş ve aynı senin gibi hayatta olan birine saygılı olmak çok zordur. Uzun zaman önce ölmüş birine saygılı olmak kolaydır. Rig Veda'nın Rishabhdeva'yı anma şekli o kadar saygılıdır ki, en az bin yıl önce ölmüş gibidir, daha az değil, dolayısıyla Caynacılık çok uzun zaman önce oturmuş bir dindir.Budizm daha Buddha'yla başlıyordu.

Buddha dalga geçebiliyor, gülebiliyordu; dolayısıyla Mahavira'yla ve onun her şeye gücü yeten, her şeyi bilen ve her yerde bulunan olmasıyla dalga geçti. "Mahavira'yı dilenmek için bir evin önünde dururken gördüm" dedi -çünkü Mahavira çıplak yaşardı ve sadece elleriyle dilenirdi- "Onu boş bir evin önünde dururken gördüm. Evde kimse yoktu; buna rağmen Caynalar bu insanın sadece bugünü değil geçmişi ve geleceği de bilen olduğunu söylüyorlar."

Buddha, "Mahavira'yı hemen önümde yürürken gördüm, bir köpeğin kuyruğuna bastı. Sabahın erken saatiydi ve henüz gün ağarmamıştı. Mahavira ancak köpek sıçrayıp havlamaya başlayınca onun kuyruğuna bastığını fark etti. Bu adam her şeyi biliyor ve tam yolunun üzerinde bir köpeğin uyuduğunu ve onun kuyruğuna basacağını bilmiyor" dedi.

Fakat yerleşik bir hal aldığında aynısı Buddha'nın da başına geldi. Üç yüzyıl sonra, konuşmaları ve açıklamaları ilk bir araya getirildiğinde, müritleri, "Burada yazılı her şey kesinlikle doğrudur ve sonsuza kadar da doğru kalacaktır" diye açıkladılar.

Şimdi, o açıklamalarda o kadar aptalca şeyler var ki, yirmi beş yüzyıl önce anlamlı olabilir ama bugün anlamlı değiller, çünkü yirmi beş yüzyılda çok şey oldu. Buddha'nın Karl Marx, Sigmund Freud konusunda en ufak fikri yoktu; dolayısıyla yazdığı veya açıkladığı şeyin o zaman mevcut bilgiye dayalı olması kaçınılmazdır.

"Bir insanın yoksul olmasının nedeni geçmiş yaşamındaki kötü davranışlarıdır." Şimdi, Marx'tan sonra bunu söyleyemezsin: "Bir insan geçmiş yaşamında iyi davranışlarda bulunduğu için zengindir." Marx'tan sonra bunu diyemezsin. Müritlerinin onun söylediği her şeyin sonsuza dek doğru kalacağını söylemesine rağmen -onun her şeyi bildiğini söylemenin başka bir şekli-, Buddha'nın bir Karl Marx'ın geleceği konusunda hiçbir fikrinin olduğunu sanmam.

Bu, eğer iyi işler yaparlarsa gelecek yaşamlarında onların da zengin olması, yoksul için iyi bir avuntuydu. Zengin için de bir keyifti: "Biz zenginiz, çünkü geçmiş yaşamımızda iyi işler yaptık." Ve zenginliklerinin her gün artmasıyla, tam o sırada hangi iyi işleri yaptıklarını da gayet iyi biliyorlardı. Geçmiş yaşam biteli uzun zaman olmuştu ve onların servetleri artmaya devam ediyordu. Yoksul giderek yoksullaşıyor, zengin giderek zenginleşiyordu.

Fakat Hindistan’da bununla ilgili hiçbir devrim düşünülmedi; bunun gerçekleşmesi söz konusu değil; ve Hindistan başka hiçbir ülkede olmayan bir yoksulluk içinde yaşadı. Hindistan dünyanın başka bütün ülkelerinden daha uzun süre köle olarak yaşadı. Fakat kölelik, yoksulluk, sefalet, her şeyin kabul edilmesi gerekir, çünkü bunu sen meydana getirdin. Buna karşı ayaklanamazsın. Kime karşı ayaklanacaksın? Tek yol, kötü davranışlarınla iyi davranışlarını dengelemek için bir şey yapmaktır. Devrim fikri Hintlinin aklına hiç gelmedi. Eğer kölelik gelirse, onu kabul etmek zorundasın.

Hindular bütün cevapları bilir. “Tanrı’nın iradesi olmadan hiçbir şey gerçekleşmez” derler. Dolayısıyla eğer köleysen... Ve Hindistan iki bin yıldır kölelik altında. Bu kadar büyük bir ülkenin iki bin yıldır köle kalması bir mucize. Hindistan’ı istila eden insanlar küçük barbar kabilelerdi; Hindistan’la karşılaştırıldıklarında önemsizdiler. Kalabalık onları ezip geçiverebilirdi; eline kılıç almaya bile gerek yoktu.

Fakat herkes -Hunlar, Moğollar, Müslümanlar, İngilizler-hırslı ve Hindistan’ı istila etmek isteyen herkes buyur edildi. Hazırdı; bu kadar uzaktan geldiğin ve bu kadar derde girdiğin için borçluydu! Tek nedeni Hinduların cevabı bilmesi:

Tanrı’nın iradesi; Tanrı’nın iradesi olmadan hiçbir şey gerçekleşmez, o yüzden bu kölelik de Tanrı’nın isteğidir. Mahatma Gandhi gibi bir insan; insan onun gibi birisinin biraz daha fazla zekâ göstereceğini zannediyor ama hayır. Eğer Hintli’ysen, senden beklenenden fazla zekâ gösteremezsin.

Hindistan’ın eyaletlerinden biri olan Bihar’da -en yoksul eyalet- büyük bir deprem oldu. Bihar zaten yoksuldu; her yıl sellerden zarar görüyordu. Sonra bu deprem... binlerce kişi öldü. Gandhi ne dedi? “Bihar, kötü davranışlarının acısını çekiyor” dedi. Yirminci yüzyılda, bir deprem ve Bihar’ın bütün
halkı.?

Tek tek bireylere kötü karmaları yüzünden acı çektiklerini açıklamak anlaşılabilirdi ama bütün eyaletin kötü karmaları yüzünden zarar görmesi... ! Sanki bu insanların hepsi geçmiş yaşamlarında aynı eyaletteydiler ve hepsinin karmaları çok kötü olduğu için deprem gerçekleşti. Ve Hindistan’ın geri kalan hiçbir yeri depremden zarar görmedi, çünkü geçmiş yaşamlarında iyi karmalar yapmışlardı. Tuhaf!

Bihar’ın Mahavira’nın, Gautam Buddha’nın, Makhkhali Gosal’ın, Ajit Keshkambal’ın -büyük öğretmenler ve büyük kâhinler- doğduğu yer olması

ve Bihar'ın kötü karmaları yüzünden zarar görmesi, durumu daha da tuhaflaştırıyor! Hindistan'da başka hiçbir eyalette bu kadar çok kâhin, felsefeci, düşünür dünyaya gelmemiştir. Bihar nasıl bir yanlış yapmış olabilir? Fakat Hinduizm her şeyi bilir.

Bütün dinlerin temel hatası, bilgilerinin sınırlılığını kabul edecek cesarete sahip olmamalarıdır. Herhangi bir noktada, "Bilmiyoruz" diyemediler. O kadar kibirli davrandılar ki bildiklerini söylemeye ve yeni bilgi kurguları yaratmaya devam ediyorlar.

Hakiki dinin farklı olacağı, özünde farklı olacağı yer burasıdır. Evet, arada bir hakiki dinin niteliğine sahip tekil bireyler çıktı.

Örneğin Bodhidharma, en sevilen insanlardan biri; on dört yüzyıl önce Çin'e gitmiş. Dokuz yıl Çin'de kalmış ve etrafında bir hayran kitlesi oluşmuş. Fakat Bodhidharma sözde dinlerin aptallığına dahil olan bir insan değildi.

Resmi olarak bir Budist rahibiydi ve Çin de zaten Budizm'e dönmüştü. Binlerce Budist rahip zaten Bodhidharma'dan önce Çin'e varmıştı ve Bodhidharma'nın geldiğini duyduklarında, sevindiler, çünkü Bodhidharma neredeyse Buddha'ya denkti. Namı gelmeden çok önce ulaşmıştı. Çin kralı büyük İmparator Wu bile Çin-Hindistan sınırına Bodhidharma'yı almaya geldi.

Bütün Çin'in Budizm'e döndürülmesine, Konfüçyüs'ten Buddha'ya geçilmesine aracılık eden Wu'ydu. Bütün güçlerini ve bütün servetini Budist rahiplerin ellerine bırakmıştı; ve büyük bir imparatordu. Bodhidharma'yla karşılaştığında, ona sordu: "Seni görmek için sabırsızlanıyordum. Ben yaşlıyım ve sonunda geldiğin için talihliyim; bunca yıl bekledik. Birkaç soru sormak istiyorum."

İlk soru şuydu: "Bütün servetimi, ordularımı, memurlarımı -sahip olduğum her şeyi- bu devasa ülkeyi Budizm'e döndürmeye vakfettim ve Buddha için binlerce tapınak yaptım." Buddha'ya içinde on bin Buddha heykelinin bulunduğu bir tapınak yapmıştı; bütün dağ oyulmuştu. Çünkü on bin Buddha yontulması gerekiyordu, bütün dağ bitmişti; Budist heykeller halinde yontulduğu için bütün dağ bir tapınak haline gelmişti. "Öteki dünyada kazancım ne olacak?" diye sordu imparator.

Öteki rahipler ona bunu söylüyordu: "Gautam Buddha'ya hizmet etmek için o kadar çok şey yaptınız ki, belki öteki dünyaya ulaştığınızda, kendisi

sizi karşılamak için bekliyor olacak. Öyle büyük üstünlük elde ettiniz ki, zevklerin sonsuzluğu sizin olacak.”

Bodhidharma, “Yaptığınız her şey tamamen anlamsız.

Yolculuğa başlamadınız bile; ilk adımı bile atmadınız. Yedinci cehenneme düşeceksiniz; bu konuda sözüme güvenin” dedi.

İmparator Wu buna inanamadı: “Bunca şey yaptım ve bu adam, ‘Yedinci cehenneme düşeceksin’ diyor!”

Bodhidharma güldü ve “Yaptığınız her şey açgözlülükten ve açgözlülükle yapılan hiçbir şey sizi dindar yapamaz. Bunca servetten vazgeçtiniz ama koşulsuz vazgeçmediniz. Pazarlık yapıyorsunuz; bu bir ticaret. Öteki dünyayı satın alıyorsunuz. Banka hesabınızı bu dünyadan öteki dünyaya aktarıyorsunuz. Kurnazsınız, çünkü bu dünya geçici -yarın ölebilirsiniz- ve bu rahipler de size öteki dünyanın sonsuz olduğunu söylüyor. Öyleyse siz ne yapıyorsunuz? Sonsuz zevkleri kazanmak için geçici hazineleri mi veriyorsunuz? Gerçekten iyi anlaşma! Kimi kandırmaya çalışıyorsunuz?” dedi.

Bodhidharma, bütün rahip ve generallerin önünde Wu’yla bu şekilde konuşmaya başlayınca, Wu öfkelendi. Daha önce onunla hiç kimse böyle konuşmamıştı. Bodhidharma’ya, “Dindar bir insanın konuşma şekli böyle midir?” dedi.

“Evet” dedi Bodhidharma. “Dindar bir insanın tek konuşma şekli budur; diğer şekillerin hepsi sizi kandırmak isteyen insanlara aittir. Bu rahipler sizi kandırıyorlar; size vaatlerde bulunuyorlar. Ölümden sonra ne olduğu konusunda hiçbir şey bilmiyorsunuz; ne de onlar biliyor ama biliyormuş gibi yapıyorlar.”

“Sen kim oluyorsun da böyle bir yetkiyle konuşuyorsun?” diye sordu Wu.

Bodhidharma ne dedi, biliyor musun? “Bilmiyorum. Bu, bilmediğim bir konu. Kendi içime döndüm, varlığımın tam merkezine gittim ve önceki kadar cahil çıktım. Bilmiyorum” dedi.Şimdi ben buna cesaret derim. Hiçbir din, “Bu kadar biliyoruz ve bu kadar da bilmiyoruz; belki gelecekte bilebiliriz. Bunun ötesinde sonsuza kadar bilinemeden kalacak bir alan var” demeye cesaret edemedi.

Bu dinler o kadar alçakgönüllü olsaydı, dünya tamamen farklı olurdu. İnsanlık böyle bir dağınıklık içinde olmazdı; bunca keder olmazdı. Dünyanın her yerinde, herkes keder içinde. Cehenneme ne gerek var;

burada zaten cehennemde yaşıyoruz. Cehennemde daha fazla ne ıstırap olabilir?

Bunun sorumlusu olan insanlar, senin sözde dindarların. Hâlâ rol yapmaya, aynı oyunu oynamaya devam ediyorlar. Üç yüzyıllık bilimin sürekli bölgelerini tahrip etmesinden, sürekli sözde bilgilerini yok etmesinden, yeni olgular, yeni gerçekler ortaya atmasından sonra papa hâlâ yanılmaz, şankaraçarya hâlâ yanılmaz!

Jaipur’da bir Hindu konferansı vardı ve şankaraçaryalardan biri... Hindistan’da dört şankaraçarya var ve bunlar papaya denk: Her biri bir yönü idare ediyor - dört yöne dört şan-karaçarya. Şankaraçaryalardan biri Jaipur’dandı; Jaipur’da doğmuştu. Aslen astrolog, büyük bir âlimdi; bu nedenle bir şankaraçarya öldüğünde Jagannath Puri’nin şankaraçaryası olarak seçilmişti.

Onu şankaraçarya olmadan önce tanırdım ve şankaraçarya olduğundan beri onunla ilk kez bu konferansta karşılaştım. “Artık yanılmaz olmuşsundur. Seni gayet iyi tanırım; öncesinde böyle değildin. Bana hangi tarihte, saat kaçta yanılmaz olduğunu söyleyebilir misin?” dedim.

“Başkalarının önünde uygunsuz sorular sorma. Ben artık bir şankaraçaryayım ve yanılmaz olmam gerekir” dedi.

“Olman gerekir!” dedim.

“Bilesin diye söylüyorum. Bana herkesin önünde sorarsan, yanılmazım” dedi.

Bir Polonyalı, papa oldu. Hiç bir Polonyalının yanılmaz olduğunu duydun mu? Fakat bir papa, bir Polonyalı, yanılmaz oldu. Bu dünyanın daha ne kadar düşmesi gerekecek? Artık düşecek yer kalmadı. Polonyalı öldüğünde; çünkü papalar çok çabuk ölüyor, papa olduklarında ölmek üzere oluyorlar. Vatikan’a ulaşmak o kadar uzun sürüyor ki, birkaç yıl yaşamaları yeter. O papadan sonra kimi seçeceksin? Başkasını bulabilir misin?

Hakiki bir dindarlık, yalnızca birkaç şeyin bilinebildiğini, çok daha fazlasının bilinmediğini ve bir şeyin daima bilinemez kalacağını kabul etme alçakgönüllülüğüne sahip olmaktır. O bir şey bütün dini araştırmanın hedefidir. Onu bilgi nesnesi haline getiremezsin, ama onu deneyimleyebilirsin, onu içebilirsin, onun tadını alabilirsin: varoluşsaldır.

Bilimci, araştırdığı nesneden ayrı kalır. Daima nesneden ayrıdır; bundan dolayı bilgi olanaklıdır; çünkü bilen, bilinenden farklıdır. Fakat dindar kişi öznelliğine, bilenle bilinenin bir olduğu yere varıyor.

Bilen ve bilinen bir olduğunda, bilgi mümkün değildir. Evet, onu dans ettirebilirsin ama söyleyemezsin.

Yürüyüşte, yürüyüş şeklinde olabilir; gözlerinde, görme şeklinde olabilir; dokunuşunda, dokunma şeklinde olabilir; ama kelimelere dökülemez. Din söz konusu olduğunda kelimeler kesinlikle yetersizdir. Bütün bu sözde dinler kelimelerle dolu. Ben hepsine zırva diyorum!

Temel hata bu. Fakat hatırlanmaya değer başka hatalar da var. Örneğin: Her din bencildir. Her dinin takipçilerine egoyu bırakmayı, egosuz olmayı öğretmesine rağmen, dinin kendisi alçakgönüllü değildir; son derece kibirlidir.

İsa, "Alçakgönüllü ol, yumuşak başlı ol" der ama İsa'nın kendisinin hiçbir şekilde alçakgönüllü, yumuşak başlı olmadığını hiç düşündün mü? Bundan daha fazla kibir, bundan daha fazla bencillik olabilir mi? Kendisi Tanrı'nın tek oğlu olduğunu ilan ediyor! Sen Tanrı'nın öteki oğlu olduğunu ilan edemezsin; kuzen bile değil, çünkü Tanrı'nın kardeşi yok. Tanrı'yla hiçbir ilişkin olamaz, o tek ilişki kapalıdır; İsa kapıyı kapadı.

O Mesih'tir ve dünyayı kurtarmaya gelmiştir; kimse kurtarılmış görünmüyor ve iki bin yıl geçti. Kendisi haçın üzerinde acı içinde öldü; kimi kurtaracak? Fakat "Sizi kurtaracağım, beni takip edin" fikri... Bu, insanlığın yok edilmesinde en önemli unsurlardan biri oldu; çünkü bütün dinler tek doğru din olduklarını ve diğer bütün dinlerin yanlış olduğunu iddia ediyor. Sürekli savaşıyor, birbirlerini öldürüyor, birbirlerini yok ediyorlar.

Daha geçen gün televizyonda bir panel izledim. Bir rabbi, bir Protestan ve bir Katolik rahip beni tartışıyordu. Sonuca vardılar... Rabbi, "Şimdi zamanı, bu adamla diyaloğa girmek için çaba göstermeliyiz" diye öneri getirdi. Buna inanamadım; bir rabbi Katolik rahiple konuşuyor, diyalog gerektiğini öne sürüyor. Neden? İsa'nın zamanında bir sürü rabbi vardı, neden İsa'yla diyaloğa gerek duyulmadı? Çarmıh diyalog muydu?

Bu aptal Katolik de kabul ediyor. "Sen, bir rabbisin, diyalo-ğa inanıyor musun? O zaman İsa'ya ne oldu? Çarmıh diyalog muydu?" bile demiyor. Hayır, bunu sormuyor. Ne de rabbi kendisi, kendi söylediğine şaşırıyor. İsa Yahudi'ydi; rabbilerin bir Yahudi'yle diyaloğa girmesi gayet doğru olurdu. Yoldan çıktıysa bile, Yahudi'yi doğru yola getir; ya da belki haklıdır, o zaman sen onun yoluna gelirsin. Çarmıh diyalog muydu? Monolog bile değildi!

Fakat şimdi hepsi resmileşti. Katolik, Protestan ve rabbinin hiçbir sorunu yok, çünkü artık onlar da çıkar çevrelerine mensuplar. Aynı şeyleri yaptıklarını, aynı meslekte olduklarını hepsi biliyorlar. İsa sorundu; belki diyalog mümkün değildi. Benimle de mümkün değil ama nedenleri farklı.

İsa'yla diyalog mümkün değildi, çünkü o Mesih'ti; sen kimsin? Ancak denkler arasında diyalog mümkündür? O, Tanrı'nın oğlu. Sen kimsin, üvey oğlu mu? Bir şey olmak zorundasın; yoksa ne diyaloğu? Hayır, mümkün değildi, çünkü İsa o kadar bencildi ki, rabbiler diyaloğun mümkün olmadığını gayet iyi biliyorlardı. Bir veya iki kez ona yaklaşmışlardı.

Bir keresinde rabbi ona, "Hangi yetkiyle konuşuyorsun?" diye sordu.

"Kendi yetkimle" dedi, "ve hatırla, İbrahim'den önce ben vardım." İbrahim ataydı; ve İsa, "İbrahim'den önce ben vardım. Daha başka ne yetki istiyorsun?" diyor. Şimdi bu adam, "Kutsanmışlar yumuşak başlı olanlardır" diyor ama kendisi yumuşak başlı değil. "Kutsanmışlar yoksullardır, kutsanmışlar alçakgönüllülerdir." Fakat hangi nedenle? Neden kutsanıyorlar? Cennetin krallığını miras alacakları için kutsanmışlar.

Tuhaf iddia! Burada kaybediyorsun; orada bin katını kazanıyorsun. Ne kazanıyorsun? Aynı şeyleri. Burada yoksulsun, orada zengin olacaksın. Burada dilencisin; orada kral olacaksın. Niteliksel fark nedir? Sadece burada ve orada: iki farklı alan. Bu insanlar basit bir nedenden ötürü yumuşak başlı, alçakgönüllü ve yoksul olmaya çalışıyorlar: Tanrı'nın krallığını miras almak için. Şimdi bu insan senin açgözlülüğünü kışkırtıyor ve sömürüyor. Bunu bütün dinler yapıyor.

Benimle diyalog da imkânsız ama farklı nedenlerle. Birincisi ben kendimi bilmiyorum -bu konuda tartışma mümkün değil- ve tartışılması gereken en temel şey de bu. Hangi diyalog? Ya içeride oldun ya da olmadın. İçeride olduysan, o zaman sadece gözlerine bakmak yeter; diyalog budur. İçeride olmadıysan, o zaman da sadece gözlerine bakmak yeter. Diyalog başlamadan biter.

Benimle diyalog imkânsız, çünkü ben âlim değilim. Kitaplardan alıntı yapamam; hep yanlış aktarırım. Fakat kimin umurunda? O kitaplara hiç saygı göstermem. Kutsal olduklarına inanmam. Onlar sadece dini kurgular, bu yüzden dini kurguları yanlış tekrarlamak hiç problem değil. Aslında onları hiçbir zaman dikkatli okumadım. Orasına burasına göz gezdirdim ve o zaman bile bir sürü süprüntü buldum.

O yüzden benimle nasıl bir diyalog mümkün, hangi konularda? Belli bir anlaşma olması gerekir ve olası bir anlaşma yok, çünkü ben Tanrı'nın olmadığını söylüyorum. Nasıl bir diyalog mümkün? Sen Tanrı'yı kanıtlamak zorunda kalacaksın, o zaman diyalog başlayabilir. Tanrı'yı tanık sandalyesine de getirebilirsin; o zaman onun gerçekten bir Tanrı mı yoksa sahtekâr bir Amerikalı mı olduğunu tartışabiliriz.

Cennet veya cehennem olduğuna inanmıyorum. Nasıl bir diyalog mümkün? Evet, başka dinlerde diyaloğa girebilirsin, çünkü anlaşmanın hususları bunlardır. Bir Hıristiyan, bir Hindu, bir Yahudi; onlar Tanrı'yı tartışabilirler. Bir husus kesindir, Tanrı vardır. şimdi, soru sadece onun biçimi, özellikleri, nitelikleriyle ilgilidir; ama esas meselede anlaşmaya varılmıştır. Hepsi cennet ve cehennem konusunda hemfikirdir. Şimdi, biri yedi cehenneme inanabilir, birisi beş, birisi üç. Bu sadece sayı meselesidir, o kadar önemli değil. Benimle nasıl bir diyalog mümkün?

Paneli dinlediğimde merak etmeye başladım, eğer bir diyalog olacaksa nasıl ve nereden başlayacak? Anlaşma sağlanan tek bir husus yok, çünkü o dinlerin hepsi sahte, hakiki dinler değiller; aksi takdirde...

Bodhidharma'yla diyaloğa girebilirim. Bodhidharma, "Kim olduğumu bilmiyorum" der. Bu yeterli bir anlaşmadır. Artık birbirimizin elini tutup sabah yürüyüşüne çıkabiliriz.

Artık daha fazla bir şey söylemeye gerek yoktur, her şey söylenmiştir.

Bodhidharma, dokuz yıl sonra Hindistan'a dönerken baş müritlerinden dördünü toplar ve onlara, "Anlayıp anlamadığınızı anlamam için dini tek bir cümleye sığdırın" der.

Birincisi, "Merhamet dindir. Buddha'nın esas mesajı budur: merhamet" der.

Bodhidharma, "Kemiklerime sahipsin ama başka bir şey yok" der.

İkinci mürit, "Meditasyon. Sessiz olmak, o kadar sessiz ki içinde tek bir düşünce bile kıpırdamaz: dinin özü budur" der.

Bodhidharma, "Etime sahipsin, daha fazlası değil; çünkü sadece benim kelimelerimi tekrarlıyorsun. Gözlerinde sessizliği görmüyorum; yüzünde sessizliğin getirdiği derinliği görmüyorum" der.

Üçüncü mürit, "Bu söylenemez. Anlatılamaz" der.

Bodhidharma, "İliğime sahipsin. Ancak eğer söylenemi-yorsa, bu kelimeleri bile neden kullandın? Zaten söyledin. 'Söylenemez. Anlatılamaz'

derken bile onun hakkında bir şey söylüyorsun; bu yüzden sadece iliğe sahip olduğunu söylüyorum” der.

Dördüncüye döner. Müridin gözlerinde yaşlar vardır ve Bodhidharma’nın ayaklarına kapanır. Bodhidharma onu sarsar ve tekrar tekrar sorar: “Din nedir?” Fakat mürit sevinç gözyaşları içindedir ve elleri minnettarlıkla Bodhidharma’nın ayaklarına dokunur... Tek kelime etmez, “Söylenemez, anlatılamaz” bile demez.

Bodhidharma onu kucaklar ve “Bana sahipsin. Şimdi huzur içinde gidebilirim, çünkü arkada benden bir şey bırakıyorum” der.

Şimdi bu rabbilerle, Katolik rahiplerle, Protestan rahiplerle ne diyaloğu? İki bin yıl geçti ve rabbiler İsa’yı çarmıha gerdikleri için hâlâ özür dilemediler. Bencil olabilir, hatalı olabilir, yanlış bir şey öğretiyor olabilir ama kimsenin adamı çarmıha germeye hakkı yoktu; kimseye zarar vermemişti. Tek gereken efendice bir tartışmaydı ama onunla tartışabilecek kadar becerikli değillerdi.

Çarmıh tartışma değildir. Başımı kesebilirsin; bu bir tartışma değildir. Bu benim hatalı, senin haklı olduğun anlamına gelmez. Aslında benim başımı kesmek sadece senin meseleni tartışmaktan aciz olduğunu gösterir. Öfkelenen daima zayıf olandır. Seni bir kılıcın ucunda döndürmek isteyen daima zayıf olandır. İki bin yıl geçti ve hâlâ tek bir rabbi özür dilemedi. Neden dilesinler? O zaman haklı olduklarını ve şimdi de haklı olduklarını düşünüyorlar.

Bu rahibin nasıl bir Katolik olduğunu ve rabbiyle oturup beni tartışan bu rahibin nasıl bir Protestan olduğunu merak ediyorum. Önce kendileri hakkında, neden birlikte oturdukları hakkında konuşmaları gerek.

Bu insanların hepsi bencil. Şimdi rabbiler insanlara alçakgönüllü olmayı öğretiyor ama özür dileyemiyorlar. Bu imkânsız. Yazıtlarında, kitaplarında İsa’nın adından bahsetmediler bile. Yahudi kaynaklarında İsa konusunu, onu çarmıha gerilişini veya Hıristiyanlığın doğuşunu bulamayacaksın. Sözünü etmeye bile değmez. Fakat aynısı başka dinler için de geçerli.

Yine aynı noktaya geliyorum, bu dinlerin hepsi şüpheye karşı oldu. Şüpheden gerçekten korktular. Ancak yetersiz bir zekâ şüpheden korkabilir; aksi takdirde şüphe meydan okumaktır, araştırmak için fırsattır.

Hepsi şüpheyi öldürdüler ve hepsi herkesin zihnine eğer şüphe edersen cehenneme düşeceğin ve sonsuza kadar acı çekeceğin fikrini zorla soktular. Asla şüphe etme. Bağlılık, tam bağlılık; kısmi bağlılık bile olmaz, tam

bağlılık. İnsanlardan tamamen insanlık dışı bir şey istiyorsun. Bir insan... nasıl tam olarak inanabilir? Tam olarak inanmaya çalışsa bile, bu orada şüphe olduğu anlamına gelir; yoksa neye karşı mücadele veriyor? Neye karşı tam olarak inanmaya çalışıyor? Şüphe vardır ve şüphe inanarak yok edilemez; şüphe deneyimleyerek yok edilir.

"İnan!" diyorlar. "Keşfet!" diyorum.

"Şüphe etme!" diyorlar. "Sonuna kadar, varana kadar ve bilene, hissedene ve deneyimleyene kadar şüphe et!" diyorum.

O zaman şüphe kendiliğinden buharlaşır, onu bastırmaya gerek kalmaz; o zaman senin inanmana gerek yoktur. Güneş'e inanmazsın, Ay'a inanmazsın; Tanrı'ya neden inanıyorsun? Sıradan olgulara inanmazsın, çünkü oradadırlar ama nihai hakikat değildirler.

Bir gül sabah oradadır; akşama solmuştur. Yine de ona "inanırsın"; şüphe söz konusu değildir. Bir güle inancın basit bir inançtır, şüpheye karşı değil. Sırf basit bir inançla karmaşık inanç arasında kafa karışıklığı yaşamayasın diye bunun için farklı bir kelimem var: Bu, güvendir.

Bir güle güvenirsin. Çiçek açar, rayihasını yayar ve solar. Akşama onu bulamazsın; yaprakları dökülmüş ve rüzgâr onları savurmuştur. Fakat o nihai bir hakikat değildi; bunu bir gerçek olarak bilirsin. Yine güller olacağını, yine rayiha olacağını bilirsin. İnanmana gerek yoktur; sadece deneyimle bilirsin, çünkü dün güller vardı ve onlar da yok oldular. Bugün yeniden ortaya çıktılar; yarın doğa seyrini izleyecek.

Neden Tanrı'ya inanasın? Ne dün Tanrı'ya dair bir deneyimin oldu ne de bugün; yarınla ilgili ne kesinlik var? Yarın için nereden kesinlik bulabilirsin? Dün boştu, bugün boş ve yarın yalnızca boş bir umut, her şeye rağmen umut. Fakat bütün dinlerin öğrettiği bu: Şüpheyi yok et.

Şüpheyi yok ettiğin anda, insanoğlunda çok değerli bir şeyi yok etmiş olursun, çünkü insanın araştırmasına ve bulmasına şüphe yardım edecek. Araştırmanın kökünü kestin; şimdi araştırma olmayacak.

Bu yüzden bütün dünyada ender olarak -ama çok ender-, arada bir, sonsuzluk duygusuna sahip, sonsuzu içine çekmiş, sonsuzun titreşimini bulmuş bir insan çıkar. Kim sorumlu? Bütün rabbilerin, papaların, şankaraçaryaların; hepsi sorumlu, çünkü araştırmayı kökünden kestiler.

Japonya'da garip bir ağaç yetiştirirler. Yaşayan üç yüz-dört yüz yaşında, on iki santim boyunda ağaçlar var. Dört yüz yaşında! Ağaca baktığında, o kadar yaşlı olmakla birlikte bir o kadar da cüce bir ağaç. Bunun sanat

olduğunu düşünüyorlar! Yaptıkları şey, kökleri kesmeye devam etmek. Ağacın içinde durduğu toprak saksının dibi yok, bu sayede arada bir saksıyı kaldırıp kökleri kesiyorlar. Kökleri kestiğinde ağaç büyüye-mez. Yaşlanır ama asla büyümez. Giderek yaşlanır ama sen onu yok ettin. Büyük bir ağaç olabilirdi, çünkü çoğunlukla bunlar Bo ağaçlarıdır.

Japonya Budist bir ülkedir ve Gautam Buddha bir Bo ağacının altında aydınlandı. Bo ağacına İngilizcede de Bo ağacı denir, çünkü Gautam Siddhartha onun altında bir buddha olmuş, bodhi'ye, aydınlanmaya ulaşmıştır. Tam adı Bodhi ağacıdır ama gündelik kullanımda Bo ağacı demek yeterlidir. Yani o ağaçların hepsi Bo ağaçlarıdır. Şimdi bu Bo ağaçlarının altında hiçbir buddha oturamaz. Bu Bo ağaçlarını keserek kim bilir kaç buddha'yı buddha olmaktan alıkoydun.

Buddha'nın altında aydınlandığı ağaç o kadar büyüktü ki, altında bin öküz arabası dinlenebilirdi. Hâlâ canlı; aynı ağaç değil elbette ama aynı ağacın bir dalı. Müslümanlar ağacı yok ettiler. Ağacı yaktılar; tamamen yok ettiler.

Fakat Hindistan'ın imparatorlarından biri ağacın bir dalını sannyasin olan kızı Sanghamitra'yla Seylan'a hediye olarak göndermişti. Sanghamitra Bo ağacının o dalını, başka bir ağacın büyüyeceği Seylan'a taşımış ve o Bo ağacından geriye yine bir dal getirilmiş ve Buddha'nın aydınlandığı yere konmuştu. Aynı ağacın parçası ama üçüncü nesil.

Fakat bu insanların Japonya'da yaptığı, önemli bir şeyi gösteriyor: Dinlerin insana yaptığı şey bu. Büyümeyesin diye senin köklerini kesiyorlar, sadece yaşlanıyorsun.

Kestikleri ilk kök, şüphe; sonra araştırma duruyor.

Kestikleri ikinci kök seni kendi doğana karşı getiriyor, doğanı kınıyor. Açıkça doğan kınandığında, doğanın akmasına, büyümesine ve bir nehir gibi kendi yolunu bulmasına nasıl yardım edebilirsin? Hayır, nehir gibi olmana, zikzaklar yapmana izin vermezler.

Bütün dinler seni rayların üzerinde bir istasyondan ötekine giden demiryolu trenlerine çevirdi; çoğunlukla da sadece manevra yaparak, hiçbir yere gitmeden sadece rayların üzerinde. O raylara disiplin, kontrol, özdenetim diyorlar.

Dinler hesaplanamayacak kadar büyük zararlar verdi; günahlarla dolu kapları taşıyor. Pasifik'e atılması gerekiyor, o kadar derine ki kimse bulup yeniden aynı aptal süreci başlatmasın.

Dünyada çok az sayıda zeki insanın, dinlerinin onlara bilgileri dışında yaptığı her şeyden kurtulması gerek. Hinduizm'den, Hıristiyanlıktan, Caynacılık'tan, Budizm'den tamamen arınmış olarak gelmeliler. Tamamen temiz olmalılar. Sadece insan olmak yeter.Kendini kabul et. Kendine saygı duy. Tabiatının kendi yönünü bulmasına izin ver. Zorlama, bastırma.

Şüphe et! Çünkü şüphe günah değil, zekâ belirtisidir. Şüphe et ve buluncaya kadar araştırmaya devam et. Bir şey söyleyebilirim: Araştıran bulur. Bu kesinlikle kaçınılmazdır, asla aksi olmadı. Sahici bir araştırmadan kimse eli boş dönmedi.

Bölüm 12-İnanç zekânın intiharıdır

Soru: Sözde dinlerin insanlığa verdiği en büyük zarar nedir?

Sözde dinlerin insanlığa verdiği en büyük zarar, insanlığın hakiki din bilincini bulmasını önlemektir. Hakiki dinmiş gibi yaptılar. Dünyanın bütün dinleri insan zihnini ta çocukluktan itibaren kendilerininkinin, çocuğun içine doğduğu dinin, hakiki din olduğuna inanmaya şartlandırdı.

Bir Hindu kendi dininin dünyadaki tek gerçek din olduğuna inanır; diğer dinlerin hepsi düzmecedir. Durum Yahudi, Hıristiyan, Budist için de aynıdır. Bir konuda hemfikirdirler ve o da hakiki dini bulmaya gerek olmadığıdır; hakiki din zaten önündedir, onun içine doğarsın.

Ben buna en büyük zarar diyorum, çünkü sahici dindarlık olmadan insan ancak ot gibi yapar, gerçekten yaşayamaz. Yüzeysel bir varlık olarak kalır; hiçbir derinliğe, sahiciliğe ulaşamaz. Kendi derinlikleri hakkında hiçbir şey bilmez. Kendini başkaları yoluyla, onların söyledikleriyle bilir. Aynı kendi yüzünü ayna yardımıyla bilmen gibi, kendini de başka insanların düşünceleriyle öğrenirsin; kendini doğrudan tanımazsın. Ve dayandığın görüşler de, benzer bir durumda olan insanlara aittir: Onlar da kendilerini bilmezler.

Bu dinler körlerden oluşan bir toplum meydana getirdi ve onlara sürekli “Göze ihtiyacınız yok” diyorlar. isa’nın gözleri vardı; Hıristiyanların göze ne ihtiyacı var? Tek yapman gereken isa’ya inanmak; o cennete giden yolu gösterecek, senin sadece izlemen gerekiyor. Düşünmene izin verilmiyor, çünkü düşünmek seni yoldan çıkarabilir. Seni onların gitmeni istediğinden farklı yollara götürmesi kaçınılmazdı, çünkü düşünmek şüphen, zekânı keskinleştirmek demektir. Ve bu, sözde dinler için çok tehlikelidir. O dinler donuk, ölü, bir şekilde sürünüyor olmanı ister; seni zekâ olmadan isterler. Fakat iyi isimler kullanmak konusunda yetenekliler: Buna inanç diyorlar. Senin zekânın intiharından başka bir şey değil.

Hakiki bir dinin senin inancına gereksinimi olmayacak. Hakiki bir din deneyim gerektirecek. Senden şüpheni bırakmanı istemeyecek, sonuna kadar araştırabilesin diye şüpheni keskinleştirmene yardım edecek.

Hakiki din kendi hakikatini bulmana yardım edecek.

Hatırla, benim hakikatim asla senin hakikatin olamaz, çünkü hakikati bir insandan ötekine aktarmanın yolu yoktur. isa’nın hakikati isa’nın hakikatidir; sadece Hıristiyan olmakla senin hakikatin olamaz. Senin için yalnızca bir inanç olarak kalacaktır ve isa’nın bilip bilmediğini de kim biliyor? Kim bilir, isa sadece bir fanatik, bir sinir hastası olabilir. Modern psikiyatrlar, psikolog ve psikanalistler bu konuda fikir birliği içinde: isa, nevroz hastasıydı.

Kendini Tanrı’nın tek oğlu ilan etmenin, “Bütün dünyayı acı ve günahtan kurtarmaya gelen Mesih benim” demenin normal olduğunu mu zannediyorsun? Tek bir insanı bile acı ve günahtan kurtarabildiğini sanmıyorum. Kesinlikle bir megalomandı.

Nasıl inanç sahibi olabilirsin? Hakikati bilen Gautam Buddha olsa bile, senin için onun bilip bilmediğini bilmenin yolu yoktur. Evet, hakikati bilen birisini tanıyabilirsin, eğer sen de biliyorsan; o zaman onun kokusunu alma yeteneğine sahip olacaksın. Yoksa sadece genel fikre inanırsın, kitle psikolojisine inanırsın; bu en düşük olandır.

Hakikat en üstün zekâya gelir.

Fakat eğer sana en başından inanman öğretilirse, o zaman kötürüm kalırsın, yok olursun. Eğer en başından inanç sahibi olmaya şartlandırıldıysan, ruhunu kaybetmişsindir. O zaman ot gibi yaşayacaksın, yaşamayacaksın. Dünya üzerinde milyonlarca insan bunu yapıyor: ot gibi yaşıyor.

Nasıl bir yaşamın olabilir? Kendini bile bilmiyorsun. Nereden geldiğini, nereye gittiğini, bütün bunların amacının ne olduğunu bilmiyorsun. Seni kim engelledi? Şeytan değil, papalar, rahipler, rabbiler, şankaraçaryalar; bunlar gerçek şeytanlardır.

Görebildiğim kadarıyla bütün bu sinagoglar, tapınaklar, kiliseler; hepsi Şeytan'a adanmıştır, Tanrı'ya değil, çünkü yaptıkları şey ilahi değil, tamamen cinayet: bütün insan zihninin katliamı.

Fakat başka bir sürü şey de yaptılar. Bu temel zarar tek başına verilemez, başka pek çok zararın desteği gerekir. Örneğin: Dinler evrenin sırrını çözdü. Bunun en büyük suçlardan biri olduğunu düşünüyorum.

Tekrarlayayım, evrenin sırrını çözdüler ve ben bunu en büyük suçlardan biri olarak görüyorum. Bunu o kadar kurnazca, o kadar akıllıca yaptılar ki, yapılan şeyin farkında bile değilsin.

Evrenin sırrını çözmekle neyi kastediyorum? Sana hazır cevaplar temin etmelerini kastediyorum. Her dinin bir ilmihali vardır. Hıristiyanlar bana yaklaştılar: "Neden senin öğretini içeren küçük bir kitapçık yayımlamıyorsun? Çünkü bir sürü kitabın var, hepsini okumak, mesajının ne olduğunu bulmak ve anlamak zor. Kolaylık olur; tıpkı Hıristiyanların yaptığı gibi, bir tebrik kartının üzerine öğretiyi basabilirsin."

Onlara söylemek zorundayım; "Benim bir ilmihalimin olması imkânsız. Kitaplarıma bakmak zorunda kalacaksın. Bu ormana girmek ve mesajı bulmak zorunda kalacaksın. Bir mesaj bulabilecek misin, yoksa kaybolacak mısın, onu da bilmiyorum; ikincisi daha büyük bir olasılık."

Fakat bütün dinler bir ilmihal verdi. ilmihal nedir? Sana cevaplanamayacak sorular için cevaplar verirler, hem de sen sormadan. Çocuk dünyayı kimin yarattığını sormadı; çocuk henüz böyle bir soru soracak kadar olgun değil ama dinler onu daha olgunlaşmadan ve soru ortaya çıkmadan yakalar. Soru bir kez ortaya çıktığında, onların cevabının faydası olmayacaktır.

Çocuk bir kez dünyayı kimin yarattığını sorduğunda, Tanrı'nın yarattığı cevabının faydası olmayacak, çünkü çocuk kaçınılmaz olarak, "Tanrı'yı kim yarattı?" diye soracak. Cevap, cevap değildir, çünkü soru aynı kalır; sadece biraz daha geciktirilir; bir adım geriye doğru. Sonunda din, "Tanrı hiç kimse tarafından yaratılmadı" der. Çok tuhaf; çünkü onların Tanrı'sının gerisindeki mantığa göre var olan her şey bir yaratıcı gerektirir.

Din öğretmenlerimden birine -her hafta onu saçmalıklarını dinlemek zorundaydım- “Bana mantığı verdiniz: Var olan her şey bir yaratıcı gerektirir” dedim.

“Elbette” dedi.

“Tanrı var mı, yok mu?” diye sordum.

Birden dikkat kesildi: Tanrı var derse, o zaman O’nun da bir yaratıcıya ihtiyacı var, onun kendi mantığına göre. Ve bunun duracağı yer, saçmalayıncaya kadar geri çekilmektir. Devam edebilirsin: A, B’yi yarattı; B, C’yi yarattı; C, D’yi yarattı; devam edebilirsin ve bütün alfabe bittiğinde, Z aynı soru işaretiyle karşında duruyor olacak. Hiçbir şey değişmedi. Soru düzmeceydi; cevaplanabilir değildi.

Fakat hiçbir din, “Sorabileceğin ama cevap beklememen gereken şeyler var. Yaşam bir sırdır” deme cesaretini gösteremedi. Yaşam ancak cevaplanamayan sorular varsa sır olabilir.

Fakat o zaman din senin üzerindeki kontrolünü kaybeder. Eğer cevaplanamayan sorular varsa, o zaman senin Mesihle-rin, Tanrı elçilerin ve Tanrı enkarnasyonların, bu aptalların hepsi ne yapıyor? Hepsi temelde cevaplanamayan ve cevaplanmadan bırakılması gereken soruları cevapladılar. Dürüst bir insan, içten bir zihin bir sorunun olduğu ama cevabın olmadığı gerçeğini kabul edecektir.

Bu nedenle şiirin senin sözde kutsal kitaplarından çok daha dinsel olduğunu söylüyorum. Müzik, senin büyük havarilerinin sözde vaazlarından daha dinseldir. Resim daha dinseldir, çünkü tablolar cevap değildir, tersine varoluşun kendisi olan sırrın yansımalarıdır. Şiir senin için hiçbir şeyi cevaplamaz, sadece yansıtır: gündoğumu, günbatımı, gökyüzünde bir bulut geçiyor, bir kuş uçuyor, bir gökkuşağı. Sana hiçbir cevap vermez.

Bir Zen şiiri (haiku) şöyle der: Yaban kazları gölün üzerinden geçti. Göl şüphesiz yansıtır onları.

Ne kazlar, “Lütfen bizi yansıt” derler, ne de göl, “Bende yansımaya geldiğiniz için teşekkür ederim” der. Göl sessizdir, yaban kazları sessizdir; yansıma gerçekleşir ama iki taraftan da tek kelime çıkmaz. Sadece bu da

değil, yaban kazlarının yansıtılmak gibi bir beklentisi yoktur; yansıtılmadıkları takdirde gücenmezler. Yaban kazları göle hiç gelmezse, göl gücenmez; reddedildiğini, küçük düştüğünü hissetmez. Kendisi asla istemedi, asla onları davet etmedi.

Olaylar meydana gelir ama bunun nedeni yoktur. Şiirde, resimde, müzikte... Harika müziği hiç sordun mu? "Manası ne?" Beethoven veya Mozart dinlerken hiç "Bunun ne manası var?" diye sordun mu? Picasso'nun tablolarına bakarken...Bir kez olmuş: Amerikalı süper zengin bir milyoner Picasso'ya "Tablolarınızdan birkaçını istiyorum" der.

"Fakat benim tablolarım çok pahalıdır" der Picasso.

"Para hiç önemli değil" der adam. "Bana iki tablo verin, fiyatı her neyse -sormayacağım- nakit olarak vereceğim."

Picasso zor durumdadır, çünkü o sırada sadece bir tablosu hazırdır. İçeri gider ve tabloyu ikiye ayırır; iki tabloyu getirir ve satar.

Orada oturan ve bütün sahneyi izleyen bir arkadaşı, "Öncelikle tablo tamamen anlamsızdı; asla çözemedim. Aslında hangi tarafın üst hangi tarafın alt olduğunu bulmayı nasıl becerdiğini ve asmayı nasıl becerdiğini anlamak zor. Ben her taraftan denedim ama ne türlü asarsan as güzel; ve bu da hiçbir anlamının olmadığı anlamına geliyor. Ve sen şimdi büyük bir mucize gerçekleştirdin. Tabloyu ikiye böldün ve o adam her tablonun sadece yarısı olduğu için -öteki yarısı eksik- anlamlı olamayacak iki tabloyla gitti" der.

"Fakat iki ayrı tablo olmadıklarını kimse anlamayacak" der Picasso. "Dört tablo haline bile getirebilirdim. Ben kendim de ne anlama geldiğini bilmiyorum ama yapmak büyük keyifti." Ve onu satmak zorunda kaldığı için gözleri yaşlıydı.

Bu ressamlar, şairler, müzisyenler insan zihnine zenginlik kattı, çünkü varoluşun sırrını çözmüyorlar. Başlangıçta bilim de sözde dinlerle aynı doğrultuda ilerliyordu. On sekizinci yüzyılda bilim aynı aptal şeyi yapıyordu, belki de tek bir örnek olduğu için: dinler. Varoluşun sırrını çözmeye çalışıyordu ama çok geçmeden varoluşun derinliklerine indikçe, sırrın daha da içine gömüldüğünü fark etti.

Bilim kısa zamanda Sokrates'in büyük sözünü kavradı: "Az bilen, çok bildiğini zanneder; ve çok bilen, az bildiğini bilir. Sadece bir aptal her şeyi bildiğini zanneder ve gerçekten bilge olan tek bir şeyi bilir, hiçbir şey bilmediğini."

Zekân olgunlaştıkça, varoluşa farklı yönlerden girdikçe ve onu hissetmeye ve yaşamaya ve sevmeye başladıkça; daha çok şiir, resim, müzik, dans, aşk ilişkisi halini alır, ama teoloji değil. Yavaş yavaş o kadar gizemli bir hal alır ki, sırrın muazzam hazinelerinin üzerinde oturduğunu asla hayal edemezdin. Fakat dinler sana hazır cevaplar verir.

Varoluş oradadır ve doğal olarak "Onu kim yarattı?" sorusu ortaya çıkar. Soruyla kal. Kimsenin cevabını kabul etme; çünkü her tarafta satıcılar var: Hıristiyanlar, Hindular, Budistler, Caynalar, Yahudiler, müşteri arayan her tür satıcı sana zehirden başka bir şey olmayan bir şeyi satmaya çalışıyor.

"Onu Tanrı yarattı" diyecekler. Evet, bir cevap verdiler ama ne zarar verdiklerini biliyor musun? Onların cevabını kabul edersen, senin sorun sona erer. Sorunun sona ermesiyle, araştırman da sona erer; artık onu asla araştırmayacaksın. Araştırsaydın, kendi yetkimle söyleyebilirim. Benim yetkim Vedalara veya İncil'e dayanmıyor; sadece kendi tecrübeme, kendi araştırmama dayanıyor. Kendi yetkimle kimsenin cevabını kabullenmeden sorgulamaya devam edersen, yavaş yavaş cevabın bulunmadığını ama sorunun ortadan kalktığını göreceğini söylüyorum.

Sırrı hissetme anı budur.

Farkı görüyor musun? Sözde dinler senin sorunu bastırır; üzerini örtmek için üstüne bir cevap koyarlar, onu Tanrı kendisi vermiş gibi verdikleri bir cevap, Hindular Vedaların Tanrı tarafından yazıldığını söyler. Tam bir saçmalık; çünkü Vedalarda kesinlikle mantıksız olduğu kanıtlanmış bir sürü şey var. Eğer bu saçmalıkları Tanrı yazdıysa, tahtından indirilmesi lazım.

Hepsi cevaplarını önemli, anlamlı, yanılmaz yapacaklar; Tanrı'nın kendisinden veya Tanrı'nın oğlundan ya da elçisin den geliyormuş gibi. Bu stratejilerin hepsi onların cevabının senin varlığına işlemesi ve seni sorduğun soru bilincinde kaybolacak kadar derinlemesine koşullandırmak için kullanılır.

Gerçek bir dinin işlevi bu cevapların hepsinden kurtulmak, bu yetkililerin hepsinden kurtulmak ve senin özgün sorgulamanı, şüphelerini, araştırmalarını ortaya çıkarmak ve senin bilinmeyenin, keşfedilmemişin araştırmasına girişmene yardım etmektir. Tehlikeli bir yolculuktur.

Dinler sana rahat yaşamlar, uygun yaşam tarzları verdi. Fakat tehlike içinde yaşamaya karar vermedikçe, karanlığın içine girmeye, kendin için aramaya ve araştırmaya hazır olmadıkça, yaşamanın yolu yoktur. Ve sana

söylüyorum, cevabı bulamayacaksın. Bugüne kadar cevabı kimse bulamadı. Bütün cevaplar yalandır.

Evet, gerçeği bulacaksın ama gerçek senin sorunun cevabı değildir. Gerçek senin sorunun sonu olacak. Senin sorun ortadan kalktığında ve mevcut bir cevap olmadığında, o alan sırdır.

Gerçek bir din mistisizmdir.

Başlangıçta bilim eski dinlerin işlek yolunu takip etmeyi denedi. Fakat bilim o çizgilerin üzerinde uzun zaman ilerle-yemedi, çünkü bilimin gerçeği yakalaması gerekiyordu ve din, sözde din kurgudur. Dolayısıyla din kurmaca dünyasında yaşamaya devam edebildi ama bilimin er ya da geç gerçekle karşılaşması gerekiyordu. “Yakında bütün evrenin sırrını çözeceğiz, yakında her şeyi bileceğiz” fikriyle bir yüzyıl daha bile devam edemezdi.

Şimdi, Albert Einstein’a veya Lord Rutherford’a sor... Maddenin en derindeki sırrını kavramış olan bu insanlara sor; açıklamaları mistiklerin açıklamalarına benziyor ve artık çok alçakgönüllüler. On sekizinci-on dokuzuncu yüzyıl bilimcisinin tanıdık kendini beğenmişliği dünyadan silindi. Şimdi bilimci dünyadaki en mütevazı insan, çünkü bilmenin imkânsız olduğunu biliyor.

Daha iyi yaşayabiliriz, daha uzun yaşayabiliriz, daha rahat yaşayabiliriz; ama hayatın ne olduğunu bilemeyiz. O soru, sonuna kadar soru olarak kalacak.

Benim burada bütün çabam yeniden bilgisiz olmana yardım etmek.

Dinler seni bilgili yapıyor ve verdikleri zarar bu. Sana bütün Hıristiyan ilmihalini veriyorlar; bir saat içinde ezbere öğrenebilir ve papağan gibi tekrarlayabilirsin, bu kadar kolay ve basit. Fakat hakikati, gerçeği; seni içten ve dıştan kuşatanı öğrenemeyeceksin. ilmihal bunu sana vermeyecek.

Fakat bilgiyi bırakmak en büyük sorunlardan biridir, çünkü bilgi egoyu çok besler. Ego gücünün yettiği her bilgiyi ister. Sana bilgili olmaktan vazgeçmeni ve yeniden çocuk gibi olmanı söylediğimde, rabbinin veya rahibin aklını karıştırdığı o noktadan başlaman gerektiğini kastediyorum. Yeniden o noktaya geri dönmek zorundasın.

Masum, cahil, hiçbir şey bilmeyen olmalısın ki yeniden sorular ortaya çıkmaya başlayabilsin, araştırma yeniden canlansın; araştırmanın canlanmasıyla ot gibi yaşayamazsın.

O zaman hayat bir keşif, bir macera halini alır. Her şey çevresinde gizemli bir kokuya sahip olmaya başlar.

O zaman bir gül seni çağırırken geçip gidemezsin. Güzel kokusu bir çağrı değildir de nedir? Bu onun dilidir: “Lütfen sadece bir an için benimle ol. Burası çok soğuk, çok ıssız.” Geçip gidemezsin; hiçbir çocuk geçip gidemez.

Fakat rabbi, Hindu din âlimi, Mevlevi ve bilge kitaplarla o kadar yüklenmiştir, zihinleri kuru kalabalıkla o kadar tıka basa dolmuştur ki -bu insanların hepsi antikalar, cansız
iskeletler topluyorlar- o gül işitilmez. Onlar nasılsa her şeyi biliyorlar. Tanrı’yı kimin yarattığını bile biliyorlar, dünyayı kimin yarattığını biliyorlar, ruhu kimin yarattığını biliyorlar, o yüzden bu garip gülden kime ne?

Fakat bir şaire sorduğunda, şair, “Bir gül bir güldür bir gül” diyebilir. Bu bir cevap mı? Bu bir soru mu? Ne soru ne de cevap. Sadece bir betimleme, bir yansıma; sadece gördüğünü söylüyor. Kitaplardan alıntı yapmıyor.

Yaklaşık on yıl önce Kalküta’daydım ve bir adam bana geldi; ünlü bir âlim, felsefe profesörü, Doktor Bhattacharya, dünyanın felsefe çevrelerinde tanınmış bir isim. “Bir şey söyleyebilir misin -çünkü bu soru beni çok meşgul ediyor-, sıradan dilden farklı, kutsal dil diye bir şey var mı?” diye sordu.

“Tuhaf bir soru” dedim. “Hiç aklıma gelmemişti. Dil, dildir; kutsallıkla ne ilgisi var? Fakat sorunuzu anlayabiliyorum, çünkü Hindular Sanskritçenin kutsal bir dil, ilahi bir dil olduğunu söyler.” Bu yüzden brahmanlar, rahipler onu tekellerinde tuttular.

Hint toplumunun büyük bölümü Sanskritçe öğrenmekten mahrum edildi. Kadınların Sanskritçe öğrenmesi yasak. Kadınlar için dini hikâyelerden ibaret farklı kitaplar yaptılar; hiçbir önem taşımayan hikâyelerden. Fakat asıl kitaplar konusunda rahatsız etmeye başlamasınlar diye kadınlara bir şey verilmesi gerekiyordu.

O asıl yazıları yayımlamaya, basmaya istekli değillerdi, çünkü bir kez basıldıklarında tekellerinde tutmaları çok zor olurdu. Bu yüzden matbaanın olmasına rağmen Vedalar yüzyıllarca yayımlanmadı. Vedalar büyük zorlukla yayımlandı. Ondan sonra da başka bir dile çevrilmemesi gerektiğini, çünkü o zaman bütün kutsiyetinin kaybolacağını söylediler. Tercüme edilmeleri için verilen kavga yüzyıllar sürdü ama brahmanlar hâlâ

tercümelerin kutsiyet özelliğini yok ettiğine inanıyor. Vedalar ingilizce, Almanca veya Fransızca nasıl yazılabilir? Bu diller Hindular için ilahi değildir.

Fakat aynısı öteki aptallar için de geçerli; aptallık bakımından farklı değiller. Yahudiler için ibranice Tanrı'nın dilidir. Tanrı, Musa'yla ibranice konuşmuştu. isa'nın günahlarından biri ibraniceyi değil Aram dilini kullanıyor olmasıydı. Aramca en alt tabakanın diliydi ve isa da Tanrı'nın tek oğlu değil, bir marangozun oğluydu; yoksa ibranice bilirdi. Tanrı'yla bile Aramca konuşuyordu ve kutsiyetten uzak bir davranıştı: sıradan insanların dilini kullanmak.

Doktor Bhattacharya'ya, "Aptalca olmasına rağmen sorunuzu anlıyorum, âlimce" dedim.

"Hem aptalca hem de âlimce!" dedi.

"Çelişki yok" dedim. "Bu insanlar aynı insanlar. Bazı insanlar onlara aptal diyor, bazıları âlim diyor, çünkü aptal birinden başka kim âlim olur? Varoluş hazırken, yaşam her yerde titreşirken, bir kitap üzerinde düşünüp taşınıyorsun!"

Aklıma geldi... ama bu biraz sonra. Önce Profesör Bhattacharya'nın olayını bitireyim. "Evet, kutsal dille kutsal olmayan dil arasında bir ayırım yapabilirsiniz" dedim.

Profesör Bhattacharya'nın adına kanmamalısın. Bhattac-harya, Bengal'de üst sınıf Brahmanların soyadıdır ama onun babası dilenci olduğu için Hıristiyanlığa dönmüştü. Bu insan Hıristiyanlık tarafından manastır okullarında yetiştirildi, en iyi kolejlere gönderildi, Batı'ya gönderildi. Hıristiyan'dı, bu yüzden ona, "Basitçe şöyle: Sıradan insanlar 'Seni orospunun evladı' der" dedim.

"Bunu bana mı söylüyorsun!" dedi.

"Hayır, bunu size söylemiyorum" dedim. "Ben sadece örnek veriyorum. insanlar, 'Seni orospunun evladı' der. Bu, kutsal dile tercüme edilebilir: 'Seni Kutsal Ruh'un evladı', sadece bu kadar fark eder. Fakat ben birincisinin en azından insanca, doğru, olanaklı olduğunu düşünüyorum. ikincisi insanlık dışı, yanlış, olanaksız."

Şimdi aklıma gelen şeyi anlatayım. Hindistan'ın en büyük şairlerinden biri Rabindranath Tagore'du. Kendisi Nobel Ödülü alan tek Hintli şairdir. Sebebi başka şairler olmaması değil, aslında Rabindranath Tagore'dan çok daha büyük pek çok şair var ama onlar kendi dillerinde yazar.

Hindistan’da, ingilizceye tercüme etmeyi beceremedikleri, hepsi olağanüstü güzel özelliklere sahip otuz ana dil var. Rabindranath Nobel Ödülü’nü sırf ingilizce yazabildiği için aldı; önce Bengalce yazıyor, sonra ingilizceye çeviriyordu.

Yoksa şu anda Hindistan’da Nobel Ödülü’nü hak eden yüz şair bulursun ama isimlerini kimse duymayacak, sırf Nobel Ödülü onların yazdığı dillerde geçerli olmadığı için.

Fakat çok zengin bir adamın oğlu olan Rabindranath ingiltere’de yetişti, orada eğitim aldı, dolayısıyla onun için kolaydı. Bengalce yazdığı şeyin ingilizcede gerçekten ifade bulduğunu kendisinin asla hissetmemesine rağmen, kitaplarından biri, Gitanjalı -ilahiler-, Nobel Ödülü’nü kazandı. Gitanjalfyi yazarken genelde yaptığı şey küçük bir yüzen evle nehrin üzerinde yaşamak, tek başına yol almaktı; tekneyi istediği yerde durdururdu. Öyle günlerde şiirini yazardı.

Dolunaylı bir gecede yüzen evin küçük kamarasında oturmuş dolunay hakkında, dolunayın güzelliği hakkında yazıyordu; dışarıda dolunayın hiç farkında değildi. Nehrin en güzel noktalarından birindeydi, kilometrelerce sessizlikten başka bir şey yoktu. Arada bir su kuşu sessizliği bozuyor ama bundan sonra sessizlik daha da derinleşiyordu.

Farkında değildi; mum ışığında dolunay ve güzelliği üzerine yazıyordu.

Gece yarısı yorulduğunu hissederek mumu söndürdü ve mumu söndürürken... Günlüğünde “Bir mucize gerçekleşti. Şoke oldum, çünkü mumun artık yanmamasına rağmen, her kuytu köşeden...” diye yazar. Yüzen evin üzerindeki kulübe, Bengal’de olduğu gibi bambulardan yapılmıştı. Bu yüzden bambuların arasındaki her boşluktan ay içeri dolmaya başlamıştı.

Bir an donup kaldı. Hiç bu kadar sessizlik görmemişti. Dışarı çıktı, Ay’ı gördü ve ağladı. içeri girdi ve Ay, Ay’ın ışığı ve onun güzelliği üzerine yazdığı şiiri yırttı ve günlüğüne şöyle yazdı: “Ay’a, gecenin sessizliğine çok haksızlık etmişim. Şiirim zırvaydı; binde birini bile temsil edemezdi. Ay dışarıda kapımı çalıyordu ama ben kendi kitabımı yazmakla o kadar meşguldüm ki, kapının sesini duymadım. Şiirimde sessizlikten bahsediyordum ve dışarıda sessizlik o kadar derindi ki; ne daha önce ne de sonra hiç böyle bir sessizlikle karşılaşmadım. Mumu söndürmeden uykuya dalsaydım bunu kaçırmış olacaktım. O küçük mum alevi Ay’ın içeriye dolmasını önlemeye yetiyordu.”

Bu insanlar kişisel deneyimlerinden oluşmayan kitaplar ve kelimelerle doludur. Bir şey kendi deneyimin olmadıkça, kendini kandırma. Bilgililik çok yanıltıcı olabilir; ve bu dinler insanları bilgili yapmaktan sorumlular.

insanların masum olmasına yardım etmeliler, bilgisiz olmalarına yardım etmeliler; araştırmalarına, aramalarına yardım etmeliler. Fakat bunun yerine, sana her şeyi verdiler, senin bulman gereken bütün cevapları bir tabakta sundular. Onların sunduğunu alarak kaybettiğin şeyin farkında bile değilsin.

Her şeyi kaybettin. Ödünç alınmış bir hayat yaşadın çünkü sana nasıl yaşanacağını anlattılar. Sana hayatını nasıl disipline sokacağını anlattılar. Davranışını, doğanı nasıl kontrol edeceğini anlattılar ve sen de tek bir prensibi bile anlamadan körü körüne onlara uyuyorsun: Gautam Buddha bir kez doğar. Yirmi beş yüzyıldır milyonlarca insan Gautam Buddha olmaya çalıştı; biri bile başarıya ulaşamadı.

Basit bir gerçek ve kimsenin başarıya ulaşamamasının şans olduğunu söylüyorum; birisinin ulaşması talihsizlik olurdu. Kimse başarılı olamadı, çünkü her varlık kendine özgü bir benzersizliğe sahiptir. Gautam Buddha kendi benzersizliğine sahiptir; sen kendi benzersizliğine sahipsin. Ne onun seni takip etmesi lazım, ne de sen onu takip etmek zorundasın. Takip, taklitçiler yaratır. Taklitçi olduğunda an, yaşamla bağlantını yitirirsin. Ot gibi yaşamaya başladığını söylediğimde kastettiğim bu. Başka birisinin rolünü oynuyorsun; gerçek yaşamını tamamen unuttun.

Bizim köyde her yıl Rama'nın hayatı sahnelenirdi. Bir keresinde ben de oradaydım... Çok komik ve çok anlamlıydı. Rama'nın karısı Sita, Ravana tarafından kaçırılmıştı. Rama ve erkek kardeşi Lakshmana ordularını toplayıp savaşa gittiler. Sita üç yıl Sri Lanka'da esaret altında kaldıktan sonra, savaşmaya başladılar. Ravana büyük bir savaşçıydı; Rama ve Lakshmana da büyük savaşçılardı ama gençtiler. Ravana çok deneyimliydi; ilk oku Lakshmana'yı vurdu ve onun okuyla vurulan kimsenin hayatta kalamayacağı bilinirdi.

Bir şey yapması için derhal en büyük doktor çağırıldı. "Tek bir olasılık var" dedi doktor. "Bir dağ var, Arunachal, Güney Hindistan'da. Arunachal'da sanjivani denen küçük bir bitki, yaşam veren bir bitki var. Eğer o bitki yirmi dört saat içinde buraya getirilebilirse, o zaman bir olasılık var; aksi takdirde, yirmi dört saat sonra hiçbir şey yapılamaz, zehir her yere

yayılacak.” Lakshmana zaten komadaydı.Rama’nın müritlerinde biri, büyük bir savaşçı olan Hanumana

“Hemen gidip onu bulacağım ama bana bir belirti söyleyin; çünkü oraya vardığımda gece olacak, bu sanjivanfyi, bu yaşam veren bitkiyi nasıl bulacağım?” dedi.

“Çok basit” dedi doktor. “Özellikle de gece. Gündüz bulmak çok zor ama o bitki gece ışık saçtığı için nerede olursa olsun kolaylıkla bulabilirsin. Onu etrafı alev gibi ışıklarla sarılı bulacaksın.”

Hikâyede Hanumana maymunlar kralıdır ve kendisi de maymundur. Bütün Hindular bunun gerçek olduğunu söyler. Hanumana uçar -fakat maymunlar bunu yapabilir, belki biraz sıçrayarak ağaçtan ağaca- nasıl becerdiğini bilmiyorum ama uçmuş. Bunun oyunda nasıl yapıldığını biliyorum; beline bir ip bağlanıyor; ip hareket ettikçe herkese uçuyormuş gibi görünüyor.

Hanumana dağa ulaştığında sorun vardı. Sorun dağın kendisiydi; bütün dağ ışık içindeydi. Şimdi Hanumana ne yapacağını şaşırmıştı. Hangi bitki sanjivani’ydi? Çünkü bir sürü bitki alev gibiydi, hepsi sanjivani miydi? Baktı, o bitkiler farklıydı... Şimdi ne yapacak? Fakat çılgın bir zahitti, bütün dağı aldı!

Dini hikâyelerde her şey mümkündür: İsa suyun üzerinde yürür, suyu şarap yapar, taşları ekmeğe çevirir. Böylece Hanu-mana dağla birlikte geri döndü. Fakat oyunda ne oldu?

Dağın içine girdi -dağ kartondan yapılmıştı- ve iple asılıyken dağı taşıyordu. Bir şekilde ip takıldı ve havada asılı kaldı! İnsanlar -en az elli bin kişi, çünkü oyun için çok uzaklardan insanlar gelirdi- çığlık atıyor, bağırıyordu. Rama orada duruyor, Lakshmana yerde komada yatıyor ve doktor da yanında oturuyordu. Sufleci Rama’ya repliğini söylemeye devam ediyor, Rama da “Oh, Hanumana, neredesin?” deyip duruyordu ve Hanumana tam tepesindeydi.

“Nereye gittin? Çabuk dön;güneş doğmadan önce dönmezsen kardeşim ölecek.”

Oyunun yönetmeni ne yapacağını şaşırmıştı. Sahneye koştu, ipi kurtarmaya çalıştı ama hiçbir şey işe yaramadı. O kadar sinirlendi ki ipi kesti. Hanumana dağıyla birlikte Lakshmana’nın üzerine düştü. Lakshmana ayağa kalktı ama Rama hâlâ verilen sufleyi söylüyordu: “Oh, Hanumana, tam zamanında geldin.”

Hanumana, “Kapa çeneni! Sen ve kardeşin, cehenneme kadar yolunuz var! Önce bana ipi kimin kestiğini söyle. Önce onunla ilgileneceğim, sonra hikâye tekrar başlayabilir” dedi. Kendisi kasabada güreşçiydi, dolayısıyla yönetmen kaçtı, Hanumana’nın birkaç yerini kıracağından korkmuştu.

İzlerken bir şey gördüm: Hanumana rolünü oynamasına rağmen, yere düştüğü anda oyunla ilgili her şeyi unuttu. “Cehenneme git” -Tanrı’sına “Cehenneme git” diyordu!- “ve kardeşin de cehenneme gitsin! Önce bana yönetmenin nerede olduğunu söyle! İpi kim kesti? Bu gösteri biraz bekleyebilir.” Elbette herkes duymuştu ve elli bin kişi ona gülüyordu.

Dağ parçalara ayrılmıştı ve Lakshmana çoktan iyileştiği için gerek kalmamıştı. Doktor arka kapıdan sıvışmıştı. Artık sanjivani’ye ihtiyaç yoktu; Lakshmana çoktan ayağa kalkmış neler olduğunu anlamaya çalışıyordu. Hemen perdeleri indirmek ve herkesi sahneden çıkarmak zorunda kaldılar. Hanumana’yı değiştirdiler; perdeler yeniden açıldığında başka biri vardı, çünkü o Hanumana o kadar öfkeliydi ki, “Yönetmeni görmedikçe oynamayacağım. Onu bulacağım” dedi.

Tek bir vuruşla, sadece kafana tek bir darbeyle, büründü-ğün kimlik -Buddha, İsa, Krishna rolü yapıyor olabilirsin-unutulup gidecek. Taklit senin varlığına ulaşamaz; yüzeyde kalacaktır. Onu otuz-kırk yıl uygulayabilirsin. Elli yıldır uygulayan rahipler var. Bir giren rahibin bir daha çıkamadığı Katolik manastırları var; binlerce insan böyle manastırlarda yaşıyor. Ne yapıyorlar? Sürekli bir biçimde birazcık İsa gibi olmak için uğraşıyor, çaba sarf ediyorlar; tamamen İsa olmasa da, kısmen İsa bile iş görür. Fakat o taklidin faydası olmayacak. Sana sahte bir maske sağlayabilir ama biraz kazıdığında asıl kişinin hâlâ orada olduğunu göreceksin. Varoluşu taklitle kandıramazsın; ancak kendini kandırabilirsin.

Bu dinler, sana idealler vererek -yapılması gereken, düşünülmesi gereken, olunması gereken- her şeyi temin ettiler. Sana yapacak hiçbir şey bırakmadılar; sen sadece körü körüne uymak zorundasın. Bütün insanlığın körleme iş görmesine şaşmamak gerek.

Fakat kim sorumlu? Bu dinlerin hepsi seni sahte, plastik yapmaktan sorumlular. Sana ayrıntılı olarak ne yiyeceğini, ne yemeyeceğini, ne zaman uyuyacağını, ne zaman kalkacağını söylediler; tamamen kontrol altındasın. Robota dönüştürüldün ve ne kadar robotlaşırsan, o kadar büyük bir aziz oluyorsun. O zaman sana tapılacak ve dinine saygı gösterilecek. Ne kadar

gerçekdışı olursan, o kadar saygı görürsün. Gerçeğini gösterdiğin anda, sana gösterilen saygının tamamı geri çekilir.

Haydarabad'da başıma geldi. Beni dinleyen bir Cayna rahibi o kadar ilgilendi ki, rahipliği bıraktı. Kaldığım yere geldi; ev sahibime, "Büyük bir adım attı, o yüzden dikkatli o. Şimdi Caynalar bu adama karşı öldürücü olacak. Yıllardır aynı adamın ayaklarına dokunuyorlardı ama şimdi onu öldürmek isteyecekler, o yüzden dikkatli ve koruyucu ol. Ben üç gün sonra gideceğim, onu da yanımda götüreceğim ve Caynalarla sorun yaşamadan birkaç ay geçirebileceği bir yere göndereceğim" dedim.

Fakat o gün Haydarabad şehrinin belediye salonunda konuşacaktım ve Cayna rahibi "Seninle gelmek istiyorum" diye ısrar etti.

Bunda bir sorun görmediğim için "Tamam, gelebilirsin" dedim.

Fakat belediye binasına vardığımda, bütün Cayna cemaatinin orada olduğunu fark ettim. Belediye salonunda konuşma yapacağımı duyunca, rahibin de benimle geleceğini tahmin etmişlerdi. "Bu bizim için fırsat olacak."

Durumu görünce rahibe, "Benimle sahneye gel ve sahnede arkamda otur. Şimdi neler olacağını görmemiz gerekecek" dedim.

Belediye başkanı beni tanıttı ama daha konuşması bitmeden yüzlerce kişi ayağa kalktı ve "Cayna rahibinin sahneden çıkarılmasını istiyoruz" dediler.

Belediye başkanı zor durumdaydı. Ben onun konuğuydum ve rahip de benimle gelmişti; o da benim konuğumdu. Başkana, "Siz oturun, sorunu ben çözmeye çalışayım" dedim.

"Yine onun ayaklarına mı dokunmak istiyorsunuz?" diye sordum o insanlara.

"Ayak mı? Kafasını keseceğiz!" dediler.

"Sadece ana fikri görün" dedim. "Kaç yıldır rahipti, yirmi yıl mı? Daha yirmisindeyken rahip oldu, şimdi kırkında. Yirmi yıl ayaklarına dokundunuz, ondan nasihat aldınız; ve birkaç saat içinde kafasını kesmeye hazırsınız. Ne oldu? Adam aynı. Kendinize asla onunla aynı yerde oturma imkânı vermezdiniz ve şimdi sahneden indirilmesini ve herkesin oturduğu yerde oturmaya zorlanmasını istiyorsunuz. Ne değişiklik görüyorsunuz? Bana neyin değiştiğini söyler misiniz?"

"Her şey değişti" dediler. "Artık Cayna rahibi değil."

"Bu doğru" dedim. "Cayna rahibi giysisi içinde değil ama siz elbiseye mi tapıyordunuz? Yanımda getirdim."

Elbiseyi bir çantada taşımıştım; kendisi farkında değildi. Elbiseyi çıkardım, platformun üzerine koydum ve “Elbisenin ayaklarına dokunabilirsiniz” dedim. “Bu sizin rahibiniz. O adamın sizinle hiç ilgisi yok, çünkü asla onun ayaklarına dokunmadınız. Onun kafasını kesecek kadar öfkelenmenize gerek yok. Ne onun ayaklarına dokundunuz ne de kafasını kesmek zorundasınız. Bu adam size tamamen yabancı, ama bu elbise ve dilenme çanağı, bunlar burada. İstediğinizi yapabilirsiniz: Ayaklara dokunmak isterseniz, yapabilirsiniz. Kafa kesmek isterseniz, kesin.

“Basit bir şeyi göremiyor musunuz? Öğretiye uymakla geçen o yirmi yıl...”

Caynaları kandıramazsın, çünkü beş rahip bir arada yaşamak zorundadır. Hiçbir rahibin tek başına yaşamasına izin verilmez, çünkü tek başına bir rahibe güvenemezsin; kurallara uymayan bir şey yapmanın bir yolunu bulabilir. Dördü, beşincinin casusluğunu yapar; aslında hepsi birbirlerini gözetlerler.

Kimsenin evinde kalmamaları gerekir, ancak bir tapınakta kalabilirler, çünkü evde her şey mümkündür. Kadınlar olacak, yiyecek olacak; ve bu insanlar yiyeceğe, kadına, her şeye açlar. Tamamen açlar.

Günde yalnızca bir kez yemeleri gerekir ve kadına dokunamazlar. Dokunmak da laf mı, kadın görmeleri bile yasaktır. Kadınları görmelerini önlemek için verilen talimat, yüz yirmi santim, tam yüz yirmi santim uzaklıkta yere bakarak, gözleri yavaşça yüz yirmi santim uzağa sabitlenerek yürümeleridir. Böyle yürümek zorundadırlar, böylece bir kadın görecek olsalar bile, ayaklarından başka bir şey görmezler.

Bir aileyle kalmaları yasaktır, çünkü kim bilir, gece buzdolabını açabilirler. Aç insanlar, aç insanlardır. Tapınakta buzdolabı yok, yiyecek ve su yok. Gece su içmeleri bile yasaktır.

“Bu insana yirmi yıldır Tanrı gibi tapıyordunuz” dedim. “Sırf bugün elbisesini attı ve giysilerini değiştirdi diye onu öldürmeye hazırsınız. Sizler şiddete karşı insanlarsınız ama onun kafasını kesmekten bahsediyorsunuz.”

Rahibe döndüm ve “Bu insanları görüyorsun, bu insanların hepsi ayaklarına dokunuyordu. Bu karşılıklı bir anlayıştı, sana saygı gösterdiler; onların kölesi olarak kaldın. Onların ne kadar kölesi olursan, sana o kadar saygı gösterecekler. Bireyselliğini tamamen yitirir, sahte olursan, seni

omuzlarında taşıyacaklar. Fakat tek bir gerçeklik anında, onlar senin düşmanların” dedim.

Hayır, hiç kimse sana öğreti veremez. Onu kendi farkındalı-ğınla bulmak zorunda kalacaksın. İnsanlar bana nasıl yaşamaları, ne yapmaları, ne yapmamaları gerektiğini sorduklarında, onlara sadece, “Beni anlamıyorsunuz. Benim tek mesajım giderek daha fazla kendin olmaktır” diyorum.

Birinci konu, kendin olmaktır.

İkincisi, kim olduğunu bilmektir.

O yüzden kendin olarak kal, doğallığını koru. İçinde akan bu yaşam akımının daha fazla farkında olmaya çalış. Yüreğinde kim atıyor? Nefesinin gerisinde kim var?

Daha uyanık ol -yaptığın, düşündüğün, hissettiğin her şeyle ilgili- sadece uyanık kal, tepede bir izleyici ol. Bu izleme senin öğretin olan öğretiyi bulmana yardım edecek.

İzlemek ne yiyeceğini, ne yemeyeceğini, ne yapacağını, ne yapmayacağını bulmana yardım edecek. Sürekli izlemek gereksiz yere taşıdığın yüke dönüşmüş şeyleri bırakmak ve sadece seninle uyumlu olanı -yük değil, ferahlama- seçmek için farkında olmanı sağlayacak.

Uyanıklıkla yaşarsan, doğru yaşarsın. Taklit ederek yaşarsan, yanlış yaşarsın.

Bana göre tek bir günah vardır, o da kendin olmamak. Bana göre tek bir erdem vardır, o da kendini bilmek.

Bütün dinler bunun olmasını engelledi. Geçmişin kafalarımızda bıraktığı bütün bu saçmalıktan kurtulmanın zamanı geldi.

Yeniden Adem ve Havva olabilirsen: Musa değil, Mahavira değil, İsa değil, Konfüçyüs değil, Lao Tzu değil... Adem ve Havva’ysan, yeni doğmuş, Cennet Bahçesi’nden yeni çıkıyor-san -ne yapacağını soracak kimse yok, hangi öğretinin doğru olduğunu soracak kimse yok, rahip yok, rabbi yok, papa yok-ne yapacaksın?

Onu yap!

Bölüm 13-Vecd, kimsenin elini tutmadığını bilmektir

Soru: Senin din görüşünde hangisi daha önemli, kendi olmak mı yoksa kendini bilmek mi?

Farklı olduklarını mı zannediyorsun? Kendin değilsen, kendini nasıl bilebilirsin? Ve tersi: Kim olduğunu bilmiyorsan, nasıl kendin olabilirsin? Kendin olmak ve kendini bilmek iki farklı şey değildir, bu nedenle tercih sorunu ortaya çıkmaz. Tek bir sürecin iki unsurudurlar.

Aynı anda ikisinin de üzerinde çalışmak zorundasın; ikisi de ihmal edilemez. Fakat kendin olmaktan başlamak daha kolaydır; daha kolaydır çünkü başkaları tarafından kendinden uzaklaştırıldın. Taşıdığın maskeler, senin kendi uygulaman değil. İstemeyerek, gönülsüzce kendinden başka biri olmaya zorlandın; bu nedenle kurtulmak daha kolay.

Her tür kölelikten kurtulmak daha kolaydır, çünkü özünde kim köle olmak ister? İnsan olsun veya olmasın hiçbir varlığın doğasında yoktur bu. Kölelik varoluşa aykırıdır, bu yüzden kurtulmak kolaydır. Hep yük olarak kalır ve derinde bir yerde onunla mücadele etmeyi sürdürürsün. Yüzeyde ona uysan bile, derinlerde kimse kabullenmeni sağlayamaz. Varlığının en derindeki

çekirdeğinde sonsuza kadar reddedilmiş olarak kalır, bu yüzden kurtulmak kolaydır.

Süreç basittir. Ne yaparsan ya, ne düşünürsen düşün, neye karar verirsen ver, bir şeyi hatırla: Senden mi geliyor, yoksa başkası mı konuşuyor? Gerçek sesi bulmak seni şaşırtacak; belki annendir, onun yeniden konuştuğunu duyacaksın. Belki babandır; belirlemek hiç zor değil. Orada, içinde, aynı sana ilk verildiği zamanki gibi kayıtlı kalır: nasihat, buyruk, eğitim, emir.

Çok sayıda insan bulabilirsin: rahip, öğretmenler, arkadaşlar, komşular, akrabalar. Savaşmaya gerek yok. Sadece onun senin değil başkasının sesi olduğunu bildiğinde -o başkası her kimse- onu dinlemeyeceğini biliyorsun. İyi ya da kötü, sonuçları ne olursa olsun, şimdi kendi başına ilerlemeye karar veriyor, olgunlaşmaya karar veriyorsun. Yeterince çocuk kaldın. Yeterince bağımlı kaldın. Bu seslerin hepsini dinledin ve onlara yeterince uydun. Seni nereye sürüklediler? Karışıklığa!

Bu yüzden kimin sesi olduğunu bulduğun an, onunla veda-laş, çünkü o sesi sana veren kişi senin düşmanın değildi, niyeti kötü değildi. Fakat söz konusu onun niyeti değil; mesele onun sana, senin kendi içsel kaynağından gelmeyen bir şey dayatmış olması; ve dışarıdan gelen her şey seni psikolojik olarak köle yapar.

Seni gelişmeye, özgürlüğe götürecek olan yalnızca kendi sesindir.

Evet, yol ilk başta tehlikeli görünecek, çünkü hep babanın, rahibin, annenin elini tutuyordun; çocuk babasının elini tuttuğunda korku, tehlike yoktur. Babasına güvenebilir. Fakat şimdi onun elini tuttuğunu hayal ediyorsun; baba yok, sadece hayal var. Tek başına olduğunu ve seni destekleyen bir el bulunmadığını bilmek iyidir, çünkü o zaman kendini tehlikelere karşı korumak için kendi yolunu bulmaya çalışacaksın.

Gerçekte korunmadığın halde, hâlâ korunduğuna inanmaya devam etmek tehlikelidir. Dünyadaki milyonlarca insanın başına gelen bu. Korunduklarını, Tanrı tarafından korunduklarını, bir sürü şey tarafından korunduklarını hissediyorlar.

Tanrı yok. Seni koruyacak kimse yok. Tek başınasın ve tek başınalığını keyifle kabul etmek zorundasın. Aslında kimsenin elini tutmaması muazzam bir vecd.

Büyükbabam beni çok severdi, sırf yaramazlıklarım yüzünden.

İleri yaşlarında bile haylazdı. Babamı veya amcalarımı hiç sevmezdi, çünkü hepsi bu yaşlı adamın haylazlıklarına karşıydılar. Hepsi ona, “Artık yetmişine geldin, uslu durmalısın. Oğulların elli-elli beş, kızların elli yaşında; onların çocukları evlendi, onların çocuklarının da çocukları var. Ama sen bizi utandıran şeyler yapmaya devam ediyorsun” dediler.

Yakın olduğu bir tek ben vardım, çünkü yaşlı adamı bir tek yetmişinde bile çocuksuluğunu kaybetmediği için seviyordum. Her çocuk kadar yaramazdı. Kendi oğullarına, kızlarına ve damatlarına bile haylazlık yapardı ve onlar da şoke olurlardı.

Tek dostu bendim, çünkü birlikte tuzak kurardık. Elbette o pek çok şeyi yapamadığı için benim yapmam gerekirdi. Örneğin; damadı odada uyuyordu ve büyükbabam çatıya çıkamı-yordu ama ben çıkabilirdim. Dolayısıyla birlikte plan yaptık; o bana yardım edecek, çatıya çıkmam için bana merdiven olacaktı ve ben de bir kiremidi yerinden çıkaracaktım. Gece, bir bambunun ucuna bağlanmış bir fırçayla damadın yüzüne dokunulacaktı... Damat çığlık atacak ve bütün ev halkı oraya koşacaktı: “Ne oldu?” Fakat biz o zamana kadar ortadan kaybolmuş olacaktık ve o da “Bir hayalet veya biri yüzüme dokunuyordu. Onu yakalamaya çalıştım ama yapamadım, karanlıktı” diyecekti.

Büyükbabam masumiyetini tamamen korudu; sahip olduğu büyük özgürlüğü gördüm. Ailenin en büyüğüydü. Bunca sorun ve kaygıyla en ciddi ve en ağır yükü taşıyanın kendisi olması gerekirdi ama onu hiçbir şey etkilemedi. Sorunlar olduğunda herkes ciddi ve endişeliydi; bir tek o kaygılanmazdı. Fakat bir tek onunla birlikte uyumaktan hiç hoşlanmazdım. Yüzünü örterek uyuma alışkanlığı olduğu için ben de yüzümü örterek uyumak zorunda kalırdım ve bu bunaltıcıydı.

“Başka her şeyi kabul ediyorum” dedim ona açıkça, “ama buna dayanamıyorum. Sen yüzün açık uyuyamıyorsun; ben de yüzüm örtülüyken uyuyamıyorum. Bu beni bunaltıyor. Sen severek yapıyorsun” -beni kalbine yakın tutardı ve tamamen örterdi- “bu gayet iyi ama sabah kalbim durmuş olacak. Niyetin iyi ama sabah sen hayatta olacaksın, bense ölmüş olacağım. Bu yüzden dostluğumuz yatağın dışında.”

Beni orada istiyordu, çünkü seviyordu ve “Neden gelip benimle birlikte uyumuyorsun?” demişti.

“Niyeti iyi olsa bile kimse tarafından boğulmak istemediğimi gayet iyi biliyorsun” dedim. “Beni seviyorsun ve beni gece bile kalbine yakın tutmak

istiyorsun.” Ayrıca sabahları ve bazen Ay varken gece de yürüyüş yapardık. Fakat asla elimi tutmasına izin vermezdim. “Ama neden? Düşebilirsin, taşa falan takılabilirsin” derdi.

“Daha iyi” derdim. “Takılayım, ölmem. Bu bana nasıl tökezleyeceğimi, nasıl uyanık olmam gerektiğini, taşların nerede olduğunu hatırlamam gerektiğini öğretir. Sen elimi tutarsan. daha ne kadar elimi tutacaksın? Daha ne kadar benim yanımda olacaksın? Hep yanımda olmayı garanti edersen, o zaman elbette isterim.”

Çok içten bir insandı, “Bunu garanti edemem; yarın için bile bir şey söyleyemem. Kesin olan bir şey var; senin önünde uzun bir yaşam var ama ben öleceğim, o yüzden elini tutmak için sonsuza kadar burada olmayacağım” dedi.

“O zaman” dedim, “şimdiden öğrenmem iyi olur, çünkü bir gün beni ortada, çaresiz bırakacaksın. Beni elini tutmaya eğitmiş olsaydın, o zaman sadece iki yol var: ya bir kurgunun içinde yaşamaya başlarım: Tanrı Baba.”

Neden Tanrı’ya “baba” diyorsun? Evet, dünyada iki tür din var. Birkaç din Tanrı’ya “ana” ve birkaçı da “baba” der. Dinlerin çoğu Tanrı’ya “baba” der, çünkü toplumların büyük çoğunluğu ataerkildir, kadınları küçük görür. Fakat dünya üzerinde, kadının erkekten üstün olduğu çok az sayıda küçük kabile hâlâ anaerkildir. Haliyle o topluluklarda Tanrı erkek olamaz; o toplumlarda Tanrı anadır.

Fakat hiçbir toplum Tanrı’ya “amca” demez. Bu çok tuhaf, çünkü amca babadan daha eski bir kelime. Baba çok eski değil; dile çok yeni bir ekleme. Daha geriye gittikçe, dünyanın her yerinde annenin her şeyle ilgilendiği -tıpkı diğer hayvanlarda, kuşlarda olduğu gibi- toplumlar olduğunu göreceksin. Kadın gebe kaldığında babanın işlevi bitiyordu.

Aslında eski günlerde babanın kim olduğunu bilmek de zordu. Dolayısıyla muhtemel babanın -birisi babaydı- yaşındaki erkeklerin hepsine amca denirdi. O yüzden amca daha eski, daha saygın bir kelimedir. Baba ancak erkekler kadınlara karşı sahiplenici olduktan sonra geldi.

Özel mülkle birlikte geldi. Baba kelimesi özel mülkle ilişkilidir. İnsanlar özel mülk sahibi olmaya başladığında -toprakları, evleri- oğulları konusunda emin olmak istediler, çünkü mülkü oğul miras alacaktı. O zaman monogami temel sistem haline geldi: Bir kadınla evlenmek zorundaydın ve başka birinin oğluna gebe kalmaması ve o oğlun senin mülkünü sahiplen-

memesi için kadının sana tamamen teslim olması ve sadık kalması gerekiyordu. Bu monogami işi tamamen ekonomik bir meseledir, psikolojik değil.

Erkek özgürlüğünü korudu. Fahişeleri ortaya çıkardı ve kadını rahatsız etmeden monogaminin dışına çıkmanın her türlü yolunu oluşturdu. Fakat kadının kesinlikle erkeğe sadık kalması gerekiyordu; sadece yaşamda değil, ölümde de.

Hindistan'da kadın kocasıyla birlikte ölmek zorundaydı; kocasının yakıldığı cenaze ateşinin üzerine diri diri atlaması gerekiyordu; çünkü koca çok kıskançtı: "Ben öldükten sonra karımın başka birisiyle ilişkiye girmeyeceğinin garantisi var mı?" Asıl problem biriktirdiği mülkün -onu kazanmış, onun için sömürmüş, onun için çalmıştı- başka birisine gitmemesiy-di; kendi soyuna gitmeliydi.

Dolayısıyla bir gün babanın elinin olmadığını gördüğünde, bir kurgu yaratmaya başlarsın: Tanrı Baba -elbette görünmezdir- elini tutuyor ve sana yolu gösteriyor.

Büyükbabama, "Yaşamak için bir kurgu yaratmak zorunda kaldığım bir duruma düşmek istemem. Gerçek bir hayat yaşamak istiyorum, kurmaca bir hayat değil. Ben bir roman kahramanı değilim. O yüzden beni bırak, düşeyim. Ayağa kalkmaya çalışacağım. Bekle, sadece izle; bana elimi tutmaktan daha fazla şefkat göstermiş olacaksın" dedim.

Bunu anladı, "Haklısın, bir gün burada olmayacağım" dedi.

Birkaç kez düşmek, yaralanmak, tekrar ayağa kalkmak, birkaç kez yoldan çıkmak iyidir. Zararı yok. Yoldan çıktığını gördüğün anda, geri dön. Yaşamın deneme ve yanılmayla öğrenilmesi gerekir.

O yüzden sesleri dinlemeye başladığın an -ve hepsi aynı sana verildikleri gibi kayıtlıdır-, kimin seninle konuştuğunu duymaya çalıştığında şaşıracaksın. Güleceksin: "Oh, bu annem. Onu yirmi yıldır görmedim ama hâlâ beni yönetmeye çalışıyor." Ölmüş olabilir ama mezarından hâlâ elini senin boğazında tutuyor. Niyeti kötü değildi ama sana zarar veriyor.

Babama, "Ben sorsam bile bana nasihat verme" derdim. "Bu konuda çok açık yürekli olmalısın. 'Kendi yolunu bul' demek zorundasın. Bana öğüt verme." Ucuz bir nasihat mevcutsa, kim kendi yolunu bulmaya uğraşır?

Öğretmenlerime sürekli, "Lütfen bir şeyi hatırlayın: Sizin bilgeliğinizi istemiyorum, sadece konuyu öğretin. Coğrafya öğretmenisiniz ve bana ahlak öğretmeye mi çalışıyorsunuz?

Ahlakla coğrafyanın ne ilgisi var?" derdim.

Coğrafya öğretmenim olan zavallı adamı hatırlıyorum. Dertliydi, çünkü yanımda oturan öğrencinin cebinden bir şey almıştım. Cebinden parasını almıştım ve bu öğretmen bana, "Bunu yapma" diyordu.

"Bu sizi ilgilendirmez" dedim. "Siz coğrafya öğretmenisiniz ve bu bir ahlak meselesi. isterseniz müdüre gitmeye hazırım; siz de benimle gelin. Coğrafya kitabının hiçbir yerinde... Okudum, hiçbir yerinde başkasının parasını alamayacağın söylenmiyor. Para, paradır; ona kim sahipse, onundur. Şu anda benim. Birkaç dakika önce onun olabilir ama onu kaybetti. Daha uyanık olmalıydı. Nasihat vermek istiyorsanız, ona verin.

"Öncelikle coğrafya dersine bu kadar para getirmenin ne gereği var? Satın alacak hiçbir şey yok, alışveriş yapılmayacak. Parasını neden buraya getirdi? Eğer getiriyorsa, uyanık olmalı. Benim hatam değil, onun hatası ve ben de bundan yararlandım, bunu yapmak benim hakkım. Durumlardan yararlanmak herkesin hakkıdır."

O zavallı adamı hatırlıyorum. Benimle hep sorunu vardı. Beni ders dışında görür, "Ne istersen yapabilirsin, yalnız zavallı coğrafya dersine bu kadar felsefe getirme. Ben felsefe konusunda hiçbir şey bilmiyorum, ben sadece coğrafya bilirim. Ve sen soruyu öyle bir çeviriyorsun ki coğrafyayla mı ilgiliydi yoksa din veya felsefeyle mi diye gece bile düşünmeye devam ediyorum" derdi.

Hemen bizim okulun önünde iki güzel Kadamb ağacı vardı. Kadamb çok kokulu bir çiçektir; dersten kaçabildiğim zamanlar o ağaçlara çıkıp otururdum. Orası en iyi yerdi, çünkü öğretmenler altından geçerdi ve müdür de geçecekti ama kimse benim ağaçta saklanabileceğimi düşünmeyecekti. Ağaçlar çok yapraklıydı. Fakat ne zaman bu coğrafya öğretmeni geçse, dayanamaz kafasına bir-iki taş atardım. Yukarı bakar ve "Orada ne yapıyorsun?" derdi.

Bir gün, "Burası coğrafya dersi değil. Meditasyonumu bozdunuz" dedim.

"Kafama düşen o iki taş neydi?" dedi.

"Sadece tesadüf" dedim. "Taşları düşürdüm; ne tuhaftır ki tam o sırada siz ortaya çıktınız. Şimdi bunu merak edeceğim. Siz de merak edebilirsiniz, tam olarak nasıl gerçekleştiğini."

Babama gelir, "Olaylar fazla ileri gidiyor" derdi. Kafası keldi; Hintçede kel başa munde denir. Adı Chotelal'dı ama Cho-telal Munde olarak biliniyordu. Chotelal nadir kullanılırdı, sadece Munde yeterliydi, çünkü bir

tek onun kafası tamamen keldi. Tam evinin önünden geçerken kapıyı çalardım; karısı ya da başkası kapıyı açardı ve "Neden ona eziyet ediyorsun? Ona okulda eziyet ediyorsun, çarşıda eziyet ediyorsun, yıkanmaya gittiğinde nehirde eziyet ediyorsun" derlerdi.

Bir gün kapıyı karısı açtı ve "Munde'ye eziyet etmekten vazgeçmeyecek misin?" dedi. Munde tam onun arkasındaydı.

Karısını yakaladı ve "Sen de bana Munde diyorsun! Bu çocuk bütün kasabaya adımın Chotelal Munde olduğu fikrini yaydı. Şimdi kendi karımı da döndürdü. Bana Munde dersen seni öldürürüm. Herkesi affedebilirim ama kendi evimde kendi karımı." dedi.

Fakat öğretmenlerim konusunda ısrarcıydım: "Lütfen kendi dersinizi yapın, bana kendi konunuzla ilgisi olmayan öğütler vermeyin, ben kendi hayatımı kendi yöntemimle keşfedeyim. Evet, bir sürü hata yapacağım. Hata yapmaya istekliyim, çünkü öğrenmenin tek yolu bu."

Öğrenmenin başka yolu yok. Öğrenmeyi tümüyle hatasız yaparsan, hiçbir hata mümkün değilse, papağana dönüşürsün.

Kelimeleri, cümleleri tekrar etmeye başlayabilirsin ama söylediğin şeyin anlamını tam olarak bilemeyeceksin.

O yüzden önce içindeki sesleri bul; bunu yapmak basittir. Bir şey yapmaya karar verdiğinde, sessizce otur ve sana şunu yapmanı ya da bunu yapmamanı söyleyen sesi dinle. Kimin sesi olduğunu bulmaya çalış. Bir kez baban, annen, amcan, öğretmenin, halan ya da kardeşin olduğunu buldun mu işler çok kolaydır; ondan sonra kardeşine teşekkür et ve ona, "Çok iyisin; ölmüş olmana rağmen hâlâ beni gözetiyorsun. Fakat lütfen artık beni rahat bırak" de.

Bir sese bir kez açıkça "Beni rahat bırak" dediğinde, onunla bağlantın, özdeşliğin bozulur. Seni kontrol edebiliyordu, çünkü onun senin sesin olduğunu düşünüyordun. Bütün strateji özdeşlikti. "Bu benim sesim, bu benim düşüncem" diye düşünüyor, o yüzden de onun söylediğini yapıyordun. Artık onun senin sesin, senin düşüncen olmadığını; senin tabiatına yabancı bir şey olduğunu biliyorsun. Bunu fark etmek yeterli. Babana minnettarlık duy: "Hâlâ benimle ilgileniyorsun ama artık ilgilenilmeye ihtiyacım yok. Beni yeterince olgunlaştır-dın, artık ben kendime bakmaya başlayabilirim."

içindeki seslerden kurtulduğunda, çok geçmeden daha önce hiç duymadığın sakin, zayıf bir sesi duymak seni şaşırtacak. Onun kimin sesi olduğuna karar veremezsin. Hayır, annenin değil, babanın değil, rahibin değil, öğretmeninin değil. O zaman birden onun senin sesin olduğunu fark edersin. Bu yüzden onun kime ait olduğunu bulamıyorsun.

Hep oradaydı ama çok sakin ve zayıf bir sestir; çünkü sen çok küçükken ve ses çok zayıfken -tomurcuktu ve üzeri her tür çerçöple örtüldü- bastırıldı. Şimdi sen o süprüntüyü taşımaya devam ediyorsun ve senin yaşamın olan, hâlâ canlı olan, onu keşfetmeni bekleyen bitkiyi unuttun.

Kendi sesini keşfet! Ondan sonra korkusuzca onu takip et.

O nereye götürürse, yaşamının hedefi orasıdır; yazgın orasıdır. Ancak orada doyum, memnuniyet bulacaksın. Ancak orada gelişeceksin; ve o gelişimde, bilme gerçekleşir.

Kendini nasıl bilebilirsin? Daha büyümedin. Belki hâlâ tohum halindesin, belki tomurcuk bile engellendi. Her din gözetir: Çocuğu vaftize götürür, çocuğu sünnete götürür, çocuğu bir Hindu törenine götürür. Ve çocuk ona yaptığın şeyden haberdar değildir.

Sadece bekle; oy hakkına sahip olmak için bile yirmi bir sene beklemesi gerekecek; üçüncü sınıf bir siyaset için bile yaşamın yirmi bir yılına ihtiyacı olacak. Fakat, din için olgunlaşmaya gerek yoktur. Bir insanın dine karar vermesi için doğru zaman belki kırk iki yaş olabilir. Çocuğun doğduğu ve başkalarının karar verdiği zaman değil.

Evet, onu oy vermeye götürebilirsin. Ona oyu verebilir, oyu sandığa atmak için elini tutabilirsin ve başkanı, başbakanı seçmesini sağlayabilirsin; ama çocuk olan bitenden tamamen habersizdir: Sandık neyle ilgili, pusula neyle ilgili?

Fakat bunu yapmazsın. Bir insanın politikadan anlaması için en az yirmi bir yıl gerektiğini bilirsin. Fakat din söz konusu olduğunda hiç zaman vermezsin. Bunun bir nedeni var. Korkuyorsun, çünkü eğer ona zaman verirsen ve kendi başına düşünmeye başlamadan önce aklını karıştırmazsan, senin hiç şansın yok. Onu asla Yahudi, Hıristiyan veya Hindu yapamayacaksın.

Bir gün dindar olabilir ama bu onun kendi arayışı olacak. Bir gün sessizliğe götüren yolları, varoluşun en içteki çekirdeğine gitmenin yöntemlerini bulabilir ama bu onun kendi keşfi olacaktır.Bir şeyi hatırla: Kendi başına bulduğun her şey vecd verir.

Tanrı bile sana hazır verilse, bundan hiç vecde gelmeyeceksin.

Kumsalda koşan, değersiz deniz kabukları toplayan bir çocuğun vecd halinde olduğunu görebilirsin.

Çok küçükken nehirden gelirdim. Bütün ceplerim... Çok cebim vardı, çok cebim olmasında ısrar ederdim. “İnsanlar bana soruyor” dedi babam. “Sürekli sorun çıkarıyorsun ve bunun hiçbir nedeni de yok. Neden önde dört, yanlarda iki cebin olması gerekiyor?”

“Onlara ihtiyacım var” dedim. “Senin ve benim ihtiyaçlarımız farklı. Ben sana asla çok cebin olması gerektiğini veya hiç cebin olmaması gerektiğini söylemiyorum; bu seni ilgilendirir.” Ceplere ihtiyacım vardı, çünkü nehre gittiğimde hazineler buluyordum; bir sürü güzel taş, renkli, onları toplamak için saatlerce kumda yürüyordum. Ev dolu, neredeyse kendi ağırlığımın iki katı olarak dönüyordum.

Baba eve girerken görünce, “Ceplerin faydası bu mu? Deli misin nesin? Neden bu taşları getirip duruyorsun? Her gün onları atmamız gerekiyor” derdi.

“Anlamıyorsun” dedim. “Sen onları atabilirsin ama basit bir şeyi anlayabilirsen. Bu taşları gördüğüm zaman o kadar kendimden geçiyorum, o kadar keyifleniyorum ki. Senin paranla veya başka bir şeyle ilgilenmiyorum; ben sadece taş topluyorum.” Fakat işin zevki taşları aramakta, onları ta uzakta nehir kıyısında bulmaktaydı.

Bir gün babam o kadar bıktı ki, dört işçi bulmuş ve onlara, “Nehre gidin ve olabildiğince çok taş getirin, çünkü her gün saatlerini geçiriyor” demiş. Böylece kovalar dolusu taş getirdiler. Tam olarak nerede bulacaklarını biliyorlardı -bir maden olduğunu bilmiyordum- ve taşları kendime ait bir dünyamın olduğu, kimsenin girmesine izin vermediğim küçük odama döktüler. “Bunların hepsini saklayabilirsin” dedi babam.
Oraya gitmene gerek kalmadı, çünkü artık orada hiçbir şey bulamazsın. Her türden, her renkten taşı senin için topladık... Bir sürü zaman harcıyorsun.”

“Keyfimi yok ettin” dedim. “Mesele taşlar değildi, onları bulmaktı. Şimdi şunu görüyorum: Burada binlerce taş var ve ben hiç keyif almıyorum. Götür onları. Bir şeyi yok ettin.”

“Fakat taşları sevdiğini sanıyordum” dedi.

“Hayır” dedim, “konu taşları sevmek değil, onları bulmaktı. Taşlar bahaneydi. Bazen bulduğun taştır, bazen bulduğun kelebeklerdir, bazen

çiçek bulursun, bazen de hakikati bulursun; ama hatırla, güzellik daima bulmaktadır, bulduğunda değil. O işin bahanesidir."

"Ne yaparsak yapalım, seni mutlu etmek zor görünüyor" dedi.

"Bu doğru" dedim. "Asla birini mutlu etmeye çalışma. Bunu kimse yapamaz. Beni mutsuz edebilirsin -bu mümkün- ama mutlu edebilir misin? Olmak ya da olmamak benim mutlak hakkım. Beni mutlu olmaya zorlayamazsın; bu bir zorlamadır. Bütün bu taşları önüme yığarak beni mutlu etmeye mi çalışıyorsun?"

Fakat bu sürekli her konuda oluyordu. Yavaş yavaş bu çocuğun tuhaf olduğunu, onu rahat bırakmak gerektiğini anlamaya başladılar.

Çok küçükken, kız çocuğu gibi uzun saçlarım vardı. Hindistan'da erkek çocukların saçı o kadar uzun olmaz; en azından o günlerde mümkün değildi. Saçım çok uzundu ve içeri her girdiğimde -giriş dükkânın içinden yapılıyordu, ev dükkânın arkasındaydı, o yüzden eve girmek için dükkândan geçmem gerekiyordu- babam ve müşteriler orada olurdu ve "Bu kimin kızı?" diye sorarlardı.

Babam bana bakar ve "Ne yapayım? Dinlemiyor" derdi. Kırılırdı.

"Kırılmana gerek yok" dedim. "Ben bir sorun görmüyorum. Birileri oğlan ya da kız olduğumu söyleyebilir, bu onun meselesi; benim için ne fark eder?"

Fakat oğlunun kız zannedilmesine alınıyordu. Sadece erkek ve kız görüşü. Hindistan'da bir erkek çocuk doğduğunda gonklar, bandolar, şarkılar vardır ve bütün mahalleye tatlı dağıtılır. Kız çocuk doğduğunda hiçbir şey olmaz, hiçbir şey! Kız doğduğunu hemen anlarsın, çünkü gonk, çan, bando, şarkı, hiçbiri yoktur, tatlı dağıtılmaz. Bu, kız çocuk doğduğunu gösterir. Bu seni inciteceği için kimse gelip sormaz: Cevap olarak kız çocuk doğurduğunu söylemek zorunda kalacaksın. Baba suratı bir karış oturuyor. Kız doğdu.

"Bu tuhaf" dedim babam. "Bir oğlum var ve kız çocuk sahibi olmanın sıkıntısını çekiyorum." Bir gün gerçekten kızdı, çünkü soran adam çok önemli biriydi; bölge vergi tahsildarıydı. Dükkânda oturuyordu ve "Bu kimin kızı? Garip, giysileri oğlana benziyor; bir sürü cebi var ve hepsi taş dolu" dedi.

"Ne yapayım? Kız değil, oğlan. Fakat bugün saçını keseceğim, bu kadar yeter!" dedi babam. Gelip makasıyla saçımı kesti. Ona hiçbir şey söylemedim. Bizim evin karşısındaki berbere gittim ve ona anlattım. Berber afyon bağımlısıydı, çok güzel bir adamdı ama bazen bıyığının yarısını

keser, diğer yarısını unuturdu. Boynunda örtüyle sandalyede otururken giderdi, sen de arardın. Nereye gitti? Zordu; nereye gittiğini kimse bilmezdi. Yarım bıyıkla onu nerede arayacaksın? Fakat bir tek onu seviyordum, çünkü saatler sürüyordu.

Dünyada hiçbir şeyle alakası olmayan bin bir şey anlatırdı. Bundan keyif alırdım. İnsan zihninin nasıl olduğunu bu adamdan, Nathur'dan öğrendim. İnsan zihniyle ilk tanışmam onun sayesinde oldu, çünkü ikiyüzlü değildi. Aklına gelen her şeyi söylerdi; aslında zihniyle ağzı arasında hiç fark yoktu! Zihninde biriyle kavga ediyorsa, orada biri varmış gibi yüksek sesle kavga etmeye başlardı. "Kiminle kavga ediyorsun?" diye sormayan bir ben vardım. O yüzden benden çok memnundu, o kadar memnundu ki tırnaklarımı vs. kestiği zaman benden asla para almazdı.

O gün oraya gittim ve ona -ona Kaka derdik, Kaka amca demektir- "Kaka, aklın yerindeyse, bütün kafamı tıraş et" dedim.

"Harika" dedi. Aklı yerinde değildi. Olsaydı, itiraz ederdi, çünkü Hindistan'da ancak baban öldüğünde kafanı tıraş edersin; yoksa tıraş edilmez. Belli ki sağlam bir doz afyon almıştı, kafamı tamamen tıraş etti.

"Bu iyi" dedim.

Geri döndüm. Babam bana baktı ve "Ne oldu?" dedi.

"Ne önemi var?" dedim. "Makasla saçımı kestin; yine uzayacak. Bu işi bitirdim. Kaka da razıydı. Ona sordum; hazır olduğunu söyledi: 'Müşteri olmadığı her zaman gelebilirsin, kafanı tamamen tıraş edeceğim, para sorun değil.' O yüzden endişelenmene gerek yok. Ben onun bedava müşterisiyim, çünkü kimse onu dinlemiyor; dinleyen bir ben varım."

"Fakat şimdi bunun daha da sorun yaratacağını gayet iyi biliyorsun" dedi babam.

Ve derhal bir adam gelip sordu: "Ne oldu? Bu çocuğun babası mı ölmüş?"

O zaman babam, "Bak! Kız olman daha iyiydi. Şimdi ölüyüm! Saçını olabildiğince çabuk uzat. Şu afyon bağımlısı Kaka'na git ve bir şekilde yardım edip edemeyeceğini sor; yoksa bu benim başıma daha çok iş açacak. Bütün kasaba gelecek. Sen ortalıkta dolaştıkça herkes babanın öldüğünü düşünecek. Gelmeye başlayacaklar" dedi.

Ve gelmeye başladılar. Bu, bana bir şey yaptığı son şeydi.

Bundan sonra, "Hiçbir şey yapmayacağım, çünkü daha çok soruna yol açıyor" dedi.

“Ben istememiştim” dedim. “Ben sadece kendi işimi yapmaya devam ediyorum. Sen gereksiz yere karıştın.”

Fakat bana nasihat etmesine asla izin vermedim. Çok geçmeden ailemde herkes nasihate çok karşı olduğumu anladı, çünkü bana nasihat vermelerini engellemek için ne söylerlerse tersini yapardım. “Bana öğüt verirseniz, tam tersini yapacağım” dedim onlara, “o yüzden bana hiç nasihatte bulunmayın. Bu sesleri hayatım boyunca içimde taşımak istemiyorum; lütfen zihnimi temiz bırakın. Ben eğer varsa, kendi sesimi dinlemek istiyorum. Eğer yoksa, bundan da gayet memnunum. Kendi sahiciliğimden memnunum.”

Yavaş yavaş bana karışılmaması gerektiğini, bunun anlamı olmadığını, daha çok sorun yarattığını, çünkü başlarına daha büyük bir iş açmanın yolunu bulacağımı anladılar. Ondan sonra öyle bir zaman geldi ki, ben odada otururken annem etrafa bakınıp “Kimse yok. Birisinin bakkala gidip yumurta almasını istiyordum” derdi.

“Ben de kimseyi görmüyorum. Kimse yok; burada bir tek ben oturuyorum, kimse yok” derdim.

Ben adamdan sayılmıyordum, hiç kimseydim. Beni karşısında görürdü ve “Kimseyi görmüyorum” derdi. Ve benimle aynı fikirde olurdu: “Ben de kimseyi görmüyorum, oda boş.” Ve bir yerde bakkala göndermek için başka birisini bulmaya giderdi.

Benim hiç kimse olduğumu kabul ettikleri anda... O andan itibaren hiç ses duymadığımı kendi içimde görebiliyorum. Bunu kabul ettiklerinde dokuz-on yaşlarında olmalıyım. Beni hiç kimse olarak kabul etmek, bana hiçbir şekilde güvenmemek, herhangi bir iş veya küçük şeyler için bana bağlı olmamak zorundaydılar.

Annem, “Gidip bir düzine muz al” derdi, ben de giderdim. Bakkal uzakta değildi, sadece iki yüz metre; küçük bir yerdi. Fakat o iki yüz metrede o kadar çok insanla karşılaşır, o kadar çok tartışmaya girerdim ki, bakkala vardığımda, ne için geldiğimi unutmuş olurdum. Dahası vakit geçmiş olurdu. Çabucak bir şey almam gerekirdi, çünkü güneş batıyor veya çok zaman önce batmış olurdu.

Eve gelip “İstediğin neydi?” diye sorardım.

“Bir işe yaramazsın” derdi annem. “Basit bir şey istedim, bir düzine muz, sormak için boş elle geri dönmen beş saat sürdü.”

“Ne yapayım?” dedim. “Yolda çok insan, bir sürü sorun, bir sürü soru, tartışma vardı. Bakkala vardığımda unutmuştum, o yüzden sormak için geri

geldim.” Bir işe yarayabileceğimi düşünmekten vazgeçtiler; ama bunun bana çok faydası oldu. Yavaş yavaş kendi evimde yok oldum. İnsanlar yanımdan geçerdi ama kimse yokmuş gibi geçerlerdi. Bana selam vermelerine gerek yoktu. Benden bir şey istemeye gerek yoktu.

O zamandan itibaren hiç ses bulmadığımı hatırlıyorum. Fakat on yaşına kadar var güçleriyle çabaladılar ve ben kendi üzerimde çalışmaya başladığımda, bütün o seslerin içinden geçmek ve onları bilinçli olarak bırakmak zorunda kaldım. Zor bir süreç değil, sadece onun senin sesin olmadığını, babanın, annenin, rabbinin sesi olduğunu fark etmek ve minnettarlıkla teşekkür etmek zorundasın: “Beni bu güne kadar takip etmen harika ama daha fazla değil. Burada ayrılıyoruz.”

Bir kez bütün seslerden kurtulduğunda, ancak o zaman. çünkü kalabalıkta, içinde bulunduğun pazaryerinde kendi sesini duymak neredeyse imkânsızdır. Kendin olmanın başlangıcı budur, sonra çok daha fazlası olur ama bu çok doğaldır; senin bu konuda hiçbir şey yapman gerekmez.

Tek yapman gereken senin sesini örten sesleri etkisiz hale getirmek. Bu gerçekleştiğinde, kendi içgörünü geliştirmeye başlarsın. Yavaş yavaş daha önce cevaplar taşıdığın için hiç farkında olmadığın sorunların farkına varmaya başlarsın. İlk kez taşıdığını bile fark etmediğin çok önemli soruları duymaya başlarsın.

Senin sorun, sırf senin olduğu için önemli, çünkü cevap o sorunun içinde saklı.

Senin sorun olmak zorunda, ancak o zaman kendi cevabını taşır. Fakat bu sözde iyi niyetli reformcular sana kendi sorunlarını, kendi cevaplarını vermeye devam eder. Kimse onların senin soruların ve cevapların olup olmamasıyla ilgilenmez. Aslında bir gün kendi sorunu bulmandan korkarlar. Senin kendi sorunu bulduğun gün, onların cevapları geçersiz hale gelecek, bütün kitapları süprüntü olacak. Kendi varlığını bularak birey olmandan korkuyorlar.

Toplum birey olmanı istemez. Hıristiyan, iyi bir Hıristiyan, iyi bir Yahudi, iyi bir Hindu olmanı, saygın olmanı ister. Birey olmanı istemezler, çünkü bireyler ilerler, hareket eder, özgür yaşar. Bireyler ölmekten mutlu olacaktır ama psikolojik köleler olmaya zorlanamazlar.

Bir kez birey oldun mu, kendini bilmek çok basittir, çünkü artık kendinsindir. O zaman iş sadece gözlerini kapatmaya ve kim olduğunu görmeye kalır.

O yüzden soruyu ikiye bölme. Bana hangisinin, kendin olmanın mı yoksa kendini bilmenin mi daha önemli olduğunu sorma. Sorunun neden ortaya çıktığını görebiliyorum, çünkü Sokrates'in ünlü sözü "Kendini bil" ve modern psikolojinin en büyük bulgularından biri "Kendin ol"dur. Hangisi önemli sorusunun nedeni bu.

Sokrates geçmişe koyabileceğin biri değil. Daima çağdaş kalabilen birkaç kişi var. Sokrates onlardan biri. "Kendini bil" dediğinde, kendin olmadan kendini bilemeyeceğini belirtiyor. O yüzden kendini bilmek istiyorsan, kendin olmak zorunda kalacaksın; ikisi aynı madalyonun iki yüzüdür.

Fakat kendin olmakla başla, çünkü içinde bir sürü şey bozuldu, bir sürü şeyden senden uzaklaştırıldı, bir sürü şey senden saptırıldı. Varlığın çok sayıda kişilik katmanıyla örtüldüğü için onu aynı soğan gibi soymaya başlamak zorunda kalacaksın. Soğan soyarken bir katmanı kaldırdığında, altından taze bir katman çıkar. Onu da soyduğunda, başka bir tane vardır, o daha da taze ve canlıdır. Sen böylesin, kişilik katmanlarıyla örtülüsün.

Kişilik (personality) kelimesi hatırlanmaya değer. Persona kökünden geliyor. Yunan tiyatrosunda oyuncular maskeler kullanırlar, maskenin arkasından konuşurlardı. Sona, ses demektir. Persona maskeden gelen ses demektir. Şahsın kim olduğunu bilmezsin, sadece maskeden gelen sesi duyarsın. İngilizce personality kelimesi bu persona kelimesinden gelir. Kelime anlamıyla doğrudur: Kişiliğin bir sürü maskeden başka bir şey değil. Söylediğin ve yaptığın her şey maskeden geliyor; hiçbir zaman gerçekten senin değil, üzerinde senin işaretin yok.

Önce bütün kişilikleri bırak.

Sadece bir kişiliğin yok, hatırla. İnsanlar genelde bir tane kişiliğe sahip olduklarını sanırlar; kesinlikle yanlış. Pek çok kişiliğin var. Saklı duran pek çok kişiliğe sahipsin; farklı bir kişiliğe ihtiyaç duyduğun zamanlarda derhal maskeni değiştirirsin. Hemen farklı biri olursun; tek bir an kaybolmaz. Bir kişilikten ötekine değişim neredeyse otomatik olur. Hem o kadar çok var ki, kaç tane kişiliğe sahip olduğunu sayamayacaksın bile.

Ne kadar çok kişiliğe sahipsen, toplumda o kadar çok yönlü, saygın bir vatandaş olacaksın. Açıkçası kişiliklerin sana daha fazla olanak sağlar. Seni başkalarının faaliyete bulunamadığı pek çok yönde iş görebilir hale getirir.

Gurdjieff müritleriyle bir oyun oynarmış. Kendisi ortaya, bir mürit bu tarafına, öteki mürit de diğer tarafına otururmuş. Kişilik üzerinde çok

çalışmıştı. O kadar bilinçli bir şekilde çalışmıştı ki, pek çok aktörün yapabildiği gibi rol yapabilme yeteneğine sahipti. Ağzının bu tarafından bir mürit çok mutlu bir ruh hali içinde olduğunu görüyordu ve öteki taraftan da diğer mürit çok öfkeli olduğunu ve bir şey söylemek için uygun zaman olmadığını görüyordu; sana vurabilir veya bir şey yapabilir. Ağzının yarısıyla gülümseyebiliyor, diğer tarafıyla son derece karamsar ve ciddi durabiliyordu. Öğrenmesi zor ama çalışarak yapılabilir. Çok büyük bir sorun değil; aktörler, büyük aktörler bunu sürekli yapıyor.

Filmi izliyorsun; aktörün bir an gülmesi, başka bir anda da ağlaması gerektiğini görmüyorsun. Çekim yapılırken, oyuncu kişilikleri değiştirip duruyor. Sen sadece sana sunulan hikâyeyi görüyorsun ama oyuncuya ne oluyor? Nefret ettiği bir kadına âşık oluyor ve bir sevgilinin bile gösteremeyeceği her şeyi gösteriyor: gözleriyle, yüzüyle, kelimeleriyle, sarılmasıyla, her şeyiyle. O an için sevgili oluyor. Karşısındaki kadının sevgilisinin bütün kişiliğini oynuyor.

İkinci sahnede ağlaması gerekebilir; ve oyuncular ağlamayı, gözlerine yaş getirmeyi becerir. Başlarda ağlatmak için kimyasallar kullanmaları gerekir ama bu sadece amatör oyuncular içindir. Bir aktör yeteneğini geliştirdiğinde buna ihtiyaç kalmaz; kişiliğini kolayca değiştirir. Hüzünlü bir çehreye bürünür ve gözyaşları akmaya başlar. Sadece seni kandırmıyor, kendi kimyasını bile kandırabilir.

Bu kişiliklerin hepsi sürekli seninle birlikte hareket ediyor. Sen, hepsi farklı pek çok insanın bir arada bulunduğu bir kalabalıksın; pek çoğu birbirine düşman, sürekli çatışma halinde, kavga ediyor, güreşiyor. Bu yüzden insanları bu kadar kederli görüyorsun. İçinde çatışan, kavga eden, diğerlerini kontrol etmeye çalışan -bir ses tekel olmaya çalışıyor- bu kadar çok ses olmasa, kederli olman için hiçbir neden yok.

Gurdjieff onlara benlikler der; aynı şey. Kişilik, benlik veya ego diyebilirsin ve onlara bakmaya başlayabilirsin; onlara bakmak acayip güzel bir oyundur. Gece, ertesi gün beşte kalkmaya karar verirsin. Bu kararı yıllardır uyguluyorsun ve her gece buna karar verdiğini biliyorsun. Fakat bu gece farklı; onu da biliyorsun. Her gece, “Bu gece farklı; yarın kalkacağım. Her şeyin bir sınırı var!” diyorsun.

Fakat bunların hepsini her gece söylüyorsun. Yeni tek bir şey yok ama sen bunun farkında değilsin. Ve beşte alarm çaldığında, düğmeye basıyorsun; saate öfkelisin. Saati atabilir, dönüp “Bu kadar soğuk bir sabah ve bu aptal

alarm" diyerek uyumaya devam edebilirsin. Sadece birkaç dakika için... Ve bu yıllardır oluyor.

Her sabah, "birkaç dakika daha" diyor ve uyumaya devam ediyorsun. Uyandığında saat dokuz ve yine pişmanlık, üzüntü duyuyor, "Bu nasıl oluyor? Kalkmaya karar vermiştim" diyorsun. Bunu tekrar yapacaksın ama gece karar veren kişiliğin belli bir kişilik olduğunu, saati fırlatan kişiliğin farklı bir kişilik olduğunu asla görmeyeceksin. İkisi aynı kişilik değildir; aynı kişilik olamazlar.

"Yarın kalkacağım" diyen kişilik artık üstte değildir, artık görevde değildir. Başka birisi üsttedir ve "Bu saçmalığı tamamen unut" diyerek saati atar ve "Uyumaya devam et. Çok soğuk, aptal mısın?" der. Yatak o kadar sıcaktır ve dönmek o kadar güzeldir ki saatin verdiği rahatsızlıktan sonra daha da ağır bir uyku bastırır. Dokuzda uyandığında yine üzülürsün. Bu farklı bir kişiliktir. Saati atan o değildi; sana "Sadece birkaç dakika daha..." diyen kişilik değildi. Ve bu kişilik "Artık ne olursa olsun, yarın sabah kalkacağım" der.

Bunu hayatın boyunca yapacak ve basit bir gerçeği asla göremeyeceksin: Pek çok kişiliğe sahipsin ve her seferinde farklı bir kişilik konuşuyor, farklı bir şekilde konuşuyor, farklı fikirlere sahip.

Sadece bunu izle; sadece bunu izlemek çok büyük bir keyiftir, o kadar büyük bir oyun ki kimsenin sinemaya gitmesine gerek yok. Sadece gözlerini kapatıp birçok aktör ve aktrisle orada devam eden filmi izleyebilirsin; ihtiyaç duyulan her şey vardır: işlenmemiş, düzenlenmemiş film çekimi.

Fakat kendini bilme noktasına gelmeden önce, kendin olmak zorundasın. Bu kişiliklerin hepsini giysi gibi bırakmak ve kendi mutlak çıplaklığınla kalmak zorundasın.

Başlangıcı burasıdır; ikincisi çok basittir. Kişilikler gittiğinde, kalabalık seni terk ettiğinde, tek başına kalıp gözlerini kapadığında; kim olduğunu görürsün, çünkü başka kimse yoktur. Sadece cisimsiz, muazzam sessizliğin farkındalığı vardır.

Orada Tanrı'yla, bir ruhla veya melekle karşılaşmayacaksın; bunların hepsi kurmacadır. Birisiyle karşılaşırsan, yine halüsi-nasyon gördüğünü hatırla. İsa'yla karşılaşırsan, onu fırlat at! Krishna'yla karşılaşırsan, ona "Dışarı çık. Burası sizlerin yeri değil, beni rahat bırakın" de. Bir tek Buddha "Yolda benimle karşılaşırsan, hemen kafamı kes" deme cesaretini gösterdi.

Buddha’nın kafasını kesmek zorundasın; yoksa tek başına olmayacaksın; ve tek başına olmadan kendini nasıl bilebilirsin? Tek başınalıkta, hiç ortada yokken aniden aydınlanma denen rayiha gelir. Aydınlanırsın, ilk kez ışıkla dolarsın, bütün karanlık dağılır.

Gece bitmiş, gündoğumu gerçekleşmiştir ve asla günbatımı-na dönmeyecek bir gündoğumu.

Bölüm 14-Toplum, sana yer bırakmaz; meditasyon, senin kalabalığına yer bırakmaz

Soru: Neden öncelikle insanlar asıl benliklerinden uzaklaştırıldılar?

İnsan bir bilinmeyenle, bilinemeyen bir potansiyelle doğar. Dünyaya geldiğinde asıl yüzü mevcut değildir. Onu bulması gerekir. Bu bir keşif olacaktır ve güzelliği de buradadır. Bir varlıkla bir eşya arasındaki fark da budur.

Bir eşyanın potansiyeli yoktur; neyse odur. Bir masa, masadır; bir sandalye, sandalyedir. Sandalye başka bir şey olmayacak, o potansiyele sahip değildir; yalnızca gerçekliğe sahiptir. Bir şeyin tohumu değildir. İnsan bir eşya değildir. Bütün sorun ve bütün keyif, bütün zorluklar, bütün rahatsızlıklar buradan çıkar.

Çocuk, üzerinde hiçbir yazı olmadan, ne olacağına dair hiçbir belirti göstermeden -bütün boyutlar açıktır- boş gelir. Anlaşılması gereken ilk temel konu bu: Çocuk bir eşya değildir, çocuk bir varlıktır.

Henüz değildir; olacaktır. Çocuk bir süreçtir ve nerede son bulacağını; yaşam deneyimlerinin, kederlerinin, kaygılarının, coşkularının nihai

sonucunun ne olacağını, en sonunda nereye varacağını tahmin etme imkânı yoktur. Bütün yaşamının nihai toplamı başlangıçta belli değildir.

Yanında bir çizelge getirmez. Astrologlar seni kandırıyor, el falına bakanlar seni kandırdı ve kandırmak için fırsat olduğundan kandırabildiler. Ebeveynler çocuğun ne olacağını bilmek isterler. Kaygıları sevgidendir; bu sayede her türlü sahtekâr tarafından sömürülebilirler.

O sahtekârlar “Şu ya da bu olacak” diye tahminde bulunabilir ama fazla zarar vermezler; sadece biraz sömürürler. Tahminleri asla çıkmaz.

Daha büyük sorun rahiplerden, politikacılardan, pedagoglardan kaynaklanır. Politikacı, çocuğun gerçek potansiyelinin ne olacağıyla ilgilenmez. Çocuğun onun güç yolculuğunun parçası olmasıyla ilgilenir. Her çocukta çıkarı vardır, çünkü her çocuk potansiyel bir dost ya da düşmandır. Seçim propagandasına olabildiğince erken başlamak iyidir. O yüzden çocuk kendi başına yola çıkmadan önce, politikacının arzusunu gerçekleştirecek ama çocuğun içindeki tohumu öldürecek bir yola yönlendirilir.

Rahip ilgilidir; çıkarı vardır. Dünyada ne kadar çok Katolik olursa, papa o kadar büyük bir papa olur. Katolikler ortadan kalkarsa, papanın ne değeri var, onu kim umursar? Doğan her çocuk, politikacılar ve rahipler tarafından sömürülebilen bir güce sahiptir.

Çocuk çok geçmeden dünyanın tüyleri tamamen çıkmış, uçmaya hazır bir vatandaşı haline gelecek; ele geçirilmesi lazım. Katolik ebeveynlerden doğduysa, Katolik olmalı ya da şans eseri yetimse, o zaman Rahibe Teresa ona bakabilir ve onu Katolik yapabilir. Çok mutludurlar. Dünyada ne kadar öksüz olursa, Rahibe Teresa o kadar çok Nobel Ödülü alabilir ve daha çok öksüz daha çok Katolik demektir. Dünyada daha çok yoksul insan. Kolayca Hıristiyanlığa döndürülebilirler.

İsa, insanın tek başına ekmekle yaşayamayacağını söyler. Bu sahici bir insan doğru ama kitleler için doğru değildir. Kitleler söz konusu olduğunda, insan ekmekle, sadece ekmekle yaşayabilir. Ve sadece kitleler vardır. Sahici insan nerede? Bu politikacılar, rahipler, pedagoglar kimseyi kendi haline bırakmaz ki sahici olabilsin, asıl yüzünü bulabilsin, kendini bulabilsin.

Her yerde, her çocuktan çıkarları olan insanlar vardır. Ve çocuk, üzerine hiçbir şey yazılmamış boş bir sayfadır; üzerine bir şey yazmak herkes için büyük bir ayartıdır. Ebeveynler elbette kendi dinlerini, kendi kastlarını,

kendi felsefelerini, kendi politikalarını yazmak isterler, çünkü çocuk onları temsil etmelidir. Çocuk onların mirasını taşımalıdır.

Eğer onlar yüzyıllardır Hindu'ysa, çocuk da Hindu olmalı, Hinduizm'in mirasını gelecek kuşaklara taşımalıdır. Çocuğun kendi potansiyeliyle ilgilenmezler -kimse ilgilenmez- kendi yatırımlarıyla ilgilenirler ve hiç şüphesiz herkes yatırım yapar.

Ebeveynler çocuğa büyük yatırım yapıyor, onu dünyaya getiriyor, yetiştiriyor, okutuyor; ayrıca her şey koşulludur; ister söylensin ister söylenmesin, önemli değil. Bir gün "Biz senin için bu kadar şey yaptık, şimdi senin de bizim için bir şey yapmanın zamanı geldi" diyecekler. Yaptıkları şeyin bilincinde olmayabilirler; çünkü onlar da ebeveynleri tarafından böyle yetiştirildiler, kuşaklar boyunca aynı süreç.

Öğretmen, öğrencinin onu temsil etmesiyle ilgilidir. Din öğretmeni müridin onun öğretilerinin örneği olmasıyla ilgilenir. Çocukta herkesin ilgisini çeken şeyin, çocuğun hiç ilgilenmediği bir şeyle olduğunu hatırlamanı istiyorum.

Çocuk son derece çaresizdir, bu insanların hepsiyle mücadele edemez. Onlar güçlüdür. Çocuk onlara bağımlıdır; onu dönüştürmek istedikleri şey olmak zorundadır. Bu kadarı çocuk için yeterince açıktır: Eğer ebeveynlerine karşı gelirse; kötü davranıyor, onlara ihanet ediyor demektir. Bu fikirler ayrıca ebeveynler, rahipler, öğretmenler tarafından da verildiği için, çocuk suçluluk duyar.

Kendi benliğine yönelik her iddia suç olur ve ebeveynlerinin, din adamlarının, eğitimcileri, politikacıların her oyunu karşılığını gayet güzel verir. Çocuk ta en başından politika öğrenmeye başlar; ikiyüzlü ve korkak olur: Sahici olursan cezalandırılırsın. Şimdi, çocuğun hesabı basittir ve bunun için çocuğu suçlayamayız.

Benim çocukluğumda -senin çocukluğunu bilmiyorum, kendi çocukluğumu bildiğim için oradan daha güvenilir konuşabiliyorum- bu sorun her gün yaşanıyordu. Benden sürekli doğru sözlü olmam isteniyordu. "Bana dürüst olmamı söylediğin zaman, hakikatin ödüllendirilmesi gerektiğini hatırlamak zorundasın; aksi takdirde beni dürüst olmamaya mecbur ediyorsun. Ben hazırım" dedim babama.

Hakikatin yarar sağlamadığını, cezalandırıldığını çok kolay öğrendim. Yalanlar yarar getirir, ödüllendirilirsin. Şimdi bu çok belirleyici, büyük öneme sahip bir soruydu. Ebeveynlerime bunun açıkça anlaşılması

gerektiğini açıkladım: “Doğru sözlü olmamı istiyorsanız, hakikatin ödüllendirilmesi gerekir ve gelecek yaşamda değil, burada ve şimdi, çünkü ben burada ve şimdi dürüstüm. Eğer hakikat ödüllendirilmiyorsa, bunun için cezalandırılıyorsam, o zaman beni yalan söylemeye zorluyorsunuz. Öyleyse bu açıkça anlaşılsın; o zaman benim içi sorun yok, daima dürüst olacağım.”

Her çocuğun bunu anlamaya çalıştığını ve ebeveynleriyle açık bir anlaşma yaptığını sanmam. Fakat bu benim babamla aramda bir anlaşma haline geldi. Hakikat ona, ahlak anlayışına, ailesine, toplumuna, saygınlığına ne kadar ters olursa olsun önemli değildi; önemli olan benim dürüst olmamdı. Ve bunun içinde derhal ödüllendirilmem gerekiyordu: “Aksi takdirde bir daha sefere senin duymak istediğin şeyi söyleyeceğimi biliyorsun; ama hatırla, yalan olacak.”

Bunu babama ilk kez söylediğim gün, “Bunu düşüneyim, çünkü hile yapıyormuşsun gibi geliyor. Beni görünmez bir ağın içine koyuyorsun. Bir yaramazlık yapıyorsun ve dürüst davranıyorsun ve ben de seni yaramazlığın için ödüllendirmek zorunda kalacağım” dedi.

“Dürüst olmamı isteyip istememek senin kararın” dedim. “Ben nasılsa yapmak istediğim şeyi yapacağım. Yaramazlık her şekilde gerçekleşecek. Ancak sonrasında dürüst olmak veya olmamak sorusu ortaya çıkıyor. Yaramazlığı buna neden karıştırıyorsun? O zaten oldu. Artık onunla ilgili bir şey yapılamaz. Geri alamazsın.

“Yapılabilecek olan şu: Beni yalan söylemeye zorlayabilirsin ve ben yalan söyleyebilirim. Öyle bir yüz ifadesiyle yalan söyleyebilirim ki kesinlikle dürüst olduğumu düşüneceksin. Öğreneceğim. Eğer yolu buysa, öyle olsun ama hatırla, beni hakikatten uzaklaştırmanın sorumlusu sen oldun, çünkü yalanları ödüllendiriyor, hakikati cezalandırıyordun. Bunu düşünebilirsin. Acelem yok. Sen bana soruyorsun.”

Bizim evden iki-üç blok ileride yaşayan bir brahman ailesi vardı, çok Ortodoks brahmanlar. Brahmanlar saçlarını tamamen keser ve sadece tepede, yedinci çakrada bir tutam saç bırakırlar, o tutam uzamaya devam eder. O tutamı bağlar, şapkalarının veya türbanlarının içine sokarlar. Baba’nın saçını kestim. Yazın Hindistan’da insanlar evlerin dışında, sokakta uyur. Yataklarını, karyolalarını sokağa taşırlar. Gece bütün kasaba sokaklarda uyur; içerisi çok sıcaktır.

Baba uyuyordu ve bu benim hatam değildi... Çok uzun bir chotfsi -o saç tutamına choti denir- vardı. Hep türbanın içinde gizli olduğu için onu hiç görmemiştim. Uyurken aşağı sarkıyor, yere değiyordu. O kadar uzundu ki dayanamadım; eve koştum, makası getirdim, tamamen kestim ve eve götürüp odamda sakladım.

Sabah saçının gittiğini fark etmiş olmalıydı. Buna inanamadı, çünkü bütün saflığı onun içindeydi, bütün dini onun içindeydi; bütün maneviyatı yerle bir olmuştu. Fakat bir şey ters gittiğinde önce bana koşmaları gerektiğini mahallede herkes biliyordu. Derhal bana geldi. Sabah geleceğini gayet iyi bildiğim için dışarıda oturuyordum. Bana baktı. Ben de ona baktım. “Neye bakıyorsun?” dedi.

“Sen neye bakıyorsun? Aynı şey” dedim.

“Aynı şey mi?” dedi.

“Evet, aynı şey. Adını sen söyle” dedim.

“Baban nerede? Seninle konuşmak istemiyorum” dedi.

İçeri girdi. Babamı dışarı çıkardı ve babam, “Bu adama bir şey yaptın mı?” dedi.

“Bu adama hiçbir şey yapmadım” dedim, “ama kesinlikle bu adama ait olamayacak bir choti kestim. Ben onu keserken, kendisi ne yapıyordu? Engelleyebilirdi.”

“Uyuyordum” dedi.

“Uyurken parmağını kesseydim, uyumaya devam mı edecektin?” dedim.

“Birisi parmağımı keserken uyumaya nasıl devam edebilirim?” dedi.

“Bu da saçların kesinlikle ölü olduğunu gösteriyor” dedim. “Kesersin ama insan incinmez, kan akmaz. Öyleyse bu kadar patırtıya ne gerek var? Orada ölü bir şey sarkıyordu, bu ölü şeyi hayatın boyunca türbanının içinde gereksiz yere taşıdığını düşündüm. Seni ondan neden kurtarmayayım? Odamda duruyor. Babamla dürüst olmak için anlaşma yaptım.”

Chotfyi getirdim ve “İlgileniyorsan, geri alabilirsin. Eğer bu senin maneviyatın, Brahmanlığınsa, onu bağlayıp türbanının içine sokabilirsin. Zaten ölü, sana bağlıyken de ölüydü; ben bağlantıyı kestiğimde de ölüydü.”

Ve adamın önünde babama sordum: “Ödülüm?”

“Ne ödül istiyor?” diye sordu adam.

“Sorun bu” dedi babam. “Dün bir anlaşma önerdi, eğer hakikati söylerse ve içtenlikle... Sadece hakikati söylemiyor, delili bile veriyor. Bütün

hikâyeyi anlattı ve bu hikâyede bir mantık bile var; ölü bir şeydi, öyleyse ölü bir şeyle neden bu kadar uğraşılsın? Ve hiçbir şeyi gizlemiyor.”

Bana ödül olarak beş rupi verdi. O günlerde, küçük bir köyde beş rupi büyük ödüldü. Adam babama çok öfkelendi. “Bu çocuğu şımartacaksın. Beş rupi vermek yerine onu dövmelisin. Şimdi başka insanların choti’lerini de kesecek. Choti başına beş rupi alırsa, kasabanın bütün Brahmanlarının işi bitti, çünkü gece hepsi dışarıda uyuyor; ve uyurken chotfni elinde tutamazsın. Sen ne yapıyorsun? Bu olay örnek olacak” dedi.

“Fakat benim anlaşmam böyle” dedi babam. “Onu cezalandırmak istiyorsan, bu senin bileceğin iş; ben karışmayacağım. Ben onu yaramazlığından dolayı ödüllendirmiyorum, hakikati söylediği için ödüllendiriyorum; ve hayatım boyunca hakikati söylediği için onu ödüllendirmeye devam edeceğim. Yaramazlık söz konusuysa, ona istediğini yapmakta serbestsin.”

Adam babama, “Başımı daha da büyük belaya sokuyorsun” dedi. “Bu çocuğa bir şey yaparsam, olayların orada duracağını mı sanıyorsun? Benim ailem var, karım ve çocuklarım var, evim var; yarın evim yakılır.” Çok öfkeliydi; “Özellikle şimdi sorun var, çünkü yarın komşu köyde bir tören gerçekleştireceğim ve beni choti’siz gören insanlar...”

“Endişelenmeye gerek yok” dedim. “Choti’yi sana geri veriyorum. Choti’ni geri verdiğim için sen de beni ödüllendirebilirsin. Komşu köyde türbanını çıkarma yeter, gece bile başında kalsın. Bu kadar. Büyük bir sorun değil; alt tarafı bir gece. Hem gece kim senin chotfne bakacak? Herkes uyuyor olacak.”

“Bana nasihat verme” dedi. “Seni dövmek istiyorum ama bunun zincirleme tepkilere yol açacağını iyi biliyorum.”

“Zaten açtı” dedim. “Şikâyet etmeye geldin; bu kadar dürüst ve içten olduğum ve ayartıya dayanamadığımı söylediğim için beni ödüllendirmiyorsun. Kimseye zarar vermedim; şiddet olmadı; senin choti’nden tek damla kan gelmedi. Sadece babama şikâyet ederek zaten zincirleme tepkiler yarattın.”

“Bak!” dedi babama.

“Benim sorunum değil” dedi babam.

Babama, “Bütün Brahmanizm’in öğrettiği bu: zincirleme tepkiler” dedim.

“Felsefeni kendine sakla” dedi babam. “Ve o sadhuların, rahiplerin ve mahatmaların konuşmalarına gitmeyi bırak, çünkü onlardan öğrendiklerinle sonradan böyle tuhaf sonuçlara varmayı beceriyorsun.”
“Fakat benim söylediğim de bu” dedim, “ve bu tuhaf değil. Karma teorisi tam olarak bu: Sen bir hareket yaparsın, sonuç takip eder. Bana karşı şikâyet eyleminde bulundu, şimdi sonuç takip edecek.”
Ve sonuç takip etti, çünkü bana öteki köye gideceğini söylemişti. Bana çok öfkeliydi ama öfkeliyken öfkelisindir; ve gerçekten kontrolü tümüyle kaybetmişti. Karısına, çocuklarına da öfkeliydi. Her şeyi izledim; bir şekilde eşyalarını toplamayı becerdi ve bir at arabasıyla çıkıp gitti.
O gider gitmez karısına, “Nereye gittiğini anlıyor musun?” dedim. “Sonsuza dek gidiyor ve sen bilmiyorsun. Babama bunu söylemeye gelmişti, sonsuza kadar gittiğini ve geri dönmeyeceğini.”
Kadın birden ağlamaya ve “Durdurun onu!” diye çığlık atmaya başladı. İnsanlar koştular ve arabayı durdurdular.
“Beni neden durduruyorsunuz? Treni yakalamam lazım!” dedi.
“Bugün olmaz. Karın ağlıyor ve kalbini dövüyor, ölecek!” dediler.
“Fakat, bu garip. Neden dövünsün ve ağlasın?” dedi. Ancak insanlar gitmesine izin vermediler, çantasını ve bavulunu çekiştiriyorlardı.
Arabayı süren adam “Seni almayacağım. Eğer durum buysa, karını ve çocuklarını sonsuza kadar terk ediyorsan, böyle bir harekette bulunmayacağım. küçük çocuklar” dedi.
“Terk etmiyorum” dedi brahman. “Geri döneceğim ama şu anda seni ikna etmeye vaktim yok. Tren kaçacak, çünkü istasyon evden üç kilometre uzakta.”
Fakat kimse onu dinlemiyordu ve ben insanları kışkırtıyordum: “Durdurun onu, yoksa karısı, çocukları. onlara siz bakmak zorunda kalacaksınız. Onları kim doyuracak?”
Onu çantalarıyla geri getirdiler; elbette öfkeliydi ve çantaları karısına fırlattı. “Biz ne yaptık? Neden.?” diye sordu karısı. Ben de kalabalığın arasındaydım.
“Kimse bir şey yapmadı. O çocuk bir tepki olacağını söyledi. Nedeni, üç gün önce tapınakta etki-tepki felsefesini öğretiyordum ve bu çocuk oradaydı. Şimdi bana ders veriyor” dedi. “Beni bağışla, bu etki-tepki konusunda asla tek kelime etmeyeceğim. istersen herkesin choti’sini

kesebilirsin, şikâyet etmeyeceğim. Kafamı da kesebilirsin, şikâyet etmeyeceğim; çünkü bu zinciri tamamen durdurmak istiyorum. Trenim kaçtı.”

O zaman herkes sordu: “Mesele nedir? Anlamıyoruz. Kim choti’ni kesti?”

“Bak!” dedim. “Zinciri durdurmak imkânsız. Bu insanlar ‘Kimin choti’si? Onu kim kesti? Choti nerede?’ diye sorup duruyor.” insanlara döndüm, “Türbanının içine bakın” dedim. Kasabada güreşçi olarak bilinen bir adam gelip türbanı çıkarınca choti düştü.

Babam da oradaydı ve bunu gördü. Eve dönerken bana, “Seni ödüllendireceğim ama anlaşmamızı istismar etmeye kalkma” dedi.

“Yapmam” dedim. “Bu ikimizin arasında bir anlaşma değil. Benim anlaşmam, sana hep hakikati söyleyeceğim, sen de beni bunun için ödüllendireceksin.” Babam bunu devam ettirdi. Onun gözünde ne kadar yanlış bir şey yapmış olursam olayım, beni hep ödüllendirdi. Fakat böyle bir baba bulmak zor; baba kendi ideallerini sana zorla kabul ettirmek zorundadır.

Babam bütün kasaba tarafından suçlandı: “Çocuğu şımartıyorsun.”

“Eğer yazgısı buysa, şımarmaksa, bırakın şımarsın” dedi. “Onun yazgısına müdahale etmekten sorumlu olmayacağım; asla ‘Babam beni şımarttı’ diyemeyecek. Ayrıca şımarmaktan mutluysa, o zaman şımarmanın neresi yanlış? Onun hayatında nerede ve ne olursa olsun, ben müdahale etmek istemiyorum. Babam benim yaşamıma karıştı ve eğer yapmasaydı farklı bir insan olacağımı biliyorum.

“Onun haklı olduğunu biliyorum, her baba çocuğu ikiyüzlü yapar, çünkü ben de ikiyüzlü birine dönüştürüldüm. Kahkaha atmak istediğimde, ciddiyim. Ciddi olmak istediğimde, kahkaha atmak zorundayım. Bırakın en azından bir kişi gülmek istediği zaman gülsün. Ciddi olmak istediği zaman ciddi olsun. On bir çocuğum var ama kendimi on çocuğum varmış gibi hissediyorum.” Hep on çocuğu olduğunu düşünürdü. Beni hiç çocuklarının arasında saymadı, çünkü, “Ona kendisi olması için tam özgürlük verdim. Neden benim kopyam olması gerekiyor?” dedi.

Daha iyi bir toplumda... daha iyi bir toplumda dediğimde, her insanın bütünlüğünü anlayan, küçük bir çocuğun bile varlığına saygı duyan ve onu zorlamayan bir toplumu kastediyorum. Fakat bu toplum uzakta görünüyor,

çünkü herkes çıkar sağladı ve triplerinden vazgeçemiyorlar; insanları kullanmak ve sömürmek zorundalar.

Birisi başkan olur; senin hayatın pahasına başkan olduğunu, bu adam ülkenin başkanı olabilsin diye senin içinde bir şeyin öldürüldüğünü, asla düşünmezsin. Herkes benzersiz, asıl haliyle bırakılsaydı; başkan ve başbakan olan, bütün dünyayı yöneten ve binlerce yıldır dünyaya zarar veren ve vermeye devam eden insanların bunu yapmaya devam etmesi imkânsız olurdu.

Bireylerle, tamamen farklı toplum türleri olacak: Toplumlar değil, komünler olacak. Uluslar olmayacak, çünkü gerek yok.

Uluslara ne gerek var? Dünya bir tane. Sadece harita üzerinde çizgiler çizip duruyorsun ve o çizgiler üzerinde savaşmaya, öldürmeye ve katletmeye devam ediyorsun. Çok aptalca bir oyun: Bütün insanlık delirmedikçe, nasıl devam edeceğini düşünmek imkânsız. Uluslara ne gerek var? Pasaportlara, vizelere ve sınırlara ne gerek var? Bu dünyanın her yeri bize ait ve kim nerede olmak isterse orada olma hakkına sahiptir.

Güneş kimsenin malı değildir, yeryüzü kimsenin malı değildir, Ay kimsenin malı değildir; rüzgâr, bulutlar, yağmur, hiçbir şey kimsenin malı değildir. Bu çizgileri neden çiziyorsun?

Bunu kolayca anlayabilirsin; yakında Ay'da çizgiler göreceksin. Şu anda yok ama yakında bir Rus bölgesi, bir Amerikan bölgesi, bir Çin bölgesi göreceksin. Orada kimse yaşamaz; orada hiçbir zaman kimse yaşamayacak. Ay'da yaşam olmasının imkânı yok gibi görünüyor. Ay, ölü bir gezegen, tek damla su yok. Evet, gaz maskeleri, oksijen tüpleri ve diğer şeylerle orada birkaç saat kalabilirsin ama bu insanların orada yaşayabileceği bir tarz değil. Fakat şimdiden bayraklarını koydular.

Bayrağı görecek kimse yok, bayrağa selam verecek kimse yok; kimi zaman bayrağın üzerine sıçacak bir kuş bile! Amerikalıların yaptığı ilk şey bir direk yerleştirip üzerine bayrak asmak oldu. Ne kadar aptalca ve kimin için? Fakat yakında öteki aptallar da arkadan gelecek. Mars'a gidecekler, diğer gezegenlere gidecekler ve aynı şeyi her yerde yapacaklar.

Uluslara ihtiyaç yok, politikacıların uluslara ihtiyacı var, çünkü uluslar olmazsa politika olmayacak; uluslar olmazsa savaş olmayacağından, silah üreten fabrikalar üretim dışı kalacağından, generallerin uluslara ihtiyacı var. Nükleer silah fabrikalarına ve onlara harcanan bunca enerjiye ne olacak? Uluslar yoksa, nükleer silah üretmeye ne gerek var, kimin için?

İnsanlığı kurtarmanın en basit çözümü haritadan bütün çizgileri kaldırmaktır, sadece haritadan; dünyanın üzerinde çizgi yok. Sadece haritalardan bütün çizgileri kaldır, bir Üçüncü Dünya Savaşı görmeyecek ve dünyanın her yerinde bu kadar orduya ihtiyaç duymayacaksın.

Milyonlarca insan sola dönmek, sağa dönmek dışında bir şey yapmıyor. Birisi yukarıdan seyrediyorsa, şaşırır. İnsanlar neden sağa, sonra sola dönüyor, sonra geriye dönüyor, sonra ilerliyor, sonra geri geliyor, dağılıyorlar? Her gün dünyanın her yerinde milyonlarca insan... Kesinlikle bir terslik olduğunu düşünecek.

Bu uluslar ancak kişilik sahteyse var olabilir. Bu kiliseler ve dinler ancak senin asıl yüzüne sahip değilsen var olabilir; çünkü gerçek yüzüne sahip bir insanın ne işi olur da papaya gitme ihtiyacı duyar? Ne için? Bir din öğretmenine, bir tapınağa veya sinagoga gitmesi için hiçbir neden yoktur. Hem neden Hıristiyan, Hindu olsun? Neden?

Gerçek yüzünle halinden o kadar memnuniyet duyacak, o kadar doyumlu ve yuvada hissedeceksin ki arayış kalmayacak; aradığını buldun. Fakat bu insanlar onu bulmana izin vermeyecekler. Seni uzaklaştıracaklar, çünkü kendilerine ait bazı fikirleri var ve onların fikirleri için senin feda edilmen gerekiyor. Politikacılar kendi politikaları için seni feda edecekler. Dinler de kendi tarz politikaları için seni feda edecek. Kimse çocukla ilgilenmiyor ve nedeni açık: Çocuğun bir topluma, bir ulusa, belirli bir ideolojiye uyan belli bir kalıba dökülmesi gerekiyor.

Rusya’da komünizmin çocuğa en başından öğretilmesi zorunludur. Karl Marx’ın, Friedrich Engels’in, Lenin’in -onlar komünist tanrılardır- isimlerini bilmek zorundadır. Komünist olmayan ülkelerde de durum aynıdır, sadece isimler değişir. Herkes aptal bir ideolojiye, teolojiye, politikaya, dine feda edilir. İnsanlar bu yüzden uzaklaştılar.

Fakat çocuk buna sadece kim olacağını bilmediği için izin verir. Doğal olarak ebeveynlerine, büyüklere bağımlıdır: daha iyi bilenlere. Ve çocuk onların daha iyi bilmediğinin, onların da aynı gemide olduğunun, çocuk kadar bilgisiz olduklarının farkında değildir. Tek fark çocuğun aynı zamanda masum olmasıdır. Onlar kurnaz ama bilgisizdirler ve sırf kurnazlıklarından, cehaletlerini ödünç bilgiyle gizlemeye devam ederler.

Büyükbabam beni her mahatmaya, her ermişe götürürdü ve “Sen gelmiyorsan, ben de gitmiyorum, çünkü o zaman çok sıkıcı. Sen canlılık

katıyorsun” derdi. Ben sadece çok basit sorular ortaya atıyordum. Bir çocuk ne yapabilir?

Her yağmur mevsiminde kasabaya Swami Vidyananda adında bir Hindu rahip gelirdi. Dört ay boyunca konuşma yapardı; tanınmış bir öğretmendi. Büyükbabamla gittiğim ilk gün ayağa kalktım ve büyükbabam yüzünden kimse beni dışarı atamadı veya oturmamı söyleyemedi.

Onu herkes tanırdı, bu konuda tehlikeli olduğunu bilirdi. Birisi, “Çocuk, otur, böyle önemli şeyleri sen anlamazsın” derse, büyükbabam, “Ben de anlamıyorum ve yetmiş yaşındayım.

O yüzden sessiz ol, anla!” der ve sonra bana da “Sor” derdi.

Beni dışarı atamadıkları, beni durduramadıkları açıktı; ben de Vidyananda’ya “Söylediğin konuyla ilgili bir şey öğrenmek istiyorum: Ödünç alınmış bir şey mi, yoksa tecrübe edilmiş mi? Şimdi, Tanrı’nın tapınağında oturduğunu hatırla” dedim. Bulunduğumuz yer bir Rama Mandir’di; kasabadaki en iyi yer, çok güzel mermer bir salonu olan, kasabanın en değerli tapınağıydı; dolayısıyla en iyi konuşmalar orada düzenlenirdi.

“Rama heykeline bak” dedim ona, “ve kutsal bir yerde olduğunu hatırla, cüppeni ve rahip olduğunu hatırla. Cüppene ve Tanrına leke sürme; sadece hakikati söyle. Söylediğin şey, deneyimlenmiş mi? Tanrı’yı biliyor musun? Tanrı’yı beni gördüğün gibi gördün mü? Tanrı’yla benimle yaptığın gibi konuştun mu? Yoksa sadece kitaplardan mı öğrendin?” Büyük bir sessizlik vardı. Adam tereddüt etti.

“Tereddüdün her şeyi açıklıyor” dedim. “Hakikati söylesen iyi edersin, çünkü eğer Tanrı’yı gördüysen, neden tereddüt edesin? Biraz korkuyorsun; alnındaki teri görebiliyorum ve içerisi soğuk.”

“Bunu hiç düşünmedim” dedi adam. “Fakat bir sannyasin olarak Tanrı’nın tapınağında yalan söyleyemem. Deneyimim yok. Duyduklarımı, okuduklarımı ve öğrendiklerimi söylüyorum.”

O zaman “Dışarı çık!” dedim. “Buradan derhal çık. Sonra kendisi bilen birini bul ve buraya onu getir. Bu zavallı insanların kafalarına ödünç alınmış süprüntüyü sokuyorsun ve onlara, onların da bildiği hissini veriyorsun; çünkü bu aptalları biliyorum, hepsi benim kasabamdan, biliyormuş gibi konuşurlar.”

İnsanlara, “Gurunuzu dinleyin!” dedim. Neredeyse bütün kasabanın gurusuydu, çünkü yıllardır -o sırada altmış yaşında olmalıydı her sene dört

ay boyunca kasabayı ziyaret ediyordu. Fakat bu son oldu. O günden sonra onun hakkında hiçbir şey duymadım.

Hindistan'da seyahat ederken Vidyananda'ya ne olduğunu öğrenmek istedim. Ölmüş müydü, hayatta mıydı, ne olmuştu? Sonunda onunla hiç beklemediğim bir yerde, Madras yakınlarında Adyar'da karşılaştım. Adyar, Teozofi Hareketi'nin merkezidir. Chennai'de birkaç konuşma yapmaya gitmiştim ve ev sahibim Adyar'ı görmek istemişti. Adyar güzeldir: Teozoflar gerçekten iyi bir iş yaptı. Güzel bir yer yapmışlardı ama şimdi çöle döndü, kimse oraya gitmiyor.

Adyar belki de en büyük Bo ağacına sahiptir. Teozofi Hareketi canlıyken, toplantılarını o ağacın altında yaparlardı; binlerce insan gölgesinde oturabilirdi. Ve Adyar dünyanın belki de en değerli kütüphanelerinden birine sahiptir. Teozoflar Çin, Tibet, Ladakh, Moğolistan ve Kore'den -garip yerler, garip diller- elyazmalarını topladılar ve yeraltında çok büyük bir eski elyazması kütüphanesine sahipler. Bu adamı orada, kütüphanede buldum; kütüphaneci olarak çalışıyordu ama artık rahip değildi.

"Ne oldu?" diye sordum.

"O gün bütün hayatımı değiştirdin" dedi. "Ondan sonra daha önce yaptığım gibi aynı yetkinlikle konuşamadım. Cesaretimi kaybettim. Denedim ama her seferimde içimde şu soru baş gösterdi: Bilmiyorum, öyleyse bu insanlara ne anlatıyorum? Belki doğru değildir, belki doğrudur, kim bilir? Günah işliyorum, çünkü bu insanlar da bildiklerini düşünmeye başlayacaklar. O gün sizin kasabada..."

Beni tanıyamamıştı. Ona kendimi tanıtmam gerekti, çünkü beni en son gördüğünde çocuktum. O sırada doksanına yakın olmasına rağmen ben onu tanıyabildim; altmıştan doksana fazla bir şey olmaz... Evet yaşlanırsın ama önemli bir değişiklik olmaz. Daha yaşlı, daha narin ama bir bakıma da daha genç, daha canlıydı.

"Şimdi otuz yıl daha yaşlandın ama gözlerinin daha genç, daha canlı olduğunu görebiliyorum" dedim.

"Evet, çünkü o sahte yaşamı bıraktım" dedi. "Şimdi sadece neysem oyum. Bilmiyorum; araştırıyorum ama bu yaşamda bilmenin mümkün olup olmayacağını bilmiyorum, çünkü çok şey kayboldu."

"Karamsar olma" dedim. "Her an olabilir, bugün olabilir. Eğer olmuyorsa, bu hâlâ bir yerlerde ödünç alınmışı taşıdığın anlamına gelir. Otuz yıl sonra

sana başka bir soru sorabilir miyim?"
"Minnettar olurum" dedi, "çünkü ilk sorunun bana büyük yardımı olmuştu. Rahipliğimi, mahatmalığımı, takipçilerimi, her şeyi götürdü."
"Neden kütüphanede kütüphaneci olarak çalışmaya başladın?" dedim. "Çünkü yine bu da benzer bir iş. Şimdi Tibet'te, Ladakh'da, Nepal'de bulunan eski elyazmalarını araştırıyorsun. Hâlâ kendi içine bakmıyorsun. Başta basılı kitaplarda hakikati arıyordun, şimdi eski elyazmalarında arıyor, bu insanların bildiğini düşünüyorsun. Fakat yine aynı aptallığı yapıyorsun. Ne matbaa makinesi bilir Birbiri ardına Inciller
basar durur -milyonlarca Incil- ve matbaa makinesi matbaa makinesi olarak kalır; Hıristiyan bile olmaz.
"Hakikati elyazması metinlerde bulabileceğini mi sanıyorsun? Bu insanlar yazıcı olarak çalışıyordu. Sadece kopyalıyorlar ve bunun için para alıyorlardı. Bildiklerinden değil, kopyacıydılar ve ilkel bir yöntemle baskı yapıyorlardı. O günlerde baskı mümkün değildi, bu nedenle insanlar bir elyazmasından öteki elyazmasına ve o elyazmasından da başka bir elyazmasına kopyalayarak yazarlar ve onları satarlardı. Bu insanların bildiğini mi zannediyorsun?"
"Yine haklısın" dedi. "Yirmi yıldır yerin altındaki bu kütüphanedeyim, her türlü garip yöntemi, ideolojiyi araştırıyorum -çok etkileyici, çok mantıklı- ama kesinlikle aynı şeyi yapıyorum; içeri bakmıyorum. Şu anda itibaren beni hiçbir yerde bulamayacaksın."
O gün işinden ayrıldı. O gittiğinde ben hâlâ Adyar'daydım. Etrafı dolaştıktan sonra geri döndüğümde. Büyük bir yer ve bir zamanlar çok güçlü titreşen bir komündü; Annie Besant hayattayken orada binlerce insan yaşardı. Merkez ofise geri dönüp Vidyananda'yı sorduğumda, "Gitti. Ona ne anlattın? Çünkü sen onu kütüphanede gördükten sonra ofise geldi ve 'Ben gidiyorum ve sonsuza kadar gidiyorum. Kitaplarla işim bitti. Çok yaşlı olmama rağmen. Belki birkaç gün yeterli olabilir veya en azından ölmeden önce doğru şekilde başlamış olayım. Belki gelecek yaşamda araştırmamı tamamlayabilirim ama en azından başlamalıyım' dedi" dediler.
Kimse, "Ne biliyorsun, bu senin bilgin mi?" diye sormuyor. Senin bilgin değilse, onu kenara koy, değeri yok. "Ne yapıyorsun, senin arzun mu? Yüreğinde gerçekten bir ışık yakıyor mu?" Eğer öyle değilse, tek bir dakikanı bile boşa harcama.

Insanlar, başkalarının onları yapmaya zorladığı şeyleri yapmaya devam ediyor; ve insanlar onları zorlamaya devam edecek. En olanaksızı, ebeveynlerin çocuklarını sadece kendi fikirlerinin yansımaları olmaya zorlamaktan vazgeçmeleri, öğretmenlerin çocuklara bildikleri her şeyi - gerçekten biliyorlarmış gibi ama biliyormuş gibi yapmaya devam edecekler-dayatmaktan vazgeçmeleri.

Lisedeki müdürümüz matematikçiydi. Ben matematik öğrencisi değildim ama ne zaman yalnız olduğunu görsem odasına giderdim, yüksek matematikten konuşurduk; çünkü şimdi eski matematik artık fiziğe, biyolojiye, kimyaya, biyokimyaya uygun değil. Onun ötesine geçiyorlar. “Neden derslerime katılmıyorsun?” diye sordu bana.

“Sorunum yok” dedim. “Matematik öğrencisi değilim ama serbest olduğumda ve sizin de dersiniz olduğunda, izin verirseniz gelmek isterim. Fakat sonra benden rahatsız olmayın, çünkü orada öyle ölü gibi olmayacağım, canlı olacağım.”

“Canlı olmakla neyi kastediyorsun?” dedi.

“Tam olarak bunu kastediyorum: canlı olmak. Bana bir şans verin ve görün” dedim.

Her zaman bir sürü şeye ilgi duydum; gerçekten bilmeye mi dayandıklarını, yoksa kuramsal mı olduklarını bulmaya çalıştım, çünkü kuramsal oldukları takdirde gerçekten doğru değillerdi; sadece kullanışlı, faydalı, uygundular. Örneğin, Öklid geometrisi; dersine girmeme izin verdiği ilk gün öğrettiği konu buydu. Şimdi Öklid’in tanımları; bir çocuk bile yanlış olduklarını görebilir. Öklid şöyle der: “Bir çizginin uzunluğu vardır ama genişliği yoktur.” Şimdi genişlik olmadan nasıl çizgi olabilir? O kadar basit ki, matematikçi olmaya gerek yok.

Ben matematikçi değilim ve o sırada da hiç değildim. “Söylediğiniz şey aptalca” dedim. “Uzunluğu var ama genişliği yok. Genişliği var. Tahtaya genişliği olmayan, sadece uzunluğu olan bir çizgi çizin, o zaman hipotezinizi kabul edeceğim.”

“Şimdi canlı olmakla neyi kastettiğini anladım” dedi. “Yüksek lisansımı matematik üzerine yaptım ve bu soru hiç aklıma gelmedi. Öklid böyle diyor; her okul, her kolej, her üniversite bunu öğretiyor, dolayısıyla hiç düşünmedim. Haklı olabilirsin. Görebiliyorum.”

“Ölçülebilir” dedim. “Tebeşirle tahtaya bir çizgi çiziyorsunuz ve hâlâ genişliğinin olmadığını söylüyorsunuz. ‘Ve noktanın’ der Öklid, ‘ne

uzunluğu ne de genişliği vardır.’ Bu nasıl olabilir? Çok ama çok küçük bir uzunluğu ve çok ama çok küçük bir genişliği olabilir ama bu hiç olmadığı anlamına gelmez. Bir büyütece ihtiyacınız var. Bekleyin, kimya laboratuarına gidip büyüteç getireceğim ve size göstereceğim.”

“Gitmene gerek yok; anlayabiliyorum. Fakat o zaman ben ne öğreteceğim? Öklid’in işi bitti, çünkü bunlar temel tanımlar” dedi.

“Bunlar hipotezler” dedim. “Bir şeyi kabul etmek zorundasınız: bu hipotezlerin kullanışlı olduğunu ama hakikat olmadığını.”

Bildiğin her şeyin iç yüzünü anlamak zorundasın: Sadece kuramsal mı, hayat içinde kullanışlı mı, yoksa gerçekten bildiğin, hissettiğin, deneyimlediğin bir hakikat mi? Sadece hipotez-se, kenara koy, büyük bir yükten kurtulduğunu hissedeceksin. Bütün hipotezleri, orada biriken ve taşımakta olduğun -dağ gibi bir yükü sürüklüyor, altında eziliyorsun- ödünç bilginin hepsini kenara koy.

Bilgisiz ol; “Ben cahilim” de. Ve o noktadan arayışa başlayabilirsin.

Her çocuk yüklenecek. Bir gün böyle olmayacağını umut ediyorum. Aslında gerek yok, çünkü Öklid’i öğretirken, çok basitçe bunun hakikat olmadığını, sadece hipotez olduğunu öğretebilirsin. Bu hipotezle üçgeni, daireyi ve her şeyi anlamak daha kolay hale gelir. Fakat temelinde bir hipotez olduğunu ve bütün sarayın kuramsal olduğunu hatırla.

Benzer şekilde Tanrın da bir hipotez ve bütün teoloji piramidi sadece o hipoteze dayanıyor. Olaylara bakmaya başlarsan, büyük bir zekâ gerekmez, görmek için sadece basit masumiyet gerekir.O müdür beni odasına çağırdı ve “Bir daha derslerime gelme, çünkü şimdi çocuklarla baş etmem zor olacak. Bilgisiz olduğumu gördüler ve şimdiye kadar yetkiliydim. Sen bunu yok ettin” dedi. Fakat bir taraftan da samimi bir insandı. “Seni anlayabiliyorum ama bunu başka bir öğretmene yapma, çünkü anlamayabilirler. Şimdi senin hakkında neden bu kadar çok şikâyet geldiğini anlıyorum: rahatsızlık verdiğin için. Fakat bu rahatsızlık değildi. Gözlerimi açtın; bir daha asla aynı olamayacağım. Fakat kafamı karıştıran şey, bu konuda asla düşünmemiş, sadece kabul etmiş olmam” dedi.

Fark etmeni istediğim nokta bu. Şimdiye kadar her şeyi kabul ettin; ne söyledilerse kabul ettin. Sorgulamaya, şüphe etmeye başlamalısın. Yetkililerden korkma; yetkili yoktur. Krishna veya İsa, Mahavira: Kimse yetkili değil. Eğer yetkiliy-seler, kendilerine yetkili olabilirler, sana değil.

Bir gün kendi asıl yüzünün hakikatini anlayacak olursan, sadece kendine yetkili olacaksın. O zaman da başkasına yetkili olmayacaksın. Kimse başkasına yetkili olamaz. Bütün bu yetki fikrinin dünyadan kalkması gerekiyor. Evet, insanlar deneyimlerini paylaşabilirler ama bu yetki değildir.

Ben sana hiçbir şeyi zorla kabul ettirmek istemiyorum; tek bir kelimeyi, tek bir kavramı bile. Bütün çabam bir biçimde seni uyandırmak ve bütün yetkililerin farkına varmanı sağlamak. Varlığının etrafında dolanan bir yetkili gördüğün anda, onu fırlat.

Sana verilmiş, dayatılmış her şeyle işini bitirdiğinde asıl yüz kendini göstermeye başlayacak. Hiç bilmiyorsun, asıl yüzünün ne olacağını, hakiki varlığının ne olacağını hayal bile edemezsin. Ancak bildiğin zaman bileceksin; kendinle yüz yüze geldiğinde ve hiçbir engel yokken ve tamamen tek başınayken.

Çiçek açan varlıkların hepsi o tek başınalıkta çiçek açtı.

Fazla kişi çiçek açmadı. Ancak arada bir... Milyonlarca insanın doğması ve ancak arada bir bir kişinin çiçek açması garip bir trajedi. Bu yüzden bir bahçıvan olmadığını; etrafa bakınan, izleyen, gözeten bir Tanrı olmadığını söylüyorum; aksi takdirde milyonlarca ağaç ve yalnızca bir ağaç çiçek açı yor.? Bahar gelip geçiyor ve yalnızca bir ağaç çiçek açıyor; milyonlarca ağaç meyvesiz, bereketsiz duruyor. Bahçeye nasıl bir bahçıvan bakıyor?

Bu, bir bahçıvan, bir Tanrı olmadığının yeterli kanıtı ama kötümser olman gerektiği anlamına gelmiyor. Aslında bu sana yeni bir boyut kazandırır: kendi kendinin bahçıvanı olma zorunluluğunu. Bir Tanrı olmaması iyi, çünkü kendi kendinin bahçıvanı olabilirsin. Fakat o zaman bütün sorumluluk senin; kimseyi suçlayamazsın.

Zavallı yaşlı adamı suçlayamayasın diye Tanrı'yı ortadan kaldırıyorum. Her şey için yeterince suçlandı: Dünyayı yarattı, bunu yarattı, şunu yarattı. Ben bütün suçu onun üzerinden alıyorum; Tanrı yok.

Onu sırf sorumluluğunu üzerine atmak için yarattın. Sorumluluğunu tekrar üstlen.

Tek başınalığını kabul et. Cehaletini kabul et.

Sorumluluğunu kabul et ve mucizenin gerçekleştiğini gör.

Bir gün, birden kendini tamamen yeni bir ışığın içinde, kendini daha önce hiç görmediğin gibi görürsün. O gün gerçekten doğarsın. Bundan öncesi yalnızca doğum öncesi bir süreçti.

İnsanların asıllarından uzaklaşmalarının nedeni var. Önce, aslının ne olduğunu bilmiyorsun. İkincisi, kendi fikirlerini sana kabul ettirmenin telaşı içinde insanlar var, çünkü o fikir bir kez kabul ettirildiğinde, psikolojik olarak köleleşirsin.

Bir Hıristiyan, bir Hindu hakikati bulamaz; çünkü Hıristiyanlık, Hinduizm bir hapishanedir; birisi İncil'i sırtında taşır, başka birisi Tevrat'ı taşır.

O yüzden söz konusu olan neyin atılması gerektiği değildir, herhangi bir şey olabilir. Bu yüzden benimle bir Yahudi, bir Hıristiyan, bir Hindu, bir Cayna, bir Budist, bir Sih. Herkes içinde ortaya çıkan bir şey bulabilir, çünkü söylediklerim herkese uyarlanabilir.

İncil'in veya Tevrat'ın yükünü taşıman fark etmez. Ben İncil'i atmanla ilgilenmiyorum; taşıdığın her türlü çöpü atmanla ilgileniyorum. Ben ona çöp diyorum, çünkü sana başkaları tarafından verildi; senin değil.

Bunu hatırla: Ancak deneyimlediğin senindir.

Bildiğin ancak bu kadardır. Bırak çok küçük olsun, endişelenme; tohumlar çok küçüktür ama tohum potansiyele sahiptir. Bir eşya değildir, açılmaya hazır bir varlıktır; sadece fırsata ihtiyacı vardır.

Bana göre üstadın işlevi budur: fırsat yaratmak. Sana bilgi vermek, disiplin vermek, doktrin veya dogma vermek değil; bunların hepsinin yavaş yavaş ortadan kaybolduğu bir fırsat yaratmaktır. Onlar sana tutunmuyorlar, sen onlara sıkıca tutunuyorsun.

Ortadan kaybolduklarını söylediğimde kastettiğim şey, senin yavaş yavaş avucunu açman. Elbette bu biraz zaman alır, çünkü uzun süredir değerli bir şey tuttuğunu düşündün; ama beni anlasan bile, onu bırakırsan değerli bir şeyi kaybedebileceğin fikri tekrar tekrar gelir. Fakat orada değerli hiçbir şey yok.

Bir ölçütü hatırla: Değerli tek şey sadece senin bildiğindir ve bildiğin şeyi kaybetmen mümkün değildir. Kaybedilebilen ve tutunmak zorunda olduğun hiçbir şey değerli olamaz, çünkü kaybolabilir. Bu, onun senin deneyimin olmadığını gösterir.

O yüzden toplumun her zaman olduğu gibi devam edeceğini kabul etmek zorundayız, ama zeki insanlar bulabilir ve onların toplumun dışına çıkarabiliriz. Sannyas'la kastettiğim bu.

İnsanlar onu anlayamıyor, çünkü sana meditasyon yapman için belli bir ortam, belli bir kimlik vererek belli bir din yaratmaya çalıştığımı düşünüyorlar. Hayır, din yaratmıyorum. Bu, kesinlikle dinsiz dindir.

Sana verdiğim bu ortam sırf sen kalabalıktan biraz uzaklaşmaya başlayasın, kalabalık seni dışarı atsın ve içeri girmene izin vermesin diye. Yoksa içeride olmak isterdin. Kim kalabalığın dışında kalmak ister? Orası çok rahat, çok sıcaktır.

Bunu sana yalnızca insanların senden sakınması için bir strateji, bir araç olarak veriyorum; nereye gidersen git, insanlar uzaklaşacak. Seni korumanın tek yolu bu; kalabalığa karışamazsın. Aksi takdirde, diğer insanlardan bu kadar farklı görünmeni sağlamasaydım, benim ve sannyasin'lerim için daha kolay olurdu. Çok daha fazla insan kolayca etrafımda toplanırdı. Fakat ben daha fazla insanla ilgilenmiyorum. Politikacı değilim, papa değilim; çok insanla ne yapmam gerekiyor?

Ben sadece zeki, cesur, dışarının soğuğuna çıkabilen, kalabalığın ve güruhun sıcaklığından vazgeçebilen seçilmiş birkaç kişiyle ilgileniyorum. Sadece başında soğuk gelir; bedenin kısa sürede kendi ısıtma sistemine sahip olur. Varlığın kısa sürede kendi ortamını yaratmaya başlar.

O yüzden insanları kalabalıktan çekmeye devam etmek ve kalabalığın onlara verdiği her şeyi ortadan kaldırmak zorundayız, çünkü bir insanı kalabalıktan çekip çıkardığında, o insan kalabalığı zihninde getirir. İnsanı kalabalıktan kolayca çıkarabilirsin ama o insan kalabalığı da zihninde getirir. O zaman işin ikinci bölümü daha zordur: kalabalığı onun zihninden atmak.

Her ikisinin de yapılması gerekir: kişiyi kalabalıktan çekmek ve sonra kalabalığı o insandan dışarıya çıkarmak, böylece tamamen tek başına kalır.

Bana göre kendi saf, öz varlığının içinde tamamen tek başına kalmaktan daha harika bir şey yoktur.

Bölüm 15-Onlar inanmanı söylüyorlar; ben keşfetmeni söylüyorum

Soru: Bir politikacının gerçekten dindar bir insan olması ya da gerçekten dindar bir insanın politikacı olması mümkün mü?

Bir politikacının gerçekten dindar olması kesinlikle imkânsız, çünkü politika ve sahici dindarlığın yolları taban tabana zıttır. Bunun kişiliğine bir şey ekleme meselesi olmadığını anlamak zorundasın; gerçek din bir ilave değildir. Eğer politiksen, ressam olabilirsin, şair olabilirsin, müzisyen olabilirsin; bunlar ilavedir.

Politika ve müzik tamamen zıt değildir; tam tersine müzik daha iyi bir politikacı olmana yardım edebilir. Rahatlatacak, bütün günün yüklerinden ve bir politikacının katlanmak zorunda kaldığı kaygılardan kurtulmana yardım edecektir. Fakat dindarlık bir ilave değildir; tamamen zıt bir boyuttur. O yüzden önce politik insanı, tam olarak ne anlama geldiğini anlaman gerekiyor.

Politikacı hasta bir insandır, psikolojik olarak hasta, ruhen hasta. Fiziksel olarak gayet iyi durumda olabilir. Politikacılar genellikle fiziksel olarak

iyidir; bütün yükleri psikolojilerine çöker. Bunu görebilirsin. Bir politikacı gücünü kaybettiğinde, fiziksel sağlığını kaybetmeye başlar. Tuhaf, iktidardayken bir sürü kaygı ve gerilimle yüklüydü ama fiziksel olarak mükemmeldi.

Güç gittiğinde, bütün kaygılar da gitmiştir; artık başkasının meselesi olurlar. Psikolojik olarak yükten kurtulur; bundan sonra bütün hastalığı bedenine çöker. Politikacı fiziksel olarak ancak iktidardan düştüğü zaman acı çeker; aksi takdirde politikacılar uzun ve fiziksel açıdan iyi yaşamaya meyillidir. Tuhaf ama nedeni bütün hastalıklarının psikolojilerine yansımasıdır; ve psişe bütün hastalığı aldığında, beden yüksüz yaşayabilir. Fakat psişe bütün hastalığını serbest bırakırsa, hastalık nereye gidecek? Fiziksel varlığın, psişik varlığının aşağısındadır; bütün hastalık bedenin üzerine çöker. İktidarı kaybeden politikacılar çok geçmeden ölür. İktidardaki politikacılar çok uzun yaşar. Bu bilinen bir gerçek ama nedeni çok iyi bilinmiyor.

Bu nedenle anlaşılması gereken ilk şey, politikacının psikolojik yönden hasta olduğu ve hastalık aşırı hale geldiğinde ve psişe onu artık taşıyamadığında, psikolojik hastalığın ruhsal hastalığa dönüşme eğilimi gösterdiğidir. Şimdi, dikkatli ol: Eğer politikacı iktidardaysa, psikolojik hastalığının ruhsal varlığına yayılması kaçınılmazdır, çünkü psikolojik hastalığını tuttuğu için aşağıya doğru inmez. Bu onun gücüdür, bunun hazinesi olduğunu düşünür; aşağıya inmesine izin vermez.

Ben buna hastalık diyorum. Politikacı için bu onun bütün ego tribidir. O, bunun için yaşıyor; onun için başka amaç yoktur. Dolayısıyla iktidardayken, hastalığını sıkıca tutar ama ruhsal alan hakkında hiçbir şey bilmediği için, o kapılar açıktır. O kapıları kapatamaz; zihninden daha fazla bir şey olduğuna dair hiçbir fikre sahip değildir. İktidardayken, eğer psikolojik hastalığı çok ağırsa, belli bir noktadan sonra psişesinden taşar ve maneviyatına ulaşır.

Güçten yoksunsa, o zaman bütün bu aptallığı tutmamaya yönelir. Artık ne olduğunu bilir, artık onun tutulmaya değer bir şey olmadığının farkındadır. Zaten tutulacak bir şey de yoktur; iktidar gitmiştir, artık önemsiz biridir.

Umutsuzluktan gevşer; belki de gevşemenin ona kendiliğinden geldiğini söylemeliyim. Artık uyuyabilir, sabah yürüyüşe çıkabilir. Dedikodu yapabilir, satranç oynayabilir; her şeyi yapabilir. Psikolojik olarak gevşediğini fark eder. Psişesiyle bedeni arasında kapalı tuttuğu kapılar

açılmaya başlar ve artık bedeninin acı çekmesi kaçınılmazdır: Kalp krizi geçirebilir, herhangi bir hastalığa yakalanabilir; her şey mümkündür. Psikolojik hastalığı bedeninin en zayıf bölgesine akar. Fakat iktidardayken yukarı doğru, farkında olmadığı varlığına doğru akar.

Hastalık nedir? Hastalık aşağılık kompleksidir. Güce ilgi duyan herkes aşağılık kompleksinden kıvranıyor; derinde bir yerde kendi değersiz, başkalarından aşağı hisseder.

Elbette birçok bakından herkes aşağıdır. Yehudi Menuhin değilsin ama aşağı hissetmeye gerek yok, çünkü asla olmaya çalışmadın ve bu senin işin değil. Yehudi Menuhin de sen değil; o zaman sorun ne, çatışma nerede?

Fakat politik zihin aşağıda olma yarasının acısını çeker ve politikacı da yarayı kaşımaya devam eder. Zekâ bakımından Albert Einstein değildir -kendini devlerle karşılaştırır- psikolojik bakımdan Sigmund Freud değildir. Kendini insanlığın devleriyle karşılaştırdığında, tümüyle çökmüş, değersiz hissetmen kaçınılmazdır.

Bu değersizlik iki yolla ortadan kaldırılabilir: Biri dindarlık, meditasyondur; diğeri politika. Politika onu gerçekten ortadan kaldırma, yalnızca üzerini örter. Aynı hasta adam, kendini aşağı hisseden aynı adam başka olarak oturur. Fakat başkan olarak bir sandalyede oturmak, içsel durumunda nasıl bir fark yaratabilir?

Morarji Desai'yle ilk çatışmam tam da böyle bir durumda ortaya çıktı. Büyük Cayna rahiplerinden biri -Caynalara göre büyük, bana göre değil, bana göre bulabileceğin en sahtekâr insan, aslında onu herhangi bir sahtekârla kıyaslamak benim için zor, hepsini geride bırakır- bir din konferansına davet etmişti. Bu onların yıldönümü kutlamasıydı, kurucularının doğum günüydü. Morarji Desai davet edilmişti. Ben de davetliydim. Hindistan'ın her yerinden, her dinden, her düşünce ve ideolojiden en az yirmi konuk ve Acharya Tulsi'nin en az elli bin takipçisi vardı.

Toplantıdan önce Acharya Tulsi konukları, o yirmi özel konuğu karşıladı. 1960 yılında, Rajsamund Rajasthan'da küçük, güzel bir yerde olmalı. Çok güzel bir göl var, çok büyük ve uçsuz bucaksız, bu yüzden adı Rajsamund. Rajasthan dilinde samund okyanus, raj da asil demektir. O kadar güzeldir ki ismi ona çok uygundur. İmparatorvari, asil bir okyanustur. Dalgaları okyanustakiler kadar büyüktür. Alt tarafı göldür ama öteki kıyıyı göremezsin.

Hepimiz gidip orada toplanmış elli bin kişinin karşısında konuşmadan önce bizi tanıştırmak için ve kendisi bizi oraya davet eden ev sahibi olduğu için görüşmeye çağırdı. Fakat daha en başında sorun çıktı.

Sorun onun yüksek bir kaidenin üzerinde, bütün konukların yerde oturuyor olmasıydı. Bu durum politikacı Morarji Desai dışında kimse için sorun değildi. O yirmi kişinin arasındaki tek politikacıydı; birisi bilimciydi, Hindistan'ın atom enerjisi komisyonunun başkanı D.S. Kothari, birisi bir rektör yardımcısıydı... O insanlar farklı yönlerden gelmişti ama bu durum hiçbiri için sorun değildi.

Morarji, "Konuşmayı ben başlatmak istiyorum" dedi. Hemen yanımda oturuyordu. O anda hayat boyu sürecek bir dostluğun başladığını ikimiz de bilmiyorduk. "İlk sorum" dedi. "Sen ev sahibisin, biz de konuğuz. Konuklar yerde oturuyor, ev sahibi yüksek bir kaidenin üzerinde. Bu nasıl bir nezakettir? Bir toplantıda konuşma yapıyor olsaydın,insanların seni görebilmesi ve duyabilmesi için daha yüksekte oturman anlaşılırdı. Ancak burada sadece yirmi kişi var ve sen konuşma yapmıyorsun; sadece sohbet ediyor, konferanstan önce, asıl konferans başlamadan önce insanları birbiriyle tanıştırıyorsun."

Acharya Tulsi ne yapacağını şaşırmıştı. Gerçek bir dindarın aşağıya gelip özür dilemesi çok kolay olurdu: "Kendi adıma bu gerçekten çok aptalca bir hata." Fakat yerinden kımıldamadı. Onun yerine müritlerinden birine, halefi olan Muni Nathmal'a, "Soruyu sen cevapla" dedi.

Muni Nathmal daha da gergindi; ne diyecek? Morarji Desai o sırada Hindistan'ın maliye bakanıydı, onu bu yüzden davet etmişlerdi. Caynacılık için bir üniversite kurma çabası içindeydiler ve Desai de adamlarıydı. Eğer o isterse, maliye sorun olmazdı. Muni Nathmal, "Bu konuklara nezaketsizlik değil, mezhep liderinin yüksekte oturması bizim geleneğimiz. Sadece geleneğe uyuluyor, başka bir anlamı yok. Kimseye hakaret edilmiyor" dedi.

Morarji böyle cevaplarla kolayca susturulacak biri değildir. "Biz senin müritlerin değiliz, sen de bizim liderimiz değilsin. Burada bulunan yirmi kişiden hiç kimse seni üstadı veya

liderі olarak görmüyor. Müritlerin, mezhebin, insanların arasında istediğin kaidenin üzerinde oturabilirsin ama biz misafiriz. ikinci olarak devrimci bir ermiş olduğunu iddia ediyorsun, o zaman neden bu kadar medeniyetsiz,

kültürsüz bir geleneğe uyuyorsun?” Bu, Acharya Tulsi’nin iddialarından biriydi, devrimci bir ermiş olduğunu iddia ediyordu.

Şimdi Nathmal sessizdi, Acharya Tulsi sessizdi ve bütün konuklar biraz huzursuz olmaya başlamıştı; bu iyi bir başlangıç değildi. Morarji Desai’ye, “Benim meselem olmamasına, beni ilgilendirmemesine rağmen, durumu görünce, sana cevap vermemi ister misin? Sadece bu grup sıkıntılı bir durumla karşı karşıya kalmasın diye konuşmayı başlatmak için” dedim.

“Cevabı merak ediyorum. Evet, cevaplayabilirsin” dedi.

“Bir-iki şey” dedim ona. “Önce, on dokuz kişi daha var, burada yalnız değilsin; bunu neden bir tek sen istedin? Benim aklıma gelmedi.” insanlara sordum: “Soru sizin aklınıza geldi mi? Gelmediyse, lütfen ellerinizi kaldırın.” On sekiz kişi elini kaldırdı; onların da aklına gelmemişti.

O zaman Morarji’ye, “Bir tek sen gücendin” dedim. “Bir yara taşıyor, aşağılık kompleksi çekiyor olmalısın; psikolojik bir vakasın. Buna kimsenin aldırmadığını görebilirsin. Doktor D.S. Kothari’yi gayet iyi tanıyorsun, çünkü Hindistan’ın atom komisyonunun başkanı; öteki seçkin insanları da biliyorsun. Hem ne önemi var?

“Tavanda yürüyen örümceği görüyor musun? O da Achar-ya Tulsi’den yukarıda. Sadece daha yüksekte olmakla daha mı büyük oluyorsun? Fakat bu bir şekilde seni kırıyor. içinde Hindistan’ın maliye bakanı olmanın bile dolduramadığı bir yara var. Bir gün başbakan olmak istersin.”

Çok öfkelenmişti. “Psikolojik olarak hasta olduğumu mu söylüyorsun?” dedi.

“Kesinlikle” dedim. “Bu on sekiz el ne için kalktı? Beni destekliyorlar, ‘Egosu söz konusu olduğunda bu adam çok kırılgan, güçsüz görünüyor’ diyorlar. Alt tarafı bir rahibin biraz yüksekte oturması seni rahatsız ediyor.

“Örnek olarak varsayalım Acharya Tulsi seni yanına, yüksek kaidenin üzerinde oturmaya davet ediyor.” Hatırlatayım, Acharya Tulsi onu davet bile etmedi. “Örneğin, eğer seni davet etseydi ve sen de kaidenin üzerine çıksaydın, yerde oturan bu zavallı on sekiz ruh adına aynı soruyu yine sorar mıydın? Soru hiç aklına gelir miydi?”

“Bunu hiç düşünmedim” dedi. “Belki soru gündeme gelmezdi, çünkü yüzlerce toplantı ve konferansta ben hep yüksek yerde oturdum ama soru hiç aklıma gelmedi.”

“Bu da meselenin Acharya Tulsi’nin senden yüksekte oturması olmadığını açıklıyor” dedim. “Mesele senin Acharya Tulsi’den alçakta oturman. Soruyu, ‘Ben neden Acharya Tulsi’den alçakta oturuyorum?’ diye değiştir. Bunu sormalıydın. Daha gerçekçi olurdu. Kendi hastalığını başkasına yansıtıyorsun.”

“Fakat belki o başkası da senin kadar hastadır, çünkü öncelikle ben onun yerinde olsaydım, ev sahibi olsaydım ve siz de benim konuğum olsaydınız, orada oturmazdım. ikinci olarak, diyelim kaza eseri, tesadüfen oraya oturmuşum, sen soruyu sorduğun anda aşağı gelirdim. Bu yeterli bir cevap olurdu: ‘Sorun yok; sadece geleneğimiz ve ben sizin konuğum olduğunuzu unuttum, çünkü sadece senede bir konuklarla görüşüyorum ama müritlerimle her gün toplanıyorum. O yüzden beni bağışla ve toplanma nedenimiz olan konuşmayı başlatalım.’

“Fakat aşağıya gelmedi. Cesareti yok. Orada adeta ölü gibi oturuyor, o kadar korkuyor ki nefes bile alamıyor. Ve cevabı da yok; sekreterinden cevaplamasını istedi. Devrimci bir ermiş olduğunu iddia etmesiyle ilgili ortaya attığın soru karşısında da sessiz kaldı. Kendisi ne devrimci ne de ermiş, dolayısıyla sana ne cevap verebilir? Fakat benim asıl ilgilendiğim o değil, sensin. Daima aşağısı ve yukarısı açısından, güç açısından düşünen bu politik zihindir.”

Elbette kızdı; hâlâ da kızgın ve kızgınlığı yirmi dört-yirmi beş yıl boyunca devam etti. Bana zarar verebileceği pozisyonlarda oldu ama cesareti de yoktu. Başbakan yardımcısıydı ve sonra başbakan oldu. Başbakan olmadan önce benden yardım bile istemişti. Gaflete düşerek beni çağırmıştı... Daha sonra beni çağırmanın tamamen saçmalık olduğunu öğrendi. Indira Gandhi’nin yardımcısıydı; böyle bir makam anayasada bile yoktu.

Hindistan’ın ilk başbakanı Jawaharlal Nehru, Gandhi’nin başka bir müridiyle, Vallabhbhai Patel’le mücadele halindeydi. Mücadele o kadar büyüktü ki, oylama imkânı verilseydi, Vallabhbhai Patel kazanırdı. Gerçek bir politikacıydı. Aynı Joseph Stalin gibiydi.

Devrim olduğunda Joseph Stalin komünist parti sekreteriydi. Büyük bir lider falan değildi. Ofiste görevliydi; tam olarak söylemek gerekirse Komünist Parti’nin başkâtibiydi. Fakat sekreter olduğu için her şeyi biliyordu, her şey onun elinden geçiyordu. Herkes ona bilgi vermek zorundaydı ve insanlar üzerinde muazzam bir kontrol sahibiydi.

Durum Sardar Vallabhbhai Patel için de aynıydı. Çok kuvvetli bir adamdı, dedim ya, Stalin gibiydi. Bu, Stalin'in gerçek adı değil, ona verilmiş bir isim, çünkü Rusçada "çelikten adam" anlamına geliyor. Tuhaftır ki Sardar Vallabhbhai Patel'e de Hindistan'da lauha purush denirdi; bu da "çelikten adam" demektir. Tam olarak Stalin'in tercümesidir.

Sardar Vallabhbhai Patel organizasyon üzerinde içeriden kontrol sahibiydi. Jawaharlal gibi halkın önünde etkileyici bir insan değildi. Bütün Hindistan oylamaya gidecek olsaydı, Jawaharlal kazanırdı, kimse onun önüne geçemezdi. Fakat oylama iktidar partisinde yapılacaksa, o zaman Vallabhbhai herkesi yenebilirdi.

Bu oylamaya meydan vermemek için, çünkü bu bir parti kararı olacaktı, Gandhi, "Başbakan yardımcılığı diye bir makam oluşturmak iyi olacak, böylece Sardar Vallabhbhai Patel birinci değilse de, en azından ikinci adam olduğu için sevinecek" dedi. Ayrıca bir kez birinci adamı devre dışı bıraktın mı ya da ölürse falan, ikinci adamın birinci adam olması için her zaman her fırsat vardı.

Sardar Vallabhbhai Patel önündeki adamı kapı dışarı edebilecek kadar akıllıydı. Jawaharlal, o yönden masumdu. Hiçbir şekilde politikacı değildi. Dolayısıyla hiçbir anayasal dayanak olmaksızın, bir başbakan yardımcılığı makamının oluşturulması için derhal değişiklik yapıldı. Sardar Vallabhbhai Patel için yapıldı.

Nehru ve Patel öldüklerinde, makam da sona erdirildi, çünkü anayasaya aykırıydı ama Indira ve Morarji Desai'yle birlikte yeniden canlandırıldı. Aynı çatışma: Indira, Jawaharlal'ın kızıydı ve Morarji Desai de Sardar Vallabhbhai Patel'in adeta politik açıdan evlat edinilmiş oğluydu. Politikada onun baş müridiydi.

Indira'ya onun atılmasını önerdiğimi Morarji daha sonra fark etti. Ve konu açıldığında öylesine söylemiştim. Indira'yla yaklaşık bir saattir konuşuyordum. Dinledi ve sonunda sadece, "Söylediğin her şey doğru ve yapılmalı ama durumumu bilmiyorsun: Kabinem benim değil, başbakan yardımcım benim değil. Kabinede çok fazla çatışma ve sürekli kavga var; Morarji beni öyle ya da böyle atmaya ve başbakan olmaya çalışıyor.

"Senin söylediklerini söylersem, herkes onunla birlik olacak; kimse benim yanımda olmayacak; senin önerdiğin şeyler Hintli zihnine, Hintli geleneğine, Hintli düşünce tarzına çok aykırı olduğundan kimse beni

desteklemeyecek. İstersen bunu kabineden önce önerebilirim ama ertesi gün Indira’nın artık başbakan olmadığını duyacaksın.”

O zaman ona öylesine, “Öyleyse neden önce Morarji Desai’yi atmıyorsun” dedim, “çünkü diğerlerini de yönlendirecek olan insan o. Diğerlerinin hepsi pigme. Hiçbir milli karaktere sahip değiller; hepsi taşralı insanlar. Belli eyaletlerde, Bengal’de, Andhra’da veya Maharashtra’da önemliler ama taşralı biri seninle mücadele edemez, hiçbir zemini yok.

“O pigmelerin hepsini ancak tek bir adam yönlendirebilir ve o da Morarji Desai, o yüzden önce onu bitir. Onun işini biti-rirsen, hepsi seninle birlikte olacaklar; onun yüzünden hiçbiri ikinci adam olamıyor. Bu adam herkesin önünü kesiyormuş havasını yaratırsan, kimse onu desteklemez.”

Ve aynen böyle oldu: Morarji Desai sekiz gün içinde kovuldu ve kimse onu desteklemedi. Hepsi mutluydular, çünkü artık hepsi eşittiler; Indira dışında kimse milli öneme sahip değildi. Dolayısıyla bir kez Indira gittiğinde, öldüğünde veya bir şey olursa, o pigmelerin iktidarı ele geçirmesi kaçınılmazdı; bunun dışında mümkün değildi. Dolayısıyla Morarji’nin ortadan kaldırılması neredeyse yolculuğun yarısını bitirmekti; şimdi tek problem Indira’ydı.

Morarji bunun farkında değildi ama daha sonra farkına vardı. Indira’nın öteki odadan dinleyen sekreteri ona anlatmıştı. Fakat sekreter ona anlatmadan önce, Morarji Desai benden ona yardım etmemi istemişti. Bana atıldığını ve bunu adaletsizlik, haksızlık olduğunu söylemişti; hiçbir gerekçe gösterilmeden istifa etmesi söylenmişti.

“En tuhafı” dedi, “sekiz gün önce hiçbir değişiklik söz konusu değildi, aramızda hiçbir çatışma yoktu. Başka bir tuhaflık da şu: Hep öteki insanların Indira’ya karşı beni destekleyeceklerini düşünmüştüm. Atıldığımda, tek bir bakan buna karşı çıkmadı. Sevindiler! Parti yaptılar, kutladılar.” Ve bana, “Yardıma ihtiyacım var” dedi.

“Yanlış insana sordun” dedim. “Dünyada sana yardım edecek son insan olurdum. Nehirde boğuluyor olsan ve ben de yanından geçerken ‘Yardım et! Yardım et! Boğuluyorum!’ diye bağırsan, “O işi sessiz yap. Sabah yürüyüşümü bozma” derdim.”

“Ne? Şaka mı yapıyorsun?” dedi.

“Yapmıyorum. Politikacılarla asla şaka yapmam; çok ciddiyim” dedim.

Daha sonra Indira’nın aklına takılan önerinin temelde bana ait olduğunu öğrendi; bu adamı attığı takdirde endişelenecek hiçbir şeyin kalmayacağı

açık matematikti. Diğerlerinin hepsi taşralı insanlardı, ondan sonra istediğini yapabilirdi ve kimse de ona karşı çıkamazdı, çünkü kimse Hindistan'ı bu şekilde temsil etmiyordu. Hindistan o kadar büyük bir ülkedir ki -otuz eyalet- bir eyaleti temsil etmenin ne önemi var? Dolayısıyla aklına takılmıştı. Ve Morarji daha da düşman olmuştu.

Aynı benden yardım istediği gibi, insanlar üzerinde biraz güç sahibi olduğunu düşündüğü herkesten yardım istiyor, herkese soruyordu. Dilenciydi. Milli bir karakter olan ama asla politikanın içinde olmayan bir adam buldu: Jaiprakash Narayan. Bu adam politikayı bırakmıştı ve samimi bir insandı ama ben sana açıklamaya devam ederken, en samimi insan bile...

Büyük bir halk hizmetkârıydı, Hindistan'a çeşitli şekillerde çok hizmet etti ama benim iddiamı kanıtlıyor. Bütün hayatını özgürlük mücadelesine adamıştı ve özgürlükten sonra Jawa-harlal onun halefi olmasını istedi; o da reddetti. Doğal olarak insan onun alçakgönüllü biri olduğunu düşünür; bundan daha alçakgönüllü, daha yumuşak başlı olunabilir mi? Jawaharlal ona teklifte bulunurken önemsiz biri olarak kalmayı kabul etti: "Yalnızca kabinemde ol, seni halefim yapacağım. Bunu ilan etmeye hazırım." Ve Jawaharlal'ın doğru halefi olabilecek kapasitedeydi.

Morarji ona da gitti ve Jaiprakash Narayan tuhaf bir nedenle ona yardım etmeyi kabul etti; hikâyeyi Hindistan'ın başbakanlığını reddedebilen böyle bir insanın bile derinde egoist biri olabileceğini anlaman için anlatıyorum. O feragat alçakgönüllülükten değil, egodandı: "Umurumda değil." Belki de Jawaharlal'ın kendisine haleflik önermesi fikrinin kendisi onun egosuna göre değildi. Kendi başına başbakan olabilir. Sen kim oluyorsun da onun senin halefin olduğunu duyuru-yorsun, açıklıyorsun?

Kendi yetkisine sahipti ve çok etkiliydi; belki Hindistan'da Jawaharlal'ın yanında insanlar tarafından en sevilen insandı. Jawaharlal giderek politikaya daha çok daldıkça ve insanlardan giderek daha uzaklaştıkça, o sevgi de giderek büyüdü. Jaiprakash insanlara giderek daha yakınlaştı ve insanlar da onu sevmeye başladılar, çünkü: "İşte feragat edebilen bir insan." Hindistan'da feragat son sözdür; ondan ötesine gidemezsin. En yüksek noktadır. Fakat küçük bir şey onu tetikledi ve bütün insaniyet, bütün yumuşak başlılık, her şey yok oldu.

Sana Hindistan'ın en zengin adamı Jugal Kisore Birla'nın, Hinduizm'i bütün dünyaya yaymaya ve Hindistan'da hükümeti inek öldürmeyi yasaklamaya zorlayacak bir hareket başlatmaya hazır olduğum takdirde,

bana boş bir çek vermeyi önerdiğini anlatmıştım. Onu geri çevirdiğim zaman, “Genç adam, bir daha düşün, çünkü Jawaharlal benden para alıyor, Jaiprakash Narayan benden para alıyor, Ram Manohar Lohia benden para alıyor, Ashok Mehta benden para alıyor” dedi. Bunların hepsi en tepedeki liderlerdi.

“Onlara her ay para veriyorum” dedi. “İstedikleri kadar. Zenginlere karşı olan Hindistan Sosyalist Partisi’nin başkanı Ashok Mehta’ya bile; o bile benim adamım. Bütün parti başkanlarına, önemli insanlara para veriyorum; kim iktidara gelirse benim adamım olacak. Bırak istediklerini söylesinler; konuşmak mesele değil, onları satın aldım.”

Indira’ya Jaiprakash’dan bahsettim, Morarji’den bahsettiğimiz -onun atılmasından- o konuşma sırasında. Buna inanamadı, çünkü ona amca derdi; Jawaharlal’ın kardeşi gibiydi. Yıllarca Jawaharlal’ın sekreterliğini yapmıştı ve ilişkileri çok sıkıydı. Indira onun gözünün önünde büyümüştü; daha küçük bir çocukken ona “Kaka”, amca derdi.

“Jugal Kisore bana kendisi anlattı” dedim. “Yaşlı adamın yalan söylediğini sanmam. Aslında Jaiprakash kendini nasıl geçindiriyor? Bir partiye mensup değil. Bir destekçi grubuna sahip değil; politikadan feragat etti. Tek kuruş kazanmıyor. İki sekreter, bir yazıcıya nasıl para ödüyor? Sürekli uçakla seyahat etmeyi nasıl beceriyor? Para bir yerden geliyor olmalı ve görünürde bir kaynağı yok. Jugal Kisore’nin yalan söylemediğini hissediyorum.”

Indira, Jaiprakash’a bundan bahsetti: “Birla Evi’nden her ay maaş alıyor musun?” Ona sert bir darbe indiren olay buydu; Indira’ya artık müsamaha edilemeyeceğine o zaman karar verdi. Kendi isteğiyle Morarji Desai ve bütün o insanlara -bu hep olur, iktidardayken düşman edinmeyi başarırsın-, bütün düşmanlara ortak oldu. Fakat Jaiprakash anahtardı. Morarji kimseyi toplama kapasitesine sahip değildi ama Jaiprakash zeki bir adamdı.

Hükümeti devirmeyi başardı ve son feragati gösterdi: Hükümeti devirmesine rağmen, başbakan olmayacaktı. Jawaharlal’dan üstün olduğunu göstermek istiyordu. Bu onun tek, en derin arzusuydu: Jawaharlal’dan üstün olmak. Böylece Morarji Desai’yi başbakanlığa yerleştirdi, sırf tarihe şunu göstermek için: “Biri beni başbakan yapmaya çalışıyordu ama bu başbakanlıklar benim umurumda değil, ben kendi başbakanlarımı yaratabilirim.” Fakat hepsi egoizmdi.

Patna'da konuşma yapardım ve Jaiprakash da Patna'ya mensup olduğu için karısı benim toplantılarıma katılırdı. Kafam karışmıştı. Ev sahibime sordum: "Karısı geliyor ama Jaiprakash'ı hiç görmüyorum."

Ev sahibim güldü ve şöyle dedi: "Aynı soruyu Jaiprakash'ın karısı Prakashwati'ye sordum. 'Geliyor ama dışarıda arabada oturuyor ve oradan dinliyor. İçeri gelmeye ve birisini dinlemeye geldiğinin insanlar tarafından görülmesine cesaret edemiyor'
dedi."

Ego çok zeki ve çok kaypaktır. Ve politikacı egosu yüzünden hastadır. Şimdi iki yol vardır: Başkan, başbakan olarak yarayı örtebilir. Yarayı örtebilir ama yara oradadır. Bütün dünyayı kandırabilirsin ama kendini nasıl kandıracaksın? Onu biliyorsun. Orada, onu sen örttün.

Garip bir hikâye geldi aklıma. Prayag'da geçiyor, Hinduların üç nehrin buluştuğu çok kutsal yeri. Biliyorsun Hindistan'da bütün ülkeye tuvalet muamelesi yapılır; neresinin tuvalet olduğunu, neresinin olmadığını gösteren bir işaret yoktur. Bulduğun her yer tuvalettir.

Bir brahman sabahın erken saatinde yıkanmaya gitmiş olmalı ve yıkanmadan önce de bağırsaklarını boşaltmaya gitmiş. Belki acelesi vardı, belki bir mide sorunu falan yaşıyordu ama tam nehre inen merdivene gitmiş. Elbiselerini basamaklara bırakır, yıkanmaya gidersin. Orada yasaktır; kimse seni engellemez ama geleneksel olarak oraya, insanların giysilerini koyacağı o taş döşeli yere abdestini yapmana izin verilmez.

Fakat adamın başı dertte olmalı. Anlayabiliyorum, niyetinden şüphem yok; ben asla kimsenin niyetinden şüphe etmem. Oraya abdestini yapmış ve tam bitirirken insanların geldiğini görmüş. Böyle olunca hemen dışkısını ibadet için getirdiği çiçeklerle örtmüş. Yapacak başka ne var?

İnsanlar gelip sormuşlar: "Nedir bu?"

"Bir şivalinga, ibadet ediyorum" demiş. Ve ibadet etmeye başlamış; bir brahman ibadet ettiği için diğer insanlar da üzerine çiçeklerini atmaya başlamışlar - bir şivalinga belirmiş! Hindistan'da bunun büyük bir mucize olduğu düşünülür; ne zaman bir heykel belirse veya ne zaman bir mucize yaratmak istesen, en basit yolu budur. Öteki insanlar mantralar söylemeye başlamışlar... Brahman kendini çok kötü hissediyormuş. Sadece orayı kirletmekle kalmamış, yalan da söylemişti. Bir yalan başka bir yalanı doğurur ve sonra. Şimdi ne yapıyordu? Ona ibadet ediyordu ve aynı şeyi diğerleri de yapıyordu!

Fakat ne olduğunu nasıl unutacaksın? Bu adamın çiçeklerin altında duranın ne olduğunu unutmasının bir yolu var mı? Durum politikacı için de aynısıdır: sadece cerahat, yaralar, aşağılık kompleksi, değersizlik hissi.

Evet, daha daha yükseğe ulaşmıştı ve merdivenin her basamağında umut, yaranın bir sonraki basamağında iyileşeceğiydi. Aşağılık kompleksi hırs yaratır, çünkü hırs basitçe üstün olduğunu kanıtlama çabası demektir.

Hırsın kendi üstünlüğünü kanıtlama çabasından başka bir anlamı yoktur. Ancak, aşağılık kompleksinden mustarip değilsen, neden kendine üstünlüğünü kanıtlama çabasına girişesin?

Hayatım boyunca hiç oy kullanmadım. Amcalarım, iki amcam da -ikisi de özgürlük mücadelesindeydi- hapse girdi. İkisi de öğrenimini tamamlayamadı, çünkü yakalanıp hapse atıldılar. Bir amcam festival için buradaydı. Yakalandığında üniversiteye girmek üzereydi; çünkü bir treni tahrip etmeye, bir köprüyü bombalamaya yönelik bir komploya karışmıştı. Bomba yapıyorlardı; ve amcam kimya öğrencisiydi, dolayısıyla bomba yapmak için kimya laboratuarından malzemeler getiriyordu. Tam sınava girecekken, on gün önce yakalandı. Ve eğitimi bitti, çünkü üç yıl sonra geri döndüğünde yeniden başlamak için çok geçti.

O da iş hayatına girdi. Büyük amcam yakalandığında final sınavındaydı, çünkü o da hükümete karşı bir komplo grubuna mensuptu. Bütün ailem politikti, babam hariç. Dolayısıyla hepsi bana soruyorlardı: “Neden kaydolmuyorsun? Neden oy kullanmıyorsun ve neden enerjini boşa harcıyorsun? Politika yönünde ilerlersen, ülkenin başkanı olabilirsin, ülkenin başbakanı olabilirsin.”

“Kiminle konuştuğunuzu tamamen unuttunuz” dedim. “Ben aşağılık kompleksiyle kıvranmıyorum, ülkenin başkanı olmakla neden ilgileneyim? Neden ülkenin başkanı olarak hayatımı boşa harcayayım? Bu aynı kanser olmama rağmen kanser ameliyatı olmamı istemeniz gibi; tuhaf. Gereksiz yere neden ameliyat olayım?

“Siz aşağılık kompleksi çekiyorsunuz ve kendi kompleksinizi bana yansıtıyorsunuz. Olduğum şey için evrene tümüyle minnettarım. Bugün olan her ne ise iyidir. Asla istemediğimden de fazla, o yüzden beni hayal kırıklığına uğratmak mümkün
değil.”

“Tuhaf şeyler söylüyorsun. Bu aşağılık kompleksi nedir ve bunun politikayla ne ilgisi var?” dediler.

“Basit psikolojiden anlamıyorsunuz, ne de büyük politikacılarınız basit psikolojiden anlıyor” dedim.

Dünyada en yüksek noktadaki bu politikacıların hepsi hasta insanlardır, dolayısıyla bir yol yaralarını örtmeye devam etmektir. Evet, başkalarını kandırabilirler. Jimmy Carter gülümsediğinde sen kanarsın ama Jimmy Carter kendini nasıl kandırabilir? Bunun yalnızca bir dudak hareketi olduğunu bilir. İçinde başka hiçbir şey, gülümseme yoktur.

İnsanlar merdivenin en yüksek basamağına ulaşır; sonra bütün hayatlarının bir israf olduğunu fark ederler. Vardılar ama nereye? Uğruna savaştıkları -üstelik önemsiz bir savaş da değildi; dişe diş göze göz- ve bu kadar insanı ortadan kaldırdıkları, bu kadar insanı araç olarak kullandıkları ve kafalarının üzerine bastıkları yere vardılar.

Merdivenin en üst basamağına ulaştın ama ne kazandın? Sadece bütün hayatını boşa harcadın. Şimdi bunu kabul etmek bile büyük cesaret ister. Gülümsemek ve yanılsamayı devam ettirmek daha iyidir: En azından başkaları büyük olduğuna inanıyor. Sen kim olduğunu biliyorsun. Daha önce nasılsan aynen öylesin; belki daha da kötü, çünkü bütün bu mücadele, bütün bu şiddet seni daha da kötüleştirdi. Bütün insanlığını kaybettin. Artık bir varlık değilsin.

Senden o kadar uzakta ki, Gurdjieff herkesin bir ruha sahip olmadığını söylerdi -bu kelime anlamıyla doğru olduğundan değil ama söylerdi- “Herkes bir ruha sahip değil, ancak varlıklarını keşfeden birkaç kişi sahip.” Ona sahipler; diğerleri tamamen yanılsama içinde yaşıyor, çünkü bir ruhla doğduğunu kitaplar söylüyor ve bütün dinler vaaz ediyor.

Gurdjieff çok sertti. “Hepsi saçmalık. Ruhla doğmazsın. Onu kazanmak zorundasın; hak etmek zorundasın” derdi. Onun ne demek istediğini anlayabiliyorum ama ruhla doğmadığını söylemeyeceğim.

Ruhla doğarsın ama o ruh yalnızca bir potansiyeldir ve Gurdjieff’in söylediği şey tamamıyla aynıdır. O potansiyeli ortaya çıkarman gerekir. Onu kazanman gerekir, hak etmen gerekir.

Politikacı bunu bütün hayatı boşa gittiği zaman fark eder. Şimdi ya itiraf etmek zorundadır - ki bu da çok aptalca görünür, çünkü bütün hayatının bir aptalın hayatı olduğunu itiraf ediyor.

Yaralar üzerlerini örterek iyileşmez. Sahici din bir tedavidir. Meditasyon kelimesi medicine (ilaç) kelimesiyle aynı kökten gelir. İlaç beden içindir;

beden için ilaç neyse, ruh için meditasyon odur. İyileştirici özelliğe sahiptir, tedavidir.

Bana politikacının gerçekten dindar olup olamayacağını soruyorsun? Politikacı olarak kaldığı sürece bu imkânsız. Evet, eğer politikayı bırakırsa, o zaman artık politikacı değildir; gerçekten dindar bir insan olabilir. Ayırmıyorum; politikacının dindar, meditatif olmasını engellemiyorum. Benim söylediğim, iki farklı boyut oldukları için politikayla uğraşırken gerçekten dindar olamayacağıdır.

Yaranı ya örtersin ya da onu tedavi edersin. İkisini aynı anda yapamazsın. Tedavi etmek için de üzerini örtmemeli, onu ortaya çıkarmalısın. Üzerini açmalı, onu bilmeli, derinine inmeli, acısını çekmelisin.

Bana göre azla yetinmenin anlamı budur; güneşte durmak değil, aptalca bir hareket. Özellikle Oregon'da bunu yapmamalısın. Güneşte, Oregon güneşinde ve havasında durursan, derhal Geri Zekâlı Oregon Generali olursun. Bundan kaçın! Kendini aç bırakmak veya soğukta durmak, nehirde, günlerce, kendini tedavi etmenin yolu bu değildir; sadece kandırılıyorsun. Hiçbir şey bilmeyen herkes sana nasihat verecek: "Bunu yaparsan, iyileşirsin" ama bu tedavi için bir şey yapma meselesi değil.

Gerekli olan bütün varlığının yargılamadan, kınamadan keşfedilmesidir, çünkü sana kötü ve uğursuz olduğu anlatılmış bir sürü şey bulacaksın. Geri çekilme, olmalarına izin ver. Tek yapman gereken onları kınamamak.

Bir keşfe girişmelisin. Sadece orada bir şeyin olduğunu fark et, onu kaydet ve devam et. Onu suçlama; ona isim verme. Lehinde veya aleyhinde bir yargıda bulunma, çünkü
seni keşfetmekten alıkoyan budur. İç dünyan derhal kapanır, gerginleşirsin - kötü bir şey. İçeri gider ve bir şey görürsün ve onun kötü olmasından korkarsın: açgözlülük, öfke, kıskançlık, ihtiras. "Tanrım! Bu şeylerin hepsi, benim içimde; içeri girmemek daha iyi."

Bu yüzden milyonlarca insan içeri girmiyor. Evin dışındaki merdivende oturuyorlar. Hayatları boyunca verandada yaşıyorlar. Bu bir veranda yaşamıdır! Evlerinin kapısını asla açmazlar. Evin bir sürü odası var, bir saray. İçeri girersen, başkalarının sana yanlış olduğunu anlattığı bir sürü şeyle karşılaşacaksın. Bilmezsin, sadece "Ben cahil bir insanım. Senin kim olduğunu bilmiyorum. Sadece keşfetmeye, araştırmaya geldim" dersin. Bir araştırmacının neyin iyi neyin kötü olduğuyla ilgilenmesi gerekmez; o sadece bakmaya, izlemeye, gözlemlemeye devam eder.

Deneyimlerin en tuhafı seni şaşırtacak: Şimdiye kadar sevgi dediğin şeyin hemen gerisinde nefret saklıdır; sadece not et. Bugüne kadar alçakgönüllülük olduğunu söylediğin şeyin hemen gerisinde senin egon saklıdır; sadece not et.

Birisi bana "Sen alçakgönüllü bir insan mısın?" diye sorarsa, "Öyleyim" diyemem, çünkü alçakgönüllülüğün baş aşağı duran egodan başka bir şey olmadığını biliyorum. Ben bencil biri değilim, alçakgönüllü nasıl olabilirim? Beni anlıyor musun? Bir egoya sahip olmadan alçakgönüllü olmak imkânsızdır. Bir kez ikisinin birlikte olduğunu gördüğünde, sana anlattığım gibi, en tuhaf şey gerçekleşir.

Sevginle nefretinin, alçakgönüllülüğünle egonun bir olduklarını gördüğün anda, buharlaşırlar.

Senin hiçbir şey yapmana gerek kalmaz. Sırlarını gördün. O sır senin içinde kalmalarına yardım ediyordu. Sırrı gördüğün için artık saklanacak yerleri kalmadı. Tekrar tekrar içeri girdiğinde orada giderek daha az şey bulacaksın. İçindeki birikimler kayboluyor; kalabalıklar gidiyor. Tek başına kalacağın ve ellerinde boşlukla, hiç kimsenin olmadığı gün uzak değildir. Ve birden iyileşirsin.

Hiçbir karşılaştırma yapma, çünkü sen sensin, başkası da başkasıdır. Kendimi neden Yehudi Mehuhin veya Pablo Picasso'yla karşılaştırmalıyım? Hiçbir anlam göremiyorum. Onlar kendi işlerini yapıyorlar, ben kendi işimi yapıyorum. Onlar kendi işlerini yapmaktan zevk alıyorlar, belki; çünkü onlar konusunda emin olamam. Fakat yaptığım veya yapmadığım şeyden keyif aldığım konusunda kendimden eminim.

Onlarla ilgili emin olamayacağımı söyledim, çünkü Pablo Picasso mutlu bir insan değildi; aslında çok mutsuzdu. Tabloları içindeki acıyı pek çok şekilde gösteriyor ve Picasso o acıyı tuvale aktardı.

Picasso neden bu çağın en büyük ressamı oldu? Nedeni, içsel acının en çok bu çağda bilinmesidir.

Beş yüzyıl önce kimse onu ressam olarak görmezdi. Gülerler ve onu akıl hastanesine kapatırlardı. Hem beş yüzyıl önce akıl hastaneleri kolay yerler değildi. Her türlü şeyi yapıyorlar, özellikle de dövüyorlardı, çünkü deliliği döverek kovmanın mümkün olduğunu düşünüyorlardı, çünkü deliliğin seni ele geçiren kötü bir ruh gibi bir şey olduğu düşünülüyordu. Her gün temiz bir dayakla deliliğin geçeceğini düşünüyorlardı.

Daha üç yüzyıl önce delilerden kan alıyorlardı, zayıf düşsün diye. Delinin enerjisinin kötü bir ruh tarafından ele geçirildiğini düşünüyorlardı; eğer enerjisini boşaltırsan, beslenecek bir şey kalmadığı için kötü ruh orayı terk eder: Delinin kanıyla besleniyordu. İyi mantık; ve sadece bunu yapıyorlardı.

Kimse bunların tablo olduğunu düşünmezdi. Ancak bu yüzyıl Picasso'nun büyük bir ressam olduğuna inanabildi, çünkü bu yüzyıl acı çekiyor; acıya, içsel perişanlığa karşı biraz uyanık; ve bu adam onu renklere döktü. Kelimelere bile dökemeyece-ğini, Picasso renge dökebildi. Ne olduğunu anlamıyorsun ama bir şekilde derin bir uzlaşma hissediyorsun. Bir çekiciliği var; içinde bir yere dokunuyor. Düşünsel değil, çünkü ne olduğunu çözemiyorsun ama o bir aynaymış da senin içinden, bağırsaklarından bir şey oradaymış gibi saplanıp izlemeye, bakmaya devam ediyorsun. Picasso'nun tabloları bu çağda en büyük oldu, çünkü adeta röntgen vazifesini gördüler. Acını açığa çıkardılar. Bu yüzden belki dedim. Başkası hakkında ancak belki diyebilirim.

Ancak kendimden emin olabilirim. İç dünyanı suçlamadan, takdir etmeden, hiçbir şey düşünmeden, sadece olguları izleyerek araştırmaya devam ettiğinde, yok olmaya başladıklarını biliyorum. Tek başına kaldığın, bütün kalabalığın gittiği bir gün gelir; ve o anda ilk kez psikolojik iyileşmenin ne olduğunu hissedersin.

Ve psikolojik iyileşmeden ruhsal iyileşmeye giden kapı açılır.

Onu açmana gerek yok, o kendiliğinden açılır. Sen sadece psişik merkeze ulaşırsın ve kapı açılır. Pek çok yaşamdır seni bekliyordu. Sen geldiğinde, kapı derhal açılır ve o kapıdan sadece kendini değil, bütün varoluşu, bütün yıldızları, bütün kozmosu görürsün.

Bu nedenle hiçbir politikacının gerçekten dindar olamayacağını kesinlikle söyleyebilirim, politikayı bırakmadıkça. O zaman artık politikacı değildir ve söylediğim şey onu ilgilendirmiyor.

Gerçekten dindar bir insanın politikacı olup olamayacağını da sordun. Bu birincisinden de imkânsız, çünkü politikacı olması için hiçbir neden yok. Seni hırsa götüren neden aşağılık kompleksiyse, meditasyon yapan biri nasıl politikacı olabilir?

İtici bir güç yoktur. Fakat geçmişte bu arada bir görüldü ve gelecekte de olabilir, o yüzden bunu sana söyleyeyim.

Geçmişte mümkündü, çünkü dünyaya monarşi hâkimdi. Arada bir kralın oğlu şair çıkabiliyordu. Bir şairin Amerika başkanı olması çok zordur; kim onu dinler? İnsanlar deli olduğunu düşünecekler ve o da hippiye benzeyecek. Kendine çekidüzen veremez, bütün dünyaya mı çekidüzen vermeye çalışıyor?

Fakat geçmişte monarşi yüzünden bu mümkündü. Hindistan'ın, İngilizlerin yönetimi devraldığı son imparatoru şairdi -bu yüzden İngilizler ele geçirebildi-; Bahadır Şah Zafer, en büyük Urdu şairlerinden biriydi. Şimdi, bir şairin imparator olması mümkün değil; imparator oğlu olarak doğması sadece tesadüftü.

Düşman kuvvetleri başkente girerken, o şiir yazıyordu. Başvekili kapıyı çalıp "Kesinlikle acil, çünkü düşmanlar başkente girdi" dediğinde, Bahadır Şah, "Beni rahatsız etme. Son dört dizeyi yazıyorum. Sanırım onlar buraya gelmeden o dört dizeyi bitirebilirim. Rahatsız etme" dedi. Ve yazmaya başladı. Şiirini bitirdi; bu onun için daha önemliydi.

O kadar basit ve iyi bir insandı ki, dışarı çıktı ve "Bu insanları öldürme saçmalığı nedir? Ülkeyi istiyorsanız, alın, bu patırtı neden? Bütün kaygılar sırtımda yüktü, şimdi o kaygıları siz yüklenebilirsiniz. Beni rahat bırakın" dedi.

Fakat onu rahat bırakmadılar, çünkü onlar politikacı ve generallerdi. Bu adamı Yeni Delhi'de bırakmak tehlikeliydi: Kuvvetlerini toplayabilir, kuvvetleri olabilir, kim bilir. Onu Burma'ya götürdüler; Rangoon'da öldü. Ölüm döşeğinde yazdığı son şiirinde, "Ne kadar zavallıyım. Sevgilimin sokağında gömülecek yerim bile yok" dedi. Sevdiği, yarattığı Yeni Delhi'den bahsediyor; ve şair olduğu için şehri mümkün olan en güzel şekilde yapmıştı. "Sevgilimin sokağında gömülmek için bir yerim bile yok. Ne kadar bahtsızsın Zafer" dedi. Zafer, şiirde kullandığı ismiydi.

Rangoon'da gömüldü; naaşını bile Yeni Delhi'ye getirmediler. "En azından öldüğümde cesedimi şehrime, ülkeme götürün. Bir ceset tehlikeli olamaz" diye ısrar etti. Fakat politikacılar ve generaller farklı şekillerde düşünürler. Bahadır Şah insanlar tarafından sevilen bir imparatordu. Ölüsünü görürlerse, "İsyan çıkabilir, sorun olabilir, neden başımızı dert açalım? Rangoon'a gömün. Yıllarca kimse öldüğünü bile duymaz."

Dolayısıyla eski monarşi zamanlarında, Batı yarımkürede Marcus Aurelius gibi bir insanın ortaya çıkması mümkündü. Dindar bir insandı ama

bu tesadüftü. Marcus Aurelius bugün başkan veya başbakan olamazdı, çünkü oy istemeye gidemezdi; dilenmezdi. Ne için?

Bu, Hindistan'da birkaç kez oldu. Hindistan'ın büyük imparatorlarından biri olan Ashoka, gerçekten dindar bir insandı; o kadar ki, oğlu -kendisinin halefi olacak tek oğlu- rahip olmak istediğinde dans etti. "Bunu bekliyordum, bir gün anlayacaktın" dedi. Sonra kızı, tek kızı Sanghamitra da -sadece iki çocuğu vardı, bir kız ve bir erkek- meditasyon dünyasına girmek istediğinde, "Git. Bu benim tek mutluluğum" dedi. Fakat bugün bu imkânsız.

Hindistan'da büyük bir kral vardı, Poras; Büyük İskender'e karşı savaşmıştı. Hindistan'da, kız kardeşin bileğine bir ip bağladığı, kız kardeşler günü diye bir gün vardır. Kızın gerçekten erkek kardeşi olabilirsin veya olmayabilirsin de, ama kız ipliği bileğine bağladığı anda, onun erkek kardeşi olursun. Ve bu iki taraflı bir yemindir: Erkek kardeş, "Seni koruyacağım" der ve kız kardeş de, "Senin korumana duacıyım" der.

O özel günde, İskender karısını Poras'a gönderdi. İskender,Poras'ın krallığının dışında kalıyordu. Poras'ın krallığının sınırı olan bir nehir vardır; İskender dışarıda kalıyordu ve karısını gönderdi. Poras'ın sarayında, "Büyük İskender'in eşi sizinle görüşmek ister" denince, Poras onu karşılamak için dışarı çıktı, çünkü Hindistan'da bu bir gelenekti. Evine gelen düşman bile olsa, misafirdir ve misafir bir tanrıdır.

Poras onu saraya götürdü, oturması için tahtını verdi ve "Beni çağırabilirdiniz. Bu kadar yolu gelmenize gerek yoktu" der.

"Sizi kardeşim yapmaya geldim. Benim erkek kardeşim yok, bugünün kız kardeşler günü olduğunu duydum; dayanamadım" der İskender'in karısı.

Politik bir oyundu bu. İskender ve karısının kız kardeşler gününden ne anladığını ve İskender'in karısını göndermek için neden bu güne kadar beklediğini Poras anlayabiliyordu ama "Bu çok doğru. Erkek kardeşiniz yoksa, ben sizin erkek kardeşinizim" dedi. İskender'in karısı ip getirmişti; ipi bağladı ve Poras onun ayaklarına dokundu. Erkek kardeşin kız kardeşin ayaklarına dokunması gerekir; kız ister daha küçük olsun ister daha büyük, fark etmez.

Orada kadınlığa büyük bir saygı vardı, kadına karşı büyük muazzam bir sertlikle yan yana. Belki sertlik rahipler ve keşişler tarafından, saygı ise dindar insanlar tarafından yaratılmış olabilir. İskender'in karısı derhal,

“Şimdi benim erkek kardeşimsiniz ve beni koruyacağınızı umuyorum ama beni korumanın tek yolu, İskender’i öldürmemek. Kız kardeşinizin hayatı boyunca dul kalmasını ister misiniz?” dedi.

“Bu söz konusu değil” dedi Poras. “Bu konuda konuşmanıza bile gerek yok, anlaşılmıştır. İskender’e dokunulmayacak. Biz artık akrabayız.”

Ve bu oldu: Ertesi gün İskender saldırdı ve mücadelede Poras’ın İskender’in atını öldürdüğü bir an geldi. İskender attan düştü ve Poras da filinin üzerindeydi -çünkü Hindistan’da gerçek savaşçının hayvanı fildi, at değil-; fil sadece ayağını İskender’in üzerine koyacak ve İskender’in işi bitecekti. Poras sırf alışkanlıktan mızrağını çekti ve tam İskender’i öldürecekken, bileğindeki ipi gördü. Mızrağını yerine koydu, fil sürücüsüne, fili idare eden adama, “İlerle ve İskender’e onu öldürmeyeceğimi söyle” dedi.

O anda İskender ölecek ve dünyayı fethetme arzusu bitecekti; bütün tarih farklı olacaktı. Fakat Poras dindar bir insandı, farklı bir tabiatı vardı: yenilmeye hazır ama ahlakını bozmaya hazır değil. Ve yenildi; şansını kaybetti.

Poras ellerinde ve ayaklarında geçici sarayında İskender’in karşısına çıkarıldı. Fakat yürüyüş tarzı... İskender bile ona, “Hâlâ imparator gibi yürüyorsun, ellerinde ve ayaklarında zincirler varken bile” dedi.

“Bu benim yürüme biçimim. İmparator ya da mahkûm olmamla ilgisi yok. Ben böyleyim” dedi Poras.

“Sana nasıl muamele edilmesini istersin?” diye sordu İskender.

“Bu nasıl bir soru! Bir imparatora, imparator gibi davranıl-malıdır. Ne aptalca bir soru” dedi Poras.

İskender notlarında şöyle der: “Poras gibi bir insanla hiç karşılaşmamıştım. Zincire vurulmuştu, esir düşmüştü -onu hemen, oracıkta öldürebilirdim- ama yürüyüş şekli, konuşması.” İskender gerçekten etkilenmişti. “Zincirlerini çıkarın; bu adam her yerde imparator olarak kalacak. Krallığını ona geri verin, ama” dedi, “ayrılmadan önce bir soru sormak istiyorum. Fırsatın varken beni öldürebilirdin, neden mızrağını geri koydun? Bir saniye daha ve işim bitmiş olacaktı veya filin beni ezecekti ama sen onu engelledin. Neden?”

“Bunu sorma” dedi Poras. “Biliyorsun; sen politikacısın, ben değilim. Bu ip, onu hatırlıyor musun? Bu ipi karınla sen göndermiştin; şimdi o benim kız kardeşim ve ben kendi kayınbiraderimi öldüremem. Onu dul bırakmam

mümkün değil. Seni öldürmektense, yenilmeyi seçerim. Fakat senin kendini bana borçlu hissetmene gerek yok; gerçekten merkezlenmiş bir insanın bu şekilde davranması gerekir.”

Geçmişte monarşi yüzünden mümkündü. Fakat monarşinin içinde gerizekâlılar da kral oldu, deliler de kral oldu, her şey mümkündü. O yüzden monarşiyi desteklemiyorum, ben sadece monarşi içinde gerçekten dindar bir insanın tesadüfen imparator olmasının mümkün olduğunu söylüyorum.

Gelecekte, demokrasi uzun süremeyecek, çünkü politikacı bilimcinin karşısında zaten cahil; zaten bilimcinin elinde. Gelecek bilimcinin olacak, politikacının değil.

Bu da demokrasi kelimesini değiştirmek zorunda kalacağız. Benim bunun için bir kelimem var: meritokrasi.

Başarı belirleyici faktör olacak. Türlü vaatlerle seçim kampanyası yaparak oy toplayabilirsin ama bilim dünyasında başarın, gerçek gücün belirleyici olacak. Hükümet bir kez bilimcinin eline geçtiğinde, o zaman her şey mümkün, çünkü ben bilime nesnel din, dine de öznel bilim dedim.

Bir kez bilimin eline geçtiğinde, dünya haritası farklı olacak, çünkü Rus bilimciyle Amerikalı bilimci arasındaki savaş nedir? İkisi de aynı projeler üzerinde çalışıyorlar; birlikte çalışırlarsa çok daha çabuk olacak. Dünyanın her yerinde aynı deneylerin her ulusta tekrarlanıyor olması tam bir aptallık; inanılmaz. Bu insanlar birlikte mucizeler yaratabilir. Bölününce daha pahalıya patlıyor.

Örneğin, Albert Einstein Almanya’dan kaçmasaydı, İkinci Dünya Savaşı’nı kim kazanırdı? Amerika, Britanya ve Rusya’nın mı kazanacağını sanıyorsun? Hayır. Tek bir insanın, Albert Einstein’ın Almanya’dan kaçışı tarihi şekillendirdi. Bütün bu düzmece isimler: Roosevelt, Churchill, Stalin, Hitler, hiçbir anlam ifade etmiyorlar. O adam bütün olayı bitirdi, çünkü atom bombasını yaptı. Roosevelt’e bir mektup yazdı: “Atom bombası hazır ve siz onu kullanmadıkça, savaşı sona erdirmenin yolu yok.”

Hayatı boyunca bunun pişmanlığını yaşadı ama bu başka bir hikâye. Atom bombası kullanıldı ve kullanıldığı anda, Japonya’nın savaşmaya devam etmesi söz konusu değildi. Savaş kazanıldı: Hiroşima ve Nagazaki’nin yakılması İkinci Dünya Savaşı’nı sona erdirdi. Albert Einstein Almanya’da aynı proje üzerinde çalışıyordu. Sadece farklı bir adrese yazabilirdi -

Roosevelt yerine Adolf Hitler'e- ve bütün tarih farklı, tamamen farklı olurdu.

Gelecek bilimcinin ellerinde olacak. Çok uzak değil. Şimdi nükleer silahlar var, politikacılar en tepede olmayı başaramaz. Bu konuda hiçbir şey bilmiyorlar, ABC'sini bile.

Einstein hayattayken, onun izafiyet teorisini bütün dünyada yalnızca on iki kişinin anladığı söyleniyordu. O on iki kişiden biri, anlayamayanlar için küçük bir kitap yazan Bertrand Russell'dı: Rölativitenin Abc'si. Russell en azından ABC'yi anlayabileceklerini düşünüyordu; ama o bile mümkün değil, çünkü ABC'yi anlayabilirsen, bütün alfabe basitleşir. Bu, sadece ABC'yi anlama meselesi değildir; o zaman XYZ de uzak değildir. Asıl sorun ABC'yi anlamaktır.

Şimdi bütün bu politikacılar hiçbir şeyden anlamıyorlar. Dünya er ya da geç nitelik sahibi insanların ellerinde olacak. Önce bilimcilerin eline geçecek.

Bunu bir tahmin olarak alabilirsin; dünya bilimcilerin eline geçecek. Ve ondan sonra yeni bir boyut açılır.

Bilimci er ya da geç bilgeyi, ermişi davet edecek, çünkü tek başına başaramaz.

Bilimci kendinin üstesinden gelemez. Her şeyi başarabilir ama kendini çekip çeviremez. Albert Einstein evrendeki yıldızlar hakkında her şeyi bilebilir ama kendi merkezi hakkında hiçbir şey bilmez.

Gelecek bu olacak: politikacılardan bilimcilere, bilimcilerden dindar insana; ama bu tamamen farklı bir dünya olacak. Dindar insanlar oy isteyemez. Sen onlara sormak zorunda kalacaksın. Sen onları istemek zorunda kalacaksın. Ve eğer isteğinin samimi olduğunu hissederlerse ve ihtiyaç varsa, dünyada görev yapabilirler. Fakat bunun hiçbir şekilde politika olmayacağını hatırla.

Tekrarlayayım, politikacı politikayı bırakırsa dindar olabilir; aksi takdirde bu imkânsızdır. Dindar insan, eğer politika bütün yapısını değiştirirse, politikaya dahil olabilir; yoksa dindar bir insanın politikada olması imkânsızdır. Politikacı olamaz.

Fakat işlerin ilerleyiş şekline göre, dünyanın önce bilimcinin eline geçeceği ve sonra bilimciden mistiklere geçeceği kesin. Ancak mistiklerin ellerinde güvende olabilirsin.

Dünya gerçekten cennet olabilir. Aslında, biz burada bir tane yapmadıkça, başka cennet yoktur.

Yazar Hakkında

Osho'nun öğretileri, bireysel anlam arayışından bugün toplumun yüzleştiği en önemli sosyal ve siyasi sorunlara kadar her şeyi ele alarak kategorilendirmeye karşı geliyor. Sadece kitaplarla kalmıyor, aynı zamanda 35 yılı aşkın bir süredir tüm dünyada uluslararası dinleyicilerle yaptığı doğaçlama konuşmalarının sesli ve görsel kayıtları hazırlanıyor. Osho, Londra'da Sunday Times tarafından "20. Yüzyılın 1000 Yaratıcı İnsani" arasında gösterildi ve Amerikalı yazar Tom Robbins tarafından, "İsa'dan beri en tehlikeli insan" olarak nitelendirildi.

Kendi çalışması hakkında Osho, yeni bir insanlık türünün doğumu için gerekli koşulların hazırlanmasına yardımcı olduğunu söylüyor. Bu yeni insanı "Zorba Buda" olarak tanımlıyor; hem Yunanlı Zorba'nın dünyevi zevklerinin tadını çıkarabilecek hem de bir Gautam Buda'nın sessiz dinginliğine sahip olabilecek. Osho'nun çalışmalarındaki tüm yönleri bir ip gibi işlemek, Doğu'nun ebedi bilgeliğini, Batı bilim ve teknolojisinin en yüksek potansiyeliyle buluşturan bir vizyondur.

Osho aynı zamanda, modern yaşamın hızlandırılmış temposunu anlayan meditasyona farklı yaklaşımı ve içsel dönüşüm bilimine yaptığı evrimsel katkılarıyla ünlüdür. Onun eşsiz "Aktif Meditas-yonları," öncelikle beden ve zihinde biriken stresin serbest bırakılması için tasarlanmıştır, böylece düşünceden muaf, rahatlamış bir meditasyon halini deneyimlemek çok daha kolaydır. Yazarın iki otobiyografi çalışması mevcuttur:

Autobiography

Glimpses of a Golden Childhood

Osho Uluslararası Meditasyon Merkezi

OSHO Uluslararası Meditasyon Merkezi, tatiller için harika bir alan ve insanların daha uyanık, rahatlamış ve mutlu bir şekilde sürdürebileceği yeni bir yaşam tarzını kişisel olarak deneyimleye-bilecekleri bir yerdir. Hindistan, Pune'de, Mumbai şehrinin 160 km. güneydoğusunda yer alan merkez, her yıl tüm dünyada en az 100 ülkeden gelen binlerce ziyaretçiye, çeşitli programlar sunar. İlk olarak Maharaja'lar ve zengin İngiliz kolonileri için yazlık bir bölge olarak planlanan Pune, şimdi pek çok üniversiteye ve yüksek teknoloji endüstrisine ev sahipliği yapan modern bir şehirdir. Meditasyon Merkezi, Koregaon Park olarak bilinen bir banliyöde 17 hektarlık alana yayılmıştır. Kampus, yeni "Guesthouse" ile sayısız misafire ev sahipliği yapmaktadır, aynı zamanda çevrede, birkaç gün ya da aylarca kalabileceğiniz pek çok otel ve özel daireler mevcuttur.

Meditasyon Merkezi programları, Osho'nın, hem günlük yaşama yaratıcı bir şekilde katılım gösterebilecek hem de sessizlik ve medi-tasyon ile rahatlayabilecek yeni bir insan türü vizyonuna dayanmaktadır.

Programların çoğu modern, havalandırmalı tesislerde yapılmakta ve yaratıcı sanatlardan holistik tedavilere, kişisel dönüşüm ve terapilerden ezoterik bilimlere, spor ve eğlenceye "Zen" yaklaşımından ilişki sorunlarına ve erkek ve kadınlar için önemli yaşam değişimlerine kadar her şeyi kapsayan bireysel seanslar, kurslar ve çalışmalar içermektedir. Bireysel seanslar ve grup çalışmaları, tam gün meditas-yon programı ile birlikte yıl boyunca verilmektedir.

Merkez alanı içindeki cafe ve restoranlarda, hem Hint mutfağı, hem de uluslararası lezzetler sunulmakta, tüm yemekler, merkezin kendi çiftliğinde yetiştirilen organik sebzelerle hazırlanmaktadır. Kampusun kendine ait güvenli, filtre edilmiş özel su kaynağı mevcuttur.

www.osho.com/resort